

N. Inw. 4363.

folio 226

1

Acta Konfederacyi
Barskiey.
Kopiie i Oryginaty.

zebrane p. S. Kanclerzkiego

2

WIADOMOSCI WARSZAWSKIE

W SOBOTĘ DNIA 14. GRUDNIA ROKU 1771

Z Warſzawy d. 14 Grudnia.

W tym tygodniu w Kościele I. XX. Dominikanow na Nowym Mieście, odprawiło ſię czterdzieſtogodzinne nabożeńſtwo na podziękowanie Panu Bogu za cudowne ocalenie w oczewiſtym niebespieczeńſtwie nayszacownieyszego życia J.K. Mci P. N. Miłościwego, tudzież na uproszenie mu iak naydłuższego i nayszczęśliwszego panowania. Gdzie przy początku nabożeńſtwa tego, Biſkupim obrządkiem śpiewał Mszą S. Jmć X. Biſkup Poznańſki K. W.K. i innych dni tamże ſwoiey Paſterſkiey przykładnym godzin klęczeniem, nie ubliżył przytomności. Kończył zaś to nabożeńſtwo wzwyż namienionym obrządkiem, Jmć X. Szembek Koadiutor Biſkup Chełminſki śpiewaniem Mszy S. i Hymnu *Te DEUM laudamus.* Przy tym Kazania przyſtosowane do tey

materyi tak na początku jako i na końcu, mieli XX. Kaznodzieie tegoż Zakonu, przy znacznym kongressie dystyngwowanych osob, i licznym pospolstwie.

Przybył tu w tych dniach z Warmii Jmć Pan Hrabia Krasicki wespoł z Jeymcią małżonką swoią, i miał honor prezentować się J. K. Mci P.N.M.

Ze Lwowa pod datą dnia 4 Grudnia, odebrała Kommissya Skarbu Koronnego raport, upewniaiący ią, iako dwòch żydow o fałszowanie monety przekonanych, i za to na śmierć osądzonych, tamże przez Mistrza. sprawiedliwości exekucya nastąpiła.

Dzwony Kościołow tuteyszych ogłaszaią śmierć Jmci Pana Graffa Fleminga Woiewody Pomorskiego, ktory po krotkiey tu chorobie swoiey, dnia zaonegdayszego o godzinie siodmey z południa, skończył bieg życia swego, z niemałą pozostałey Familii swoiey żałością. Ciało iego dnia wczorayszego wieczorem wyniesione iest prywatnie do Kościoła J. XX. Missyonarzow tuteyszych.

Ze Lwowa 4 Grudnia.

W tuteyszych Kościołach kontynuie się solenne tygodniowe nabożeństwo przez Wotywy, Kazania, Exorty, i śpiewania Hymnu *Te DEUM laudamus*, na podziękowanie Bogu za ocalone życie i zdrowie J. K. Mci P.N.M przy iałmużnach dla ubostwa hoynie wydanych: w szczegulności Ichmć PP. Officyalistowie Grodzcy i Palestra takowe nabożeństwo dnia 29 Listopada, promowowali w Kościele J. XX. Franciszkanow przed Ołtarzem S. Iwona; po ktorym skończonym, Sądy Grodzkie Starościńskie reassumowane kontynuować się będą do odsądzenia wszystkich zapisow.

Ze Lwowa d. 5 Grudnia

Około godziny 11 z rana, Jmć Pan *de Kreczetnikoff* Generał Maior, Kawaler, i Korpusu pierwszey armii woyska Ross: w Polszcze znayduiącego się głowny Kommendant, od tuteyszego Duchowieństwa, i wszystkiego znayduiącego się Państwa, z przyczyny rocznicy Imienin Nayiaśnieyszey Imperatorowey Jeymci całey Rossyi odebrawszy powinszowania,

po uprzedzoney od całego Garnizonu do Kościoła paradzie, sam z znayduiącemi się armii Rossyiskiey Officyerami, do tegoż przybył; gdzie po wysłuchanym nabożeństwie, przy rzęsistym na wałach miasta z armat biciu, ogłoszona ta uroczystość, po ktorey wszystkich Garnizonu ludzi przykazawszy uczestować, sam z całą tąż kompanią poszedł do Jmci Pana Generała Maiora *de Szyrkoff* na obiad, gdzie z przytomnemi tu Panami, zwykłe spełniania zdrowia takiey uroczystości przyzwoite, hucznym ogłaszane było z armat strzelaniem. Po obiedzie, gdy się zaproszone do Jmci Pana Generała *de Kreczetnikoff* zeszło Państwo, zaczął się wielki bal tańcami, po ktorym nastąpił wspaniały stoł reprezentuiący na sobie w cukrowych taflach imaginacyą otrzymanych koło Dunaiu nad Turczynem zwycięstw. W mieście zaś widziana była na wieży mieyskiey, i przed pałacem Jmci Pana Generała wielka illuminacya, uroczystości akkomodowana, ktora się dopiero z zaczynaiącym dniem skończyła.

Z Framburga d. 19 Listopada.

Gdy doszła tu okropna wiadomość o nieszczęśliwym przypadku J. K. Mci P. N. M. i o dziwnym iego przy życiu i wolności przez naywyższą Opatrzność zachowaniu, Xiąże Jmć Biskup nasz, nie tylko z obowiązku Pasterskiego, ale i z szczegulney swoiey wdzięczności, zebrawszy Prałatow, Kanonikow, i całego miasta lud, udał się do Katedry swoiey, gdzie po odprawioney Wotywie, zaczął Hymn *Te DEUM laudamus*, ktory przy nieustaiącym z dział ognia dawaniu, był śpiewany na podziękowanie Panu Zastępow za ocalenie drogiego życia J. K. Mci P. N. M. i podobne dzięki po całey swoiey Dyecezyi przez Procefs swoy nakazał.

Z FRANCYI.

Z Fontainebleau d. 9 Listopada.

Doktorowie tuteysi, osądzili, iż Hrabinie Jeymci *de Provence* w ospie zostaiącey potrzebna iest odmiana powietrza, przetoż Krol Jmć rozkazał przygotować dla niey pokoie w Zamku *la Muette*, dokąd dnia 11 tego miesiąca będzie prze-

niesiona. Ow młody żołnierz od Dragonii Regimentu *Montecler*, ktory, iakeśmy dawniey wyrazili, wilka owego szkodliwego zabił, otrzymał za to od Krola Jmci nadgrodę.

W Drukarni Korpusu Kadetow Mitzlerowskiey, wyszły Czynności woienne *przez Jana Bakałowicza Ingeniera J. K. Mci, i Geometrę przysięgłego. Ta książka wszystko to, co kommenderuiącym Officyerom trzeba wiedzieć, w sobie zawiera. Kosztuie Zł 3 i gr. 15.*

Donosi się, iż nieiaki Piotr Rolle *przedtym u rożnych tu służący, będąc zapozwany na Sądy Grodzkie Warszawskie o złożenie wexlu, i inne okoliczności, gdy znim przypadła sprawa: nayprzod iż wexlu niema uporczywie twierdził, á potym gdy mu sądownie powiedziano, iż iako nie possessyonat ieżeli wexlu nie złoży, na osobie sekwestrowany będzie. Po takowey zapadłey deklaracyi wzwyż wyrażony Piotr* Rolle, *skrypt wexlowy dnia 13 Września dany iakoby iemu służący, summę Czerw: Zł. 6000 wynoszący, do Sądu komportował, i iż do tey osoby od ktorey był pozwany, żadney pretensyi więcey niema, i żadnych innych dokumentow komportować nie może, przysiągł. Po wykonaney przysiędze, sprawa pryncypalna przeciwko temu Rollenowi intentowana, zawieszoną została, á wexel w ręku pewnego kupca złożyć roskazano. A gdy z złożonego wexlu pokazuie się, iż tenże wexel pod datą 13 Września w Roku 1770 datowany, Rollemu służący, iest fałszywy, i podpis na tym wexlu przez pomienionego Rollena z fabrykowany, i przez debitora nie podpisany, po złożeniu zaś tego wexlu, i ulokowaniu go w trzecich rękach,* Rolle *kredytor oszukawszy rożne osoby, zaraz uciekł. Zaczym donosi się teraznieyszym uwiadomieniem, iż tenże* Rolle *tak o zfabrykowanie wexlu, iakoteż o podobneż zfabrykowanie Ksiąg iego, do Sądow Prześwietney Kommissyi Skarbowey Koronney na Kadencyą* PrimisFebruarii *w Roku przyszłym 1772 przypadaiącą, przybiciem Pozwow do bram mieyskich i ratuszných, iako żadney osiadłości nie maiący, zapozwany iest, ktorego i ninieyszym doniesieniem zapozywa się.*

Num: 37.

SUPLEMENT

DO KURYERA WARSZAWSKIEGO

WE SRZODĘ DNIA 9. MAJA ROKU 1764.

Z Petersburga d. 27. Marca. Naſtępuiąca wiadomość z Kraiu Kamczatka nazwanego nie mało do oświecenia ziemiopiſtwa ſłużyć może. W Roku 1759. Obywatelów z Kamczatki 6. puściło ſię na morze: przez czas długi żadney o nich nie miano wiadomości wſzyſcy iednomyślnie ſądzili, iż z okrętem na morzu zginęli kiedy mimo wſzyſtkich nadzieie temi czaſy powrócili. Donieśli nam, iż żegluiąc z Północy ku Wſchodowi, to ieſt; ku Ameryce pułnocney 16. wyſpów odkryli, których Obywatele, iż z Narodu *Eſchimaux* zwanego być muſzą, z tąd wnośić można, iż cale podobni ſą co do obyczaiów i płci, do obywatelów przy rzece S. Wawrzyńca w Kanadzie w pułnocney Ameryce mieſzkaiących. Dwóch wyſpów takowych odryſowali naſi ludzie Mappę, którą do Moſkwy Miaſta odeſłali gdzie w *Archivum* zachowana będzie.

Z WARSZAWY DNIA 9. MAJA.

W przeſzłą Sobotę przybył do Warſzawy Xiązę Jmć Karol *de Schönaich* Poseł Pełnomocny Króla Jmci Pruſkiego, który przez Jmci Pana *Benoit* Rezydenta tegoż Dworu oznaymiwſzy ſwóy przyiazd, w Niedzielę przed południem miał audyencyą u J.O. Xiążęcia Jmci Prymaſa, naznaczoną, na którą, ile że ią poprzedziły z trzech Seymików przed Konwokacyinych do Xiążęcia Jmci Poſelſtwa, to ieſt; z Generału Ruſkiego przez Ichmciów PP. Szymona Szeptyckiego Cześnika Lwowſkiego, Staroſtę Kożickiego, i Dominika Błażowſkiego Woyſkiego Ziemſkiego, i Podſtaroſtę Lwowſkiego; Z Ziemi Mielnickiey przez Jchmć PP. Piotra Niemierowicza Skarbnika teyże Ziemi, i Kazimierza Oſſolińſkiego Pułkownika Woyſk Koronnych; z Woiewodztwa Płockiego przez Jchmościów PP. Woyciecha Zołtowſkiego Sędziego Grodzkiego Płockiego, Tomaſza Rościſzewſkiego Chórążyca Zawſkrzyńſkiego, Dyonizego Przeciſzewſkiego Komornika Granicznego Płockiego,

Bartłomieia Zakrzewſkiego Chorążyca Zawſkrzyńſkiego, Tomaſza Unierzyſkiego Komornika Ziemſkiego Płockiego, Kaſpra Zglenickiego, Staniſława Niſzczyckiego Kaſztelanica Raciązkiego, Jgnacego Weſsla Kaſztelanica Sierpſkiego, Antoniego Mazowieckiego, Walentego Brudzieńſkiego Burgrabiego Grodzkiego Płockiego, Karola Bonkowſkiego Skarbnikowicza Płockiego, Franciſzka Zaborowſkiego, Antoniego Kośińſkiego Cześnika Płockiego, Jana Zaborowſkiego Komornika Ziemſkiego Zawſkrzyńſkiego, Staniſława Moſtowſkiego Podſędkowicza, i Edwarda Szycłowſkiego Łowczyca Zawſkrzyńſkich; zacnie bardzo funkcyą ſwoię ſprawuiących, przyięcie, tak wielki był Ziazd do Pałacu J. O. Xiążęcia Jmci Prymaſa, że przez Ulice przeiechać z cięſzkością przychodziło, dla czego i wſpomniony Jmć Pan Poſeł Pełnomocny ſpóźnić ſię muſiał; á jako przez Jmci Pana Rezydenta zaproſzony był na Obiad, tak po audyencyi w kompanii liczney znacznych Gości został. Tegoż dnia Jmć Pan Rezydent oddał J. O. Jmć Panu Krakowſkiemu następuiący reſpons na List *ſub die 13. elapſi*, do Króla Jmci Pruſkiego piſany:

MCi Panie Hetmanie W. Koronny Hrabio Branicki.

Z Liſtu do mnie adreſſowanego pod datą 13. *Currentis* od WM. Pana i kilku Biſkupów, Senatorów, i Woiewodów Królestwa Polſkiego podpiſanego doſzedłem, iak porywczą trwogą teraznieyſze Intereſſów Polſkich włożenie WM. Pana przeraża; Miła mi ieſt ufność, którąśmi WM. Pan przy tey okazyi oświadczył. Moie o utrzymaniu wolności, uſtanowienia, i ſpokoyności Rzepltey zdania ſą wiadome WM. Panu, i za niezawodne upewnienie zamysłów moich w tych okolicznościach ſłużyć maią. Wiem, iż zamyſły Jmperatorowy Jeymci Roſſyiſkiey cale ſię z moiemi zgadzaią, á dane mi od tey Monarchini przyrzeczenia, niedopuſzczaią abym wątpił o Jey przywiązaniu do zachowania Praw i ſwobod Narodu Polſkiego. Mam zatym wſzelkie przyczyny do rozumienia, owſzem przekonany ieſtem, iż Rzplta trworzyć ſię nie powinna o własne ſwoie ſwobody i uſtanowienia, i że wſzyſcy w tey mierze troſkliwi ubeſpieczyć ſię mogą, byleby tylko ſami z tey okazyi korzyſtać niechcieli na uciemiężenie Wſpół-Ziomków ſwoich, á tym ſamym ſami niedawali okazyi zamieſzania, którego pokazuią ſię chcieć uniknąć. Z teyże przyczyny żądałbym, aby Oni za radą tych poszli, którzy nayWiękſzego w poſtępkach ſwoich pomiarkowania daią dowody, á że rada ta niepochybnie nayprzezornieyſza ieſt, y z powſzechnym Dobrem naybardziey zgadzaiąca ſię, lepſzego dać dowodu rzetelności ſentymentow moich ku WM Panu i całey Rzpltey nie mogę jako radząc mu, abyś podobnym ſpoſobem z wſzelką oſtropnością., y pomiarkowaniem poſtępował.

Nie mogę tu zamilczeć tego; iżem z niemałym podziwieniem widział, że List od WM Pana do mnie piſany, z Pałacu Prymaſowſkiego był datowany, kiedy niezawodnie wiem, iż ten godny Rzpltey Rządca nigdy nie myślił do poſtępku od WM Pana przedſięwziętego przyłożyć ſię, który bez przyłożenia ſię Jego nie może być poczytany, tylko za przeciwny Prawom Rzpltey., a zatym pochop by mi dał do powzięcia zdania mniey ſprzyiaiącego WM Panu względem pobudek, ktoreś

WM Pan miał, żym sobie postępuię sposobem w tych okolicznościach, gdybym z inney strony, wiadomością, którą o Jego sentymentach mam, nie był zachęcony do lepszego o WM Panu rozumienia; Zaczym Boga proszę, aby WM Pana w swey trzymał opiece. z Berlina 18. Kwietnia 1764.

JMCi Panu Hetmanowi W. Koron. Hrabi Branickiemu.

W Poniedziałek zaś, który był dzień Seymowi *Convocationis* Uniwersałem J. O. Xiążęcia Jmci Prymasa wyznaczony po ziechaniu się do Kollegiaty S. Jana, tegoż Xiążęcia Jmci Prymasa z Jchmć Senatorami, śpiewał Wotywę Jmć Xiądz Biskup Kujawski, Kazanie zaś *ex themate Sit Vobiscum Gratia, Misericordia, Pax á DEO Patre & a Christo JESU Filio Patris in veritate, & Charitate.* [*Joan: Ep. 2.*] J p d propozycyą, w pierwszey części; Ze złemu wszyscy, á nayb ardziey ci zabiegać powinni, którym Dóbro publiczne powierzone iest; w drugiey zaś; Ze poprawa złego w ogólności bez wzaiemney patrzących na nie, miłości, stać się nie może, miał z powszechną approbacyą Jmć X. Tomasz Szaniawski Kanonik Gnieźnieński, Referendarz Tegoż J. O. Xiążęcia Jmci Prymasa. Podczas Kazania zgromadzenie Posłów, i assystencyi ich, ledwo Kościoł mógł ogarnąć. Po Nabożeństwie ruszył się J.O. Xiążę Jmć Prymas z J. WW. Jchmć Biskupami z Kościoła do Jzby Senatorskiey w wielkiey nad zwyczay assystencyi Stanu Rycerskiego. Gdzie gdy się tłum ludu nieco ustąpił, zabrał głos do przytomnych Posłów, żeby ponieważ dzień zaczęcia Seymu z Uniwersału Jego przyszedł, poszli do swoiey Jzby i tam według Prawa do rady o tak wielkiey Sprawie, iaką iest *Interegni* przystąpili, Ruszyli się zatym do Jzby Poselskiey. Jchmć PP. Posłowie, ale chociaż J.O. Xiążę Jmć Prymas otwierać Jzby nie kazał, aż po przyiściu swoim do Senatu, á to, dla utrzymania Arbitrów dla których ganki dosyć wygodne za dyspozycyą Jmci Pana Podskarbiego W.K. z rady Senatu Roku 1762, są zrobione, żeby się do Jzby Poselskiey nie cisnęli, i zamieszania między Posłami okazyą nie byli, przecież iak prędko otworzono Jzbę, że Gospodarza w niey nie było, i Arbitrom nikt do mówienia nie miał, tak w momencie napełniona Jzba Poselska została, że niemało czasu potrzeba było do zasiedzenia Posłów, którzy nie widząc między sobą Jmć Pana Marszałka Starey Laski przez długi czas, posyłali do Niego raz, i drugi, *ac tandem* za przyściem Jego póznym, i usiłowaniem Jzby, żeby Zagajał, zaczął mówić tenże Jmć Pan Marszałek, ale Jmć Pan Andrzey Mokronowski Starosta Janowski Poseł Ziemi Bielskiey, przerwał Mu głos, tamuiąc *Activitatem* Jzbie Manifestem w Domu J. O. Jmci Pana Kasztelana Krakowskiego Hetmana W.

K. przez Osob siedmdziesiąt, rachuiąc Senat, Ministrow, Posłow,
dobrze obranych, y z Seymikow rozdwolonych podpisanym, prze-
ciwko Wòyśku Rossyiskiemu pod Warszawą, i w samym Mieście przy-
tomnemu, na co niektorzy z Jchmciow PP. Posłow odezwali się, że
na tym Seymie iako zwyczaynie *sub vinculo Confederationis* odpra-
wić się powinnym oppozycya takowa mieysca mieć nie może,
y ta sama okoliczność przytomnego Woyska niezwłoczney rady
potrzebuie. W tym czasie między wchodzącemi, y wychodzą-
cemi z Izby Poselskiey, głowę nabitą otwartą między niektoremi
Senatorami diffidencyą wiedzącemi, y o gotowości baieczney do-
bitwy postronnie słyszącemi wszczęła się trwoga, á za nią nakry-
cie głow, dobycie Szabel, na czym dosyć było, żeby y Izbę za-
mięszać, y o niebespieczeństwo Posłów samych przyprawić, w mo-
mencie: przecież ten niepotrzebny y nieprzeyrzany tumult ustał,
y JMć P. Marszałek starey Laski chcąc niechcąc zagaiać Izby
wyszedł, á J.M P. Stanisław Kossowski Starosta Sieradzki iako
pierwszy in *ordine respectu* Marszałka starey Laski z Prowincyi
Wielkopolskiey, z Woiewodztwa Sierackiego Poseł, *obstante contra-
dictione* JchMCiom PP. Poznańskim, y Kaliskim, ktorzy pod Laskę
poszli, zagaił, y przystąpił do rozdawania głosow na Elekcyą
Marszałka zaczętego Seymu, ktorym *Concordibus Votis* o-
branym został Xiążę JMC Adam Czartoryski Generał Ziem Po-
dolskich i Poseł Ziemi Lwowskiey, y po odebraney Lasce, wy-
konaney Przysiędze, podziękowaniu Prześietney Izbie za affekta,
wyznaczenia do Senatu Posłow, z oznaymieniem o szczęśliwey
Elekcyi Marszałka solwował Sessyą, dla Święta następuiącego, do
dnia dzisieyszego. *Interim Principaliores ex Manifestantibus* dnia
wczorayszegó rozieżdzać się zaczęli.

Z tuteyszey Drukarni wyszedł świeżo skrypt pod tytułem PLURA-
LITAS, *ale* per vota secreta *Proiekt pewnego Senatora Duchownego
na Seym Konwokacyiny 1764.*

Podaie się do wiadomości, iż wyszła z druku Książka pod tytułem:
Historya celnieyszych i sławnieyszych Traktatów &c, *z przydat-
kiem Traktatow z samą Polską poczynionych, które z Łacińskich Orygi-
nałów na Polski ięzyk wiernie przetłumaczone na końcu położone są. Ta
Książka znayduie się w Drukarni JchmćXX.*Scholarum Piarum, i u Jana
Łukaszewskiego *Księgarza Warszawskiego, niedaleko Nowomieyskiey
Bramy sklep swóy maiącego.*

Ogłoszenie Wakującego Tronu Polskiego Przez Generalność Konfederacyi Ao 1770.

My Stany Rady Duchowne y Swieckie Marszałkowie Konsyliarze y cały Stan
Rycerski Koronny y Wielkiego Xięstwa Littgo Związkiem generalney Konfe
deracyi złączeni. Strata rzeczy swey własney otwiera oczy szczęście
przemienione, szczęśliwości poznaiąc, słodycz Kosztować pozwala, uczy
niona z ostatnim Augusta III panowaniem pomyślność dzisieyszych
okropnych czasow przykrość y gorliwość nayjaśnieyszym sposobem
poznawać widziemy czuiemy dale!
Pokoy kilkudziesiąt Lat nieprzerwany, w nayświęcszym sąsiedzkich
woien zapale, granice całe wolności wszystkich swoich swobodach nienaru
szone, Prawa zachowane y pełnione. Religia święta Katolicka
Rzymska czczona panuiąca, przykładem tym okazała się w zaiemney
przymierze czyli pakta conventa wiernie dotrzymane, miłość Krola
ku Ludowi, poświęcona ludu wiara ku Krolowi, po całym kraiu bespieczen
stwo, Handel, dostatek, obfitość, te były skutki Panowania Augusta III.
Szczęśliwi, rzesz obywatelow, napełniony kray cały obcych wzraiących
Krajgtkowo karmionym y płatnym Woyskom, od wszystkich sąsiedzkim
Krasie Tatarzy naysolenniejszych Traktatow złomania, wolności
wiary Tyranniy y Jedynowładztwa konoiąca, Prawa kardynalne
zawsze zdeptane, rowie na ubespieczenie gwałtem osięgnionego Dosto
ienstwa, y wciągnienie wolney Rzpltey w podległość Potencyi Mo
skiewskiey spisane, Religia S. Katolicka panuiąca wzgardzona, pakta
przez siebie pod bronią ułozone, przecież wzgardzone, Tron wszystkich
Tyrannow przykładem Nadworną y obcą bronią strzeżon, Senatoro
wie y Posel z Warszawy y miejsca swego z urzędu rzkami wydarci
Lud cały w rozpaczy, Prowincye Rzpltey, czego świadkiem Kurlandya
y Ukraina! Moskwie poddane, po całym kraju wszczęty wszędzie Za
ięty pożar, Łowem y płacz y nędza Ubostwa, spustoszenie, Zabóystwa
gwałt, niewola, kaydany, Łańcuchy, spisy, noze, pale, Kłody, y wszelkiego okru
cieństwa Instrumenta, są to właściwe y istotne znamiona Panowania
Ciołka Poniatowskiego, Intruza y uzurpatora Tronu Polskiego,
dane nam w gniewie Bożym niebios, na upokorzenie, pod mocą nay
wyższy ręki, znosilibyśmy cierpliwie ten bicz kary, gdybyśmy,
według pozwolenia, przez żę Opatrzność nam wolności samy
sobie tego wybrali, lecz narzucony y przez broń cudzoziemską
Bogu y Ludziom nieważny wszystkie przytomności y także
przeszłości stargawszy związki, Religią S. Katolicką Rzymską

Ltradziwszy y Jey zuparszy się, Swiętnie Pańskie y w nich mieszkalna
Taiemnie Domy Cnoty, y bespieczeństwa przez swoich zgwałciwszy
y znieważywszy dopełnił gniewu y kary, przebrał miary y sam ze-
sien powszechnego złorzeczenia stał się celem. Widziem
Widziała Europa w zdarzaiących się Państw odmianach y uzur-
patorow szczęśliwych, ale ci bezprawnie naywyższą władzę osią-
gnąwszy, prawnie y łagodnie na potym sprawowali, ta wszak-
że szczególna nadzieia y nasze opóźniła determinacyę.
Ważyliśmy się między Offiarą części swobod y prerogatyw na-
szych a między chęcią oszczędzania krwi niewinnych, mnie-
maliśmy, że przyszłe słodszego obeyscia się wstrzymi żałosny-
o niepamięć dadzą, smutne poprzedzonego przymusu ślady, ale
kiedy gwałt zaczął dzieło! czego świadkiem pod Sentami
Moskiewskiemi y Nadwornych Konwokacya, Elekcya y Koronacya!
Skształciła go Zdrada, zmowa, z nieprzyiacielem. Świadkiem
Konfederacya Radomska umocniła y utwierdziła Tyrannię,
Świadkiem, oddział, sunt Ukrainy, y wszędzie podobny z
poddanstwem naszym sentowany postępek. Świadkiem
zmyślne Delegatow do różnych Dworow Instrukcye, Świad-
kiem Senatus Consilium naygorliwszych Obywatelow y Oyczy-
zny Obrońcow, Buntownikami zowiących. Świadkiem od siebie
y Kommissyi przez siebie rządzoney, ordynanse wydane, wysła-
ne Woyska Żołnierzy y Nadworne Pułki, na znoszenie w różnych
miejscach Konfederatow, Świadkiem Księży niewolnik ranny,
zbity, u[...]nagi, kaydanami nagięty, w Zamku Warszawskim
dla napasienia okrutnych oczu. Stawały kiedy Traktaty kar-
łowickie łamany, przeciwko sile żądzy Rzeczy przy-
mierzeniowi Porte Ottomańskiey woyskom moskiewskim
obyczaie Państw nieprzyiacielskim znaczne taie-
mnice y otwarte skrytki dawne, kiedy uwamięłania się
y końca krwi przelania kraju spustoszenie żadney by
naymnieyszey mieć niemożna nadziei. Przeto znosić dłużey
dyssymulowane, dalsey w tych niedopełniaiąc determinacyi
byłoby to powszechne zawodu oszczewanie, pozwolić występ-

kow

kowi, cieszy się dłużey, dopuszcza Tyranniy, srożyć bezkarnie, zdradza
Narody. Iż zaś Król chociaż by naysolenniey nayuroczystsiey y
nayprawniey Obrany pomiędzy wolnych z natury ludźmi w
wolnym Państwie, kondycyonalnych Paktów niedotrzyma
wszy, kardynalne Prawa łamawszy, czyliż postępkami takie
mi nie rozwiązałby obowiązków posłuszeństwa? nie zwro
ciłby na głowę swoię Zemsty y Oręża, Coż dopiero y iak daleko
więcey Jatruz, Uzurpator y Tyran? Niewiemyż mimo liczne
kardynalne y Narodowe Konstytucye 1668 y 1736, ktoremi
niebyło wprowadzenia Woyskowych ale zawsze przez Posłow
Cudzoziemskich wszystkie intrygi w Aktach Krolow Polskich,
Są zabronione? Niewidzieliśmyż od dnia zaczynaiącey się
konwokacyi przy Pałacach Naywiększych Oyczyzny obywatelow
Kozackich y rożnego gatunku Woyska Rossyiskiego rozstawionych
Pikiet po wszystkich Ulicach do Zamku, y sam Zamek zbroy
nym Żołnierzem y Nadwornemi Ułanami osadzony, wpuszcza
do Izby, wszystkim powszechney rady, samym tylko Partyzan
tom? Za niesłychanemi dotąd Zamkami wolney otwarte? Nie
widzieliżmyż Marszałka Starey Laski y protestuiących się Posłow
z życiem ledwie uszedłszych, Niewidzieliżmyż manife
stow, wraz we czasie przez Senatorow y Znakomitsze Posłow
daleko liczniejszych o gwałty zaniesionych.

Takim Sposobem Stanisław Poniatowski y wymuszen-
utrzymał może Dyploma, gdzie konwokacya pod bronią Moskiew
ską, głośnym całey Europie gwałtem swoię moc przestąpiła, formę rządow
wywrotnych, Prawa dawne pokassowała, gdzie Elekcya; ale szczegulny
sprawowania delikatnieyszey wolności Polskiey pod konfederacyą
Czego Prawidłem ustawy tegoż Seymu w punkcie o formach Assess
kich odprawiona, gdzie wymyślane przy usypowaney pod bronią
Nieprzyiacielskiey szlachcie armaty, zewsząd koło obieraiących
otaczały y groziły, gdzie Prowincya Pruska wprzód Generał przed
konwokacyonalny w Grudziądzu, Moskiewskim Woyskiem
pod Kommendą Jmci Pana Poniatowskiego Generała oddanym
Łupiony, Struty, Zepsuty, Zerwany, y rozerwany, poźniey o zupełne
Łamaniu Obywatelow, uzurpatore Tyranniy podeyrzana, mimo,
wyraźne Prawa, Kiedy tylko Przywileye przystąpienia Jey do Korony

Polskiey

Polskiey iak nayuroczystszy Obierania Królów warunki dziedziczne mimo
Przysięgi Zygmunta Wielkiego y Zygmunta Augusta królów ostat-
nich Dziedziców. Ważność Elekcyi na Przytomności Ziem Pruskich y ich
Kreskach zasadzaiący y gruntujący, niebędąc przez prawne Uni-
wersały zawołana się mniemaney Elekcyi przytomną niebyła ex Li-
bertate Suffragiorum nieparty[c]ypowany w osobliwszym Czasie
Manifestów na Uwłoczenie Prawom swoim nieważność tey że
Elekcyi dowiodła y wsparła, gdzie Województwo Krakowskie, przez
przeniesioną Koronacyą w Zaszczycie Przywileiów Swoich złupione,
gdzie wszystkie porządne Ziazdy pod Prezydencyą tychże Jwa[d]-
tow Sprawowane. Upada więc z siebie, z mocy swoiey, takowe
Dyploma, którego nayistotnieysza iest własność aby było wolnym
y dobrowolnym, lub przynaymniey na walnym Seymie przyię-
tym Umocowanym y popartym, nie było wolnym bo pod mocą
Moskiewską, pod przeważaiącą Ducha Ambicyą, mocą pod Arma-
tami, y pod flintami spisane, niebyło popartym, bo żadnego od Śmier-
ci Augusta III. nietylko wolnego, ale prawnego niemieliśmy
Seymu, na każdym aż do ostatniego Ziazdu Radomskiego, panował
tenże gwałt y przymus, też Repnina Ukazy, też Usurpatora Chytrości
y Zdrada, też zaprzedanych Adherentów podłość, też same zacnie-
yszych Obywatelów prześladowania, wieże y kaydany: Damyż
imię Seymów a jeszcze wolnych takim Ziazdom, gdzie Poseł obcy
Prawa pisał w gorzkiey Niewoli Jarzmo swobodne karki uprzęgał
Delegacyę z przeniesioną do nich władzą ustanowił, tym prezydo-
wał, gdzie tytuły Rzpltey odięte, gdzie Biskup Greki przez Nominacyą
y wolę Moskiewską podany, żadnego Charakteru w Narodzie niemaią-
cy wszystkich Szlachto Ziemskich Posłów podsiadł, gdzie Senatoro-
wie, iak się rzekło z krzeseł wywleczeni sie Seymy to? nie
Seymy ale bez składu bez formy straszydło y nayosobliwsze
w wolnym Narodzie Monstrum, któremu wszystkie podobne z
niego wypłynione Akta y Dyploma. Atak reassumuiemy
wszystkich Prowincyi Województw, Księstw, Ziem y Powiatów
Lauda: Reassumuiemy wszystkie nasze Uniwersały poprzedzaiącym
sposobem ostrzeżenia wydane, ciężkości y Intencye nasze, że skargi

Za... ...

Zażalenia przeciw Moskwie, w tych zawarte gdy obieżąią Moskwę
iako Instrument y Słuszaiących Stanisława Poniatowskiego.
Jego Familię y Adherentów, iako pierwszą przyczynę, iako Radą nadtho
niem y pomocą z temi złączonych reassumuiemy. Instrument sub Actu
R. 1770 Miesiąca Kwietnia Dnia 19 podobnego Interregnum ogło
szenia, przez JWW Marszałka y Regimentarzów Generalnych które
pod Imieniem Konfederacyi Barskiey całemu Narodowi nayznaiom
szych, przychylamy się do Manifestów cale w czasie Konwokacyi
przez nayznacznieyszą y naywiernieyszą Częsć Senatu y Posłów
Jako JWo Pru Dru Małachowskiemu Krayczemu Koronnemu Starey
Laski na ten czas Marszałkowi, iż, tyż nie dawszy uyścia tego
Manifestów ostatniemi gwałtami, wymuszonemi rewersami żeby
przyspieszonych, przychylamy się do Manifestu JO. Xcia Jmci Karola
Radziwiłła WWdy Wileńskiego, przeciwko gwałtom, Consequenter
Contra Acta facta Konfederacyi Radomskiey pod Datą Anni
1770 Dnia 3. Marca w Aktach Generalitatis zaszłego, przychy
lamy się do Autentycznego przez Nays. Stany pod datą tegoż Roku 1770
Dnia 2. Kwietnia gravaminum oświadczeniem, przychylamy się do Ge
neralnego Manifestu w Oczach całey Europy przyczyny pobudki
nasze przeciw gwałtom, przemocy Moskiewskiey Usprawiedliwia
iącego w Roku 1760. Die 15 9bris publikowanego y tych tresc
reassumuiąc bezkrólewie od Śmierci III Augusta trwaiące ogła
szamy, a nietak ogłaszamy, iako rzeczy ogłoszone jeszcze przez
JO. Xcia Jmci Łubieńskiego Prymasa Korony Polskiey y JO. Xcia
witt wspieramy trwaiące od Śmierci Augusta III Interre
gnum całemu Narodowi oznaymuiemy Consequenter
Zaszłe od tamtego Czasu, niemniey inne Konwokacye y Elekcyi
poźniey sub Nomine Uzurpatora zwykli Ziazdy Sesyi y Same
etiam Konfederacye iako pod bronią Moskiewską Stałe cum
omnibus onych Actis Kassuiemy za niebyłe deklaruiemy.
Jak więc o sprawiedliwości gdy Sprawy nasze zaufamy. Cnotnia
na obronę Oyczyzny niesiemy y poświęcamy życie wzywamy za
przyiacielskiey pomocy y wszystkich Nayiaśnieyszych Gwarantów do Stra
ży Praw, swobód, wolności, całości niepodległości Rzpltey Polskiey

przez Traktaty Oliwski Karłowicki Wiedenski y inne obowiązanych,
którymy, iako nigdy naymnieyszey Infrakcyi nie daliśmy przyczyny,
tak przy Całości Jey przed Całym Światem protestujemy się.
Wzywamy Was współbracia y przezacni Obywatele Zapalczywie
[illegible] waszę, wierzcie szczerze, tym których pierwszeństwa
ozdobiwszy charakterem, na czele waszym postanowiliście, złożcie
tę szkodliwą dotąd a nieprzewidzianych pobudek, bezczynność
Waszę, ocućcie Dziedziczną Przodków Waszych gorliwość, męstwo
y rezolucyą, łączcie spólny oręż podnieście oręż w krwi dekla
rowanego Nieprzyjaciela Moskwy, w krwi deklarowanego tyran
na Stanisława Poniatowskiego zmyjcie hańbę y obelgę Na
rodu obalaiąc haniebne kajdany nałożone na szyię, a drogę wam
do chwały formujących mężów, to wam zalecamy w swoich tajemnicach
Bóg nasz, co wzgardzona cześć Religia, wołają prawa y wolność bli
ska ostatniego upadku. Spodziewamy się że wszystkie
Zjazd przyszłych Rad które tylko od broni Rzeczypospolitej wolnej
się będziemy. Naznaczemy na ukaranie zdradliwych Oyczyzny Senatorów
Nieprzyiaciela Adherentów wraz z Stanisławem Poniatowskim
go Antruza Uzurpatorem y Tyranna, y ktoby jeszcze utrzymywać się
Partye iakie zgromadzać, w Narodzie mieszać ważył się, na ten czas wszyst
kim słusznie lub tayemną mocą tegoż y z nim złączonych wyszukiwać
qua Capita inindicabilia bez żadnego na życie względu zewsząd, nie
tylko dozwalamy, ale a mare publico obligujemy y zalecamy. Wszyst
kim zaś wszystkim którzyby go odstąpiwszy z nami niezwłocznie złączą się,
takowi amnestyą y wszystkie łaskawe względy przyrzekamy. Dan w Obozie
pod Koniecznym Roku 1770 Dnia 9. miesiąca Sierpnia

Actum in Curia Regia Varsaviensi Feria sexta 9
[illegible] Festi Sancti Michaelis Archangeli Videlicet
die 28. Mensis 7bris AD. 1770.

Do Urzędu y Akt Grodzkich Starościńskich Warszawskich
Osobiście przyszedłszy JW. Jm. X. Chryzostom Krajewski Insti=
gator [illegible] [illegible] kopią Manifestu niżey wyrażonego ręką
Swoią podpisaną podał de Tenore sequenti; Gdy [illegible]
[illegible] Praw Boskich oraz przez powszechne Narodów y cywilne usta=
wy, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] y [illegible] [illegible]
[illegible] na Następców Tronu [illegible], Wierność do
Monarchów iest pierwszą y Nayprzeważnieyszą Obywatelów powin=
nością, tym bardziey zachowywać ią należy wolnemu Narodowi kto=
ry [illegible] Swoich maiąc wolność obierania Królów, przez
wspomnionych obowiązków y ustaw Prawem własney woli iest
do Niey obowiązany, Zgwałciła wszystkie obowiązki tey
dla Królów Swoich wierności, którą Naród Polski między
innemi zaszczytami, od Wieków Zaliczała [illegible], nad
Boskie y ludzkie Prawa Zapomniała Zuchwałość Imci
X. Franciszka Korzuchowskiego Cześnika Kaliskiego, który
[illegible] wzgardę na prawa, Powagę y bespieczeństwo Ma=
jestatu, [illegible] y [illegible] na [illegible] [illegible]
Oyczyzny konsequencye, Manifestem Swoim w Roku.

[illegible] Tru [illegible] pt Tlm. S. Petri in Vienna-
rzie [illegible] y przez Jmc P. Stanisława Rz-
[illegible]skiego do Akt Grodzkich Czerwińskich [illegible]
[illegible], y Trm [illegible] [illegible] a przeciw [illegible] y
bezpieczeństwu wewnętrzne, w ktorym [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
się y [illegible] nie [illegible] że nie Rzpltey przez ktore [illegible]-
[illegible] [illegible], w skutkach dzieł swoich za Krola y Pana
Nayiaśnieyszego Stanisława Augusta [illegible] Polskiemu
[illegible] [illegible] w [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] na Trm, przez ktore po Sukcessyi Elekcyi y Korona-
cyi Swoiey nietylko od własnego Narodu za prawego Pana
uznany y uwielbiony, ale y od wszystkich Europeyskich Po-
tencyi y Porty Ottomańskiey za prawego im [illegible] y [illegible]
znany y uczczony Monarcha, przez ktore [illegible] za [illegible]
[illegible] y Rządy [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
a iako ten [illegible] postępek Jmc P. [illegible]skiego iest
zbrodnią [illegible] Majestatu et Perduellionis, tak z obowią-
zku Prawa y Urzędu Moiego [illegible] się [illegible]
przestrzegania, aby Bezpieczeństwo y [illegible] Majestatu
[illegible] od nikogo naruszone nie były, [illegible] się przeciw-
ko temu Jmc P. [illegible]skiemu o Kryminalne [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Prawy [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] kiey mniey wczasie y sądzie należytym datę Kryminaty, to czemi naiaz y urząd mnie nakazuią, czynić będę. w Tolowy kopii do A.K.t Grodzkich Warszawskich podaię moc nozmawienie owego, sobie Zachowuiąc. Dan w Warszawie Dnia 28 [illegible] A° 1770

Mowa
Jego Królewskiey MCi
Na seymie 1766. Dnia 11. Octobris miana.

Lubo dawnym mniemaniem Tronu [illegible] y [illegible] się zawsze wyciągał, aby Monarchowie nie własnemi usty [illegible] swoje mawiali; którym dzisiay muszę ciężki ubliżenie, gdy ja iedem wtym zgromadzeniu nie mógł uczuć nay czulszego, a każdemu [illegible] wszystkiego [illegible] [illegible] własne [illegible] [illegible] [illegible] sam tak nayżywiey [illegible], że gdy [illegible] [illegible] [illegible], tę miał pro [illegible] materyą, przy którey wszystkich innych niknie ważność, Mam zaś podziękować Xiężu Biskupowi Krakowskiemu, że wyznał y wspomniał pokazane dowody [illegible], [illegible] w krótkim Zanaczenia mego przeciągu, [illegible] o Wiarę y Oyczyznę

szczęśliwości moiey! Miło mi Krolować w takim Narodzie
ktorego cnotę [illegible] znaną tak szczerą za pierwszym stara-
niem [illegible]
[illegible]
mowić Krolować w tey ufności, że zna mię ten Narod, ktory mnie
na Tron [illegible], ktory [illegible] [illegible]ial.
[illegible] z wszelkiem Ura-
[illegible]
[illegible] Rzeczypospolitey [illegible]
[illegible] przystoynieyszey [illegible]
y [illegible] iest [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Ten to iest [illegible] Nayiaśnieyszy ktory [illegible] tak [illegible]
y myśli, [illegible] zmianą [illegible]
[illegible] nawet [illegible]
w Ludach [illegible]
[illegible], w ktorego [illegible] niezmier-
ny krąg wieczności, tak iak iaden moment [illegible] cały [illegible]
[illegible] Jeden Bog tylko [illegible] dziś [illegible] zawsze
y [illegible] dobrym [illegible] dziś [illegible]

a [illegible] Narodu wzaiem skutku y przez się [illegible], y oraz [illegible] raz uznaną nieporzebną y nieprzyzwoitą nie niezwrożony, y nie [illegible] Izbie przepisanie dawać przyrzeczenie.

A gdy wnie y głos Senatu y głos Seymuiącego Rycerstwa tęsty, Marszałka ozwawszy do naywyższey Koronney Laski szafunku powołuie funkcyi, do tey teraz myśli y mowę moię obracam. Jeżeli podług własnego przeświadczenia dobrze czynić, iest powszechną powinnością, tak niemniey szczęśliwym ten iest, co swoie zdanie w uściech Ludu znayduie.

Tym ja wszem dziś ukontentowaniem, gdy zgodny wszystkich [illegible] zamianowanego do Laski Wielkiey Koronney słyszałem [illegible] Koronnego, którego dawniey wybrawszy in cordis secessu dziś wzywam głosem do obięcia pierwszego in Regno Ministerii.

Wzywam w Tey Osobie Imienia y przymiotów Wielmożnego Stanisława Lubomirskiego Wielkiego Marszałka pod głównym Królem Panem Dziedzicem. Gdyby ci własne cnoty niedawały dostatecznego pochopu miałbyś ie w znamienitych dawnych przykładach [illegible] Rodzicem [illegible] iescze [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

W tym ci się czasie gdzie śmiertelnym snem od lat kilkudziesiąt uśpiony Letargiem umysł Narodu zdaie się tandem budzić się y wskrzesać poniekąd. Zdaie mi się, że stoię z Prorokiem na owym polu rozległym gdzie Bóg Wszechmocny rospuścił ducha ożywiaiącego martwe zwłoki polskiego Ludu schodzić się poczęły nawzaiem; Mamy to niby mamy przed sobą albo raczey powtórne Świata Polskiego tworzenie

Jest to ten moment krytyczny gdzie gdy wszystkiego razem prawie użyć potrzeba, bydź inaczey niemoże tylko że y serca y myśli Obywatelów wraz iakieyś znarowią się nieswoiości. Jedni letarskim zapędem tam się uganiaią, gdzie widzieć rozumieią iuż publicznego kres uszczęśliwienia, inni zaś trwożliwą refleksyą zastanawiaią się, y drugich zatrzymuią nad każdym progiem, który choć samo Prawo lub natura rzay nie iak tamy, ale iak wyznaczenia drogi połozyły, odzwyczaiony od czynności publicznych lubo cnotliwy gorliwość iuż niewinnie, iednak te progi iak straszącą nowość często boi się przestąpić.

Więc doznasz nieraz, Luby odemnie y Ludu równie żądany, lubo iak nayleprzy chcący y czyniący Marszałku.

W. Kor: trudności, sprzeciwienia y przykrości, Bądź gotow na to, że czoła każdego na wysokim Urzędzie osadzonego: wszak y Królowie temu podlegają umartwieniu 12 nayprzcowitsze starania, nay przezornieysze zamysły, są często źle zważone źle tłumaczone.

W takim Domu gdzie wiek, niedozor y pożar ledwie pokątne iakieś y nikczemne własnemu Panu zostawiło mieszkanie, są takie przykłady: że gdy opatrzna Zwierzchność gruzy uprzątnąć, podźwignąć zwaliny rozpoczęła, co zaraz Dziedzic sobie dobrze czyniącym przeciwić się zamyślił mowiąc: mogąż się gruzy niedbałości czy moiey czy Sąsiada mego Obywatela przytłaczać moy dach wiszący y wspołzłamany; czy rozwalone ściany moie będą dla nocnego złodzieia ukryjką y przytuleniem

Zamiast mowię y naypierwey czynić nagany y złości ludzkiey, ale bądźmy na to uzbroieni, sama sobie iest cnota nadgrodą. A jeżeli na koniec ludzka w nas słabość inney prócz tego żąda pociechy, upatruymy w przyszłości tey nadgrody, ktorą teraz w tey zacieni usty sławnym y zaszczytnym u Potomności naszym wyglądamy.

Pewnymy sobie tey myśli, że y Bog wszechmocny w zupełnego nieśmiert-elnego szczęścia własce tego zmarłych Przodków naszych dziewania

m dyszec y poczywac wonnego poczuwał naszym kadzidła, które

może za niewdzięczne ... Obces wielkie dusze ... Jagiełłow

Zamoyskich, Tarnowskich, Chodkiewiczow, Sapiehow, Potockich,

y tylu innych dawnych Polskich Bohaterow, którym może Bóg

pozwala tey glorii, aby nam ciągle wskazywali do serca y myśli

rządec ich naśladowania.

Wszak doświadczone iuż między nami wyborny cnoty przykłady

mogą tey rzeźwości myśli a wraz nam więcey otuchy dodawać, że iest

ziemia dobrze czynić iest same prawa y Oyczyznę kochać.

Prócz wspomnionych na przeszłym Seymie Ministrowskich przykładow

widzieliśmy Małachowskiego Referendarza Kor: wolącego w skarbie publi-

cznym zostawić wyznaczoną sobie za Laski Seymowey tak chwalebne sprawo-

nie nagrodę; widzieliśmy Pisarza Kor: Dzieduszyckiego dobrowolne czy-

niącego sacrificium iąz prawie pewny do Laski przeszłych promocyi swo-

ich ne in puncto morarentur fortes Reipublica.

Gdy zatym do teyże Laski Seymowey Powołały Stany tego obywatela,

ktorego celne przymioty publiczna ufność uwięczyła: licet augurari

że ten Seym pojdzie felicibus auspiciis.

Laski Marszałkowskie chciała od wiekow Rzeczpospolita nasza we

wszelkich ważnych posiedzeniach mieć za przewodniczkę

Bierze się już do niey WMci Xiąże Strażniku koronny a gdy pierwsze Ministrowskiego urzędu swego wykonali działanie, gdy pierwszy raz uderzył Laską, daią kolegi Ministrowi głos do rozporzędzenia rydelendarum ratiorum Reipublicae Taxit Deus, aby z tąd wyniknął bogactwo dla Rzeczypospolity dostatek tak iak Laska niegdyś Moyżeszowa z twardey opoki dla spragnionego Żydu za Boskim rozporządzeniem z bawunney dobyła krynicy Bierz się do przysługi, która ci uczyni przymnie y wraz z imną Cnie wstyd mnie tego słowa.) Sługa Rzeczypospolity.

Deklaratya Imieniem

Króla Jmci Pruskiego przez Jego Ministra oddana na Seymie z Konfederowaney Rzeczypospolitey na Seymie Roku 1766 czytana

Seym przeszły Konwokacyjny z Roku 1764 ustanowiwszy Kommissye Skarbowe y Woyskowe ustalił, oraz aktywitatem dając że zawsze Kommissye takowe pluralitate votorum ma zawsze traktowane były, zgromadzone na teraźnieyszym Seymie Stany, różniły się w opiniach swoich a to z racyi generalitatis terminów ściągających się do Prawie.

Wielu się znaydowało którzy przez rozciągłą explikacyą naciągając przychodzili aż do przynayczulnych Materyi Status, jako to są ustanowienia względem podatków y Aukcyi Woyska, Lecz znacznie Większa [illegible] zaś były te [illegible] odmianą Formy rządzenia y wiarą wolności Polskiey, która naynadroższym jest Narodu zaszczytem.

Jako też Nayiaśnieyszy Król JMci Duński będąc nietylko Powinowatym, Sąsiadem y Rzeczy Pospolitey Aliantem, ale y z obowiązków dostoieństwa swego interesuie się do nieuwzruszoney konserwacyi formy Rządu Kraiu powszechney, równie y do tey, iako nayokoliczniejszey wolności, nie mniey y do praw każdego tak partykularnie iako y wszystkich generalnie.

Refleksye nad Radą nalegaiącą o niezwłoczne Bezkrólewia ogłoszenie.

Rada Nalegaiąca o niezwłoczne bezkrólewia ogłoszenie, z tego wytknięta
źródła z którego wszystkie nieszczęśliwości dziś którą się złudzony
Matactwy wyplątały y zżały się Naród, iak iest prawie interessowanym Kor.
Odważył się zrzucić z siebie y Oyczyzny Jarzma Tyranii Rossyiskiey
przedsięwziętych szkodliwe, iak dla Oyczyzny Niebespieczne, iak owez.
ostatnim Zniszczeniem y Zburzeniem do reszty zagrozić sposobną z na-
stępuiących przyczyn Umysł, niezaprzeczenie y Namiętności oswobodzonych
Sądzący łatwo poznać może. Nieszczęśliwym na kilku iuż bezkróle-
wiach doświadczeniem Nauczeni Polacy, iużby to dobrze znać po-
winni że Zaszczyt y Prerogatywa Wolnego sobie Królów dawania
iest Chymerą, Elekcya Królów Ceremonią, a w samey rzeczy dzieło
Sąsiadów przemożnych, którzy zaś sobie przywłaszczali moc y
Prawa dawania Królów w Polsce, że Polacy, żadnym sposobem in-
nego Króla mieć niemogą, tylko którego im przyiąć każe zgoda
wielu, albo przemożność y siła iedney z Potentatów; poprzedzaiące
przykłady są prawidłem następuiących, y byłoby nie nieznaiącą się
na biegu Interessów Europy politycznych niewstrzemięźliwością utrzymywać,
że kiedyżkolwiek Polacy z szczerego swego upodobania y wy-
bierania nie z interessowania Sąsiadów mieć będą Króla, iako
zas danie Nowego Króla Polsce, istotnie od obcych Zawisło Poten-
cyi, tak przez równą konsekwencyą y z różnych Polityki Interes-
sów y ułożenia przyczyn Zachowanie lub rugowanie iuż posta-
nowionego Zawisło.

Jako tedy doświadczenie uczy, że nie iest w mocy Polaków bez
uczestnictwa innych Potencyi wakuiący Tron osadzić, tak zdrowy
rozum dyktuie, iż równie nie iest w mocy Jch, bez tychże Potencyi
Tron wakuiący deklarować.

Pytałbyś to rostropności, takowy krok uczynić, bez doskonałego
Gabinetów porozumienia? Czyżby to z ich interessami z ich
ułożeniem, z ich upodobaniem, z Jch sprzyianiem takowy robiące
sposobności zgadzało się? Dziś z wszem owe Polacy na wielu
względy cybilią że żadna Potencya [illegible] ledwie dla wygodzenia Jch, gdy-
by nasz niewodliwszemu żądaniu, gdyby nayg[illegible] namiętności
nayiniewszego nieużyci kroku sprzyiania Jch zamysłom ogło-
szenia bezkrólewia, ieżeli w tym swego y inszey Potencyi niewspartemi

Interessu

Interessu Polskiey kiedy Konfederacya niebędzie gruntownie przekonana na (o Interessach Rad Ziemskich) dworow, że się za nowego na Tron Polski Kandydata zgodziły, że ułożyły skuteczne sposoby przyprowadzenia do skutku tego ułożenia, żadnym sposobem ogłaszać Interregnum niemoże y niepowinno, inaczey podobała by się w iawne niebespieczeństwo wstydu, hańby, niesławy wieczney y wzgardy przed całym Swiatem wpołomnożyć.

Wielkie dzieła nigdy się płocho y bez gruntownego fundamentu nieda czynaić. nie łatwieyszego iako ogłosić bezkrólewie; bo tylko od ćwiartki Papieru y wiązki słow zawisło, lecz utrzymać y do końca doprowadzić skuteczne rzecz, to iest, to istota czynności. Niech Konfederacya upewni się, nie przez prywatne y Narodowe osoby dla swoiego prywatnego Interessu wiadomością, Intrygi Gabinetow na zawrócenie głow uprzedzenie przedłowiernych wspaniałych chlubiących się, lecz autentyczne od ministrow deklaracye uczyni się, y żadney wątpliwości nie podlegaiące w swoich na zmamienie tłumaczeniu, że przy zamysłom zaraz będzie w tey mierze pomoc? Przeboga. Juższe doświadczenie Katolickich Mosków przez osoby Narodowe więcey daleko, y owszem wcale przeciwne ułożeniom Moskwy, ceremonialny Polakom wystawiaiące obietnic, powinno by nauczyć ostrożności od pochlebnych Proiektow, ktore interessowana Intryga może na pamięć y bez fundamentu wszcze wystawia y wspiera.

Trzeba tych iest ogłoszenia bezkrólewia, ktore iako iest niezmierney wagi dziełem tak na dogodzenia tylko, grozie niektorych osob. Żydzy zaczynane nabrzmie być niemoże, gdy czym czasem dotkniecie do Poprzedniego dzieła, krzy. pobudzki albo niepodlegli interessowanie mniey dotąd, a przynaymniey iescze utrzymuie się;)

(To pewna że Turcy zaczęła Woynę toczą z Moskwą, z powodow zemszczenia się srogości Tyranny Moskiewskiey nad Polską wyrządzoney Czytaliśmy deklaracyę Turecką przyczyny Woyny ogłaszaiące oznaiad. zaiące Pomoc przyiacielską do wybicia się z Iarzma Moskiewskiego, lecz nie wyczytaliśmy wyraźnie aby Polakom do obrania nowego Króla pomoc oznaiczali, ale daymy to że Turcy y Cesarze y łatwo zezwalaiący tey mierze żądzy Polakow, lecz to dogodzenie zawisło ieszcze albo od szczęśliwego poważenia Woyną Moskwy, albo przynaymniey znacznego oney osłabienia,

Żeby między

żeby między innemi kondycyami [illegible] Uznania Nowego Króla przyięcia
Świata albo danego przez Siebie [illegible] Stawy y honoru Swego, przy Traktatach
utrzymaniu [illegible] lubo wiemy [illegible] [illegible]
gazeciarzów głoszą powieści że Turcy [illegible] y po Zeszłach onych używaią
y doskonale uwiadomiona Konfederacya od Rezydenta Swego z Stambułu
tak Listami Decembrowemi iako y de [illegible] z ostatnym [illegible]
dzeniem że Determinacye Porta [illegible] morzem y lądem przeciwko
Moskwie od którey [illegible] y inne Potencye i względów Politycznych
oglądaiąc się na Woyny [illegible] z [illegible], a także Konfede
racya od dyfferencyi [illegible] zupełnie [illegible] nie się
stale wielkim proiektem [illegible] y [illegible] na dalsze [illegible]
Konsekwencye [illegible] wywiywał.
[illegible] Konfederacye na [illegible] powinna [illegible] mądre
y [illegible] utrzymywaniu [illegible] z Sławą y honorem, [illegible]
[illegible] Narodami [illegible] y [illegible]
Interregnu ogłoszeniem [illegible] wtedym [illegible] y wzgardą
przed wszystkiemi rozumnemi, [illegible] aby [illegible]
[illegible] Szczęścia niebezpieczeństwa
[illegible] rozpoczyna się [illegible]
[illegible] w Warszawie [illegible]
nowey Konfederacyi przeciwko Buntownikom Konfederatom, [illegible]
[illegible] aggresorom gdy te wszystkie [illegible] Moskwa
Niech tylko Konfederacya Polska [illegible] ogłosi bezkrólewie
[illegible] wzbudzi [illegible] żądany od [illegible]
[illegible] Konfederacyi [illegible]
[illegible] Moskiewskiego [illegible] przy assysten
cyi Moskiewskiey [illegible]
musem Woyski Moskiewskiey [illegible] uzbraiacy, [illegible] wspud
[illegible] posłuszeństwo [illegible] wypowiedziących, [illegible]
[illegible] na osobach [illegible]. Co za stan opłakany! Co za
[illegible] rozpacz ostatnia, kiedy to [illegible] Czuie
[illegible] domowa y obywatelska woyna y [illegible]
[illegible] Moskwa [illegible] aby Konfederacya [illegible]
[illegible] żeby podziele na dwie Części Naród y [illegible]

Sami

Sama nie może, w zaiemną obywatela przeciw obywatelowi zaiadłość wzy-
tycza użtnie, kto umie rzeczy y sposoby czynienia kombinować, słuszniey
obawiać powinien, aby ten przyięty, tak wcześnego ogłoszenia interregni
niebył nayszubtelnieyszą na Oyczyznę zdradą, y niepochodził z duchów
Moskiewskiey polityce zaprzedanych, który niemógł by nigdy skutecznie
usłużyć zaprzysiężonym na zgubę Polski zamachom, tako wprowadzenie Na-
rod w pośpiech, którego sam żadną miarą nieutrzymał, a odstąpiony od Po-
tencyi które łatwo opuszczaią, skoro swoie ułożenia y obietnice na-
wet gdy czas y okoliczności wykonania onych odstępuią, zapewne by
wstydem, kary bez zgniebieniem ostatnim swey płochości przypłacił.

Niech konfederacya o tym myśli, niech prawnie, iak pożądaną wolność
Prawowierną Religią przywróci, ocali y ubezpieczy na przyszłość
Niech u przyiaźnych Potencyi wyrabia pomoc do dania stateczney Oyczy-
znie konsystencyi, rządu systematycznego przyprowadzenia Rzpltey
do pomnożenia sił, do konsyderacyi u sąsiadów, do sposobu skutecznego
rządów, do przywiedzenia obywatelów do zgody, do pracowitości, do użyteczney
czynności. To będzie dziełem nieśmiertelnym, które naydalsza potomność
wydawać będzie. To fundament prawdziwy szczęśliwości, tego tu chybić, to zakudbać,
wydania, korzyści przy dobrym y kwitnącym Rządzie, pod każdym królem Polska
będzie szczęśliwa, przy dawnym nierządzie Anarchii, oczprawiaiń y nierostropności
słabości, podległości obcym, chociażbyśmy aniołów królów mieli zawsze, podłym
wzgardzonym y nieszczęśliwym Narodem będziemy, Jeżeli od końca rzeczy uważać
czas będziemy, na fundamencie prawdziwey szczęśliwości na iakim wszystkie
kwitnące Narody stoią y utrzymuią się, Bóg który iest dawcą koron, za
wolą do Ligi naszych nieuważania okoliczności, da nam innego króla
gdy ten zły nieszczęśliwy szkodliwy y niesprawnie powstany

Jeżeli zaś zapomniawszy coś my Bogu, Oyczyźnie, sobie samym y następują-
cey po nas potomności w czynnościach naszych winni, idąc za umysłu y rozp-
ustą namiętności rządzić się będziemy, Bóg który królów wsadza y strąca naka-
rze nas naszych niepomierności, że nas naycięższe przeciwności do prawdzi-
wego dobrego y cnotliwego obywatelstwa końca, y celu nie doprowadzą, nie
tylko z tych szczęśliwości od nas nie oddali, ale iescze gorszych dopuści. Zgoła
zdrowa polityka, perspektywa okrutnych konsekwencyi, porządna miłość
dzieł czynności, na końcu sprawiedliwa mężów na utrzymanie razem wiary

y wolności

y wolności, Przyczyny te wyprzymierzonych Uwaga Rządząca Swiatem y Losami Królestwa spostrzega raczey wstrzymanie się od intencyonowanego od [illegible] Interregnum Ogłoszenia.

Jezeli z strony Konfederacyi z tylu przyczyn ogłoszenie bezkrólewia było by nie wczesne, niemniey strony Potencyi które znaiąc onego moc, iedno z tych Dwoch byłby koniecznie musiało. Przyszły po ogłoszeniu bezkrólewia Kandydat do Korony albo by zasiągł Potencyi Postronney, która dotąd naybardziey w Elekcye Królow wpływała albo niezasiągał, y owszem przeciwko Zdaniu y Chęciom Moskwy swe popierał zamysły. Jezeli z pomocą Moskwy do Tronu Polskiego możesz się to komu wydawać podobnem aby kto nie wziąwszy pomocy Moskwy do Tronu Polskiego miał się starać o ogłoszenie Interregni w Konfederacyi? która Moskwa nietylko za Zbior Narodu nie ma, ale y owszem statecznie iako Buntowników traktuie. Jezeli Moskwy Interesem będzie odro[illegible] we Tron Polski y dać komu do niego pomoc, zapewne nie od Konfederacyi z Barskich Związkow wypływaiącey to uczyni. Znak zas nieomylny że z tego kroku do ogłoszenia bezkrólewia nie ma intencyi uczynić, kiedy znalazłszy niezwyciężone w Polakach opory, pragnienie, przecież wolała o[illegible] tnich gwałtów. Zadufana swey mocy użyć, do dokazania swego w Polsce y na woynę się expenować [illegible], niżeli pozwoleniem na bezkrólewie dogodzić żądzy Narodu, y swe w Polsce panowanie, bez oręża, gwałtów y woyny tak chwało utworzyć.

Jezeli bez zasięgnienia pomocy Moskwy, który by się podał Kandydat, a temu y który by go z Mocarzów popierał y utrzymywał, to by się żadną miarą stać niemogło bez mocnego y wszelkiego Moskwy upokorzenia y poniżenia. Zaczętą Woynę czyż podobna aby się Dwory Cudzoziemskie które dotąd niemieszaią się do Woyny Tureckiey miały się na taką walną odmianę w Polsce Tronu [illegible] odważyć, niebędą ieszcze pewni Losów zaczętey Woyny, kto zniey zwyciężonym, a kto zwycięzcą odeydzie. Jezeli zwycięzcy Moskwa czyż dopuści rozporządzenia Koroną Polską bez swego zezwolenia y uczestnictwa, iezeli nadto zawsze potężną zostanie, ieszcze mocniey y chwałą zwycięstwa nadętą, [illegible] przywłaszczaną sobie za Prawo władania Tronem Polskim. Influencyą gorliwie iak dotąd utrzymywać będzie.

Trudzby tedy było ułożenia Gabinetowe dać Króla Polsce mimo woli y Intencyi Moskwy, tedy przez ostrożność zapewne [illegible] nie zaczną [illegible] między Skutkiem Woyny na którą się zwycięstwie [illegible] tudzież pukiey niedoświadczy, iakie będą dalszey Woyny rezolucye. Można rzec że ostrożność y roztropność Gabinetów że sobie tak postąpią, zatym można wnieść że żadną miarą w tym czasie ogłoszenia Interregni w Konfederacyi popierać tak gwałtownie nie mogą.

Kopia Listu JW. Jmci Xiędza Biskupa Kamienieckiego do Generalności pisanego d. 15 9bris Anno 1770.

Jeżeli oczywiste zginanie w Radomiu niemoże nas uczynić ostróżnemi, jeżeli zdrada przez Prymasa y przez Podskarbiego niepotrafiła nas zrobić ostróżnieyszemi, jeśli nie stało stopnie do nawrócenia, świeże przykłady, które y zimnych niemoże nas przymuszali do Rozumu y Otwarcia, trzeba by koniecznie wyperswadowanym że Zguba nasza iest wyrokiem Boskich przeznaczeniem.

Czytaliśmy w Radomiu Katechizma w obłudney Deklaracyi Moskiewskiey przyrzeczenia że nam wraca Pan Polski od teraźnieyszego uwolnić tyranna. Zawiązał Potocki w Radomiu Wessel w Warszawie Mniszech w Wielkiey Polszcze, ... z Brzostowskim w Litwie z tajemnicą Detronizacyi w Moskiewskim Gabinecie ułożoną, im tylko samym obiawioną y starannie była pokryta w ... y iednak Czas odkryty pokazał, że jeden ... dla tey Zdrady dla Prymasostwa, Drugi dla przywrócenia Skarbu, Trzeci przez Zemstę, inni dla ... Szlachecki.

Powinniśmy byli postrzedz, y rozeznać obłudę od Zdradney Rady, raz po przystąpieniu Króla do Ułożenia Radomskiego, przecież ślepota nasza trwała aż do samego Seymu, trwało ufanie w obietnicach Authorow Konfederacyi trwał kredyt y wiara, trwała na ostatek łakomy ... do zguby naszey swobod wolności, Słuchaliśmy przez usta tychże authorow promulgowaney omyłnienia, Że poniewaź Moskwa dla walnych przyczyn do Detronizacyi przystąpić niemogła, a mianowicie że przy walczącym Tronie dziedzictwo szczęśliwienia nas tego dopełnić by skutecznie niepotrafiła. Więc odkładając ze zmianą chce pierwey na Seymie Delegacyinym zrobić nam porządną administracyą Królestwa, powtórnie utynić pomiarkowanie między Tronem a Wolnością, a na ostatek nowy zaleca postanowienie Rządu zbawiennego wiecznemi prawami umocnionego. Przestrzegał nas Xiądz Biskup Kamieniecki, przestrzegał Woiewoda Krakowski, wołało wielu innych podeymujących wywołaniów, Że wszystkie Deklaracye Moskiewskie są sidłem na kark ... a grobem dla Wolności, ale zaraz widząc tych Szeptali Authorowie Konfederacyi ... że Biskup Krakowski ubiegała tylko dla Bądź któremu Hetman dla konsensu, a innych odzywa się ... tylko ... Pana ... ; a tak chytremi takiemi ... rozum nasz zbałamucili, oczy zamroczyli, y zdrową radę roztropnych ludzi odrzucili pod czymśmy nim.

Zaczęliśmy dopiero przyglądać się konwoi Deklaracyi, kiedy ta cała machina wielkiemi radzyami napełniona kończyła się, była przyczyną opactwa Oliwskiego do Prymasostwa na powiększeniu Pensyi do 30000, Podskarbiemu na Wymarłach Intratnych Starostwach y Królewszczyznach, Za zdrady y wierne kawalli na podatkach, na ... Urzędach y wspomożeniu publicznych Podatków.

[illegible] kiedy ieszcze na ów czas, ale nato tylko żeśmy obaczyli była nasza y nad nami zawieszony miecz, kaydany zgnuśniały y niewola, słuchaliśmy onych Przewódników, ktorzy nas [illegible] zaprowadzili, [illegible] nato kiedy Żółkowski y Podskarbi pierwsi zwodziciele dla większego z nas wyzgawiania pytali nas na Sessyi Prowincyonalney czyli mamy sto tysięcy Woyska żebyśmy się Potencyi Rossyiskiey oprzeć mogli, y nie słuchaliśmy Xiędza Służebnego Jurowskiego, że Nayświętsza Panna zmazała tego nieszczęścia, co Carowa [illegible] z nas napisała. Obaczyliśmy stan [illegible] Mężów zacnych za wiarę y wolność stojących wprowadzać nas w niewolą zdradzonych, poznaliśmy [illegible] ich wolę, poznaliśmy oraz fałsze, potwarzy na nich niegodziwe [illegible] gdy że to wszystko już było po czasie.

Już widzieliśmy, po iedney stronie usypaną mogiłę z ciał obrońców wolności naszych, po drugiey stronie Xiężną, [illegible] zyskiem Zdraycow y zaraz przy nich obfite nadgrody za zdradę. Widzieliśmy Ordery Moskiewskie, Ordery Polskie, Sobole, Dyamenty, Pieniądze, Porcellany, a co więcey krzesła y Urzędy Polskie między Zwodzicielów rozdawane, widzieliśmy razem rozpacz naszą [illegible] krzyk Zaprzedanych Senatorów, pogrzebany wolności y praw zmarnowany, niewątpię że ta smutna pamiątka sprawi w wielu że u mnie Panów zadumienie, dla takich przyczyn w obliczności teraźnieyszey [illegible] y ratunku zamiast pocieszaiącey Rady wystawuię w oczach ich okropne zguby naszey wyobrażenia, dla czego wypisuię Historyą tuteyszey Epoki, gdzie chytrości Moskiewskie, obłudne postępki wyrodnych Obywatelów, gdzie na ostatek Lekkomyślność nasza y sposoby zażyte do omamienia rozumu naszego, są nam przytomne y dobrze znajome.

Dziwili się wyszczególnie, niechay mi się godzi przypomnieć Towarzyszom, że podczas Konfederacyi Radomskiey ani między Zwodzicielami, ani w liczbie zwiedzionych y oszukanych nie znaydowałem się, byłem wprawdzie prowadzony pod Radom przez Xiędza Biskupa Krakowskiego y wzywam świadectwa JmPana Generała [illegible] że w naywiększe godziny do Radomia [illegible] wszy o zdradzie Moskiewskiey chytrości Xiędza Podoskiego przestrzegałem, jako też y chytrości Podskarbiego, na ostatek wszystkie nieszczęśliwości przepowiedziawszy sam sobie [illegible] z Turkami [illegible] offiarowałem wybaczyć [illegible] w Warszawie że teraz [illegible] Podkowy Senatora [illegible] ponieważ widzę że zapomniawszy [illegible]

[illegible]

Szenia się z Zdrajcami, o uwolnienie Nasze troskliwemi; z tąd Lucie-
głowy, w toż samo Jarzmo, w tez Same Sidła, z których się wy-
płatać usiłujące! słowem mówiąc, też Same Tragedye tych
Samych Authorów y Zwodzicielów przenosiące z Radomskiego
Teatrum do Proszkowa, Szukające tak chcecie WWM Panowie
własny osnowie omamienia Naszego, iż ci Okazałszego nieznay-
dziecie tylko iedną Dekoracyą, która was do zrobienia tey
Sceny Radomskiey zachęciła, y Czy niemożecie poznać, że ci Sami
Balwierze, toż Samo Sidło obiecuiam pod Podlinkę Interregni
Gdyby niebyło innych dowodów, zawsze by było powinno tego obja-
śnienia chytrych Intencyi Konsyliarzów. Że Pan Gomoliński
Imieniem Ortu nalegał u Francyi że Podskarbi roznosił listy ..
Imieniem Saxonij, że na ostatek Zasotki przy wszystkie o to
w Konstantynopolu, a potym wszystko wskazało, iż Sam y ...
się Zdrady Pana Podskarbiego wszakże oprócz Listu Pana de Choi-
seul pierwszego Ministra Francyi, w którym WWPanom Dane
Swoie własnoręczne od Insynuacyi JmPana Gomolinskiego Otwo-
rzył, jeszcze Jawniey odkrył się fałsz na Konferencyi w Dreźnie
y przy tym ... Nayiaśnieyszey Elektorowey Jeymości Wdowy, Ministra
Francuskiego JmPana Podkanclerzego Saskiego na tę Konferencyą
od Elektora Jmu delegowanego, JmP. Orlikowskiego Ministra
od Generalności do Dworu Drezdeńskiego posłanego y JmPana
Pana Sekretarza Legacyi Francuskiey, na ostatek, na ostatek
w przytomności JP. Podskarbiego, gdzie żadna Potencya do tych Rady
przyznać się niechciała, owszem tak Minister Francuski iako y
Podkanclerzy Saski ministerialiter JmuP. Orlikowskiego otwarcie
oświadczyli sobie Imieniem Dworów swoich, aby tak nigdy Inter-
regnum proklamowane niebyło, bez wyraźnego ich pozwolenia
Powróciwszy z Drezna niezmieszkałem zaraz donieść WWPanom
com widział, com słyszał, y czegom się nauczył, że Pan Podskarbi
spojony węzłem dawney przyjaźni, niedeptem dawnego ... z
Księciem Prymasem, a Prymas z Moskwą, z ... między
Sobie Ksiądz Saskie, a potym, a potym pod powagą Saskiey y
innych Potencyi przez Gomolinskiego y niektórych Skarbowych
Ludzi chcieli tę Zdradę do Konfederacyi Barskiey ... żeby Projekt Niesłusznie

do ... nam ...

do wzbudzenia Buntu y zrobienia Woyny domowey Wołkonskiemu
ułatwić y drogę utorować.
Niech mi wolno tu będzie przypomnieć WWM Panom Historyą Brzezinskiego ktorey Sami
WWM Panowie iesteście Świadkami. Widzieliście z iakim usiłowaniem nale-
gałem o Fortyfikacyą Krakowa, pisałem proiekta, sprowadziłem Inżyniera,
prosiłem żeby Dywizya JW. Brzezinskiego Lokowała się między Warszawą
a Krakowem dla zasłonienia tey Stolicy, a tym czasem Pan Podskarbi pod
pozorem fikcyi kłotni z Xięciem Wołkonskim, przymusił Brzezinskiego
z całym Woyskiem pod Szczekocin y Białą, a miasto wymyślenia utrzymowania
Krakowa wyciągnąć, y uformować Dzieło przeciwne Interregnum, Obra-
nia Marszałkow Koronnego y Generalnego, na miescu tych Pisarzow
mieysca Członkow y Urzędnikow Woiewodztwom y Ziemiom przez ktory
iako Skarbowe wywołać y gwałtem wprowadzać postanowił.
Ten cały postępek iezeli ieszcze nie może być dowodem iawney zdrady
że Bałamuctwa ostatkiem głupstwem ogłosić należy, kto z słyszał
przymuszonym Interregnum konwokować, gdzie mieysce nie wiedząc założyć
gdzie dopiero według Prawa o Bezkrolewiu dopełniać trzeba.
Niechay ia zatrudniać WWM Panow opisywaniem tych Dziejow na ktore
reście Sami patrzali, widzieliście z iakim wstydem opuszczony
Krakow iak go niemiłosiernie obdarli, iak ciemnym kłamstwem Kościołom
Sol marnotrawiło, na ostatek iak się Brzezinski obieciał, gdzie się
podział ale o tym podobno WWM Panowie uwiadomieni iesteście.
że tenże Brzezinski publicznie głosi że nic nie uczynił, tylko to
co mu kazał Pan Podskarbi.
Przyidzie czas obszernieyszego dowodzenia zdrady, gdy Zdraycow
Sądzić będziemy, pokażą się mowy miane na Senatus Consilium
gdzie Pan Podskarbi 40000 Moskwy do Polski zapraszał na pognę-
bienie Konfederacyi Barskiey. Dwie Rzeczy, o których iuż mi się zda-
rzyło słyszeć (pierwsza żeby był przymuszony, druga że niewiedział
czto iest prawdziwa Konfederacya) że wolności są bardzo słabe do
uspokoienia tak wielkiego wystąpku. wszakże nikogo z tey rady Senato-
rów nie wzięto na Syberyą! za zdanie przy Konfederacyi Barskiey wszakże
Ministra przysięga, że nic szkodliwego radzić nie powinien. wszakże
na ostatek prawo Infamisem deklarowało tego, ktoby exotyczne
Woysko na karki Obywatelow pod bronią Swoich będących, bądź nieposłusznych
w środek wnętrzności Oyczyzny Swoiey zapraszał y sprowadzał.
Przyidzie y ten czas, gdzie y ia przed całą Oyczyzną obowiązanym
będę tłumaczyć się, raz iako Senator z rady moiey w tey generał-
ności dawaney, drugi raz iako obywatel Konfederowany ze
wszystkich moich czynow y Korespondencyi, iezeli ieszcze ta pora
nastąpi, znam się z tem winien WWM Panom usprawiedliwienie.

Działyn

y dlatego składam wtrakowam Generalności kopię listu pisanego do Jmu Pana Generała Zborinskiego Sub data 7ma 9bris do Wiednia takowym sposobem. Zawsze wszystkie korrespondencye moie przechodzące y odchodzące wszystkie przyjęła Stany y rady, chcęc aby tym sposobem wszyscy iż tych obowiązek miłości Oyczyzny albo odstąpienie Zagranicznie przez skrzęty intryg, kabały, ale przez Przyjęła ręką własną podpisane rady swoie Generalności Subministrowali.

Dziewiętnaście się Za moie Zdanie, y owszem dokończeli wprzód Jw Panu[?] miałem honor mowić, teraz do przyiaciół moich rozpisane Mowiłem od początku konfederacyi, toż samo y teraz powtarzam że nam dwoch fatalnych przypadków w dziele obrony naszey obronić się należy. Primo Woyny domowey 2do Woyny generalney, Woyna Domowa osłabi siły generalney konfederacyi rozdwoi obywatelow, Zniszczy kraj, oszpedzi przed Potencyami Narod, nadstatek oszpedzi Interessa w Gabinetach nam przyiaznych Dworow, Woyna generalna Zapali między Sąsiadami Oyczyzny. a ieden Monarcha niemogąc Indemnizacyi swey Expensy woienney znaleść, przeto Kray polski musi być podzielony.

Dawałem wiele sposobow uchronienia się od tego nieszczęścia popierałem nieodbitemi racyami y tyle Jasnemi dowodami Jabym Zawsze rozumiał że takiego którzy by skutek Zapalić między obywatelami we wnętrzną Woynę Za nieprzyiaciela Oyczyzny osądzić należało.

Instantissime zaklinałem na miłość wiary y Oyczyzny abyście WW Panowie Interregnum niepomalamowali bez wyraźnego Potencyi przyiacielskich Zezwolenia sądząc to być przeciwną sistemę wewnętrznego rządu, którego bez pomocnikow Zagranicznych y influencyi Gabinetów utrzymać ciężko by nam było. Na ostatek odkryłem ten krok do skutkow woyny Tureckiey dotkliwszego objaśniemał Dworow przez Manifest y publiczne oświadczenie Pana Stanisława o uzurpacyi Tronu y o Zdrady o korrespondencyi z Moskwą.

O teraz gdy uwiadomiony iestem przez list Jw Jmu Pana Marszałka Generalnego o wydanych już Interregni Uniwersałach, oświadczam powinne wyrobow Jch Uszanowanie dopełniaiąc tego posłuszeństwa które wprzy sędzi moim obiecałem. Pozwolicie mi iednak WW Panowie że razaczę, abym Prawdę w szczerości Ducha mego powiedział że ieżeliście rzeczy tey uczynili bez Znieśienia się z Dworami Wiedenskim y Wersalskim, tedy będziecie pewni żeście strzelili do własnej domu swego armaty kulą, aleście maiątek zapalili, skutkow zaś Zamysłow waszych

żadnych spodziewać się niemożemy. Sytuacya Interessow Naszych tak iest
dzisiey ułożona, że w inne Dwory o nas ułożą, to my z pokorą przyiąć zupełnie
musiemy. Nie nasze Uniwersały, nie nasza wola y żądanie Granice
będą kotem całey Europy, ale taktey Stronie Potencye Nam sprzyiaiące,
Ukontowania dwie nałożąc musza gdzie prepotencya przeważa equilibrum
Bogu dziękować należy z Opatrzności iego że wolność y całość nasze
odzierżt in Sistemate aequilibrij Inkształcie, przez Nierząd, przez Bała
muctwa, przez Pychę, Łakomstwo y Ambicya już byśmy dawno
wpośród Naymocnieyszych Sąsiadów zginęli byli, a przecie z tych ta
mych refflexyi Sądzę W. Panowie może zyscie na Traktat wystrzelili
Zeslejuce by Gabinetowi rozporadzili. Dziwno mi iest bardzo że tu tyle
Kabały, Intrygi, Plotki, Potwarze Ludzi złośliwych tyle względów
u W. Panów znalazły, wszak że to ci sami Zwodziciele, którzy nas
w Radomiu zwodzili y zgubili, trzeba było koniecznie mieć upewnie-
że żaden dwa razy tem samym sposobem nikogo nie oszuka, że Naród
tym Bałamuctwem spętali prędko ucha nadstawi, i ałeś się spodziewał
że na koniec wszyscy ich znamy y wszyscy wiemy że byli począt-
kiem naszego nieszczęścia, któżby kiedy znalazł się tak Drzin-
nie obrany, żeby szedł za tym przewodnikiem, który go już
raz w przepaść zaprowadził. Widziałem za dobrze że po różnych
mieyscach na naypodleyszych ludzi na nayzacnieyszych obywa-
Obywatelów różne rzucali potwarze. Widziałem y o tym że Listo-
wnie przestrzegali W Panów y upewniali że Pan Stanisław obiecał im
Biskupstwo Krakowskie a X. Marszałek Koronny Cześnikowie
Synowcowi memu Stanisławowi Lubomirskiemu, ale te wszystkie bay-
ki Niesprawiły w mnie innego skutku. Śmiech y podziwienie
że ci zapamiętali Ludzie do ratunku naszego oświecenia uciekaią
się dwie zmazane zgubą naszą w Radomiu, że uciekłych przekonani
Fałsze o kalumnie o bałdachymy o konsensa y inny s one napodrzędnych
Senatorów, ieszcze u nas szukaią wiary y kredytu, na ostatek chcieli
mi chcą być wolnemi naszymi przewodnikami, którzy nas do zguby za-
prowadzili. Należało więc W. Panom przypisać temu Kabałkom a ią
za radą Sumnienia, za radą Cnoty, miłości Oyczyzny y za Dalszemi
Przyiaznych Nam Potencyi przyiacielskich. Zamieniłem ieszcze
użycie JW. Generała Zboińskiego, że sposób do zapalenia Domowey
Woyny, cale był od Początku żądaniem Moskiewskim tak dotąd upo-
rnym ich staraniem być nieprzestanie. Niewątpię by JmPan Sta-
Lubomirski musiał to samo donieść W Panom otym mnie w Liście donosi
im uwiadomia że Minister Francuski dowiedziawszy się o Intromisyi

Imat mu

miał mu te słowa powiedzieć. Zrobiłyście WWPanowie to czego Moskwa przez trzy lata szukała, cokolwiek tymi, jakimkolwiek sposobem stało się to wasze poźniey trochę stać było powinno, należy WWPanom teraz pilnie radzić jak sobie daley postąpić maią.

Obaczycie WWPanowie naypierwszych w manifestach Cnem Majestatem tych samych którzy o Interregnum przyspieszali. Obaczycie obywatele lub chwiejące się Cnotę, przez Szatańskie Zasady honorowe; Obaczycie Zagęszczone Zdrady od własnego Ołtarza Wasskey do przeciwney Partyi Dezercye. Na ostatek Obaczycie Zepsutych obyczajami złe przez Osobach Zamieszania Manifesta Remanifesta w rożnego gatunku milionowi Batalionowi, ale to by naymniey WWPanów trwożyć niepowinno. Żyie Bóg y Opatrzność Jego, Żyią Potencye Nam Sprzyiaiące, które nas na drogę naprowadzą, Jeżeliśmy od Ich Prozelitów zbłądzili, Jeżeli to Prawda Że całości y wolności naszej Interessuie Europa, Życie naszej na końcu podwoię, w sercu Zacnych męskiego po Województwach Ziemiach y Wszystkich, którzy nas y obrony wszystkie Jurwicy nigdy nie odstępowali Niechay będzie teraznieysze oświadczenie dawnych y pospolitych obowiązków ponowieniem. Że iakem się raz z Bratem mym na ofiarę za Wiarę Wolność y oyczyznę Sakryfikował, tak nigdy zpod naymnieyszego szczęścia naysilnieyszym upadkiem grożącego ramienia mego nieuwinę do Czasu y Sposobności y drogi okoliczności pozwoli postępuię nie omieszkam. vivat

Declaracya
Nayiaśnieyszey Imperatorowy
Rossyiskiey

Dość Wiadomo przy zaczęciu Panowania swoich Monarszy jat-
nych u ... Króla Jmci Nayiasnieyszey Korony Polskiey
znacznie przemieszkuiącym zapatruie się zaczem na obiecanki
re mu nie innego jako tylko nayszkodliwszy Wizerunek
Rządy a przedtemi troskliwemi czasy kwitnąca, estymo-
wana y poważana, względem Przyiaźni y Aliansow z
Narodami Państwa mowię, ktorey wierność Dziejopi-
sma! Historyi między znacznemi Europeyskiemi Poten-
cyami przyznała dystyngwowaną Rangę, podana iest
wyraźniey tym czasie wszelkiey obrzydliwości z Rządu,
zamieszania y Woyny wewnętrzney pochodzącey na-
tury, na wywracaniu przez nie Anarchią a ostat-
nią ... Ziemiow swoich, Godności Konsyderacyi y
Wielkości swoiey Machine.
Postawiwszy nayobrzydliwsza y zwodzenie jako nayszczę-
śliwsze wystawiaiąc swe Powatniewania niebespie-
czne, y insynuiąc się w Imaginacyą, y Umysł ludz-
kie przez pluzyc ... same w Sobie przeze zawsze
w Konsekwencyi duszom Małym y do prędkiego
uwierzenia porywczym są fatalne, Prawa bez
wszelkiego Rigoru, bez Kary gwałcone, Rząd bez
wszelkiey czynności, Pewna życie y wolność Obywatel

opuszczone y oddane bezbronnie Zawadiaczi Złości y nie poskromioney Ambicyi? na ostatek, okrutna Anarchia mato podnosząca się z przepaści publiczney nieszczęśliwości popisuie się mocą swoią przez Okrucienstwa y Pustoszenia 21

Ta powszechna Kraju Polskiego Dezolacya komuż bardziey mogła dotkliwszą y bolesnieyszą uczynić impressyą jako Iey Przezacney Monarchini, ktora sobie wielki ma Honor reprezentowac w Kraiu Polskiego? ktoż bez wszelkiego względu na własney Interes swoy może bardziey pragnąć, y przy użyciu wszystkich sił pracowac ku wyzwoleniu Rzeczy Polskiey tak oczywiście bliskiey totalny zguby podlegaiącey iest totalną zgubę pogrozoney jako Nayiaśń. Imperatorowa Jmć. ktorey jednostayney wszystkie czynności y postępki nigdy do niczego nie sciągały się innego jak szczegulnie do utrzymania y powiększenia Narodu Polskiego uszczęśliwienia

Jeżeli Obowiązek Ludzkości y Konserwacyi każdemu Człowiekowi przyrodzony nie iest zupełnie zatłumiony: Jeżeli okrzyk powszechny wzbudzający Miłości Oyczyzny może jeszcze dać się poczuć w sercach poczciwych Obywatelow ktorzy w milczeniu wzdychaią nad uniwersalną zgubą, jeżeli Rozpacz powszechna ktorą iuż Narod iest zięty niedoszły iego smutnieyszego [illegible] u ktory zgubą grozi wszystkim Rzeczom pospolitym,

dla utrzymywania Rozruchów y swego rozkonia społe-
nosci odrzucającym, tedy przez nic innego jako skute-
cznie przez Szczere Umysłow złączeniu y usiłowaniu
Patryotyczne wsparte pomocą względem ktorey Najja-
śnieyszą Imperatorowa całey Rossyi z przyiazni zyczliwo-
sci stateczney szczerosci y nieustawaiącey sprawiedli-
wosci Nacya Polska przed całą Europą upewniać
raczy może dotego przyiść iż Rzplita zete pochmurne upo-
galne odmieniaiąc się chwile zadobry Rząd y zdrowy
rozum reprezentować tęża y powagę: ze Sławę y
uspokoienie wyglądzowawszy z pamięci wszystkie nieszczę-
sliwosci przeszłe przyprowadza znowu Nacya do na-
leżnego mienia y szczęśliwości powszechnie.

Rezolucya z czynnoscią złączona y bez żadnego wykrętu
ułożona Rakuncowi ... jest ... ...
a wyzwolenie Oyczyzny z tak okropnej sytuacyi po-
winno być żądaną nie wygasnioną ... każdego
Cnotliwego obywatela.

Dla obwieszczenia tedy całey Nacyi Polskiey jak
szczerze y stateczne Najiaśnieysza Imperatorowa Jmć chce
kooperować do Sukcessu tak zbawiennego Przedsięwzię-
cia y dla ugruntowania przez asekuracye nieobojęt-
nie ... ... wszystkie umysły
... Polakow, także dla oddalenia wszelkich wykrętow
zbiegow ... , interpretacyi złośliwych ...

nienawiści y Zazdrości y innych Inspiracyi szkodliwych
niegrawych szkodzących które wtę odchłan pogrążyły
Nacyą Poseł Imć objaśnia tu Zdania y Dyspozycye
uczciwie Monarchini swoiey która Sama publi-
kować je Jemuż rozkazała

4to Że Nayiaś. Imperatorowa Imć szczerze tknięta jest
nieszczęśliwością w którą nacya została wciągniona ostatnie-
go zaś usiłowania które iey tylko Generozya y Statecz-
ność podać mogą aby do iednomyślności przyprowadzić
y uspokoić Rozruchy

5to Nayiaś. Imć [illegible] mniema Nacya do tey nieszczęśliwo-
ści doprowadzona się odłożywszy na stronę wszelką party-
kularną nienawiść y obwarowawszy się przeciwko Zamy-
słom zainteresowanym które Nacyą do iey nieszczęśliwo-
ści przywiodły y do istotnego radzenia o sposobach któ-
rey nayzgubnym nieszczęściom koniec uczynić mogli

6to Że Nayiaś. Imperat. Imć widząc niebezpieczeństwo jako
fałszywy Pozór pod którym [illegible] do Interessow
[illegible] przez nieprzyiaciół powszechney spokoyności
Części Nacyi wprowadzonej nieszczęśliwie Kontrybuie
do rozszerzenia y utrzymywania wewnętrznych zamie-
szań dała wyraźnie Posłowi swemu Rozkazy aby doto-
czył przy wszystkich wydarzeniach umysłów objaśniający
[illegible] [illegible] [illegible] y zgadzające
się sposoby któremi by mogły uspokoić Nacyą w [illegible]
iey Praw wszystkich

4to. Zechciec tedy do zakonczenia potrzeba azeby dobrze myślą-
cy y prawdziwi miłośnicy Oyczyzny porozumienie mieli
z postem względem sposobow uspokoienia Rptt y wy-
korzenienia wszelkich rozruchow przez srodki jako nayprzyzwo-
itsze.

5to. Ze dosc [illegible] podczas tey [illegible] [illegible] wszelkie
[illegible] ulatwienia ktore oniezainteressowaniu Maiąc
konfederackiey Seymu [illegible] [illegible] mogą [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

6to. [illegible] [illegible] ktorzy się [illegible] [illegible] przez Zdradę y błę-
dliwą [illegible] [illegible] w [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] teraz wraz do Oyczyzny powracać [illegible] się
[illegible] przeciwko samey [illegible] [illegible] zwodze-
ni [illegible] czasem [illegible] nieszczęśliwościami przy-
[illegible] Oyczyzny [illegible] [illegible] [illegible] wezwani są aby
[illegible] [illegible] do Oyczyzny [illegible] lepiey obiaśnio-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] się
do [illegible] sposobow uspokoienia [illegible] im się teraz
[illegible] y [illegible] [illegible] [illegible] pewni dla wszystkich
uszczęśliwienia [illegible] gatunku była [illegible] Krolowi [illegible]
[illegible] ktorey gdy dobrey woli Maiąc [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] się [illegible] mu-
siała.

7mo. Ze [illegible] tego samego [illegible] ktory się Oyczyzn [illegible]

ma pomnożenia tylko uszczęśliwości Oyczyzny włásney y ktory w ten wszystkiey czás spokoynie cieszyły się będą w Domu swoich gruntuiąc się od wszelkiemu przyiaznych posiłkow maią być bezpiecznieiszemu w ztąd wskazowani od wszystka Państwu mym

10. Przedłużywszy Zamysły Rzeczy y Instancye złączone wspaniałością Umysłu Nayiaśnieyszey Imperatorowey Imci a oraz wiele wynoszące sobie Honoru oznaymuią wszelkie Prześwietnemu Narodowi Polskiemu osobliwie wszyscy tym ieszcze tu tylko przyłącza się uważaiwszy Łaska y miłość wszystkim nosiciach ako są skutkiem Łaskawości iego iak też będą pewnym y wiele nowe do Zażycia wszystkich ut aby wszystko dobre wykonać y szczęsć iako nay przyzwoiciey, tu raz wielkiemu Przedsięwzięcia Dan y podpisano w Warszawie 10 Maja [illegible]

Nayjaśnieyszey Imperatorowey JMci Całey Rossyi &c. Ja Kaspar Saldern aktualny Tayny Konsyliarz y Poseł Wielki Rossyjski Kawaler &c. Caetera.

Deklaracya Ministra Rossyiskiego

Wszem wobec y każdemu komu o tym wiedzieć należy, wiadomo czynię, wspaniałe starania, które Nayjaśnieysza moia Monarchini nieustannie przykłada, ażeby przeraźaiące nieporządki y okrucieństwo zatamować mogła, tudzież żądanie Jey w czasie [illegible] żywiey nieprzestawane, prowadzące ią do przywrocenia temu Narodowi tu spokoyności y bezpieczeństwa, żądanie mowię, które ona Jemu uroczyście przez ostatnią Deklaracyą Królowi JMci Polskiemu podaną y dla wiadomości powszechney wydrukowaną otworzenie kazała, powinni by były ten skutek wziąć że nayostrożnieysza część Narodu [illegible] żywiey się przykładać przynaymniey do przywrócenia bespieczeństwa powszechnego.

Atoli z podziwieniem tako z nieukontentowaniem mocnym widzę iż wszyscy na jednych tylko na powszechnych nieszczęśliwościach przestaią narzekaniach. Rząd czyli w samey rzeczy czyli tylko affektuiąc znayduie się w nieczułości y bezczynności. Znaczna Część Obywatelów próżno wzdycha pod tym nieszczęściem, tako widzi siebie otoczoną. Tłumem Rozboynikow y Hultaiow albowiem Ci niegodziwi Rabusie, mieszkaiąc tłumnie w pośrodku samey tey Stolicy bespiecznie tuląc się od wszelkiego poszukiwania gdyż im niezakazane przywłaszczać sobie potomne imie tych którzy podnieśli broń, ażeby się od mniemanych strachów obronić mogli. Zbytnia folga [illegible] nowi, którym owi złoczyńcy [illegible] [illegible] zasłaniaią się pod płaszczykiem, którego nie pewni, że nikt ich niebędzie [illegible] jest złożyć do popełnienia rozmaitych okrucieństw y rabunków, które straszne y okropne przed wszystkiemi dobrze rządzącemi Narodami wystawują widowisko. Niemasz prawie tego dnia, a tym jeszcze bardziey tygodnia żeby tu nie dochodziły wiadomości, że ci złoczyńcy napastują, także przechodzących tako przeieżdżających rabuią z Szlacheckiey, bez kary co wszystko się dzieje około tuteyszey rezydencyi, z której nikt nawet opuścić mile się oddalić nieodważa się, bez

nadzieyi

widocznego niebezpieczeństwa, bydź napastowanym od tych Rozboyni-
ków, którzy się tym niekontentuiąc, poczty, tudzież kuryerow y z Sztafe-
tami expedyowanych albo zabiiaią, albo topią albo też odbieraią, tak
dalece że wszelkie potrzebne bezpieczeństwo dla Korrespondencyi do
idących tu od Zagranicznych Ministrow, iest niebezpieczne y
w cale przeięte,
Tych tedy przyczyn tudzież widząc bezrządztwo okropne na kto-
re, a y z resztą rezyduiących tu Koronowanych Głow, ministrowie
iesteśmy podani oznaymuię Imieniem Nayiaśnieyszey Imperatorowey
Jeymości całey Rossyi że wszystkim Szefom y Kommendantom
woysk Jey przez ordynanse będzie zalecono, a żeby się wszelkie-
mi sposobami starali uprzątnąć trakty y okolice tego Stołecznego
miasta, od tego gminu rozboynikow y Hultaiow, a mianowicie
te które są około mil [illegible] od Warszawy. Podobne Ordynanse
rozesłane będą po wszystkich pocztowych traktach, osobliwie
zaś po tych, które idą z tąd do [illegible], iako iedyną drogę,
którey tak ia iako y drudzy ministrowie zażywamy dla expedy-
cyi Kuryerow których Nayiaśnieysza Imperatorowa Jeymość
tak szczodrobliwie publico odsyłać raczy.
Oznaymuię przy tym że rzeczeni Szefowie y Kommendanci w któ-
rych ręce ci Rozboynicy wpadną zamiast postępowania z nemi
iako z niewolnikami wziętemi od różnych Kommend owych
niewinnych Offiar [illegible] znaczney szlachty y ubogiego
swego zaślepienia, będą z nemi postępować iako z złoczyńcami
y z temi złoczyńcami, których karać y wszystkich kraiu [illegible]
wa na ostatniey [illegible] kary.
Słowem owi złoczyńcy według przykładu, którego z nemi
zażył JW. Imć Pan Kasztelan Krakowski Hetman wielki Koron-
ny, będą oni y zostaną surowiey karani na iaką ich zasłużoną
[illegible]
Dla wiary czym tę deklaracyą własną moią ręką podpisa-
wszy, Herbu mego pieczęć przyłożyć y do Druku dla po-
wszechney o tym wiadomości podać Kancellaryi moiey roz-
kazałem. Działo się w Warszawie d. 26 Czerwca Roku 1771

Kopia Listu JW. Imci Pana Zaręby Kommendanta Generalnego

w Prowincyi Wielkopolskiey do [illegible] Ziemi

Wieluńskiey y Powiatu Ostrzeszowskiego Ao 1771.

[illegible] który z Władzy y Prawa [illegible]

do sprawowania kommendy Woysk Wielkopolskich y [illegible]

[illegible] y Pogranicznych Ziemi Wieluńskiey

konfederacyą mey mocy y władzy oddana zostaie,

ale przez Skonfederowane Stany [illegible]

[illegible] Generalności Koronney przeznaczona. [illegible]

[illegible] z Dnia [illegible] tym Stanom [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Taktem życia mego

nie inne było. [illegible]

[illegible]

[illegible] y czasów krytycznych [illegible]

[illegible] każdy niech przyznaie. Dowody [illegible]

[illegible] z tey kommendy [illegible]

[illegible]

[illegible]

znaczny, już w własnych Domow y Familii
[illegible], już y takiemu [illegible] z [illegible]-
co Narodu y kraiu [illegible] ni pamięć [illegible]
y przykładu iwiększey [illegible] ciężkie [illegible] Rzeczy
stateczna usiłowaniu swoym o dobro publiczne Generał
nosi wielu ordynansami publiczny podatek na po-
trzebę Woyska Konfederowanego memu własnemu
zostawiła szafunkowi co zaopatrzeniu się, ale wie-
lu przypadkami, nie tylko Marszałkami Transmarsza-
mi Woyska Zagranicznego ale do Żywego Woyska innych
obywatelom dogrzewanie do własnego sch zostawiła
rozrządzenia przez co JWW PP. czyniąc sobie allewacyą
w Zawie, podatek publiczny Woysku Komputowemu ni-
gdy niezginiony obrociliście na własne potrzeby.
Jestem y zostawałem waszey woli własney Tłumaczem
żadnego ztąd y w tey mierze nieczyniąc naprzykrze-
nia. Dawały mnie ordinanse władzy tey, ktorey
mi zwierzchność powierzona, złych śladu żadnego niemam y
nieczytam odmiany szczero wysokiego JW Marszałka
Podlaskiego odmiany [illegible] y Zakazujące wydatkow
podatkow publicznych nikomu innemu tylko ze mną wyra-
źnemi ordynansami kommenderowanemu. Obywatel.

Sąsiad, Przyiaciel Zolnierz Konfederat y Partyi Konfede
rackich Generalny Kommendant winne czyniąc upra
szowanie, wyraznym adressem pytam się JWW. Panow
o rzecz szczerą, nieprzymuszoną wyraz Ziemi Wielun
skiey y Powiatu Ostrzeszowskiego iaki skazuie ci kon
dusz. Ten z własney woli ułożony publiczny Poda
tek na utrzymanie y komplet Dywizyi Wieluńskiey
czyli in aliena [illegible] manu czy to z własney woli
waszey Ratunek przyiesz Sobie Czynu lub [illegible]
z własney woli: Stadzie.
Znam y uwielbiam, bo y sam doznaię y samemu trudn
Sarkać chociaż mnie dolega, przykrość poniżenie
niejednego [illegible] Szlacheckich rozporządzenie z
Obowiązku Rangi szukam zdania JWW. Panow y
szczerego oświadczenia: Donoszę y żądam katego
ryczney rezolucyi iakże JWW. Panowie Radzi
umyślicie Podatek Publiczny obrócić na K[illegible]
y zapłatę własney Ziemi albo koniecznie potrzeba
nowemi [illegible] Podatkami obciążając tę Ziemię
widzi że [illegible] nie wyda tych Exekwowany
będzie musi [illegible] nowego wymyślenia y Tiranicy

rezolucyi od Desideria Listu mego nieodbiorę Gdyby zas iakie kommendy wybierać chciały sprzeszpowanie przyrzekam zostam zatym zwszelkim Uszanowaniem

ę 29. VIII 1771. Jll. WW. DD. Niski Sługa.

Kopia Listu Jll. Jmci Puław[s]kiego Marszałka Łęczyńskiego, do Jll. Generała Lalwika pisanego 28 Julij

Doszedł mie uwiadomieni iż z komendy Jll. WW. Pana niewiem iakim pretextem w Naszym kraju Polskim oduważaią się Officyalistom odbierania Cła Rzpltey lamowac zatym niewątpliwiem aby to zkąd nastąpić miało rozkazu gdyż znaiąc Prawa sąsiedzkie czynić by tego niepozwolił, więc upraszam o poskromienie swoich kommend, gdyż niedaiem przyczyny zaczym by my te ponosić mieli przykrości y skarb Rpltey uszczerbek co y pokornie dopraszaiąc się zostaię zupełnym szacunkiem Jll. WW. Pana Sąsiedzko kochanym Przyiacielem

Respons na tym ze Liście

Niemaz z Strony Pruskiey Tego zwyczaiu na takowe Listy dac responsu chyba żeby ten ktory go podpisał, oddawał ato dla tego aby jego poznac co nad Rzplitą panuie te takiest sznanie na nie uważaiący. List odpisać

Proiekt do Deklaracyi Króla Jmci Stanisława Augusta 1789.

Jeżeli zdarza się że Bóg Narodom daie królów w gniewie swoim, równie y to się zdarza że znaczy Piętnem gniewu swego na ukaranie tych którym go dozwala. Od nas nikt dotkliwiey się niedoznał prawdy, w tym krótkim Lat przeciągu, iak nas do Rządu powołał Naród zjednoczonym! świadczyć możemy umysłem, że ani głos przeciwny dał się słyszeć ani żadna czynność uroczysta rozdwoienia niezostawiła Śladu. Tym więcey nas ugina teraznieyszych czasów nieszczęśliwość im więcey godziło się karmić Nadzieie poprzedzaiących, które błysnęły tylko iako Narodowi momentowo. Zdało się Bogu Naywyższemu Qui dat et aufert zamieszać stałe ludzkiey roztropności ułożenia, wyciągnął nad Ludem karzącą swą Rękę. Ścisłey się Szczęśliwości iedna od drugiey zawisła, y ucisk przytomnego nieszczęścia rozpędził Sen przyjemny pewnych pomyślności których ani nam w Narodzie ani Narodowi przez nas być uczestnikiem dotąd nie raczył Bóg pozwolić, z Równości iak Tron przeniesieni wszystkiemu Ustała nam z całemu Obywatelstwu Rozeznania ta wiel [illegible] [illegible] Rządowi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Naszych wystepkow lecz przykrosci własnego uszko-
dzenia powszechnych morząc dotkliwosciach nic pe-
[illegible] [illegible] [illegible] nie mogło tak przeswia-
czenie wewnętrzne czystosci Intencyi naszych. Te praw-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Żalow [illegible] [illegible]
[illegible] przyczyny. Serce nasze Oycowskie [illegible]
tylko [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] o Swiadectwa [illegible] Przodkow, utrzy-
muy we Zgodzie [illegible] z [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] okazyi [illegible], [illegible] czy [illegible] [illegible]
[illegible] do [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible]
te uprzedzenia, ktore [illegible] [illegible] w [illegible] waszych
wystawuią postacią, nie [illegible] [illegible] Tenu [illegible]
[illegible] do Serc waszych niech Was porusza okropna
postac Kraju ktorego iestescie Obywatelami, zaden
z Was nie [illegible] suchą zrenicą na prowincye tego
Krolestwa zniszczone [illegible] szybkim krokiem [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] handel wstrzymany

pole tej naprawy, z tak smutnego widoku trwożąc się. Serc
Waszemu Łaskawości y słodkich [illegible] się posłów życzeniu
z najgorętszym pragnieniem tako [illegible] wygnosci [illegible]
iako Dowód [illegible] y starania naszego koło [illegible]
wiennego [illegible] [illegible] [illegible] powrót [illegible]ego
ustalenia y waszey ufności. Rozumiemy że [illegible]
[illegible] za powodem własnego Interessu, gdy [illegible]
z [illegible] [illegible] ofiar [illegible] [illegible] dla ratunku
Oyczyzny. Umyśl czynności przedsięwzięcy [illegible]
[illegible] [illegible] się klęski [illegible] [illegible], gdy się [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] spodziewać się należy
że [illegible] ten przykład naśladowany y [illegible] z [illegible] [illegible]
schowana, w ten czas otworzyłoby się mogło pole do [illegible]
wania [illegible] [illegible] do jednego sposobu mogą-
cego [illegible] pamiętania uczynić to jest Sejmu
Lacyfikacyi uzupełney odprawującego się wolności na któ-
rym gruntownie y dokładnie moglibyśmy całkiem [illegible]
Wolności y Independencyi być ubespieczonemi. To jest
wdzięczna korzyść [illegible] Ujścia się do którego
przez wszystkie Was zagrzewamy względy.

Copia Listu [illegible] z Wiednia [illegible] od S. Anny na kob
[illegible] [illegible] [illegible] dnia 4 [illegible]ego 17[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] przeniesionego się
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
Ignatius et Filius [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] Senis [illegible] Franciszki nie [illegible] hasta ale [illegible] de Latebris [illegible] sacre [illegible] [illegible] ale sines [illegible] [illegible] nie [illegible] minor lecz jako [illegible] [illegible] praetermisso [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] y calego [illegible] nu [illegible] moie [illegible] benigno respicere oculo, [illegible] stis demovuit penuria bo. Tabory necessitate quotidiana [illegible]. Więc daie [illegible] ad [illegible] [illegible] y calego [illegible] Rycerstwa ordynuiąc [illegible] Xiędza [illegible] ktory na Turas z [illegible] zakonnemi do [illegible] [illegible], niech zas niech nierozumie że na Turas idzie ale [illegible] sent, co nie [illegible] Zolem [illegible] manus [illegible], [illegible] opinie [illegible] z kazdy [illegible] kola kawaler Pietate et Lar: gitate ferro et animo w kazdey Potrzebie staie,

Więc Upodwiwam się oco y pokornie supplikuie, że z dezertowana [illegible] prawie [illegible]. Kompania moia [illegible] potrzebny [illegible] prowiant, po ktory nie ad arma ale ad aras tendite manus [illegible] Milites Ja na [illegible] czekaiąc na posłuszna stać bede [illegible] [illegible] in [illegible] ad [illegible] z [illegible] Serafiezną Gwardyą aras et [illegible] orationum tentam, teraz zas infortunio [illegible] fortunam [illegible] [illegible] me [illegible] na wszystkie [illegible] przy komendzie Panskiey, [illegible] y calego [illegible] pieczo [illegible] [illegible] zostaie. Liderlichem.

Przedwieczna Mądrość Xtus Pan powiedział Kto na piasku Dom budaie daremnie go buduje albowiem wiatr naymnieyszy przyidzie tego obali. Także powiedział Niebo y Ziemia przeminie Słowa moie nie Przeminą,

Patrz Kanclerzu Litewski iakes Dom budował.

Królewski wszak na piasku urząd ugruntował,
Rozruciłeś Praw dawnych z gruntu fundamenta,
Równość zgładziłeś wolność w niewolniczą [illegible]
Wziąłeś mocno, dlatego zwierzchność rozszerzyłeś,
Królewską [illegible] Siostrzeńców [illegible] zrobiłeś,
Przykro ci było patrzyć na Władzę Hetmańską,
Postanowiłeś zwierzchność nad Woyskiem Tyrańską,
Która od wieków prawem była ogrodzona,
Tyś chciał przeyść w [illegible] Luxurią Salomona,
Mówiłeś tak zuchwale że wtey chwale stoisz,
Trzy rzeczy wielkie zrobił a trzecią wystroił,
Tak wielką że się cały Świat nad nią zadziwi
[illegible] w swoim Ludzie zarobił [illegible]
Pierwsza rzecz dosyć wielka niewdzięczność Panowi
Sąsiedniemu za tak wiele dobrodzieystw opowi,

Twoie dzieło, a drugą ześ Oyczyznę zgubił,
Czemeś się iak Sylla w swoim Sercu chlubił,
Trzecia się iuż rzecz stała że się Swiat zadziwił
Gdy Oyczyzny powrócił wygnany Radziwił.
Rzewuski żywy Sołtyk iaką miarką mierzył
Odmierzono mu będzie, a żeby uwierzył,
Że Bóg iest sprawiedliwy, z tych karze za złości,
A [illegible] daie dowód Łaskawości;
Nad ułomnością Ludzką bo każdy co czyni
Źle [illegible] to dobrze a drugiego wini

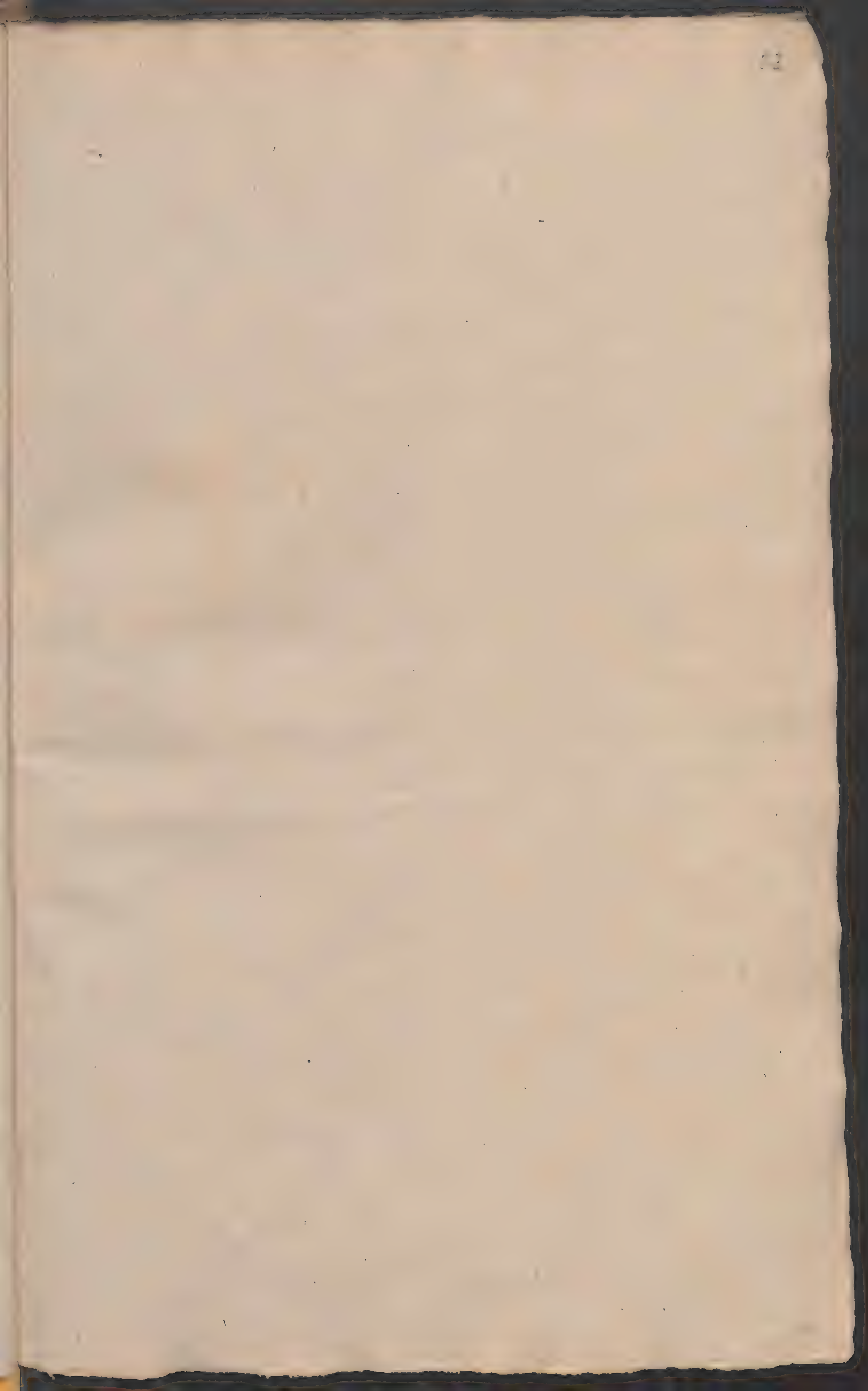
Manifest JW. Hetmana WWXLitt Roku 1771 5. 7bris w Słonimiu

Rozciągnione nad nieszczęśliwą Oyczyzną moią uciemiężenia, Łupiestwa y ucisk, lubo iuż tyle razy od powstaiących się na obronę obywatelów liczone były, z kon z dniem każdym przyrasta krzywdy, przyrasta gwałtu, przyrasta zniszczenia = Niewspomnę tu wydarty wolności Seymowania uszczerbków wiary y swobody, przywłaszczenia mocy Prawodawczey, Niewzmiankuię też wzbroynego wszech rzeczy wyrusu obronney pierwszych Stanów narodu niewoli bezprawnego wszelkich własności Opanowania. Już to wszystko ogłosili ci których cierpliwość naypierwey przerwana, których ręka naypierwey do obrony własney uzbroiona których stałość mężnym dotąd w stawiona zastawieniem się = Ulitam tylko ten który z powinności Ojczyźnie wołać muszę Wołam tylko, na to, na co iuż ostatni głos złomionego Narodu wzruszyć się musi = Wołam Hetman według obowiązków Prawa w ogłoszeniu czułości moiey być niemogący = a Wołam na uknowane umomencie samey

zguby zatamowane Rzpltey z Woyska wyzuie
Tak ściśle są Ludzkiey Społeczności Węzły iż
poznębienie iednego Narodu, dotyka y wzrusza
inne wszystkie, Nie mogę przeto zczałą moią
Oyczyzną inaczey rozumieć, iak tylko, że na
ogarnienie y Obarczenie nasze, Otwartemi Mo-
carstwa patrzać muszę Oczami, Lecz iże użyto
mocy, na stłumienie patrzać muszą Oczami
nasze, tyle na ustrzeżenie tamtych, sztuki
y pokrywek obrócono, = Zwać Buntownikiem
Obywatela iarzmo zrzucaiącego, Mienić wzru-
szycielem Pokoiu Obrońcę Wiary y Wolności
swoiey, Tytuł swawolney kupy dawać związkowi
nayprzednieyszych y naymężnieyszych Polaków
tyć to sposób ustrzymania dotąd litości, pomocy
y ratonków = Lecz oto wemnie y Woysku Rzpltey
dziś przykład y przeświadczenie że usilność
Woyska Rossyiskiego, dąży do podbicia wolności
naszey, y że prześladowani od niego Polacy y przez
słuszność sprawy, y przez większość Liczby, prawdzi-
wą są Rzpltą, iedne z nayświętszych y naystaro-
dawnieyszych Praw Rzpltey obowiązuie Hetmanów

a...y za każdym Woysk Cudzoziemskich
wyściem do kraju, Woysko Rzplitey zgroma:
dzone było. Lecz aby skutek tey ustawy pro
iektowanych gwałtownosci niezatrudniał, iednem
do niiże sciągącym drogę Seymem odięto
zupełnie Hetmanów, a przydaiąc im dla łatwiey:
szey intrigi pewną liczbę kommissarzów, przy
samym tylko gołosłownym titułow zostawiono
Tytule. Nieposiadaiąc ieszcze tego urzędu tłum
iłem w Sobie czułość y poznawania, iak wielką
natenczas Oyczyzna szkodę ponosiła. Posiada:
iąc iuż uległem przed samem koniec Prawa
iako ten, ktorego iest rzeczą pełnić ustanowie
nie, a gdy tymże zniszczeniem władzy mojey
przez tyle czasu, wymawiałem się ... krai
od krolów ~~na tyle czasu~~ na mnie wymaganych
tym że samym bezczynność moja za ratunkiem
Oyczyzny dotąd Exkluzowana być musiała. A
przeto niemogłym być krajowi pomocnym,
tylko opierałem się zawsze być iemu szkodli:
wym. Zaszła gwałtowność tak daleko iż reszta
nawet przyjętych Urzędu mego szarpana y
tłumiona przez nienawiść Osoby moiey być
poszła. Zakazane Posłuszeństwo Ordynansom

noim, iisłowane kommendy nawet wrodze rące przeniesione, y insze iuż Publico ogłoszone prześladowania moie znosiłem puty, puki iako: kolwiek tylko za moie szczegulnie poczytac mogłem. Lecz skoro Regimenta y Pułki Armią otoczone zostawszy, wyraznie y otwarcie do posłuszeństwa samym iedynie Ordynansom Posła Rossyiskiego przynaglane były, Musiałem westchnąc, do Odartey Oyczyzny moiey, a gdzież iest własnosc Swoia. A coż ieszcze wszrod Ciebie Twoiego zostało. Dosyc miał moy ten żal wemnie rozbudzony, lecz niętyle ieszcze aby mie do srodkow, ktore rozpacz podaie przywiodł: Nie zuchwałoscią, nie siłą, y natarciem, Lecz łagodnym, y Prawnym wynalazkiem zabiedz tey rzeczi musiałem. Prawnym bo za postanowieniem iednomyslnym przydanych mnie kommissarzow Woyskowych rozciągnąłem część Woyska od rozego zabierania pozostałą. Łagodnym bo wnaywiekszey łagodnosci y cichosci do niczegom się niewdawał. Azeby zas niewinnosc moią tym dowodnieysza była, uczyniłem się z tą garsztką Woyska w mieysce od wszelkich przechodow y kommunikacyi odległe. Lecz

XX Karolowi i Hieronimowi Radziwiłłom oprócz
Summ dawniey przyznanych za Poselstwo do
[illegible] dawniey przyznanych Michała Kazimierza
Krymu, Wrocławia i Wenecyi Konstytucyą 1710 i 1726.
Radziwiłła Konstytucyami [illegible] skonfiskowaną
za znaczne expensa [illegible]
[illegible] 250,000 zł pol. także zaś należ-
na [illegible] 7,346037 zł [illegible]
[illegible] Radziwiłłom na [illegible]
wana do wypłaty po 50000 rocznie.

[illegible] SS [illegible] za Poselstwo
tegoż do Stambułu 1723 — 20000.

Aleksandrowiczowi [illegible] Podkomorzemu kor. za
poselstwo do Stambułu # 4000.

Kickiemu Janowi i [illegible] Małopol. 30,000

Ledóchowskiemu [illegible] Włodzimierskiemu za
[illegible] Sandomierskiey którey dział
nagrodę Konfed. Podkomorzy Krzemieniecki
[illegible] Stanisław [illegible]
[illegible] — 350,000 zł po.

Korzeniowskiemu [illegible] Pułkownikowi Pancernemu
[illegible] przy [illegible] w Krymie
za [illegible] Augusta III. # 2000.
za [illegible]

XII.

Lista członkow Seymu konwokacyinego, ktorzy w dniu 7. maja przeciwko gwałtom protestacyą zaniesioną podpisali.
1764.

Senatu

Krasinski — Biskup Kamieniecki
Branicki — Hetman W. Koronny Kasztelan Krakowski
Rzewuski — Hetman Polny Kor:
X. Iabłonowski — Wojewoda Poznanski.
X. Radziwiłł — [illegible] Wilenski.
Twardowski — d° Kaliski
Dąbski Str. — d° Brzeski Kujawski.
Potocki Str — d° Kijowski
Ossolinski Str — d° ~~Lubelski~~ Wołynski
X. Lubomierski. — d° Lubelski.
X. Iabłonowski — d° Nowogrodzki
Mierzynski. — d° Czerniechowski
Lipski — Kasztelan Łęczycki
Brzostowski — d° Połocki
Złoinski — d° Płocki
~~Chełmski~~ Kunicki. — d° [illegible]
Głębocki — d° Chełmski
~~[illegible]~~ Dąbski — d° Kruszwicki
Nowosielski — d° Kowalski
Bielinski, Str. — d° Ciechanowski
Mniszech — Wielki marszałek Kor^d
X. Sanguszko — W. Mar. ~~[illegible]~~ Nadw. Korony
marszałek Nadwor Litewski

Małachowski — Kreyczy Koronny b. Mar. Seymu
Czacki — Podczaszy Koronny

Posłowie

z W. Krakowskiego. Poznańskiego — Wileńskiego — Kaliskiego

Z Halickiey — Brześć Kujawski, Inowrocław, Dobrzyńskiey

Chełmskiego Wołyńskiego Podolskiego Łęczyckiey

Lubelskiego, Bełzkiego, Oszmiański Ch., Orszańsk.

Wiłkomirskiey, Bielskiey, Smoleński W., Grodzieński

Oprocz tych wiele chcąc neutralizować powsta-cyi niepodpisali, ale z Warszawy zjechali.

[illegible] barzo [illegible] o cz[illegible]
przez [illegible] Praw fundamentalnych y ubliżenie Prerogatyw [illegible]
żących między Stanami różności, stłumieni mocą chciwych zakrawania
naygrawowniejszego Zaszczytu wolności, [illegible]
4 przeszliśmy dotąd w milczeniu [illegible] nadzieję wprzód [illegible]
słodszą odmianą po swoim doświadczeniu [illegible]
Ale kiedy po ustałym związku Generalney Konfederacyi [illegible]
[illegible] szczęśliwe ustanowienie Praw Narodowych zupeł-
nem y zniszczeniem odmawiali bez względu na Głosy wielu Sena-
torowy Posłow przeczą [illegible] Stwierdził y umocnił [illegible]
[illegible] jesteśmy [illegible]
sposobu, którego Przodkowie nasi zwykle zażywali w podobnych Przypadkach
[illegible]
y my łączemy się y Konfederujemy nie widząc innego środka do
[illegible] grożącym nam zewsząd w Oyczyźnie nieszczęśliwościom [illegible]
ku podźwignieniu upadłych wspól Braci, szczególnie miłości [illegible]
[illegible]
[illegible]
o całość narodu troskliwie zdawali, a nad własne honory imienia y [illegible]
dostoieństwo y uszczęśliwienie wspól Braci swoich przewyższali [illegible]
przyniosły nas Związku y złączenia się. Oświadczamy się [illegible]
my dobrze należyte Majestatowi uszanowanie, spodziewamy [illegible]
szem. Że Sentymenta Patryotyczne J.K.Mci P.N.M. uraz [illegible]
przywrócenia Praw, spierających Tron, a oraz ubezpieczających [illegible]
czylne w szczególności y każdego Obywatela w ogólności Szczęście
Któż by tak był nieczułym y niebacznym nad wspól Braci naszych [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Każdemu [illegible] codzień [illegible]
Któż [illegible] przygarnie [illegible] ale raczej [illegible]
wszystko [illegible] nam należy [illegible]
[illegible] a żebyśmy potym niebezpiecznych [illegible]
[illegible] Stami w sobie uraz, oświadczony
nam [illegible] przyjaźni [illegible] Sąsiedztwa naszey wprzyiaźni
[illegible] a żebyśmy a żebyśmy tego nie zganili [illegible]
co mieliśmy zachować nie umieli Jej zaszczytu, ale owszem wszystkich
środkow y sposobow zażywali, aby nas od niey uchroniwszy [illegible]
Sami [illegible] nieyednemi, wynalazszy obojętny sposób pod [illegible]
[illegible] w niepomiedzenia na żądania Nayiaśnieysz[illegible]
[illegible], oświadczone publicznie w Senacie [illegible]
[illegible] Jmc [illegible], a przeciw Prawa Sąsiedzkiey Przyjaźni, o dystro[illegible]
nasze troskliwy nie zachowawszy y nie wstrząsnąwszy okoliczności

natym się szczególnie zaradzili gruncie że przyszłe sejmy pod inszym głównie... zamiary ... dopominaniu nigdy nie ... odpowiedzi. Poruczeni ... Rzepina Imieniem nay... Imperatorowey Imci ogłoszonemi ... koniłożnym dać wsparcie ... tam wszystkim ... ... Zachowac ... ... Ojczyzny rządow ... ... Greckow Dyssydentow z ... Stanu ... ... Imperatorowey Imci ... ... Nadzwyczayny ... ... wykonania ... ... naszych Zpraw ... ... wszystkich ... naszych do ... ... Zaden ... Oyczyzny tak ... nie będzie, ktoryby przygotowanym upadkom ... ... pokoiu y Szczesliwości Krajowey ... Konieu ... Oyczyzny y ... ... co dziennie przeświadcza tak wielkie ... ... Dzieci naszym ... ... powinności naszey a żebyśmy w Wierze Świętey Katolickiey ... ... ktorey Zachowanie zupełnie ... nam warowane przez ... ... ktorey żyć y umierać pragniemy uszczerbek ... ... Krzywdę byśmy ... mnieysze uczynić zamyślali Concordat cum originali

[illegible] nowiem Chrześciańie. Wiary Katolickiey Rzymskiey Na[illegible]
[illegible] Wiemy Bogu y Kościołowi Wolny Królowi y Rzeczy[illegible]
[illegible] monarchię, [illegible] nieszczęśliwy, których [illegible] środków
[illegible] trwanie przeciw wszystkiemi krainie uczynionych niewinnie [illegible]
[illegible] nieomylne [illegible] [illegible] poruszu
[illegible]
[illegible]
[illegible] w obywatelach całey [illegible] Boyiem y poważanie,
[illegible] naywięcey [illegible] [illegible]
wolnie nachylaią [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] na [illegible] stać [illegible], oraz [illegible] [illegible] & na [illegible] [illegible]
y według [illegible] Modelu [illegible] [illegible] pensyi, niepierwey [illegible]
wyjście aż [illegible] na generalnym [illegible], [illegible] gotowe z [illegible]
[illegible], Czapki [illegible]. Wszelkie Mundur [illegible] lub [illegible]
[illegible]
[illegible] innych. [illegible]

7. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] oraz [illegible] [illegible]
to iest [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

8. [illegible] Chrystus y [illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]

12. [illegible]
[illegible], [illegible] inny [illegible] [illegible]
[illegible] pod ten [illegible] [illegible]
[illegible] Kommendantow [illegible]
[illegible] y młodzi y [illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible] ściągnie się [illegible] y [illegible],
[illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible]

15. Na [illegible] [illegible]
16. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
w [illegible] z napisaniu albo [illegible] albo [illegible].

DEKLARACYA

Konfederacyi Barskiey Polskiey

Michał Hrabia na Krasnym, Tutowie, Zuchowiczu, Korwin KRASIŃSKI Podkomorzy Ziemi Różańskiey, Opinogorski Starosta, Rotmistrz Pancerny Woyska Kor., Konfederacyi Marszałek z przytomną Radą JWW. JchMP. Konsyliarzami.

Wszem wobec y każdemu z osobna komu o tym wiedzieć należy, osobliwie JWC. JWW. PP. Feld Marszałkom, Generałom, Kommendantom, Półkownikom, y wszystkim niższey Rangi, Sztaby Officyerom, y Unter-Officyerom także Stanom y Obywatelom Rossyiskim przy oświadczeniu Sąsiedzkiey Przyiaźni dla objaśnienia niewinności dla uwagi poznania tak wielkiego ukrzywdzenia Narodów, y Krajów Naszych z uprzeymą powolnością, y przychylnością Sąsiedzką do wiadomości podaiemy.

Dochodziemy teraz, iż ta na wiarę, y wolności Naszą buza Traktatów y Sąsiedzkiey Przyiaźni zniewaga, y przestępstwo Prawa Narodów y gwałcenie Praw Naszych Starodawnych Polskich wzgarda, y wywrócenie przez JW. Posła Rossyiskiego Fakcyi Dyssydenckiey przychylnego, iest źródłem zamieszania Naszego, y przyczyną zadziwienia Całey Europie, y okazyą niepotrzebney straty Narodu Narodów Woyska Rossyiskiego uważamy, iż ta Impreza Dyssydentska iako Fakcya przeciwko Nam zażyta iest przeciwko własnemu Interessowi Całego Narodu Rossyiskiego z Nami sprzymierzonego, y przeciwko Starodawney Wierze Greckiey, y Naszey Rzymskiey Katolickiey, ta zaś Violencya, która się stała y dzieje Naszemu od Woyska Rossyiskiego Królestwu, nierozumiemy, aby była z Rady Cnych, y Uczciwych Narodu Rossyiskiego Obywatelów, y Imienia godnych ~~Obywatelów~~ Następców, bo wdaney rzeczy iest w Moskwie reprobowana, iako ta, która samemu Narodowi Rossyiskiemu bez wątpienia smutna w krotce przyniesie, inszą Konsekwencyą Stanom Duchownym, y Świeckim, y samey Wierze Nacyonalney Greckiey wzgardę godnianę.

Oświadczamy się tedy Woyskom Rossyiskim, y Stanom Państwa Moskiewskiego, Inflantskiego, Kozackiego, y Kałmuckiego, iż iako Nas dawna społeczność Narodu Słowiańskiego z Wami sprzymierza y łączy, iako wiedney że Dyssydenckiey Fakcyi przewrotna usilność, y Rada Naszego, y Ich Narodu Sławę y Wiarę poniża, y osłabia, y obcym Narodom Prawa przepisywać, y dawać [illegible], tak dla odwrócenia tey Fakcyi, Naszą Wiarę Rzymską Katolicką, y Ich Grecką Narodową y odmiennie usiłu-

ce y dla zami-
szania

dla ~~zniesienia~~ wniesienia całego Kraiu y Ludzi na Dyssydentskiego oświadczamy
się z niemi, iako z Przyiaciołmi, y Kollegami naszemi po Przyiaciel-
sku na Obronę Wiary Starodawney y Narodowey Wolności y wzaiem-
nie sobie dopomoc będziemy, y chcemy, Życia y Fortuny Nasze
dla utrzymania teyże Wiary łożyć deklaruiemy, za oznaniem
wzaiemney, y wzaiemney ich dla Nas Przyiaźni o Sąsiedzkiey,
Przyiacielskiey Przychylności, według Sąsiedztwa y Traktatów
dobrowolnego Przymierza ustąpienia.
O czym rzetelne y Przyiacielskie czyniąc upewnienia, iesteśmy nie-
wątpliwey nadziei, że ta powolność, y przychylność Nasza Ludziom
rodom z Nami spprzymierzonym będzie powodem do wzaiemney
dla Nas Przyiaźni y życzliwości.
A żeby do wiadomości wszystkich przyszło, in publicum ten-
teraźnieysze Pismo Nasze wydać rozkazaliśmy. Datt w Barze d. 7
Marty 1768
Concordat cum Originali Jacek Rola Korchanowski
Konfederacyi Kor. Konsyliarz, Sekretarz y Pisarz
Woyskowy

Punkta Essencyonalne Konfederacyi Barskiey
Die 29. Febr. 1768. Ano

1mo Przyczyny y Pobudki Konfederacyi: Zgwałcenie Praw, y Trak-
tatów Zniewarzenia Kraiu przez Woysko Rossyiskie Gwałty y Wielorakie
szkody uciążenia, y Zaburzenia Dóbr, Exzorbitancye Żołnierzów, Szlachty
Kaptywacye, Inkarceracye, y Zaboie na wielu Mieyscach, y wo-
nie się Posła Rossyiskiego w Radzie nigdy nie przyzwoite. Zuchwałe
gwałtowne porwanie, Zgwałcenie Juris Gentium, wzięcie z Rady Se-
natorów, Urzędu, y Posła trzymanie w Areszcie tak długim y cięż-
kim pod Bronią Moskiewską J.W. Podkanclerzego Kor. y Innych Za-
nie zniewolenie do Szkodliwych Traktatów y Ustaw po zniewolonym
zerwanym Seymie etc.
2do Podniesienie y Naprawa Zaszłych Konfederacyi ad Tenorem Podo-
bnych in Solo Puncto tuitionis Wiary, Wolności, y Praw Narodowych
3tio Obranie cum Titulo Marszałka in locum Xiążęcia Jmci Radziwiłła po-
wartami Zbroynemi Rossyiskich Żołnierzy Zostaiącego. Jw JP. Krasin-
skiego Podkomorzego Ziemi Mazowieckiego Ziemi Rożanskiey Mar-
szałka.
4to Wezwanie wszystkich Obywatelów Cuiuscunque Status et Conditionis
et Praeeminentiae sunt, Duchownych y Swieckich do Konfederacyi
na Obronę Wiary, y Wolności, sub poenis etc.
5to Wszystkie in Genere et Specie Actus przeciwne quocunque titulo
mine Colore extra Mentem Rzeczypospolitey przeciwko Zaszłym Konfedera-
cyom Prawom y Wolnościom Narodowym, iako Szkodliwe, bezprawne
Reklamowane, zniewolone, y Skassowane.
6to Prawa wszystkie Narodowe, na których Wiara Wolność, y Urzędy
wolne, y Dzierżawy Woyskowe, y Władza Hetmańska wspiera się, Pakta
Prawa wszystkie Swiątobliwe Starodawne Traktaty, Przywileje Dekre-
ta, y Inne Ustawy Rzeczypospolitey Zgodnie y legalnie nastąpione wiecznemi

Przysięgami

Prżysięgami Ztwierdzone, y Akceptowano do pierwszego Regestru przywrócone.

7mo Wszystko całe itemius gi lub iuramenti rū obstantibus quibusvis sui dicis Commissionibus et Dispositionibus in Corpus Regestra przyłączone

8vo Na pomnożenie tegoż Woyska Milicye Ordynackie Zamoyskiey, Wyszkowskiey, Ostrogskiey, także Milicye Nadworne, od Stanów Duchownych y od Gralów Wielkopolskiey y Małopolskiey. Item Łanowa Millicya, Sołtysi aieby Zbroyni in personis iuxta Antiquū usum et Legis Stanów albo Pacholików Zgodnych do Woyny Stawili. Item wyprawy z Dóbr Ogólnie wszystkich Królewskich Duchownych, Ziemskich y od Summ na Dobrach będących, według Proporcyi, Porządków na Radzie Konfederackiey y Woyskowey ułożonych.

9no Z miast gralnie wszystkich Summy na Artyllerye, broń y Inną Ammunicye Ostrzeżono.

10mo Od Żydów, Woluntaryuszów, Cyganów, Manistów, według proporcyi nateż Potrzeby y Artyllerye.

11. Pospolite Ruszenie in Casum necessitatis Ostrzeżone y warowane sub Rygoribus Legum, y gotowości do niego Ostrzeżona

Poselstwa do Sąsiedzkich Potencyi

12. Poselstwa do Wszystkich Potencyi Sąsiedzkich poprzedzaiące do nich przez Kuryerów y Posłanie, Expedycye nakazano.

Zakoto

Do Oyca S.o y Nuncyusza Expedycye, do Dworu Wiedenskiego, Francuzkiego, Berlinskiego, y do Innych Chrześciańskich Potencyi. Item do Dworu Drezdenskiego Saskiego, y do Xcia Kurlandskiego Karola. Item Do przeswię Porty Ottomanskiey, do Nayiaś. Hana do J.O. Baszy Żyhelnego Chocimskiego, Benderskiego, od których Posłanikowie po dwa razy z Expedycyami do Jw. JP. Marszałka byli, y pod Akt tey Konfederacyi przysłani, Posłanik Aga Sekretarz Porty Subsistit, dla którego z Rady iest napisana Expedycya.

13. Do Przeswię Prowincyi y Wdztw, także do JO. JP. Kasztellana Krakowskiego Hetmana W. Kor. Listy publiczne y Expedycye.

14 Skarb publiczny, Podwarty, y Pogłówne Żydowskie oneyże Szafunek rozrządzenie z krzywdą Rzpltey bez dołożenia się Wdztw y pozwolenie nato bez potrzeby, y nienależycie czynione, wstrzymane, y Zakazane

15 Sądy Konfederackie naznaczone, a wszelkie Jurisdykcye Trybunały, Kommissye, wstrzymane, Zakazane, obrona Sędziów po Wdztwach iuxta Antiquū usum Ostrzeżone.

16. Summy z Prowentów publicznych, Percepty, y Expensów wszelkim danda ratio, et Investigatio facienda. y tego wszystkiego, etiam Status Criminū Cognitio ostrzeżona

17

17. Zabiegaiąc wszelkiey szkodzie, y krzywdzie publiczney całego Krolestwa Omnis abusus, Redukcye, y Mennicznego bicia Zniesione y Zakazane Salvis Juribus Reipublicae

18. Według Praw, y Traktatow cum Vicinis Potentijs y z Dworem Berlinskim względem Szczupłeu Kursu Redukcyi Pienięzney iuxta Leges Anteriores etc Zniesienie się seu Communicatio necessaria Zawarowana y ostrzeżona.

19. Gdy przyidzie do podniesienia Mennicznego y Ustanowienia Kursu Monety za Zniesieniem się wprzod cum Vicinis Potentijs według Zaszłych Traktatow obwarowano, y Ostrzeżono, ażeby dawna Złota y Srebrna Moneta Prawem niewątpliwym ustanowiona y na tym że Prawie funduiąca się in Antiquo Valore illaesa Zostawała do dalszey Rzpltey Decyzyi.

20 Podatki Nowe uciemiężaiące Kray, y Obywatelow, Znosząc Cursum Czopowego Zastanawiamy, non attentis quibusvis Dispositionibus Stanowi Szlacheckiemu Juribus et Privilegijs et praejuditiosis ad Antiquum Suum usum przywracamy. Soli Suchedniowey Za Ustanowiona, y praktykowaną dotąd bu płacą, podwyższenie Contra Leges Antiquas in praejuditium Stanu Szlacheckiego Znosząc, Solennie ubespieczamy.

21 Forteca Częstochowska Mieysce Cudami wsławione, w Chwale y Honorowi Naszey Krolowy Polskiey poswięcona, ażeby Antiquo Usu et Privilegio suo gaudere, y pod Kommendą Osoby Zakonney Wiarą, Cnotą, y Experyencyą woienną wyprobowaney było, non Obstantibus quibusvis in Contrarium emanatis Dispositionibus. Całość y bespieczeństwo Skarbow od pobożnych Krolow, Xiążąt, y wielu godnych Osob temu Swiętemu Mieyscu danego, iako Miłą y Szacowną Ofiarę, y Depozyt Matki Bozkiey Chwale, y Honorowi poswięcony na zawsze warowano.

Inne Punkta, Materye, y Desideria Woiewodzkie, Miast etc Ostrzeżono y Warowano

My Stany Rady duchowne i świeckie Marszałkowie, Konsyliarze i cały Stan rycerski Korony i W. X. Litt. związkiem generalney Konfederacyi złączeni.

Żadnych naówczas o narodzie nie potrzeba opinią, izby wierzyć że tyle razy, tak ofiarnie zewnętrznemu, tyle wstydliwie rozżarzonemu, nowych ieszcze potrzeba było przestróg. Ale gdy smutne nas wszystkich uświadczenie, iako raz z nayszczerszym oyczyzny naszey nieprzyiacielem sprzysiężona na zgubę Religii Praw i wolności naszych, rada nic nie zasypia, ani omieszka cokolwiek by nas upadek i zgubę przyśpieszyć mogło, nie oszczędza gwałtów, tyranii i mocy tam, gdzie na zniewolonych podłe wymodz spodziewa się zgodzenie się, na sługi pochlebstwa, łatwości i zdrady, tam gdzie na nieostrożnych ukryte a nieme zdrady rozciąga sidła. Powinnością sumienia naszych, słusznie sądziemy ostrzec iako nayprędzey przezacny Naród, Naród w tyle żadną pamięcią niezasięgnionych nieszczęściach zanurzony, naród obywatelską i braterską ufnością nam straż praw wolności i swobód swoich powierzaiący, naród któremu ze wszystkich kroków naszych winni śmy i chętnie ofiaruiemy rachunek. Ostrzec go o zdradzie którą nam nieprzyiacielska gotuie ręka, ostrzec o przepaści nad którą nas chytra stawia polityka, ostrzec o sieciach które sprzysiężeni na ocenu zdrayce na zgarnienie cnotliwych oyczyzny synów gotuią i rozciągaią, bądź to z zupełnego iuż braku sentymentów wolności, a z tą koniecznie zaciągnioney powinności, bądź z nadanego tyle razy w nayohydnieyszych proiektach sukcessu bądź na ostatku wzgardzoney a zaniedbanie powinności obywatelskich ściągaiącey się kary. Dościgaią nas wiadomości o których pewności prawdę i istotę nie wątpiemy że zdrayce utrzymy oyczyzne niektorzy, nowych iakichsić spisków formuią proiekt, że Naród nayposłusznieyszemi proiektami łudzić i zwodzić będą, zagrożą Dyssydentom umknieniem pozwolonych

na

na ostatnich zjazdach przywilejów, iżby w czasie swoim
tym łatwiey umnieyszać Religią wszyscy niewolniczą, nie dy-
filowane będą gwarancyą, iżby w czasie swem tym łatwiey
petersburgskie ministerium polskim wolnościom
włożyć iarzmo, odstąpią praw pisanych iżby w czasie
swoim tym łatwiey sroższe i okrutnieysze były pie-
rsmi, swobodnią podatki iżby w czasie swoim tym łatwiey
z obywatelów swoich ostatnią krew wyssano, samemu
Tronowi zagrożą iżby w czasie swym tym łatwiey ab-
solutnością mu ofiarować władzę, więcey ieszcze ofiaro-
wać będą nowe dla Polski akwizycye iżby ią tym ła-
twiey w czasie swym haniebnieysza uczynić, słowem nie
pomożną, chcą nas zwieść teraźnie i w ostatnią nieszczę-
śliwość wprowadzić wolnem będzie przeznaczeni wolnego
narodu obywatelstwa, ażaliż ieszcze być przestrzeżonymi
potrzebuiecie konfederacya konwokacyjna te nieszczę-
śliwe a ważne uprojektowane nieszczęść naszych
źródło konfederacya Radomska bowiem zwiedzenia
szczęśliwszych w zamysłach ludzi i najwiekszych w
oyczyźnie mężów uformowaną zwróconymi na krew i
bezpieczeństwo poczciwych obywatelów orężami przysięga
najwyższej generalnego Generalney Konfederacyi
Marszałka powaźne wartę dokonała i dopełniła kie-
mnież to będą ieszcze świadectwa iżby was ostrzegać po-
trzeba o zdradę, która oczy wam pewnie otwiera się,
wybraliście nas stróżami wolności wspólnych, naznaczy-
liście nas ofiarą zemsty, włożyliście na nas powin-
ność czucia o szczęśliwość Rzpltey obowiązaliście do
składania wiernego z czynności naszych rachunku, słu-
sznym stąd prawem wzaiemney od was wyciągamy
wiary, byście raz i nieprzytomnie nam zaufali, z nami
złączyli się, z nami łączyć, z nami oyczyznę ratować,
z nami ieżeliby tego potrzeba i umierać raczyli, strze-
żąc się kształtnych i samą tylko powierzchownością
pozornych do zwiedzenia was powabów, odrzucayąc sto-
czyć, która wam twie, nie kosztuiąc przynęt które wam
śmiercią grożą, unikaiąc sieci z których wyplątać się
pętlą chyba niewolą zwolni będziecie. Potrzebneyc między
cnotliwemi a podeyrzanemi obywatelami poznania, krótkie

wam

przepisuiemy znaki, liczcie mogiły, liczcie zabranych
zabranych w sławną w samey potomności niewolę męzów
stosy popiołów na mieyscu kwitnących niegdyś miast z
oraz wsiów i dworów, oglądaycie rodzay i gatunek rozma-
itych uciśków, pilnie rozważcie, czytaycie wydane tylekroć
iuż raz przez X. Repnina deklaracye i przyrównywaycie
ie do okropnych Radomskich Konfederacyi skutków.
Widzcie takie iak daleko z porządkiem obietnice różni
się koniec i stawaymy się z niespracowaną pilnością
dopełniać obowiązki nasze, a nie zatrwożeni tylu prze-
szkodami ciągnijmy do celu, którym szczególnie i iedy-
nie iest panuiącey Religii ubezpieczenie, praw i swobód i
wolności ucalenie powszechney w ogólności oyczyzny
szczęśliwości. Zemsty ofiarę gotowi iesteśmy, krwi i
życie właśnie na ostatnie niesiemy; przedświadczeni, przeu-
iemy w zwierzchnich, a wierzymy w opatrzności Stwo-
rcy, iżby w tak krytycznych okolicznościach potrzebną
nam przyspieszała pomoc; ale ufamy o bliskim zabiegów
naszych ukoronowaniu. Nieprowadzi nas zemsta, złość pry-
watna i partykularne nieukontentowanie; wierność Bogu,
i objawioney od niego Religii powinna oyczyźnie życzliwość
Prawom swobodom i wolnościom obywatelska miłość iedy-
nym i szczególnym naszym iest przedmiotem, bo takoby
nas niewymownym sposobem to narodu rozróżnienie w tło-
ne i obciążyłby część niemała i zaślepiona i upodlona wzięta-
mi iuż z zagranicy, iako mam dowody, pieniędzmi przekupiona
i przekupiona uwieść miała, a żeby nayżarliwiey że część
iednego narodu samą nieostrożnością wciągnąć się miała,
a przez ten sposób w rozróżnieniu, i nayfatal-
nieyszym stąd wynikaiącym konsekwencyom była przyczy-
na, postępek albowiem takowy nie może tylko nayjewniey-
szą z strony Carskiey, według wydanych iuż w tey mierze
deklaracyi grozić woyną, i ostatecznym kwitnącey tak
długo Rzpltey upadkiem, zkąd przymuszeni iesteśmy wszy-
stkich takowych w tym narodzie nowe iakieś związki
contra Mentem iuż stałey w osobach naszych Generalności
formuiących i proiektuiących wcześnie za nieprzyiacioł
oyczyzny ogłosić; życia ich pro invindicabilibus Capiti-
bus deklarować oręż nasz z orężem przyiaznych Potencyi
przeciwko wszystkim tym iako wspólnym nieprzyiaciołom

Tacy i

łączyć osoby bez uwzględnienia stanu i kondycyi, na ś-
ciu karać, iako konfederatowi i tym którzy mężnie prze-
ciwko takowym powstawać z nami, łączyć się będą, kubi-
ta proportione rozerwać. Ninieyszy powszechny uniwersał do
narodu całego wiadomości we wszystkich aktach i kan-
cellariach publikować rozkazujemy. - Działo się w Bia-
łey roku 1769 Dnia 7go Miesiąca Grudnia

Michał Jan Pac
M G L G W X Lit S Z. (L. S.)

Ignacy Bohusz Generalney
Konfederacyi Sekretarz

Deklaracya Nayiaśnieyszego niezwyciężonego Józefa II. z Domu Austryackiego Cesarza Rzymskiego z rozkazu wydana przez JMPana Wacława Henryka Barona de Vasecher Sekretarza i Rezydenta Legacyi Cesarskiego dnia 6 Września 17[illegible] roku w [illegible].

„Stosuiąc się do wyraźnych rozkazów Nayiaśnieyszego niezwyciężonego Cesarza JMości, niżey podpisany Rezydent i Sekretarz Legacyi, [illegible] oświadcza, że przyiaźń [illegible] i ścisła iedność między Dworami Wiedeńskim, i Berlińskim [illegible] i szczęśliwie trwaiąca, tak na sprawiedliwości i słuszności ugruntowana iest, że w myśli [illegible] niepowzięła, aby bliscy [illegible], którzy przedsięwzięte były [illegible] mogły pomnieyszone, owszem [illegible] powiększone [illegible] Państwa własnych. [illegible] Cesarz JMość wraz z Królem JMością pruskim wszelkie staranie swoie [illegible] Państwa i Kroie [illegible]

„Z [illegible] własney swoiey całości przywrócone zostały przy utrzymaniu [illegible] swobód i zwyczaiów wolnego Pol-[illegible]skiego. —

Król JMość [illegible]

ul

cel. do tego szczególnie [illegible], z umowy [illegible]
[illegible]
tak [illegible] [illegible]
[illegible] nadzieię, iż ich iednoć [illegible]
[illegible] pokojem [illegible]
[illegible] naypewniejszy [illegible] —
[illegible] bliższego [illegible]
od dawnego czasu utrzymywane między Kraiami [illegible]
[illegible] Jmści [illegible]
[illegible] przymierzami, [illegible]
[illegible] tego wszystkiego czasie [illegible]
co w Polszcze przytrafić może. . .
Niżey [illegible]
nym iest do oświadczenia, względem teraźnieyszych oko-
[illegible] w Polszcze, iż Cesarz Jmść z Kro-
[illegible]
[illegible] tkiw tak aby z czasu korzystaiąc,
[illegible]
[illegible] swobodnie
[illegible]
[illegible] wyniesiony [illegible]
[illegible] pożytków miłego pokoiu.
Cesarz Jmść [illegible] Jmść [illegible] nie mogą [illegible]
i zaniedbać [illegible]
większego pobudzenia woyny [illegible]

fundamentalnych przyczyn, obrania się do [illegible] Brześ:
ciani [illegible] [illegible] swoia, pod komendą Jenera
ła [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
go narodu, który z tak wielkiego [illegible] postępku, niemniej
wszystkiemi z pięknemi przymiotami, którymi się za-
szczyca. —
Łatwo każdy obywatel przewidzi, że się nie mogło po-
[illegible] przystąpić do [illegible] [illegible] spokojniey.
[illegible] [illegible] [illegible] między sąsiedz-
kiemi [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] —„

Remanifest Baszy Seraskiera Benderskiego datowany według Kalen-
darza naszego dnia 20. Maja 1769 w Obozie pod Kauszanami.

Achmet Pan Basza Benderski, Sylistryiski y Całey Bessarabij Ser-
askier, Kommendant wysoce Ważnego mnogiego y niezwyciężonego Woy-
ska Zacnych Musułmanow Nayiaśnieyszey Porty Ottomańskiey, na-
pomina dobrym Sąsiadom y Przyiaciołom Konfederatom Polskim, na-
przeciw gwałcicielom Wiary, prawa oraz wolności Szlachty nikomu
niepodległey danego, ktorego Nayszczęśliwszy Koniec niech będzie od
Boga błogosławiony, od Prorokow uwieczony. 57

Jak nam przez wiadomość doniesienie od Wiernych Ferdzimanow Na-
szych, iż widzieli manifest niby w Kwaterze Kijowskiey ieszcze dnia
III. Marca datowany, a w Warszawie Drukowany po Polsku iako
od Xiążęcia Gallitzyna w Poddanych Wolnych Rzeczypospolitey
Woyska Moskiewskiego od Xiążątka Roki Kommendanta, kto
nam się niewiemy na Swiat pokazał, y że takowy pełen fałszu do-
tykaiący wysoce Zacnych podeyrzanych Panow Konfederatow
Bawiących przy nas się dotąd dla wielkich bawiących, a ci przełożyli
tu Sens tak Kłamliwego Pisma y uszczypliwey potwarzy
Naszym Wiernym Ferdzimanom, Ci że nam to pogotowiu prze-
tłumaczyli z Opisaniem ich prawdy y rzetelności iak się rzecz sto-
suie na każdy Punkt nieprzyiacielskie Wyrażenia, tak kto
nato poczuliśmy się w powinności ten Remanifest ogłosić, ka-
zaliśmy go swoim Pismem Ottomańskim napisać, a potym po
Polsku przełożyć, żeby Szlachetnym Obywatelom Polskim
mógł być wiadomy ... Moskalom do zrozumienia, kto-
rzy się na Chleb Polskim dobrze tego języka nauczyli, a tu
punkt na punkt według Wyrażenia odpowiadać Szlachetnym
Polakow rzetelney Informacyi.

Niech dziwno nikomu niebędzie, że Naród Rossyiski w
Kłamstwie wyćwiczony, gdy Nayuroczystszego przymierza z nim nie do-
trzymał, pogotowiu też z Nayiaśnieyszą Portą Ottomańską
złamał go, a na Rzeczpospolitą Wszystkie wywarł złości
żeby wolności Jey przytłumić, y pod swoie Jednowładztwo po-
ciągnąć, ... od Nas musiała być. Wypowiedziana
ktory przyczyny Całemu Swiatu nietayne. Bo Nayiaśnieysza

Porta

Najjaśnieysza Porta niebawi się Szalbierstwy, gdyż nam Religia Mahometańska bardzo fałszu zakazuie, Naród zas ten Dziaurow Moskalow niedosyć że Łamiąc z niemi Traktaty Prutski Białogradzki, Sromotnie łamie, Osobliwie co się tycze wolności Polskiey, ale też y z Drugiemi Potencyami Zaszłe o Wolności Elekcyi Krolow Polskich niemięszania się w Prawa y Rząd tego Narodu, Oczywiście Ważył się przestępować. Zaczym dobyty ma Oręż Muzułmański na tak'ć bezwstydnych Wiary Przestępcow, ktory niech Wszechmogący Bog swoią Sprawiedliwością zaostrzy.

Interregnum Ostatnie było szczęśliwe wtey Rzeczy pospolitey od natarczywości Cudzoziemskiey bo wkrodce umarł ten Potomek ktoregoby Naród przez Prawnego obrał sobie życzył, wszelby byli mieli wewnętrzne iakie zamięszanie Polacy, nie przyszło się Moskalom mięszać się do tego, y Elekcyi wolney Woyskiem przymuszać y gwałcić, a da[...] raz gdy ich nikt niektoruit, nawprowadzone Woyska Moskiewskie Konwokacya y Seymiki z Adherentami pozwolali, y pod bronią Seymować kazali, nie po sercu się to stało, roztropnej Części Narodu, ktora używała pomocy aby się na Tron usadziła, nawzemy potym z[...] Im to Prawo przyszło.

W Drugim Punkcie zasłania się Moskwa, iakoby Naród Polski żądał takich Posiłkow, a niepowiada z ktory to iest Seymu, my też wiemy że ten Naród nie wymoże y niewkilka Osob czynić może powtorz że do Rzeczy ku Moskwa weszła w Polskę, to fałsz gruby, bo może iuż lat kilka ten Kray Ciż niszczą Sasiedzi, Już się w tym Kraju iak brytani pospasali y Trzosami Bohaterowali Oczym do nas pisał Matena Berdyczewski.

Zięta Zwłaszcza ubogich Moskwa przymuszała obiecaniem y tu Kłamstwo bo sami Polacy y Nasi Ferdzimani twierdzą, że Piast niebył Szlachcic ale mieszczanin z Kruszwicy, ten zas w obronę miał się zawieść za Szlachciców
Gdy

zgoda Jednomyślna y w konwokacyi y w Elekcyi tak przystoyna była, że Większa Połowa Posłow y Senatorow przeciw tym odzianym woyskom gwałtom manifestowała się, aż nayzgodnieyszych Większa Część za Granicę uchodziła. Wszakże nam to Węgrowie Ojcowie Nasi Cudzieżi Przyznali.

Co do Punktu Cudzey Gwarancyi na Ostatnim mniemanym Seymie, nad Explikacyą tey rozwodzić się nietrzeba, bo ostatnią przez Orężna się Turcka dopyta, czyli to godziwie było wkładać gwałtem na Wolny Naród przymus Gwarancyi y druzgocić się Sąsiednich Potentatów, ażeby się to stało Prawem, ta rzecz wszystkich Polakow oto nie prosił tylko Armata, Flinta y Bagnet w Radomiu, na Seymikach y w Warszawie wyznał, jeżeli kto z Polakow oto prosił musiał bydź Wyrodek y nieznał ceny swey wolności y za nędzne brzęczki oddawał się w Podanstwo Moskalom, dla ktorych to tak wstrętnych Ludzi Oskarżania dano Konfederatom Barskim posiłki Woyenne.

Daley na Ludzkości Cnoty Seymowi tak chwalebną, szkoda y zęby psuć nad Dowodem, bo same skutki dowodzą, bo czemu to Ludzkości trzyma wolny Naród tą lub po naszemu Moskalo albo Polsku Biskupow, Hetmanow y Posłow, z ich Domów wynosić w Czasie Seymu y mniemanego Deputatu wywożąc ich, a Stana Syny Pyskaty na Seymiki Uzbroiwszy zatraceni gwałtem Szlachtę odzierać, bić tyle Tysięcy Dusz pomordować, a co nayszkodliwsza własnych Poddanych buntować przeciw Panom, że Czerniej Sto Tysięcy dusz Szlachty okrutnie w Ukrainie zgładzili za Buntowni Konfederacyą po tym Czasie Okrzywdzić na ostatek Samą Rusi przemocą swoią zbuntowaną naprzez wydawać, y na tym pierwszy Ojców wyzuwać, oraz własne Urzędka rubić a Stana Syny Pyskaty a Naszej Dziwnemi w Puszczach Cygańskich Machometa nieznaią czegoś niepodobnego nieuczynili, y z tak nieszczęsnym obłudą.

Wepchną się w Cudzy Interess z Lutrami, Kalwinami, a same będąc Greckiego Wyznania, zastępowali niby Innych Potentatow

Potentatom żądania, ktorych choć uchwalony Traktat wchodzili, wcięż się wpisali, ani authoryzowac chcą, niezwyczayna to iest Dumność y postępek zuchwały.

Mowi daley ten Manifest o owych zubezczonem mianego Traktatu, ktory niewiedziec zkąd bez Woyny y Pretensyi; niewiedziec na co y na co nastąpił, więłmy pretext robienia niezgody wolny Narod w Jarzmo despotyczne po swoiemu Zapraglszy, y defekta w Administracyi Konstytucyiney przeniciowawszy, że Krol z Pierwszego stanu Rzeczypospolitey stał się Jednowładzcą a Moskiewskim iakoby Bonarem, o zapewne ninie takowey roboty będzie baz miała wszczecie Wiele.

Bezwstydne nazwanie Obywatelow Polskich Gorliwych Patryotow, znaiących Szanunek uwagi Wolności Buntownikami, ktorych Jnni Potentaci za dobrych uznaią, ~~Konfederatami~~ Konfederatow, że się wzięli y wmieszali na gwałt takiey Jmpozycyi y nastąpienie zuchwałą, kogo na J. K. Mości niepodległe przewarto z naszey strony odpowiedzi tylko tyle, że gdyby choć Moskale znali się więcey niżli mogą, co to iest wolności y swoboda, będący zdawna Mizernymi Carow swoich Niewolnikami, umieliby w Polakach czuć ten umysł zacny.

A Lube z ich obrażeni przez Piotra Alexiewicza Poprzednika Moskiewskiego od Traktatu Warszawskiego, przecięż Czuli, zerwali się do broni swych a Jm na uwagi y Wolności następnie. My choć Dziewnow przeciwko ich Ukonanu naszego nienawidziemy, przecież u nas się nie śito, żebysmy Zawojowanemu Narodowi gwałtem Wiarę bierali; Ale Wstyd Naszemu Orężowi, że się dobył na takich Promotnikow.

Smieią mowić że Konfederaci na Krola zięli zeamowali, chciały tak było, to słusznie, bo Pacta Conventa z Rzecząpospolitą nie są dotrzymane, ale on bardziey iest Zatownik ktory obeym będąc wtrąconym bez żadnych zasług ośmielił się na własną porywać się Oyczyznę.

Państwa Moskiewskiego Obywatelów że namawiali Barzan do uznania Krzywdy [illegible] przed uwodzną [illegible] na nich Dyssydentów to jeżeli z nim maią Moskale [illegible] nie [illegible] ale bardziey do nalenia [illegible] [illegible] poczuwać się Im należy. y tak nieszczęśliwych Sąsiadów posiłkować, a prze[illegible] poznać się natym, na iaką klęskę y [illegible] Panuiącey Kobiety Wł[illegible] [illegible] Wszystkich Ruzinnn ytyh wiele już Tysięcy Głow Moskiewskich Kosztuie y Jeszcze Kosztować będzie.

Wszystkiem Auxyliarnym Moskwa w Polszcze iakim [illegible] tytułem nazwać się może gdy Rzeczpospolita żadney z nikim niemiała Woyny. Cel to wyniosłości Moskałow aby Rzeczpospolita zamięszawszy do dependencyi swoiey przymusić lub Króla swey Kreacyi despotem na nią wystawić taki Cel auxyliarnym Woyskom daie nazwisko. Ale Nayiaśnieysza Porta Ottomańska dotrzymuiąc przyiaźni Rzeczypospolitey Polskiey da niezawodne Posiłki do wyrugowania z Polski takich Naiezdników pod postacią Przyiacioł Kray Polski Niszczących. [illegible]

Śmie dalej wyrzucać ten Manifest że Konfederaci Barscy [illegible] [illegible] [illegible] udali się do nas o posiłki [illegible] [illegible] iest Im naywięcey na [illegible] [illegible] ce, bo Oni niemaiąc żadnych sił, przeciw się porwali [illegible] którzy Im Wiarę y wolność wydzieraią, a do tego Jeżeli Potęgi Naszey zażyli wsparcia która iest zawsze Ucieczką ukrzywdzonych, to się udali do dobrey Sąsiadki y sprzymierzoney Przyiaciołki. Lecz niedziwno że Moskale ten gamiąc [illegible] szy postępek, którym się przez zastęp niemało dobra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Rzeczypospolitey, bo y kiedy gdy [illegible] Kto z [illegible] [illegible] [illegible] wtenczas nayzaiadliwszy bywa.

Zarzucaią potem Konfederatom, że [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aby [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tworzyli [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Moskiewskim [illegible] [illegible] swoie Ziemi Polskiey [illegible] dotąd. Ochraniamy y ochraniać będziemy [illegible] [illegible].

Wyrzucaią dalej [illegible] [illegible] Patryotów [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pod pretextem Wiary nas [illegible] [illegible]

wmitaya [illegible]

w [illegible] uwierzących na pogrążenie Oycy zażyli, [illegible] iż bez [illegible] Wiary, ale gwałtownikow [illegible] byli, y bez [illegible] za pomocą Boga Sprawiedliwego będziemy.

I Nie Fanatyzmy w naszym Kraiu y Religii [illegible], [illegible] [illegible] sam Wy[illegible] [illegible], [illegible] [illegible], ktory nie mając prawa y [illegible] do rzeczy [illegible] [illegible] wolnonie [illegible] Oyczyzny [illegible], a teraz [illegible] [illegible] w Polszcze [illegible] [illegible] [illegible], ktorzy Okrucieństwem samym [illegible] czyli dowody Wiary swoiey Fundamenta rozpościeraiące sey w Polszcze, aby [illegible] [illegible] nie maiąc, tak nam [illegible] podciwym słowem [illegible] [illegible] od Panow Polskich, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] rozkazowanym wstowie Wierzemy.

Wymawia [illegible] Gazety [illegible] manifest [illegible] [illegible] [illegible] Narodem Polskim, ktoremi go dobrze y [illegible] [illegible] wszystkie, gdy mowi że Carowa Uiaśniwszy się Polakom [illegible] kazała mu w [illegible] Polskim [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Gwałtem na rekruty zabierać, Drugim [illegible] [illegible] [illegible] w [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Hano [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] słowem, [illegible] [illegible] [illegible]. Zachowuiemy [illegible] Sąsiadow dobrych bronić możemy, y [illegible] [illegible] [illegible] Cudzych [illegible] [illegible], a teraz możemy Moskalow y z ich podszczuwaczami ktoto w Polszcze buntownicy, [illegible] [illegible] tych zuchwalcow [illegible] [illegible] y [illegible] [illegible] [illegible] ważaią, y ktorzy Opatrznością Boską [illegible] [illegible] [illegible].

A gdy ciągnąc koronowaną [illegible] [illegible] [illegible] Generał, czyli ten w zamiast niego [illegible], wzywa kochaiących [illegible] Polakow, aby się do niego [illegible] y Pomocy [illegible] mogli [illegible] [illegible] [illegible] y [illegible] [illegible] Prawem, bo Prawem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aby wszyscy dobrzy Polacy łączyli się [illegible] Konfederatami y [illegible] byli, [illegible] [illegible] ktorey w Jarzmie moskiewskim [illegible] Wolności Polskiey [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] trzymał, nie dbaiąc [illegible] z [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] w [illegible] [illegible] y Oyczyzny [illegible] [illegible] [illegible] takiego.

111

Y wszelkiemu temu kłamstwu nie wierzy że Barzy Naj iaśniey Rzey Poli[illegible] mierzoney za wiadczoną Domowi meli [illegible] [illegible] [illegible] ustępnienie, bo tego ani ona nie żądaiąc za Punkt urzpamiętości darmo [illegible] wziętemu [illegible] od [illegible] przyiaciela y bronie.

Ani w konwencyi zaszłey między niemi a [illegible] za wiadomością [illegible] W [illegible]

B Dyszy Krola Francuskiego [illegible] najmnieyszy do [illegible] [illegible] surowo [illegible] albowiem [illegible] [illegible] byli gdy [illegible] w Granicach [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Dziwna y to Przestroga że kto Ursztum Ottoman [illegible] pomocą będzie, takowy Urspolnym [illegible] nieprzyiacielem [illegible] bo my żadney pomocy nie potrzebuiemy. Nawet my [illegible] [illegible] ludźmi podszywać się [illegible] iak [illegible] czynili.

Pozwolimy nawet Obywatelom Polskim ile by li Prowadniki [illegible] Moskiewskim, do [illegible] [illegible] w [illegible] nasz) mianowicie na Wołoszczyznę [illegible] [illegible] [illegible] gdzie [illegible] iak [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ostan [illegible] pięknie gościł w Ukrainie

Tak nakoniec fałsz kłamstwo y bezczynne [illegible] niech same w [illegible] niszczeią, a Wiara prawowierna [illegible] Wielkim [illegible] Machometowi [illegible] y [illegible] na ziemi, których [illegible] Naj ogromnieyszego Na [illegible] [illegible] niech [illegible] [illegible] uwielbiony, że [illegible] [illegible] [illegible] żaden Musułman nie ma [illegible] czynić postu [illegible] Mistrzowi Sprawiedliwości y nie Winnemu Nayuięcey przez nie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Działo się [illegible] [illegible] z [illegible] przetłumaczenia y [illegible] Polskiego dla wiadomości [illegible] 20 Maij 1769.

d. 5 obris 1769 wies Strzyzewice ktora za wzięta pod zawoitą wyprawę uwalniam, od wszelkiey exakcyi, y pretendowania żadney od ktoregożkolwiek exaktora konfederacyi naszey pod kazamentu [?] lub animadwer[syą] woyskowey ... y Kommenderuie

Dnia ... Józef Zaremba
Regimentarz

64

41.	15.
41	15.
25.	
105	0

Z Dyspozycyi Przeswietnego Wojewdztwa Sieradzkiego odebrałem Summę pieniężną na Pachołka iednego z Dobr Parzyna w possessyi Wielm. Pana Stanisława Chrzanowskiego Chorążego Znaku Husarskiego będącym z Poboru Pięcset Zaciągiem pół rocznie złotych Osiemdziesiąt cztery co dla uwiadomienia WW. Panów Kommissarzów Wojewdztwa Sieradz. Kwituię y na to się ręką własną podpisuię Datt w Parznie d. 30 Kwietnia Roku 1769

Michał Bernacki

Ten Kwit Dnia Osmego Listopada Roku 1769 Według Uniwersału WW. Panów Zatke Sieradz. iest zakwitowany y ingrossowany w Sieradzu.

Ulanowski Ciwun WW. Sędz.

(.)

62

Kwit Wsi Parzina do
Xiędza Kluckiego nale
zyey z Częsci Plebań
skiey dany.

Rester Pene jako odebrałem z rąk W. Jmci Pana Stani Jana Chrzanowskiego Chorążego Znaku Husarskiego Dobr Lazzna Possesora złott Dwieście którą Gromada na werbunek Pachołka y płacę półroczną złożyła aby ze Wsi Ludzie dla Pachołków brani nie były z której odebrany pomienionego WJ. P. Chorążego kwituię Datt w Lazzne d. 26. Junij Ao 1769.

Michał Bieniacki

Ten Kwit Dnia Ósmego Listopada Roku 1769 według Universałów JW Marszałka Sieradz jest Likwidowany y Ingrossowany w Sieradzu

Micniewski Komis WL Sieradz

Kwit Gromadzie służący
na Złł. 200 strone wy
prawy.

Z Dyspozycyi JW JMC Pana Marszałka Konfoede-
racyi Wdztwa Sieradzkiego odebrałem od WJMC Pana
Stanisława Krzanowskiego Chorążego Znaku Husarskiego Dobr
Sarzna Possesora Zasług półroczny na Dwoch Pachołkow
po złł ośmdziesiąt y trzy Co facit Złł Polskich sto sześ-
dziesiąt y sześć Item Zasług na każdego Pachołka po Złł
piećdziesiąt Co facit Złł sto. Na co się własną ręką podpisuię
Datt w Szczurzywicach Die 7ma 8bris 1769.

Michał Bier... mp

Ten Kwit Dnia Ósmego Listopada
Roku 1769 według Uniwersału JW. Marszałkowskiego
iest aktikowany y Ingrossowany w Sieradzu.

Nieniewski Konf. Woie Sekretarz
mp

f.- 266.

Według Ordinansu Wm Pana Michała Biernackiego
Rotmistrza Konfederacyi Woiewodztwa Sieradzkiego pod
Sidawą Dnia 23. 7bra 1770 Roku datowanego, mnie zasy
daney odebrałem od Wm Pana Stanisława Strzyża
skiego Chorążego znaku Huzarskiego z Dobr Parzna
na dwoch Pachołkow półroczni płacy a bardziey Le
nungu złł pięćdziesiąt y trzy co facit złł: 50 sześć
dziesiąt y trzy z ktorych pomienione Dobra Imie
niem Wm Pana Rotmistrza kwituie Dało w Parz
nie 2. Pazdziernika 1770 Roku. — Jan Głowacki
Pisarz

Który Jm Pan. Głowacki ... z Exakcyi oddał mi
... wziął od Jm Pana Chorążego ...
... podpisem ręki mojej stwierdzam. dat. w Sie
radzu d. 3 8bra 1771.

Jędrzey Strzebulikus mp

Z dyspozycyi Prześwietnego Woiewodztwa Sieradzkiego ode-
brałem kwotę pieniężną za Suchodzkiero z Dóbr Parzna części
do Probostwa należący w Posessyi WJ Pana Stanisława
Chryzostomskiego chorążego Znaku Husarskiego zostaiący, że była
Przysięga co dla wiadomości Wielm Pułkownikom Panom Pułkow-
nikom Woiewodztwa Sieradzkiego kwituię, y na to się
ręką własną podpisuię. Działo się w Parznie dnia 20. Kwie-
tnia 1769.

M. Biernacki mmp

Ten Kwit Dnia 7mego Października Roku 1769 według Uniwersału JW. Marszałka Sieradzkiego iest Oblatowany y Ingrossowany w Sieradzu.

Michniewski Lonzy W. S. Pis. Ziem

Actum

Jedinną ... Pana ... kommentarza Woiewodztwa Sieradzkiego odebrałem od ... Chorążego Znaku Husarskiego ... Parzna. Zeniny ... dwóch ... Prz... na pierwsze ... rachunek Kwitu ... na ... 1769. Chorąży Husarski ... w Parznie d. 30 Augusta 1769.

Andrzej Stojecki pleban mp

Kwit Częsci Pleban
skiey w Wsi Parznie
Ełrzey.

flg — 1000
Item — 166

[illegible] JW Generalnego Marszałka [illegible]

Wszystkim miane

[illegible], iż [illegible] ciężkim [illegible], a [illegible], nie [illegible] do zaleczenia ran Oyczyzny [illegible] wydarły.

67

[illegible] wyznawcie niedolnością ściśnieni niedawaniem [illegible] dać [illegible]
[illegible]
gorzkie łzy tylko rzewdziwny [illegible] pisarzom, [illegible] nie [illegible]
na [illegible] WKMci nieodstąpili [illegible] naród [illegible] WKMc
oraz przystoi niewolnych wszystkich [illegible], ale cóż [illegible] nas wszystkich [illegible]
[illegible]
ukazujących, albo [illegible] przyczyn [illegible] musiemy. [illegible] nas upewnić ostatnim [illegible]
[illegible]
utraty, bo tę czystą spokojna przyszła chwila, ale [illegible] sposobu [illegible]
Oyczyzny [illegible] oddalać.
[illegible] Państwach to lamentliwe [illegible] Echo
[illegible] prawowiernej Katolików z wiary Obywateli z Prawa [illegible]
[illegible]
[illegible] iako nay prędzey [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] stawały [illegible]
[illegible] Żale [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] nie iest sprzymierzenie [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] starać się aby ta nasza [illegible] Porty rewolucyi

[illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] naród [illegible] nayskrytszy
[illegible] zamysły, a WKMci [illegible] Stawa [illegible]
[illegible] wiary [illegible] ratować

6

Uczynienie tak wielkich mysow, ktore tylko przez rozsądek osob. Każdemu być prawem [illegible] dopiero kiedy stanu narodu ubezpieczeni [illegible] jak ieno nay [illegible]

[illegible] Kamienca [illegible] R.ltey [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nieprzyiaciołmi Kom: Woysko: wielosc tak Zwierzchniemi Garnizonami, iako y stey Fortecy [illegible] potrafi.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Rezydencyi na Senaty [illegible] [illegible] [illegible] miana

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tym [illegible] wyciągaią w potrzebie ratunku [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tylko przeciwko R.ltey [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] zdaniem moim ust [illegible] [illegible] wypracowanie [illegible] [illegible], które [illegible] medycalnemi Traktaty Kartel y do innych które przez Księżnie y dalsze [illegible] [illegible] by [illegible] [illegible] Interessowane są

[illegible] [illegible] się nie daią z składaiących ten Naród, wiekie upraciany [illegible], co [illegible] [illegible] Prawo [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], y [illegible] na [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gwałtownościach które iako niezgadzaiące się z [illegible] [illegible] wielkiey [illegible] [illegible] Rzplta aby od niey utrzymywane bydz miały, [illegible] u [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nas Obchodzenia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] w [illegible] się [illegible] [illegible], ale y dana dokładna temu [illegible] [illegible] w sobie [illegible] zamykaiąca
Jak iest [illegible] ile zdarzone [illegible] wyciąga nieustannego Interessowania się [illegible] niemi gwałtownie [illegible] y [illegible], tak nawet aby uwolnieni byli [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nay dokładnieysze Czynienie
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Mowa JP Chodkiewicza d. 30. 7bri A. 176[illegible] na Senatus Consilium

Nayiaśnieyszy Królu Panie moy Miłościwy

Nadszedł iuż ow czas i stany sprawiedliwości y prawdy dawać Oyczyźnie y Krajowi poznawać a prawa dawne Narodu naszego przysięgą filar wolności mocności nabywaią, za które Oyczyzna [illegible] naszych krew choynie leiących, Niech mi się godzi wspomnieć szczęśliwe postępki Prześwietnego Senatu Tron naszego miłościwego Króla zdobiącego grono, które mogą na gwałtowności ostatniego Seymu kraiowi niebyło użyteczney ale raczey powodem większego nieszczęścia, za skoczym po nimo woli y Intencyi całego Narodu do Traktatu [illegible] nego przez Delegatów podpisaniem się y tego wszystkiego wykonywaniem, w rzadko praktykowaney gwałtowności przymusu zgubła obu Narodów przez Woyny wzniecone [illegible] zostaiące. Zapomnimy od dziś dnia żalów bojaźni zelżywości y ustaw zniszczenie za powodem przymusu Posła przeszłego Sąsiedzkiego a nie mniey zbyteczne powolności Senatu, oraz y sposoby używane za tamowania klejnotu własney wolności na ostatnim ziezdzie oycmem nazwanym chociaż pod krzyżem, może Oyczyzna pociągnąć do smakowania się. Zaczym Conventiculum JJ. WW. Ichmościów Dyssydentów przyięto deklaracyę y uznano ich za Konfederatów legalnych przez sprzeciwienia się naymnieyszego, lubo prawo [illegible] obszernie broni a przyciszona ostrożność Senatu stawała się aby przestrzegła [illegible] rzeczy powinną. Teraz [illegible] [illegible] [illegible] przeciwności powziela za słusznym zapędem [illegible] naszych, bowiem złamała [illegible] swobodę, w którey Naród [illegible] nieszukaiąc sposobu ratunku ale raczey pomnożono zgubę y czyniono krzywdę JchMom. PP. Konfederatom, niezważaiąc na tak wielkie zasługi y [illegible] dowodem tego resultatum ostatnie gdzie [illegible] y oglądano za wdzięcznością pokoiu niezmiernego nieżali istotnego, użyto oręża cudzoziemskiego y nadto ieszcze

własnego Narodowego pod czas że to, ponieważ Królowie zwierz-
ty posłuszeństwo porządek szczęście kraju przez szlety
ustroie stanu Rycerskiego dla drugich swoich ustro-
pujących a nam pogardzających, z czego to króciej
wynikła trwałość teraźniejsza, z którym wyszło
ięo ósty manifestu do wojny była zmowa z usta-
wom ustanowionym na ostatnim Zieździe przez
absolutność postępków wszystkich Królewskich, ponieważ
ocenionemu y Losu a wzięcie pismu dobrowolna
że zuchwała lekarz gwałtów największych mające
skutki, przecież znajdować się umysł natężony utrzy-
mowania się wnukowi uczuły postaci wolnemu narodowi
nieznajomej y nienależytej z czego teraz uwalniaią
się potomkom postronnym potrzebuj wszystkim uwiadomienie
że szczęśliwy sposób w kraju naszym ratunek iest u-
ty to iest konfederacya

Twoie Nayiaśnieyszy Królu Panie miłościwy staranie
twoie niniejsze przedsięwzięcie Królów poczynaią
szczęśliwie nadzieje Narodowi pomyślną że zaręczą
skutkom okropnych wyroków, częścią już zaięt[illegible]
nych. Twoie przymiotle serca doda odwagi pomnoży miłości
dla Ludu który uważnością Tronu pomiędzy innemi tu-
ropeyskiemi nayświetniejszy się zaszczyca cały naród po-
czętem stawał gdzieś za wzorem twoim niewydo-
nie kiedy własnego dobra lecie z Małobrony Wiary
y wolności y Pan Naród i Ten który rasie obowiązany
będzie wszystkie przeciwna które się o wierzenie tych
nad którymi panuiesz N. M. Króla byłyby zbytnie gdyby
zaniedbywali życzliwości y ufności ku utrzymywaniu
ma wolności Krajowey i zdradzające nayprzeciwney wo-
wagę obywatela dobrego. Znam że iest prawdziwie
wolności, ta która zostaie w granicach prawa y spra-
wiedliwości, wiem że nayprzewszy skutek iego mówić co
słuszność każe y obowiązek urzędu powierzonego Oyczyźnie
mając włożona powinność pytania iezeli zadość staie
uroczystym paktom konwentom N. [illegible] iezeli między

Punktami wziankowana Gwarancya Wsyśi Zagranicznych a dotąd niewykonana, którą chcey W.M. Panie porucić staraniu, gdyż postrzegę pod ocenią Zaczka Narodowi nie będzie skuteczna Rada, cięż za gwałt od wszystkich pospolicie Stanu poczytać się. Wyznać też należy że wyszło Resultatum Senatusconsilij zgrzeszyło contra statum Dobrowolnie że po tymo, Narodowi tey potrzeby te wszystka Zagraniczne oznaczało pieczołowicie za Zniczne do tego iesczcze przychodząc Rządzi Dworu Peterburgskiemu dalszego Zatrzymywania, więc iakiyż mamy Sposób wynaleść sposób odmienienia Dopiy do którey czyste naymnieysza hostarodzie przykładała przeciwnego nemu interessowi wremonstracyach niniejszych Dworowi Petersburgskiemu Za doskonały a nieyinney prawdziwszy tylko może. Dla czego Posła należy wyjmować to w instrukcyi wyrażaięg. Za postępieniem zas Wszystkich Zagranicznych pod Skastem obrony Wiary Wolnosci W. Królu Panie Nasz miłościwy gdy Zabraćzkliwesz Stanom na Seymie w Węzle Konfederacyi niniejszey, które Skład naystotnieyszy Czyści Narodu Naszego dasz miejsce to Rady punktowniey y legislacyi pożyteczney także w Traktowaniu z Portą Otomańską nam Zawsze przyiemney, iakoteż y wszystkim potrzebom Oyczystych Interessow. Tym czasem życzę uwyrażenie poselstwa do Rzplitey Angielskiey y Hollenderskiey iako Gwarantow Pokoju Karłowickiego. Że naymnieyszego niemasz pretextu od nas do zerwania Przyiazni z Portą Ottomańską Lecz chcemy Uroczyście y Wiecznie Przyiaźni Zachowywać wzaiemną siemniey Użytecznym sposobem Sądzę aby wysłać Posła do Króla Imci Francuskiego w naylepszym z Portą porozumieniu się będącego, to dowodząc że w Narodzie naszym ponarzucone pochodzi z przytomności obcego wyssłaniu Zawsne Skutki pod Gwałtownością przyszłego Zakładu ostatniego, Rozumiem iż zmiększy naywspanialszy Umysł Nayiaśnieyszey Imperatorowy Imci Zelżenie zwolnić Kollegantow Naszych y Posła Wolitch dłuższe Wię-

Zięme

Żadny nieprzyiaźni Interessom tey Korzyści prócz Zai
snych odgłosów Wolnego Stanu Polskiego do Jego
Zasługuie iako Oyca Oyczyzny W. Ks. Mci Staraniu pożą
teczne być może, lecz Zas tycze Imci Pana Podczaszego
Koronnego Czackiego uwolnienia to sądzę, że iest in-
dne ponieważ iuż ten Poseł Wołyński pełen
Zdań wyższych, rozkazać może wyrozumienie po
znawając iż w każdym Narodzie Obywatela więzie
nienależy chyba z Winy, Prawa nakazuiących
Garnizon Kamieniec, Prowiant który miał pozwolen
otrzymać ze Skarbu, Lwowskiemu zaś Garni
zonowi zdaie się Słuszniejsza aby Reguły postępowa
nia miał łagodności przepisane.

Zw

Kopia Manifestu JWo Bierzynskiego Marszałka Sieradzkiego

Każdy Obywatel krajowy w wolnym Narodzie nie tylko poważnym Syna Oyczyzny Imieniem czczony być
powinien, ale tym powinniey należy mu powszechna wdzięczność y poważanie Charakterow poczciwości
y Urodzenia jego, im iawniey okazuie cnotę dobrego Patryoty, gorliwości y dobro powszechne y im czystsza
dla Oyczyzny z życia y Maiątkow swoich poświęca ofiarę. Do tey przyszła dziś niecnoty y złości wyniosłość
prywata niezamiar y niewzgląd na opłakany stan Narodu, że naywiększe y osobiste kroki cnotę
nosi przed Narodem oczernic y ostatnim zchańbić wynalazkiem ma za cnotę. Protestuię się przed Bogiem
y Swiatem, iż nie myślą y duchem zemsty zapalony używam pióra na publiczne użalenie się przed
całym wszystkim Narodem przeciwko gwałtownym wyrokom zagranicznego w Preżowie zrodzonych
etiam bezprawnych Laska, y zmiłu Sztorkow podpisanym dobrych myśli y Patryotyzmu skrytym
napełnionych iadem złożonego zgromadzenia, Ktore bezprawnie bez pozwu bez Konwikcyi wywodem
tylko własnym nierozsądnych Aktsow y zarzutow, honor, cnotę y Urodzenie y poczciwość moię zchańbiło
oczerniło, y nawet iak ostatniego zdraycę y Wystrzecę na życiu, y maiątku sięgać łapać, y pod przyiętą
szczaiące sobie prawo miecza przywiesić determinowało, y w tym Kraju, ktory każdego honor maiątek
y życie ubespieczone mieć chce, y ubespiecza, osmieliło się do porywczego a bezprawnego na honor Maiątek
y Życie mocą miecza, do ktorego ani prawa, ani jurysdykcyi zażyć nie mogło bez wniesienia sobie
winy y kary Arbitrio kraiu tegoż, czyli Naywyższey nad nim Władzy wolney nieomylnie spodziewaney.
Nie oczyszczam się tym Manifestem z złośliwych Kalumnij y zarzutow, w nieprawnym y nierozmyślnym
dekrecie Preżowskim wyrażonych bo niewinność Sumnienia iest mi tarczą. Krzywdę zaś tak ciężką et
pœnam Talionis czasowi y Sprawiedliwości Rzplitey w iakich Stanach na ten czas będzie zostawiam,
y w niey explikacyą każdego kroku moiego oświadczam. Z Obowiązku zaś miłości Oyczyzny cały
Narod do postrzeżenia się y poznania Iskaryockiey Obywatelow zmiaręy, a w niewolnicze iarzmo do reszty
wprzągaiącey roboty oświecam. Wiadomo iest całemu Narodowi iż Konfederacye począwszy od Barskiey
wszystkie zniesione były w kraju od Nieprzyiaciela, kiedy ia dobrym patryotyzmem y gorliwością o Wiarę
Wolność y Prawa uchylone zdięty, podniosłem Laskę Sieradzką, świadkiem mi staną Obywatele Wdztwa
tego, iak byłem ze wszech stron prześladowany od Nieprzyiaciela, iak wiele z hazardem życia wytrzymywałem
utarczek, y rosproszek, iak wiele wzaiemnie w Nieprzyiacielu czyniłem szkody, na ostatek mocy
nieprzyiacielskiey wytrzymać niezdołaiący przebrałem się z garsztką ludzi w Góry, tak, że w granice
Węgierskie wpędził mnie Nieprzyiaciel, y uszkodował na 50000. złł. Pols. zabraniem mi koni mode
runkow y rynsztunku woiennego, y w nagrodzeniu Węgierskim Obywatelom poniesioney od Nieprzyiaciela
szkody przez rabunek. nie odstąpiłem poprzysiężonego obowiązku moiego, y owszem osiadłszy przy Tabułtowie,
w Muszynce pomnażałem sił na odparcie Nieprzyiaciela, swiadkiem Lubownia y Piwniczna uczynioney
w Nieprzyiacielu szkody, a gdy w powiększoney znaydowałem się mocy, przez przystąpienie niektorych
Chorągwi Komputowych, y złączeniu onych z zaciężnym Pułkiem moim Jmć P. Czerny, Jmć P. Wilkonski
Jmć P. Hrabia Tarnowski, Jmć P. Potocki Sta Haniowski ziechali do mnie, y mimo Wdztw, Xięstw y
Ziem swoich podnieśli Laski, actus Elekcyi swoich dopełniwszy podpisami zaciężnych Towarzystwa y Pocztow
moich, a gdy swe Laski złączyli z prawemi, y sprawiedliwemi Laskami naszemi, to iest Sieradzką moią Wieluńską
y Gostyńską w nadziei wspolnych y dobrych myśli y czynności dla dobra powszechnego, przyiąłem
ofiarowany mi Instrument na Generalną Regimentarya Lask złączonych, nakazuiący mi zabranie
JWW. Pułaskich y Obozu pod Grabiem, w Kommendzie JW. Paryssa Laską Sendomirską zaszczycaiącego
się będącego, uczyniłem zadosyć obowiązkowi w zabranym Obozie pod Grabiem, wrociłem z ludźmi
pod Muszynkę. Oddałem zabrane pod Grabiem Krakowskie Sendomirskie wyprawy tymże szczycącym
się Laskami Marszałkom. Ale widząc czynności pod Prezydencyą Jmci P. Czernego bynaymniey
do wspierania interessu Boga y Oyczyzny nie kierowane, y nie warluiące, ale samym bałamuctwem Seyssya
y zagranicznemi sessyami próżnemi (Ktorych in Convictionem ad Acta publica podać nie zaniedbam)
trudniące bieg ratowania uciśnionego Kraju, podziękowałem za Regimentaryą, oddawszy wręcz Instrument
dany, ruszyłem potym z pod Muszynki z swemi tylko dywizyami, y częścią JW. Wieluńskiego y JW. Gostyńskiego
Marszałkow, ludzi zbroynych, bo pierwsi y iednego, oprocz ocemnie z Grabia ludzi wziętych im
oddanych y zostawionych nie mieli Zołnierza. Wśrod Kraju dla zagrzania Wdztw do wspolney

gorliwości

gorliwosci, Obrony Wiary y Oyczyzny wziąłem z Sobą JW. Potockiego Stę Kaniowskiego natenczas Laską urzę
zaszczycaiącego się, poszedłem z Nim w Wdztwa Obywatelow godnych y Zacnych iednych prosbą drugic
zba innych etiam pod Aresztem sprowadziwszy do Wisnego prawiłem obrządek Aktu Elekcyi, jenerału
na oddanie Laski w ręce tegoż JW. Starosty Kaniowc, y w kościele solenną do bronienia Wiary Wol
y Praw Uchylonych od tegoż obranego Marszałka odebrałem przysięgę. Potym Obrządku złą
się z JWW. Lutawskiem Przemyślkim, y dzisieyszym Łomżyńskim Marszałkami, tu lu do
azardow y przesladowania Nieprzyiaciela powszechnie w Kraju gorliwoscią męstwem y Oyczy
czyzny miłoscią zaszczyconemi Usiłowałem Miasto Lwow wraz z stoiącym tam znacznym ...
nem do posłuszeństwa Marszałkowi tegoż Wdztwa z azardem życia przywieść, a po
tym Kommendanta Fortecy bronieniu się nieposłuszeństwie (: iako obszerniey Manifest ...
w Busku uczyniony uczył :) szedłem w Wdztwo Bełzkie, dla uskutkowania Laski y ...
nych dla Oyczyzny Operacyi, wspomniony JW. Marszałek Ruski mimo wszelkich perswazyi y ...
kiania się mego, wymogłszy na mnie 500. przeszło ludzi, odłączył się y udał do Krystynopola
przez swoię nieostrożnosć opoźnienie ruszenia rannego z pod Iastrząbki, bo y Oboz niewcześnie ...
oddalił y nocował, lubo był przestrzeżony kartką odemnie o scigaiącym go Nieprzyiacielu w ...
Krystynopolu bawiąc podał ludzi Zacnych na rzez y Łup nieprzyiacielowi, a niesłusznie y nie bez ...
dzenia w swoim czasie czoła opisał mnie Manifestem, iakobym go nie sukkursował z Bełza
Miasta y wszystkich w nim Obywatelow, nawet samego Krystynopola wzywam na swiade...
iezelim dwoch mil odległosci mieysca we trzech godzinach nie stanął z Bełza pod Krystyn...
y iezelim z Nieprzyiacielem lubo w niedostarczaiących siłach, w tymże czasie nie miał utarczki ...
staiącemi od tey Klęski ludźmi, gdy Bog pobłogosławił zabrać Oboz pod Lublinem Kompu...
y przyłączyć do wspolney z Konfederacyą roboty, niech się każdy w Akcie Związku tego Woy...
przyyrzy, z iakich przyczyn, na iakim fundamencie, y czyli nie conformiter do mysli y czynnosci Kon
federacyi Barskiey, y czyli nie na Obronę Wiary Wolnosci, y Praw Narodowych oprzysiężony ...
wzięty pretext iakobym wyniosłoscią y Ambicyą zdięty potum posiągnął Laskę na ukrzywdzenie ...
kich w Oyczyznie zasług, JW. Jmci P. Potockiego Podczaszego Litt. y wydanym Manifestem
ciwko mnie uknowanym, tudzież rozesłanemi do rożnych Obywatelow listami zabroiona na po
wdzenie niewinnosci charakteru, y cnotliwey ku Bogu y Oyczyznie mysli moiey, a ukryli przew...
wiadome dobrze listowne oswiadczenie moie JW. Podczaszemu Litt. ustąpienia na Osobę Jego ...
gdy szczęsliwie w Kray zawita. Okazałem iawnie w Zborowie dokąd do JW. Jmci X. Biskupa Kam...
go, y JW. Jmci P. Generała Wielkopolskiego wokowany byłem, iż duch moy y serce mysli dalekie ...
y prywaty, szczegulnie do interessu Wiary y Oyczyzny przywiązane, kiedym rewers chętnie ...
iż Laski Związkowey chętnie ustąpię na Osobę JW. Podczaszego Litt. za szczęsliwym iego w Kray po...
Ucichł na to Subtelny podstęp, skrytey iednak nie przestaiąc chytrosci do zupełnego Uchylenia ...
Związkowey, nieczekaiąc przybycia w Kray JW. Podczaszego Litt. rozmiary uczynił przez p...
szenie Generalnosci, iako znayduiące się na ten czas za granicą w Bielsku Laski, bez przy...
dwoich sprawiedliwych Lasek, a drugie przytomne in condita pluralitate przewyższywszy ...
Generalnosć, y usowaczyli Aktem w bliskich granicach Krajowych Biały, sprowadzony po...
z Woyskiem w Kray zniszczony pod Czernichow, wokowany do Bielska, z Osoby na zagrani...
Sessyi przywiedziony zostałem do recessowania od Laski Związkowey, co chętnie uczyniłem ...
okazania dalekosci ambitu y prywaty nieprzestała wzmiankowana Generalnosć uprojekt...
na dalsze krzywdzenie mnie zawziętosci swoiey y subtelnosci przez przesłanie skrycie Ordy...
JW. Szaniawskiemu Marszał. Lubelskiemu do objęcia w Generalną kommendę Woysko ...
y pracą moią zgromadzonego, a mnie w poprzysiężonych z Woyskiem do bronienia Wiary ...
Kray zostaiącego Obowiązkach, bez Sądu, bez konwikcyi od kommendy uchyliła, skutki ...
sliwe złego ze mną postępku pod Dobrą nad Woyskiem wyniknione same przed Niebo ...
tem oskarżać będą Bielską Generalnosć, a strata więcey iak Millionowa, w ludziach kon...
broni moderunkach, y rynsztunkach woiennych kosztem znacznym y potem czoła moiego ...
sposobionych czy może bydź nadgrodzona y powetowana? Znam lia iż przyspieszeniu

ratno

ralnosci oczekiwanym było Zrzodłem spłynienia szczęsliwszych na kray skutkow ale y to znam iż
JW. Jmć P. Krasinski Podkomorzy Rożański Generalnie upoważony Laską gdy dla niewystawionych
a wiekom w słodką pamięć zostaiących wraz z JW. Podczaszym Litt. dla Narodu za Granicą sprawowa-
nych azardow y czynow nie był dotąd, y jeszcze nie iest w Stanie w pośrzodku Narodu działać Obrząd-
kow dostoienstwa tego tylko przez Namiestnictwa na swym mieyscu składnosc należy aby tak
wysoka prerogatywa JW Marszałka Generalnego naymnieyszym bezprawiem przez składaiące
ią członki skażona nie była. Nie iestem tak smiały abym bezwstydnie z gruntu wywracał stru-
kturę Generalnosci, żebym przez to nie zdał się psuć rospoczętych przez szczere duchy y żądania
ku powszechnemu dobru dzieł, ale samo Sumnienie przymusza mnie czynić poprawę funda-
mentu, bez ktorego superficies umbra, y wyłączenia członkow niektorych bezprawnych, a u-
krytym zarażonych iadem. Niech się wpatrzy Obywatel w istotę skleconey Generalnosci Bielskiey
czyli uzurpowane imie prawey na siebie Generalnosci. Prawa albowiem Generalnosc gdzie idzie o u-
trzymanie Praw Narodowych uchylonych, powinna mieć Aktu swego fundament, a Obrządki
w kraju nie za Granicą sprawować. Jakiż tedy grunt tey Generalnosci Bielskiey, a to nie wey-
zrzawszy w kontenta Aktu Konfederacyi Barskiey stanow do sprawowania Namiestnictwa
go Generalnych Rządow Jmć P. Paca Starosty Ziołowskiego uczyniwszy Akt Unii Litwy z Koroną
ktora zdawna złączona y nierozdzielona, należało wprzod weyrzeć y dopraszać się o Akt Elekcyi
Jmć P. Paca gdzie stanął Generalnym Marszałkiem Litt. a wprzod partykularnym, a ieżeli pod
dawnym Aktem głosił się bić Marszałkiem Litt nie powinien był być domieszczony Na-
miestnictwa y Rządow JW Marszałka Generalnego Koronnego bez renowacyi Aktu tamtego, ponieważ
uchyliwszy sobie imie Obywatela Oyczystego y o nim zapomniawszy, despotycznym recessem
wyznał się buntownikiem, a także nieupoważony na nową Laskę mogł być wyniesiony do
Namiestnictwa Rządow Generalnych, y pomieszczonym w pośrodku prawych Lasek podniesionych
na Obronę Wiary y Oyczyzny? czyliż nie oczywista rzecz że Jmć P. Pac tym podstępem ambit y
prywatę okazuiącym imie Generalnosci prawey skaził, y Actus tey bezprawnemi uczynił, isto-
wał, y dostoienstwo wysokie JW. Marszałka Generalnego Koronnego pokrzywdzić osmielił się. Pozna-
li Starsi Bracia Nasi robotę podstępną y nierozmyslną, czynili się y czynią dalekiemi od ta-
kiego celu, nie widać Senatorow y Ministrow, aby do tak bezprawnego a nieszczęsliwość Krajowi
przedłużaiącego dzieła Jmć P. Paca mieli myśl przynaymniey skłonić się, sam tylko
Stan Rycerski przyćmiony y nie przenikaiący ukrytego wyniosłosci y prywaty iadu, staie się
życia y maiątkow poniewolną Ofiarą. Przybrawszy do Generalnosci Sekretarzy Jmć P. Bo-
chusza czyliż nie iest wystawionym rozmyślnie Obywatelstwu zwierciadłem nieufania
z wielu przyczyn dziejom, y czynnosciom teyże Generalnosci, spichnęło się kilkanaście bez-
prawnych y prywatnych ale iadem zarażonych Lasek, y ukrowana między sobą pluralita-
te rozrządzaią a w iednym tylko Stanie bez drugiego Stanu wyższych Braci naszych
będąc przywłaszczaią sobie imie Stanow Rzpltey, ktora w podobnych dziełach z dwoch
się koniecznie składać powinna, rozszerzaią w Zagranicznych bezprawnie Sessyach Prawo
miecza na krew wspoł: Braci y Obywatelow swoich, rozrządzeniem wyciskaią podatki,
Żołd woysku Kompotowemu prawem opisany ubespieczony, y do wybierania woysku Narodowemu
wystawiony zabieraią swawolnie same Urzędnictwa y Księstwa osobliwie Krakowskie y Sando-
mirskie iak do ostatniego wyniszczone grosza na Konserwacyą złączoney z Litwą za Grani-
cą sprawuiącey rządy Generalnosci, swiadkiem wspoł: Bracia, y Obywatele niektorzy, iak
wydarte niby na dobro powszechne, z ubogiego ludu ostatniego grosza, niektorzy zapamiętali
na biesiady, uczynki Konfederacyą Barską zakazane y wytrabione za granicą bezwstydnie za-
żywaią a do ratunku upadaiących filarow Wiary Wolnosci y Praw Narodowych poprzysiężony
nie pełnią Obowiązkow oprocz niektorych Narodowi y samym nieprzyiacielom wiadomych
wiernych Bogu y Oyczyźnie JWW. Marszałkow życie y zdrowie azarduiących. Czy nadstawi

Że

ze z drugich ktory vierzi? widział że niewr ysacita? dobytze na niego Orężai a po wspol. Obywat-
skie Bogu y Oyczyźnie poswięcone Osmiela się bezwstydnie et incompetenter za granicą ksiegar-
y bezprawnie dobywać miecza iako z wydanego na mnie za granicą Dekretu, w koniecznym publi-
nego, honor wypracowany, Imie y Urodzenie z gruntu czerniącego same nawet życie odbieraią
każdy poznać powinien. Zarzut pierwszy pełen złosliwey impostury o iakimsis kupcu wsp-
okryte nie w myslną potwarz, gdy w posrzodku Narodu przez Rzplitą w iakowych będzie na-
stanach dopominę się pokazania wyprowadzonych w Sabultowie przez obwiniaiące mnie tera-
złosliwie Laski, Inkwizycyi w Sprawie Obiekcyi wspolnych między Imcią P. Winnickim y Niet-
kiem Imcią P. Kołsowskim, tudzież o Manifest, ktorego żadnego niebyło, chyba by się teraz ur-
a w Dekrecie tey Inkwizycyi ierowanym wspomniony był być powinien. Z zarzutu drugiego
sliwego pobory y Zdzierstwa w Starostwie Spiskim, samo oczyści niewinność moię Sta-
y Obywatele iego, a Rzplta przyzna sprawiedliwie, y nieuczciwe żadnym dowodem kr-
ie. Dalsz powszechności wiadomy, że oprocz JWW. Wielunskiego y Gostynskiego Marszał-
żadnych drudzy Marszałkowie nie mieli złączonych Dywizyi, ani ich pod Muszynką w Komm-
dali. prożney chluby na uszczerbek y dotkliwość moię użyli do Wyrokow Swoich. Wołam
was Przeswietne Urodzstwa Xięstwa Ziemie y Powiatu użalcie się y podaycie in publicum
wody, pokażcie Zdzierstwa nadzwyczaynego podatku przezemnie nakazywane. iako m-
we wytchnęło pioro. Daycie swiadectwo Obywatele, ieżelim Was to Uniwersałami to p-
daniem potrzeby publiczney, to listami nie zagrzewał y nie ciągnął do Ogniwa wspolnego
nienia Wiary y Oyczyzny, swiadczcie ieżelim nie przesladował Nieprzyiaciela. Zastąpi
wiedliwie Niewinność moię Część Xstwa Litt. Podlasie, y Część Xięstwa Mazowieckiego
w przechadzkach moich przysposobiaiąc Lasek disciplinam militarem surowo utrzymał-
tem. Na Straszny Sąd Boga Obowiązuię Was Klasztory osobliwie Collegium JchM-
Jezuitow Sendomirs obiasnicie prawdę ieżelim Waszego Prowincyała y Rektora pok-
widził Aresztem, ieżelim go nie użył wspolnym kawałkiem chleba. Oczyści mnie z-
Konfrontacya kwitow z paletami, y liczba Woyska dowiedziona, wiadomo całemu Narodow-
Woysko Komputowe pod Lublin Ordynansem Kommissyi sciągnione, od samey Kommissyi
dowało, żadną przysięgą JW. Podskarbiemu Litt. nie obowiązało się a iakże mi to Kryminał-
znawać y zarzucać, żem Woysko przeciwko przysiędze favore Laski dla siebie do Związku
wiodł, stanie w czasie toż Woysko na oczyszczenie niewinnosci moiey. wyzna iż nie byłem
dem do Związku, Akt sam Związku wytłuszcza przyczynę tego dzieła, toż Woysko y Obywat-
znaią szczere pełnienie Obowiązkow poprzysięgłych Bogu y Oyczyźnie, będą swiadkami tru-
prac y azardow moich, Kryminał że to żem tym Woyskiem w złączonych z milicyą JO.
Jmci Radziwiłła siłach znaczną pod Białym Stokiem w Nieprzyiacielu uczynił klęskę
w dalszym Kraju przywodził do podnoszenia Lasek. Czyiaż wina Straty w krotkim czasie
widzenia nieprzyiaciela 3000 blisko Regularnego z Pułkami ludu, Armat 11 Spiżowych
y azardem JWW. Pułaskich w Xięstwie Litt. zabranego, niech wyzna sam Jmć P. Pac ież-
go nie prowadził przełożeniem potrzebnego ze mną y z JWW. Pułaskiemi złączenia y opo-
nia, nastąpiło przyrzeczenie, podstęp ukrytey Zdrady sprawił odłączenie się od Nas, wozy mo-
sne z Ammunicyami trzy zabrane, oraz Armaty y woz JWW. Pułaskich przywłaszczone
ledwo sam iezdząc JW Marszałek Łomżynski wywindykował dwoch niedziel nie doszło na
odgłos zbliżaiącego się Nieprzyiaciela toż Woysko na los puszczone y utracone, sama na
winę włożyć obowiązana Generalność odkrytego y niezasłonionego Krakowa będąc pam-
iż Ordynansem swoim JW. Szaniawskiemu przesłanym oddała mu w Generalną Kommen-
sko pierwey, niż Nieprzyiaciel zbliżył się pod Krakow. A iakże ten fałszywy zarzut mogł
kryminalnym uczynić w Generalności Dekrecie. Obwiniła mnie Generalność o buntowa-

Zwou-
f

Woyska, y odwodzenie ich od posłuszeństwa, iak gdy by się tego zaprzeć mogła, i to Woysko gdy kilka swego Jaśnie Wielmożnego y Akcessu tudzież podania y weyrzenia w desideria pozyskać nie mogło, iawnie w czyn stemprało, y od Obowiązkow uchylać się Oświadczało. Naostatek gorliwości nieodstępne powodowało się Ordynansem JW. Zaniawskiego, ale widząc gwałtowną pilności dyspozycyą y przynaglenie do przysięgi Super Sancta Sanctorum, wniozłszy sobie coś ukrytego na Zdradę Oyczyzny oddalone odemnie, y większey będące dependencyi rozieżdżać się poczęło za permissyami, reszta zaś bezpłatna zniszczona, zgłodzona garsztka Woyska od większego w siłach nieprzyiaciela stracona y rozproszona na ten czas kiedy byłem w Węgrach w Jabłonkowie a Jaśnie Wielmożności w Preszowie, odległości moia od Obozu przynaymniey Mil 50. czyli mogła być okazya buntu, do ktorego przed nieprzyiacielem naymnieyszego nie było czasu, same resztuiące z rozsypki Woysko, zaufane w Osobie moiey y Zdoznanych Krokow wiernie dla Boga y Oyczyzny sprawowanych, a poprzysiężonemi mi obowiązkami wzruszone nie tylko się garnąć do mnie poczęło samo, ale y w tę odległość do samey Generalności emedio sui wysłało, że żadney Kommendzie Stafunku kruszyć swoiey nie powierzy iako mnie wzaiemną w Woysku obowiązanemu przysięgą. Skrzywdzone opacznym wyrokiem Generalności Woysko, skrzywdzone poniżeniem Laski Związkowey praktykowaney, iako nas uczy ostatni Traktat Warszawski Anno 1717mo. zdziałany, gdzie Branicki w Koronie, a Potocki w Litwie Marszałkowie Związkowi tenże traktat rownie z Jaśnie Wielmożnym Marszałkiem podpisali, ani Laska Związkowa mogła krzywdzić JW. Podczaszego Litt., gdy mu za przybyciem y listownie y rewersalnie zaręczona była, protest to był malowany, fałszywie wymierzony był na pokrzywdzenie Osoby moiey y Woyska Komputowego, Boga nayprzod iako widzącego wszystkie serc ludzkich głębokości wzywam na zasłonę niewinności moiey i ieżelim myślą przewinił względem pretendowania do Obozu mego Ichmć PP. Grabowskich, albo ieżelim ich znał, lub z niemi iakowe miał porozumienie. Świadczę się JWW. Marszałkami y Konsyliarzami na ten czas wspolnie ze mną bawiącemi się w Kompanii, ieżelim nie mowił JP. Janikowskiemu aby podług woli Jaśnie Wielmożności odprowadził ich do Konieczny ale Imć P. Hrabia Tarnowski mimo przysięgi sub secreto i tubec gdy wyraźnie ostrzegł JP. Janikowskiego aby nie odprowadzał JP. Grabowskich do Konieczny bo Ordynans sekretny wyszedł aby WMPana we 12 godzinach rostrzelano, był przyczyną że JP. Janikowski wskroś przeniknięty takowym upewnieniem wyiechał do swego Obozu zbliżonego ku Granicy Węgierskiey o mil 4. a przerażony niespodzianym od kogoś o puł nocy attakiem siebie dla bespieczeństwa Aresztantow mimo wiadomości moiey bom ieszcze z pokoiem w Preszowie, odprowadził JPP. Grabowskich do Obozu mego w Bystrowy przy samey Granicy Węgierskiey ulokowanego, a żadney fortecy bliskiey ani bezpieczeństwa żadnego nie było a ustawiczne allarmy o zbliżaiącym się nieprzyiacielu wszczynały się były, przyczyna że za rewersem naprzod wziąłem JPP. Grabowskich do Jabłonkowa, sami potym nie uchylaiąc się od powinnego usprawiedliwienia w Generalności dobrowolnie wyiechali powozem moim z granic Węgierskich przy konwoiu moim w Granice Polskie do Muszynki, iakoż gdyby nie codzienne allarmy z Konieczny wynikaiące dotrwali by byli do przybycia wysłanych od Generalności Delegatow! iako sami ich z ust Aresztantow o tym upewnieni byli, przyznać muszą. Ale niespokoyni bez bezpieczeństwa za praktyką wartuiącey Straży czyli za okazyą upatrzoną niedokładney pilności w nocy uszli na zad do Jabłonkowa, ktorych spotkawszy y wrociwszy skłoniłem do rewersu w granicach bespieczeństwa dobrowolnie danego, iż się nigdzie nie oddalą y na każdy rekwizycyą bez szukania zasłony protekcyi Zagraniczney stawią się do explikacyi Generalności, ten los niespodziewany nie może mi być Kryminałem, gdy mimo woli y wiadomości moiey sprowadzeni, PP. Grabowscy do Uydwory, takowe tedy rzetelne i istotne opisanie podaię zdaniu y decyzyi

cyiy . Narodow. Czyli bez Konwikcyi bezprawnie za granicą bez Jurisdykcyi mogłem zostać del
wany za nieprzyiaciela Oyczyzny, czyli na Zyciu y Maiątku powinienem ponieść Karę. Jaka wład
y mocą Generalność w Preszowie iurisdykcyą zatożyła bez pozwu Inkwizycyi, bez Konwikcy
nicach bespieczenstwo kazdemu zachowuiących śmiała ferowac Dekret pełen Kalumny y fał
szywych zarzutów, y dobywać w cudzym Państwie na Zycie moie przywłaszczonego sobie Abro
miecza. Jakim prawem gwałtowności czyni aby bez biletu JMci P. Paca, albo JMci P.
Tarnowskiego zadnemu JW. Marszałkowi y Konsyliarzowi dobrym Patryotyzmem tchn
uchylić się od bezprawnych Krokow, y zagraniczney bezprawney czynności usługuiącemu, a w
kraiu Obowiązki pełnić chcącemu nie był wolny od wyiazdu od właściwey y władnącey ...
ści pas dany. Protestuię się tedy y powtornie przed Swym y Obcemi Narodami o niewinn
risdykcyi y Dekretu porywczo, y bezprawnie na mnie ferowanego, oświadczaiąc Krzywdy
et pœnae Talionis Rzpltey Windykacyą. Nie opuszczam ręku lubo Preszowskim Dekre
cywilnie Umarły, y ozywiam chęci Ducha moiego do dalszego ratunku Oyczyzny, nieod
iąc Krokiem poprzysięzoney Bogu y Oyczyznie ofiary moiey stosuiąc myśli y czynn
ie do Konfederacyi Barskiey, abym szczerey zawsze myśli widoczne Narodowi dał
dy, iże do wspolney ze mną czynności łączyć nieprzestanę dobrych, gorliwych o Wia
Wolności y Prawa Narodowe Uchylone nieodstępnych Patryotow. Dat w Białey ...

Kopia Manifestu Wo JMci P. Kazimierza Albina z Pierzgzglow
Zenartowicza Znaku Husarskiego JO Xcia JMci Generała Ziem P
skich, Towarzysza Przeciwną Konfederacyi Wdztwa Sieradzkiego Ri
wnika y Konsyliarza w Grodzie Oświecimskim wyrazonego.

Nie zadna prywata, nie zwykłe winnych pamiący Ambit, nie zemsta nad znayduiącem
jaszczurczego plemienia w Oyczyznie swoiey wyrodkami gorliwego Patryotyzmu niewi
cznikami krwi staropolskiey zniszczycielami, lecz szczery Obowiązek, równość miłych
rodzie swobod, y patryotyczna o Wiarę S. Rzymską Katolicką gorliwość iest mi pow
przyspieszaiącey niecierpliwości do uwolnienia przed Bogiem własnego Sumnienia, ...
odkrywa całemu swiatu skutek uformowanego niektorych w Radzie Gornej w płaszczyku ...
dzieckiego Judasza zasiadaiących, pozor tylko dobrego Obywatela okazuiących, prawdzi
iest w prawdzie rzecz tylko moia strofować lub karać wczesnie Crimina Status, bo by to był
na sine viribus ira, ale ich nie dla dokładnieyszey przestrogi całemu okazać Narodowi
obowiązkiem. Wielki wprawdzie żal, swoy własny uskdżić y oczerniać Naród, lecz d
był by większy zguby całego Panstwa, przeto wydać takowy występek iest wielką zasług
niechcę pokrywać bezwstydney niektorych w Radzie Generalney zasiadaiących Obywatel
|: ieżeli tak poważnego Naru imieniać hipokryzyi, niechcę sprawiedliwey od całego Narod
taki występek ustrzymać Kary, albowiem Venia Uni Concessa, alius ad delinquendum Aud
prebet. Zdraycow zas specifice nie wyrażam, aby mi prędkiey zemsty nie przyznano, a
chytre czyny w własnym czasie będą tłumaczone, dystynkcya zas w Kole Gornym każd
swe Sumnienie przeświadczyć może, ex Ungue cognoscitur Leo, iednak ciekawością ...
tam się naypierwey, co było to znaczyła Generalność? domyślić się można iest to Grono
wcow poczciwych dobrych o Wiarę S. Katolicką Rzymską gorliwych dobrze obran
nie recessowanych Silb nexu iuris nie zostaiących, dobro publiczne in folio utrzym
cych prywatą y Ambitem nie uwodzących się Obywatelow uformowane, nie za w ...

Kolo

kolwiek notowanych, wytnać tu muszę proste lecz Sprawiedliwe przysłowie: nie pewny Rybak połowu gdy Matni w sieci nie zawiąże, niepewne Rzpltey Uszczęsliwienie, gdy zła skleżona Generalność, iest to figura chytrey zdrady wielki w prawdzie Azard na los podawać Maiątek Zdrowie y Życie, ale umrzeć dla Oyczyzny nie mała sława, więc stawić w Zwierciedle Kraiowi y innym Narodom dzieło do poznania, iest koniecznym Musem. Niezbyt otwarcie explikować usiłuię chytre w Generalney Radzie praktyki bo bym y poczciwych tam zasiadaiących dla nietayności sekretu podat w bikwię, a wziąć honor komu, iest koniecznym Obowiązkiem powrócić go, więc to tylko do Uwagi podaię y poznania Zdraycow, ktorzy naypierwey przewrotnie prawa explikuiąc byli okazyą do prętszego zniszczemnienia Konfederacyi przez odebranie kommendy tak licznego Woyska JW. JmP. Bierzynskiemu Marszałkowi Sieradzkiemu do uwydnego bez placu bez fratu niszczenia ludzi Urlupowania absitowania, co w czasie woyny nigdy służyć nie powinno, ktorzy byli prawidłem do zguby tak wielu zacnych rozlania krwi y wzięcia w niewolą Mężow, do straty tylu Armat Ammunicyi, y millionowey szkody pod Dobrą, ktorzy niby ex Concluso Rady Utrzymywali JW. Szaniawskiego od Uderzenia na Nieprzyiaciela poki się ieszcze w małey znaydował kwocie, ktorzy podaiących odemnie w Bielsku na Sessyi y od całego Woyska tak Komputowego iako y nowo Zaciężnych Fundament Utrzymania Wiary S. y Wolnosci zakładaiących do rezolucyi przyimować niechcieli, y owszem buntem y kryminałem osadzili. Acz czyliż nie większy kryminał subtelnie wymurować Machinę bez fundamentu, zrobić Generalność bez głowy, ludzić Machiawelstwem w Zagranicznych bez Sprawiedliwego roboty wyiawienia, uformować pluralitatem, a wiak naykarygodnieyszych całosci kraiu okolicznościach postrzegłszy większość poczciwych Kresek zwołać Sesyi rezolucyą, potym zdradliwie bez ich wiadomosci decydowac, Ordynanse Dekreta iuż nie wpostrod kraiu lecz za granicą bezprawnie dobrym nayszczęśliwsze ferować, dobywać miecza na własnych Braci, a nieprzyiaciela w polu nieznać, Woysku Komputowemu płacę odbierać, y Chorągwie ich zamyslać zwiać, co przeciwko statowi od wszystkich Zagranicznych Potencyi podpisanemu, kray niszczyć y ze wszystkiego ogałacać, zamiast pokornych do Boga supplikacyi y Modlitwy, Asamble, reduty y biesiady za wyciśnione krwawo zaprawowane Szlacheckie fortuny sprawiać, Obrady około dobra publicznego w wilkoszawie rewelować y to nie kryminał? stosować się niby z myslą Barskiey Konfederacyi, a niebacznie nowe Prawa in executionem wprowadzać y ich obserwować, starych uchylać, nie dosyć na tym ale y wyrozumianych na tey robocie Obywatelow pozor iakowys niby zdrady przez kazualne wyiscie JJPP. Grabowskich uformowawszy, bez fundamentu bez Inkwizycyi bez konwikcyi z Oyczyzny przywłaszczaiąc wszystkim sobie moc wszystkich Stanow wyrządzać, Maiątki konfiskować, Życie odbierać, infamizować na wszystkim bez wystęku kame. Przebog! postrzeż się każdy Patryoto dobry na tey Subtelnosci, czyliż dzika zaiadłość nie drapie Całosci Oyczyzny, nie mowię ia tu do całey Generalnosci, ale przyłączam y tych ktorzy do tak poważnego wdzierali się koła nieznawszy Statum Reip. albowiem imperfectus Medicus perfectus homicida. y czyliscie się poznali na tym że same oczernienie Nasze w Bogu nadzieia nie długo trwałaby iest oczywista zguba Oyczyzny, albowiem pierwsi do tego Przewodcy przez to pochlebstwo siebie lepiey u Was zakredytować, nas zas oczernic usiłowali. Coż winien JW. Bierzynski Marszałek Sieradzki że tak srogi odbiera smierci wyrok, chyba tylko że był gorliwym w zaczęciu Konfederacyi, że przez tyle czasu odważnie y mężnie gromił nieprzyiaciela, że w całym Kraiu u wszystkich Obywatelow do tak chwalebnego zachęcał Konfederowania się, co winni tylu innych o Wiarę S. y Wolność gorliwych Mężow ktorych explikacyą własnym zostawuię zdaniom. Lecz samego siebie stawiam na celu pytaiąc się z złączoney w Bielsku rady o przyczynę szkaradnego mnie w Oyczyznie oczernienia, Maiątkow skonfiskowania, na smierć okrutnym wyrokiem skazania, ale coż za niebaczność będąc wewnętrznie przeswiadczonym, widoczney szukać demonstracyi, iest nie mała, dla ktorey okrutney smierci surowy nastąpił wyrok. Oto gdy tylko z przeznaczenia Nieba Obywatelem Polskim z prawowiernych Rodzicow krwi

Szlacheckiey

Szlacheckiey zrodzony, zaraz gorliwą Oyczyzny swoiey wyssałem przychylność, w poznieyszym zas czasie potw
sobie od Boga życia swiatłem tak naturalnego rozumu, iako y przyzwoitey edukacyi obiasniony, grunto
Wiary S. y miłey Oyczyzny zyskałem nieodstępność, mała ieszcze wina; ale gdy nastąpił czas dla Oy
nieszczęsliwy nie tylko przez niepraktykowane uciemiężenia kraiu, domow y Klasztorow rabunki,
chowienstwa despekta, niewinnych Panien y Zakonnic gwałty, swiątnic ruiny, ludzi roznych kondycy
nie y katownie, wszystkim postronnym Narodom widoczny. Czas naypierwszych w Oyczyznie Sen
y Posłow z chańbą całego Narodu z Obrad publicznych nam wydzieraiący, nachylenie Wiary S. y
sci przez uchylenie starych, a ustanowienie nowych Praw pod bronią Potencyi Rossyiskiey nastąpion
docznie remonstruiący, rozwalinę tak Wiary S. swobod Narodowych krwią Przodkow naszych
nych, iako też y całego Panstwa grożący, wydarłszy miłe pokoiu słodyczy, nas w niewolnicze
skiey Potencyi iawnie wprzęgaiący iarzmo, chętnie dobrego Patryoty z uszczerbkiem zdrowia
tku y życia pełniłem obowiązki, pod chwalebne JW. Bierzynskiego Marszałka Sieradz. do obron
upadku Wiary S. y swobod Narodowych gromadząc się hasło, szczerych chęci bez złey inten
wne były dowody, swiadkiem tego są w tylu potyczkach okropne smierci niebespieczenstw
to ciężkie y prawie smiertelne pod Dobrzkowem skutecznie, pod Piwniczną Krystyanpolem,
nych tak wielu utarczkach poczciwe okazywania się, ktorych rzetelność niechay nie tylko prz
Woysko, ale y sami blisko mieysc tych mieszkaiący odkryią Obywatele. Szczęscił! Bog y bło
wił szczerey Oswobodzenia Kraiu intencyi, srogo częstokroć z wielkim zawstydzeniem y strat
odnosił nieprzyiaciel chańbę, tam gdy się przykładem starodawnych Polakow naywiększe
iacielskie siłce, chętnie y odważnie przy Hasle JW. Bierzynskiego broniąc Wiary S. y
konczyli życia, krew wylewali godni y zacni Polscy Rycerze, tam zawsze zwycięstwo godn
Naywyzszego Boga. Ale ah! coż czyni nieszczęsliwa diffidencya, wdzięcznosc y sławę wtył
cznych okazaną dziełach w smiertelne zagrzebuie popioły. Juz dopiero Kochana Oyczyzno
komu sprawiedliwy okrutney smierci przyspieszyć powinnas wyrok, czy temu ktory gorliwym
nia twego w prostocie serca Patryotycznego umysłu pała zapędem, czyli też w polityczney
kryzys ratunek dobrego Patryoty okazuiącemu, a chytrze wnętrznosci z ciebie dobywaiąc
nieprzyzwoicie w niewolnicze pęta zaprzęgaiącemu. Ah! podobno pozornych Miłown
kondolencya żałosna twych swobod krwie wyleie. Postrzeż się na tym wczesnie a wyni
kąkol aby w czasie z siebie niewydał plonu. Nie zważaycie y wy gorliwi o dobro pu
Obywatele, nieuchylaycie pomocy waszey niegodziwie oczernionym Patryotom. Wzy
Was na straszny Sąd Pana BOGA do łączenia się z nami, nie mieycie złego o spra
wych Oyczyzny swoiey Obrońcach porozumienia. Nie tayna Sędziemu Bogu ale y ws
Stanom Rzpltey, w czasie prętkim iawna będzie nasza niewinność, dla ktorey utwier
nie tylko przed Niebem Oyczyzną swoią, ale y całym swiatem, tak o oczernienie
zbawiwe w Generalnosci druki teyże polepszenie tego wszystkiego o nieważnosci
laiąc się do mysli y Aktu Barskiey a nie inney Konfederacyi, w ułożeniu
nosci sprawiedliwey, tak że biorąc Boga na pomoc z annihilacyą nowych U
a fatis słodko pamiętnego Augusta Trzeciego w wolnym Narodzie g
wnie pod bronią Moskiewską nastąpionych, protestuię się z oswiadczeniem, iż
wierze wolnosci y prawach dawnych krew wylać życie utracić, duszę w
gotow iestem y pragnę.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] przynoszy [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] przypadeli nayśekretnieysze [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nieodmienne przez [illegible] netowych Urbanow, ledwie nie przychodzi nam powątpiewać o [illegible] [illegible] Pana Bogu [illegible]

X. Podkomorzy [illegible] [illegible] przywozę [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] iako obowiązany, ale [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] wszystkie Gabinetowe oderwę [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] inszey Zapłaty, tylko tey która [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] kwiako, u Innych nieznayduię [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] rozumem, co [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tylko [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] tey [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] iak [illegible] postąpić dalej mamy

[illegible] [illegible] [illegible] tylko [illegible] [illegible] zabrać się [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] przez wydanie Sekretu: że z [illegible] WWMci zabrali się do rozruchow [illegible] Tyranniy, to jednak naymnieyszey czynie niepowinno animadwer[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Cały Naród. [illegible] [illegible] [illegible] była Konfederacya [illegible] to Nam pewnie przypisano rozum, o [illegible] tez [illegible] [illegible] to Strach, który grozi piekłem, rozumnie trzymamy: że [illegible] [illegible] go Piekła, tylko [illegible], którego WWMci [illegible] [illegible] Kogo chcemy, to włożemy, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] Przyznam WWMci: że często [illegible] [illegible] [illegible] rozważam: że z moiey przyczyny [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ginąc będzie Ludzi, każda [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nia, nie Innego nie iest, tylko znak złey Edukacyi, która karata mnie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bykami, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] to nam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dzie: że On wspólnie z Nami radzi: że za naszą namową przekupieniem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] którzy nam przeciwni, po skończoney Konfederacyi: aby [illegible]

nowa

nowa Konfederacya, lecz ze wszystkim do dawney stosowana, ponie-
waż zaś przeciwni zamysłom Naszym Potocki y Krasinski uprze-
dzili Zamoyskiego, iuż się Nam więcey nie zostaie tylko ta je-
dyna Nadzieja: że Zamoyski może iescze y teraz zostać
Generalnym Marszałkiem. Jest on nasz. [illegible] bo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] do tego [illegible]
[illegible] Nam [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
pod Jego Laską przypadły nie tylko ustanowione w Roku
176.. utwierdzi Prawa lecz z wielkim dla Nas pożyt-
kiem rozszerzy. Oney pierwotną Naród oszukany na zaw-
sze iuż się nie będzie śmiał zabrać do Buntu, My zaś
oraz pospieszemy urwać tym wszystkim Łby, którzy
Fanatyzmu pełni, Ich zaś dobra podamy ad Fiscum,
oswobodziwszy [illegible] y Ludzi [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] maiące, [illegible] Polskę na [illegible],
a tymże oddamy, którzy Krwi Naszey nayblisi, na ten
czas dopiero poślubiemy naszę Miłość Carowey, y Cesa-
rzem się Oryentalnym bydź ogłosiemy, trzeba potym
pomyśleć o Królestwach Pruskim y Węgierskim
lecz o tym myśleć dosyć iescze czasu, teraz myślmy
o Polakach, z tych wielu iest co Nam nadskakuią
iako to [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], Poniński, Bodoski, Przerdzicki, Sydenhauz
y inni Szaflikowie tych podchlebników obietnicami
uwodźmy, przecież Oni zawsze z innemi w poddanstwo
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] do pomagaią-
cym [illegible] Naszym. Radziłłowi: że nie swoich Kon-
fiaszów ale naszych słuchał [illegible] [illegible] [illegible]
spokoynym dzierżeniu niektórych dobr, szepta zaś ad
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]!
[illegible] Ko. Sendomirskiego: za to że był postem
dopraszaiącym się Gwarancyi y Posiłków, uczyniemy ia
[illegible]

[illegible]

[illegible] lecz że to są nasze Kreatury dosc [illegible]
[illegible] aią nagrody.
[illegible] Prawa zasiadaiąc in Iudicio Mixto iuż maią do-
bre naszabowane Kieszenie od Dyssydentów, trzeba im
nadgradzać im nie iesteś obligowany, także Branickiemu
y Stępkowskiemu którzy usiedzieli przeciw Konfederatom
[illegible] się wsczycili z tupeo, iako to znać widomie, bo cię
[illegible] który z znacznych teraz dziwnym potycza.
Tyzenhauzowi Podskarbiemu za to że Szlachtę z Ekonomij
Grodzieńskiey, Brzeskiey, y Mohilowskiey y inszych
wszystkę powypędzał, niema przyczyny nadgradzać, bo
ten przez swoie wymysły, a bardziey głupie Gospodarstwo
więcey czyni Expensy, niż pożytku, a do tego sam osobie
dobrze pamięta. Czebrzyńskiemu zaś który w Krakowie
y Ziziskiemu który w Barze zdradził, sekretnie trzeba
o unwindyc[illegible] bo by cała Europa niechlubnie u WKMci
tylko szelmy w czasie. Sołtyk Woda Podlaski, Swandant
Woda Kaliski, Dzierzbicki Kasztelan Brzeski Kujawski
[illegible] Kujawski Lo-
gator Koronny, Dłuski Podkomorzy [illegible]
Mazowiecki y inni niemogą się dopominać niczego, bo
roczne biorą pensye od [illegible]. Wszystko zaś tych
którzy licznemi zasczyceni bogactwy y znajomościami
zagranicznych, trzeba nam uprzątnąć, lecz y tych
~~[illegible]~~ czas dworskiey szlachty, którzy maią popularitatem
na Seymikach

[illegible], wraty albowiem w obah nayięcey dokuczy, [illegible] [illegible] tylko [illegible]

[illegible] Szwedzki niebyłby się uczynił absolutnym Monarchą, gdyby Krystyan Krol Duński [illegible] y [illegible] Szwedzkie [illegible]

[illegible] Zadziłeś [illegible] w [illegible] [illegible] tylko [illegible] [illegible] Ministerium, ktory nosząc sumienie [illegible] za [illegible] dostania, trzeba [illegible] [illegible] będzie wolno każdemu [illegible] naywiększe [illegible] uczyni [illegible] do samego [illegible] [illegible] że iest [illegible]

o [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tym więcey [illegible] [illegible] że [illegible] iescze mało [illegible] [illegible] [illegible] trzeba będzie [illegible] [illegible] Zakonnikom [illegible] [illegible] [illegible] iedney strony [illegible] [illegible] trat, Leez z drugiey strony więcey się, gdy z [illegible] [illegible] [illegible] będzie wolne.

Xzy Podkomorzy [illegible] nikomu [illegible] WKMci niepewno [illegible] [illegible] [illegible] nicrego y Woiewodzicowey [illegible] wolne życie każdemu [illegible] podobba.

[illegible] [illegible] lecz aby do Exekucyi [illegible] [illegible]

Wizytatorzy [illegible] WKMci Konfederacya z swoiey strony, [illegible] [illegible] [illegible] a [illegible] Konfederacya [illegible] [illegible] [illegible] się do [illegible] [illegible] [illegible] będzie [illegible]

[illegible] przytomnie, [illegible] niechay się [illegible] swoim [illegible] granicom

Kopia Listu pisanego od Hana Krymskiego do Konfederatow a znai-
duiącego się w Cudzoziemskich Gazetach **XXIII**

Życzę wam, Moi Przyiaciele y Sprzymierzeni dobrego Zdrowia.

Cały świat wie, że Naywyższa Porta każdego czasu miała wiele uważa-
nia y poważania ku Rzeczypospolitey Polskiey, z którą się przyięła w trak-
tatom y wiecznym pokoiu według Traktatu Karłowickiego.

Dwor Rossyiski złamał ten Traktat posyłaiąc do wnętrza polskiego kraiu
dla ostania tam przez [illegible] Kraia, który może gwałtem być z nim [illegible]
[illegible] y utrzymującego interessa iego. To sprawiło łupy spustoszenia
y zabicie wielu tysięcy niewinnych Mieszkańców, y wciągnęło zniszczenie
wszystkich dawnych praw y wolności, iako też wywrócenie, y upadek zupełny
waszego kraiu.

Gwałty których dopuściła się [illegible] Rossyi względem was nie dozwalaią ażeby
[illegible] was nie poważała iako naród wolny mocą swego oręża. [illegible]
przypadki wlały wielkiemu Sułtanowi wzgardzenie [illegible] się Krzywd
swoich wiernych Przyiacioł y Sprzymierzonych, y determinowały go do
wyiścia woyny ten [illegible] też względu na niezmierne koszta, które
[illegible] swego niezliczonego woyska koniecznie wyciągać [illegible]
utrzymanie swego [illegible] Oznaymię to przedsięwzięcie, które iuż
[illegible] powinien wam być Oznaymię to przedsięwzięcie, które iuż
iest wiadome całemu Światu.

Jestem nowo [illegible] Hanem Krymskim od wielkiego Sołtana, który mnie
nietylko [illegible] ale mi nawet zalecił żywym głosem, podczas gdy
byłem w Konstantynopolu abym miał osobliwe staranie o was na [illegible]
wiernych Przyiaciołach y Sprzymierzonych y abym wam dał przyśpieszyć po-
siłki przeciwko wszystkim Nieprzyiaciołom y czego się spodziewam dopeł-
nić przy łasce Boga.

Donoszę wam więc moi wierni przyiaciele y Sprzymierzeni, żem się udał
dnia 1. Grudnia do Kałczanu, o ciel [illegible] że zebrałem [illegible]
znaczny woyska, z którym się [illegible] przy pomocy Wszech Mogącego

Wiadomo [illegible] Probatu [illegible] rebatu [illegible]

Znaydowac się spodziewam d. 25 w okolicach Balty. Nayiasnieysza Porta wam obiecała

iuz dała wiadomość ~~znaydowac~~ się ~~[illegible]~~ ~~całe~~ ta ~~[illegible]~~

Teraz rzecz potrzebna, abyście się ~~tylko~~ zjednoczyli ściśle z Nayiasnieyszą

Portą, y aby Rzeczpospolita Skonfederowana wskazała na niey wszystkiemu Swiatu u-

mykanie wszystkiego tego, co by było przeciwnym zamysłom y interessom

iey. Bo trzeba będzie złączyć nasze siły na ~~[illegible]~~ trucenie Krola teraź-

niejszego przyięcia Rossya was przymusiła, y na obranie inszego za zgodnym

zezwoleniem Rzeczypospolitey y według formy waszych Dawnych Praw y

Przywilejów. Trzeba będzie zupełnie z tego Kraiu wypędzić Moskwę,

abyście po uspokojeniu wszystkich zamieszan, y rozporządzeniu wszyst-

kich spraw Publicznych, mogli sięgać po waszych Nieprzyiaciołach zgro-

mienie należytą. Rzecz łatwo możecie, że wielkie do tey woyny czynić

[illegible]ania czynić tylko przez naszą przyiazń y [illegible]

[illegible] przez stałe pragnienie [illegible]

[illegible] wszystkim Nieprzyiaciołom [illegible]

Stawić się niezawodnie na miejscu wyznaczone. Że ia będę musiał

przechodzić przez Polskę dla wniścia do Moskwy z moim woyskiem,

będziecie mieli staranie trzymać gotowe żywności y furaże potrzebne

dla mego woyska.

Trzeba będzie dawać wielu [illegible] tym, którzy popełnili przywiązu-

iąc się do interessow Rossyiskich. Jeżeli ich wcześnie ~~[illegible]~~ [illegible]

[illegible] odmienią swoie postępki ~~[illegible]~~ ponieważ są wiadome

[illegible] większa część. Z pomiędzy [illegible] przymuszeni [illegible]

[illegible], że wszyscy którzy się przy[illegible] do Strony Rossyiskiey będą uważani

za nieprzyiaciół, y będą [illegible] y wypędzeni iako tacy ze mnie

tam przybyciem.

Posyłam wam ten list, abyście mogli pomyśleć ~~[illegible]~~ nad temi różnemi środkami.

Jeszcze raz moi przyiaciele y sprzymierzeni, zalecam wam wierność y [illegible]

mienie z nami, y staranie przy[illegible] furażow dla mego woyska, żywnosci

[illegible] ~~mi~~ uwiadomieli [illegible] [illegible] które w tey [illegible] weźmiecie.

[illegible]

Reflexye dobrze myślących.

1mo

Konfederacya choc by cale iak nayświętsze, y intencye iak nayprawdziwsze okazywała przedsięwzięcia swoiego, nigdy do skutku przyprowadzić niemoże, ieżeli nie będzie starać się bydź mocną y liczną.

2do

Niemoże bydź mocną, ieżeli niepozyska zaufania Narodu, który ią naydokładniey popierać może, albo pomocy, y posiłków Potencyi iakiey przyiazney y niepodeyrzaney Narodowi.

Respons Autorowi skryptu pod tytułem: Reflexye dobrze myślących

Ad 1mum

Miły autorze, kiedy wszytka osnowa interessow iuż iest na kłębku, dopiero Nas zwijać uczysz; kiedy na ostatek poczterdziestoletnym z Moskwą walczeniu iuż spodziewamy się bydź przy progu pomyślnego pokoiu, y Traktatu, dopiero dzisiay obudziłeś się, y przychodzisz z kompasem rozmierzać fundament skończonego budynku:

Piszesz w pierwszym punkcie, że konfederacya nic nie zrobi tylko mocą, y liczbą. Wszakże co widzisz niestało się ani przez Czarnoksięstwo, ani przez imaginacyą, ani przez Sen, ale stało się mocą obywatelow y taką liczbą iaka bydź mogła. Żebym iednak niezdał się naymnieyszemi pogardzać reflexyami, poydę za twoim zdaniem, ile że ci się zdaie dobrze myślić.

Ad 2dum

Wybacz mi co powiem, że przestroga twoia warta tey konsyderacyi, co Musztarda po obiedzie.

Piszesz, że niemoże bydź mocną, ieżeli niepozyska zaufania Narodu. Wszakże widziałeś konfederacyą Barską liczną do dwudziestu tysięcy, a przeto zaufanie Narodu mieć musiała. Niewidziałeś żadney rekonfederacyi ani remanifestu, oprocz kilkunastu semtorum

torow zapłaconych od Repnina, ktorzy ią za buntownikow per re sultatum Senatus Consilii deklar wali, y zaraz wysłali Posła prosząc o czterdzieści tysięcy Moskwy na ich zniszczenie; Ale y Ci chcą się z tego grzechu wyszalbierować. Więc gdy nikt przeciwko niey niepowstał, ani powstaie, y owszem wszytkie Woiewodztwa pisały się przy Konfederacyi Barskiey; I ktorymże tedy gadasz Narodzie co się tobie zwierzył swego za- zaufania?

Dokładasz ieszcze, czego nierozumiem radząc Nam posił- ku Potencyi niepodeyrzaney. Wszakże konfederacya w zupełności doniosła, że się Turczyn bije, że się Francya interessuie, y inne Dwory. Coż tedy chcesz powie- dzieć nowego o tey Potencyi niepo- deyrzaney, y ktorą z tych trzymasz za podeyrzaną. Pomiarkuy się, ...zeli tylko gorączki niemasz, bo mi się widzi, żeś musiał z szlachty ieszcze na głowie uciec od Konfede- trow.

3tio

Zaufanie Narodu pozyskać nie- można tylko broniąc mocno, y nieprze- rwanie praw y prerogatyw Narodu, tylko staraiąc się polepszyć stan iego, y zakonczyć klęski, y nieszczęśliwości iego.

Ad 3tium

Jak mi się z początku zdawało, miły Autorze, że w myslach twoich chciałeś postępo- wać po tych gradusach, po ktorych iuż cztery lata minęło, iak konfede- racya chodziła. Ale widzę, że czym wyżey śladem za konfedera- cyą idziesz, tym większy zawrot w głowie cierpisz.

Piszesz zaufania Narodu pozyskać niemożna, tylko broniąc mo- cno y nieprzerwanie praw, y prero- ga-

gatyw Narodu. Niech mi się
godzi spytac ciebie, co rozumiesz
przez to słowo prerogatywy Narodu?
Czy myslisz, że wolnośc, y Wiara są
cos podleyszego, niżeli iwoie pre-
rogatywy? Czy na ostatek zdaie
ci się, że Konfederacya Barska le-
piey by była uczyniła, gdyby na
czole hasła swego, położyła prero-
gatywy Narodu, a niżeli, że się
zwiazała przy wierze, y wolności.
Wiedzże otym miły polityku, że
co inszego iest prerogatywa, a co
inszego Wolnosc y wiara. Że pre-
rogatywy Narodow wypływaią ex
Conventione z inszemi Potencyami,
a Wolnosc pochodzi z inde-
pendencyi, od wszytkich innych
Narodow; Więc rożnosć między
temi dwoma słowami iest bardzo
daleka.

Woyna dzisieysza gdyby
wzięła początek o precedencyą mię-
dzy Posłami Moskiewskim, a Pol-
skim, lub Prymasem albo innemi,
na ow czas mogłbyś wspominac two-
ie prerogatywy, ale kiedy widzisz,
że Woysko Moskiewskie weszło
w kray nasz bez wypowiedzenia Woy-
ny, że Repnin dysponował całą
Polską, a potym przybrawszy so-
bie Podolskiego, y innych Pomocni-
kow przepisywał prawa, y usta-
wy bez naymnieyszego względu na
independencyą. Przeto o wywrocenie
wolnosci skonfederowac się podci-
wym obywatelom należało. Ale
pozwol mi powiedzic, że gdyś to
pisał sam siebie nierozumiałes,
y przyznay się lepiey, że przez pre-
rogatywy Narodu, chciałes rozumie

prze

4to

Posiłkow obcey Potencyi prawdziwie Wolności, y Narodowi przychylney dostąpic y ubespieczyc sobie nie można, tylko starając się usilnie wzaiemnie iey bydź zdolnemi.

5to

Konfederacya teraznieysza nie może bydz cnotliwsza, cele iey wszytkie niemogą bydz swiętsze, y podciwsze. Czemuz nie iest mocną? Czemuz niewzbudza zaufania? Czemuz nie iest na tym stopniu władzy y powagi, ktory iey przystoi? Oto dla tego, że zaniedbała dawnych praw ułożenia, dla tego, że chciała Nowości wprowadzac, dla tego na ostatku że nieprzyswoiła sposobu postępowania prawnego, y stateczne go.

prerogatywy Urzędow; Co iest in... stym szaleństwem, y ta twoia chorob... niżey ci się dowodzić będzie.

Ad 4tum

Maxyma, ktorą cytuiesz, iest prawdziwa, że iedna Potencya nie może bydz drugiey Potencyi przy... dzawi przychylna, ieżeli z nimi niesą związane pozytkami.

Trzeba by ci naypierwey d... explikowac, żebyś to poiąć mogł, iakie pozytki łączą teraz Potency... Nam sprzyiaiące. Powtore dla iakich przyczyn Wolnosc w Polsz... iest innym Monarchom potrzebna. Jnaczey bez iasnego kombinowan... interessow naszych z interessami in... szych Potencyi, oco się pytasz zrozumieć niepotrafisz, ile wi... dzę mily Autorze, że całą tę m... xymę żywcem wyiąwszy z Biefeld... do twoich reflexyi przyłoczyłeś tak... slepym trafunkiem, iż iey ziemą mo... rą, ani do wyzszego artykułu, gdzieś pisał o prerogatywach, ani do niższego, gdzie mowisz o nie... zaufaniu przysięgi niepodobna.

Ad 5tum

Po cytowaney piękney Maxy... mie z Biefelda Cosz konkluduiesz, moy miły Polityku w ter... znieyszym piątym twoim artyku... le, oto pochwaliwszy cele kon... federacyi, pytasz się siebie Czemuz nie iest mocną? czemu niewzbudza zaufania? czemuz nie iest na tym stopniu władz... y powagi, ktory iey przystoi? y zaraz sam sobie odpowiedziesz Oto dla tego, że zaniedbała da... wnych praw ułożenia, dla tego że chciała Nowości wprowadzać dla tego na ostatku że nieprzy... swoiła sposobu postępowania pra... wnego, y statecznego.

To...

Ten twoy dyalog mity Autorze, iest podobnieyszy do Snu, albo do maligny, niżeli do reflexyi dobrze myślących. Pytam się wzaiemnie ciebie, którasz to konfederacya cztery lata trwała, y utrzymywała się mocą y siłami swemi? pytam się powtóre, którą konfederacyą popierali Turcy, y Francya razem. Więc zgodzić się musisz, że konfederacya teraznieysza iest mocnieysza nad dawne, poważnieysza nad przeszłe, y maiąca więcey zaufania nad inne, kiedy piąty rok Negocyacye u Dworów utrzymuie.

Jeżeli to cię gorszy co piszesz, że niema władzy takiey, iaka iey przystoi. Mieyże, proszę się, cierpliwość, aż wnidzie do kraju, potym ogłoś się Autorem tych twoich reflexyi, ia się spodziewam, że pierwszy władzy swoiey przykład nad tobą uczynić nieomieszka.

Odpowiedzi twoie nie sztylko impostury, y kalumnie. Powiedasz dla tego niema zaufania, iż zaniedbała dawnych praw ułożenia. Coż to pytam się ciebie do konfederacyi należy układać dawne prawa? Wszakże ich Ładowski ułożył. Powiedasz powtóre, że chciała Nowości wprowadzać. Czemuż tedy niewzmiankuiesz w reflexyach twoich, czy chciała nową wolność, albo nową Wiarę wymyślić. Ponieważ konfederacya generalna niema w obowiązkach swoich tylko te dwa hasła Wolność y Wiara.

Powiedasz ieszcze, że nie przyswoiła sposobu postępowania prawnego y statecznego. Widzę ia że w tym sensie chcesz ...

powa..

6to

Akt konfederacyi, y przysięgi nasze uzbroiły Nas przeciwko nowym prawom. Obiecaliśmy, y przysięgli wspol braciom naszym bronić, y utrzymywać dawne prawa, iednakowoż ustawicznie nowości wprowadzamy, y popieramy.

7mo

Możnaż obiecywać sobie pozyskać zaufanie Narodu, ktory nienawidzi Nowości, utrzymuiąc te Nowości? Możnaż bespiecznie na obronę wolności używać tych samych sposobow, ktorych Moskwa na pognębienie tychże zażywała?

zywać konfederacyą o niepora wność, y niestateczność, ale ... tey myśli złośliwey iest tak ... pie wyrażony, że ani ia, ani ... nierozumiemy, więc niebawiąc ... się poydźmy daley.

Ad 6tum et 7mum

Daremnie, miły autorze, ... rozum błąka się po aktach konfederacyi Barskiey. Cytuiesz ... żeśmy przysięgli, y obiecali wspol Braciom naszym utrzymywać ... re prawa. Powiedz że mi, ... ktorym to starym prawie tak ... zakochałeś się, że w iednych ... kułach twoich reflexyi nieżyczliwie ... niem grozisz a w drugich ustawicznie strofuiesz o iakieś nowości y zaniedbanie praw starych. Przyznam ci się, że żadnego niepotrafię, ieżeli mi tego ia...sniey, y wyraźniey niewytłomaczysz.

Tak w szostym iak w siodmym artykule reflexyi twoich ... widzę opinie Moią tuwy zarzuty. Pierwsza niezaufanie Narodu; druga stare prawa, y iakieś Nowości. Ale wierz mi, że obiedwie twoie myśli są fałszywe. Co do pierwszego, ieżeli przyczyny ... wie chcesz szukać przyczyny niezaufania Narodowego! szukayże ... iey w aktach seymu delegacyi y w aktach konfederacyi Radomskiey na ostatek szukay w Archiwum ... Repnina. Jeżeli znaydziesz ... same osoby w konfederacyi Barskiey ktore pensyi podczas Delegacyi dla siebie powiększały, pieniądze od Moskwy brały, Obywatelow ... dziły, a na zgubienie wolności y wiary z Moskwą przysięgały ... przystanę zaraz do twego zdania ... Narod ani zaufania w tych ... dziach mieć niepowinien, ani ...

ich roboty nic dobrego spodziewać się niemoże. Ale kiedy widzisz Nayczystsze serce konfederacyą teraźnieyszą reprezentuiących, z kądże tedy wymyśliłeś sobie niezaufanie Narodu.

Co się tycze drugiey opinji twoiey, iużem ci powiedział wyżey, że my się nieprzysięgli o prerogatywy Narodu, bo Casus non existit, mniey ieszcze przy prerogatywach Urzędow, bo by to była robota szalonego wzruszać spokoyność powszechną dla prerogatywy J.P. Woyskiego, albo J.P. Podsędka, chociasz obadwa Urzędy są starym prawem opisane; ale powiedziałem iuż żesmy się skonfederowali przy Wierze, Wolnosci, y całosci Oyczyzny naszey; Więc trzeba będzie przekonanym, że kto broni Wiary y Wolnosci, broni razem prawa, na ktorych wspieraią się te dwa kardynalne filary. Niemoże tedy przyiąć twego strofowania o zniedbanie prawa starego, y o iakieś Nowosci wprowadzenie tylko za znak pomieszanych zmysłow twoich, albo za imposturę, y kalumnią.

Gdybyś miał tylko uncyą zdrowego rozumu, sądzę by ci pioro powinno pisząc w siodmym artykule twoich reflexyi. Wyznai bespiecznie na obronę Wolnosci zażywać tych samych sposobow, ktorych Moskwa na pognębienie iey zażywała. Ktoreż to upatrzyłeś sposoby w konfederacyi podobne do Moskiewskich? ieżeliś upatrzył, czemuż ich niewzmiankuiesz! Czy rozumiałeś, że babskie gadki są to iedno co reflexye dobrze myslących? przyznam ci się, że nielubię ani gadek czytać, ani ich zgadywać, y upewniam ciebie, żebym był plunął na twoie pismo, gdyby mnie oyc tytuł twoich reflexyi

xyi dobrze myślących do czytania niezachęcił.

Jeżeli przez tę gadkę chciałeś powiedzieć, że tak Moskwa rabuie, iak y Woysko konfederackie, a może y gorzey, ts prawda. Rabował Bierzynski, z Kaliszu w sąsiedztwie, rabował Paw[illegible]wski, y inni naieżdżali wsie, rozbijali skarbce, porujnowali żupy, zmarnowali sol; ale coż temu winna konfederacya generalna. Jeżeli niewiesz iakim duchem te exorbitancye się działy, to byś się nauczył z listów niektorych osob, gdzie pisały do roznych Senatorow, że Bierzyński ieden iest poczciwy Obywatel, y ieden Rycerz. Ale iescze widzę bardzom się pomylił w moim zgadywaniu, ponieważ moia myśl porownała sposoby konfederatów z Moskiewskiemi co do ruiny tylko kraiu, a ty piszesz co do poniżenia Wolności. Więc między kraiem a wolnością iam przyznaię wielką rożnicę.

Miły Autorze przestrzegam: twoie pismo iest bardzo śmiałe, twoie zarzuty nie są tylko kalumnie, a myśli twoie, nie są tylko skutkiem maligny.

8vo

Gdyby ieszcze te tak mocno utrzymywane Nowości iaki konfederacyi przynosiły pożytek, mogłaby ztąd iakąś znaleść wymowkę. Ale to wszytko niepomnożyło w konfederacyi ani Woyska, ani pieniędzy, y owszem Naród do poświęcania skłonny /: co iuż tyle razy oszukany /: w pędzie swoim zatrzymał się, a pierwiastkowa gorliwość iuż zgasła.

Ad 8vum

Ktoż cię nauczy, miły Autorze, o pożytkach, albo szkodach przez wprowadzenie nowości uczynionych, kiedy nikt zrozumieć niepotrafi, co ty chcesz mowić przez twoią Nowość. Dokładasz, że ta nowość niepomnożyła ani Woyska, ani pieniędzy. Jak pierwszego niezrozumiem, tak drugiego wiedzieć niemogę. Ale piszesz, że Naród do poświęcania

4.no

Coż zapozytek wyniknął z
[...]d dla konfederacyi, że Hetma-
[...]ow y Reymentarzow władzę u-
[...]mnieyszac usiłowała. Wykorze-
[...]niono zupełnie posłuszenstwo, y
[...]yscypline Woyskową, ktora sta-
[...]a utrzymywały w żołnierzach
[...]arodu. Postanowiono kilku
[...]komendentow, ieden od drugiego
[...]niedependuiących. A co nayni[e]
[...]szczęśliwi dla Nas, że się to na
[...]ym skonczyło, że się ich bać za-
[...]zęło, a przez to nieraz y kłocić
[...]usiłowano.

skłonny /: bo tyle razy oszukany /:
w pędzie się swoim zatrzymał, y
pierwiastkowa gorliwość iuż zgasła.
Wiedz o tym, że sam błądzisz, y Na
rodowi krzywdę czynisz; Dla czego
upewnić cię muszę, że ci ktorzy
teraz bronią Narodu, nie są ci Sa
mi, ktorzy go przed tym oszukali.
Jeżeli zaś cisną się niektore
subiekta do rady konfederackiey
tym końcem szczegulnie, żeby
nosząc płaszczyk obrońcow Sta
rych praw, stare szalbierstwa,
y dawne zdrady płaszczykiem
zasłonili, tedy nie frasuy się
wszyscy ich znaią, a przeto
będą mieli ostrożność na ich po
stępki.

Ad 4.^tum

Dopiero poznawać zaczy
nam z tego artykułu, że co Na
wością zowiesz, iest to Rada
Woienna, y Rada skarbowa, co
zowiesz starym prawem, iest
to prawo o Buławie, y o skarbie
koronę. Co zaś wyżey nazwa
łeś prerogatywą Narodu, to chcesz
mieć prerogatywą Urzędow.
A ponieważ zacząłeś kwestyę
twoię od pytania. Coż zapozy
tek wyniknął z tąd dla konfede
racyi, że Hetmanow, y Reymen
tarzow władzę umnieyszać usiłowa
ła? Więc pozwol mi także spy
tać ciebie; Co zapozytek byłby,
gdy by też konfederacya przy da
wnych prerogatywach zostawiła?
Jeżeli mi odpowiesz, że ten sam
zysk będzie dla Rzplitey, ktory
był za dawnych rządow Hetmańskich
Tedy ci wszytkie zaraz porachuię.
Dragonie Rzplitey nie umiały
nic

nic tylko półmiski nosic na stoł Hetmanskie. Regimentowe konie za karytą Jch assystuiąc idychy Woyskowi na Seymikach nacisk czynili; Na reassumpcyach Trybunałow za ordynansami Hetmanskiemi tumulty robili. Swiadkiem tego ostatnia reassumpcya Wilinska za Augusta Trzeciego, gdzie Hetman Massalski całe woysko do Wilna sprowadził.

Chcesz̃ie ieszcze wiedzic dawne pozytki z Urzędu Podskarbinskiego. Ze skarb kradli iak chcieli. Kleinoty, y Srebra stołowe sprzedawali. Pałace sobie na wsiach wielkim kosztem budowali. Seymy unikaiąc kalkulacyi zrywac kazali. Na Seymikach Mytników, y Celników swoich Postami utrzymywali.

Jeżeli mi odpowiesz, że to było equilibrum inter libertatem et Majestatem. Powiedz to prosze sie drugiemu Waryatowi takiemu iak sam iesteś, ktory nie wie co się dzieie w Polszcze, y co się działo podczas konfederacyi Leduchowskiego, gdzie wszyscy Hetmani odstąpiwszy Narodu, przeszli się do Woyska Saskiego, y zato byli dekretem tey że konfederacyi odsądzeni od Wiary, od fortuny, y od Urzędu odsądzeni.

Jezeli tedy wiadome są tobie obowiązki konfederacyi Leduchowskiey, ieżeli znajoma oppressya całego kraju, y Obywatelow przez konfederacye Saskie; gdzie się podzieie twoie malowane equilibrium, ktorym chcesz omamic Obywatelow, y [illegible] kac Oyczyznę dla tego tylko, żeby się przypochlebic Hetmanom.

Powiedz mi, co za pożytek mie-
lismy podczas przeszley Kombokacyi
z tych dwoch Urzędow. Hetman był
Człowiek poczciwy, ale tak stary, że
w zgrzybiałosci swoiey niemiał
inszey rady nad iedne Zone, dwoch
domowych bałamutow, y dwie kobiety.
Gdyby była na on czas rozumna rada
Woienna umysłem iego rządziła nie
Zona, y domowe stołowniki, tedy by
zapewne nieopuscił był Warszawy,
y nieposzedł błąkac się po gorach
Węgierskich.

Niewątpię że będziesz cieka-
wy, iak sobie postąpił Podskarbi w
tym przykrym na Oyczyznę przypad-
ku. Kto podpisał naypierwey
neutralitatem iak Potencya iaka.
Potym niechciał się pisac na ma-
nifescie z Hetmanami, Xciem
Biskupem Krakowskim, y innemi
Senatorami przeciwko gwałtom,
y opressyi Moskiewskiey, ktora co
czyniła wszytkim iest wiadomo;
Cała polityka Urzędu Podskarbiow-
skiego niemiała inszego konca,
tylko zamruzyc oczy na biede Oy-
czyzny, a ocalic pieniądze, kto-
re iednak tu konecznie Seymie kon-
wokacyinego bez ceremonji, nie
uważaiąc na neutralnosc z niego
szczęnie wytrząsnięto. Ale że iuż
iesmy blisko artykułu o Podskar-
bim więc poydzmy do niego.

10mo

Coż zakorzyse miała konfedera-
cya, że się sprzeciwiła Admini-
stracyi Podskarbiego W. Koronn. pra-
wem rowarowaney. Dawny porzą-
dek Skarbu utrzymac się niemogł.
Zła Moneta rozmnożyła się w kra-
iach naszych. Kassy Generalney,
porządney ustanowic niemoglismy.
az

Ad 10mum

Chwała Bogu żem się do-
czekał twego dziesiątego artykułu,
gdzie sam swoie szalenstwo wy-
znac musisz.

Zacząłes, miły Autorze, w
twoich reflexyach że nic konfedera-
cya niezrobi, tylko mocą y liczbą.
Że liczby, y mocy mieć niemoże
bez

a z wybranych tylu Milionow spo-
sobu wyrachowania się Rzpltey
niewidziemy.

bez zaufania. Odzyskac zas za-
ufania niepodobna, ieżeli nieb
dzie starych praw utrzymując
ktore wszyscy popierac sprzysięgli
się. A teraz na ostatku konklu-
iesz przez kwestyą = Co za korzy
miała konfederacya, że się sprze-
ciwiała Administracyi Podskarb
go W. Koronę prawem obwarowa
Cożto iest całego twoiego bałam
stwa argument, y osnowa.

Uważayże, proszę, czy nie ie-
dno to było powiedzieć, że konfede
racya niemoże bydz mocna, y stra
ci wcale kredyt u Narodu, ieżeli
nieprzywroci Urzędowi Podskarbien
skiemu dawnych sposobow do wła
dzieży skarbu koronnego, a gdy
znaydziesz, że ia to samo powie
działem w krotkich słowach, co
w dziewięciu artykułach prze-
tysiączne bałamustwa wytłomaczyc
mi usiłowałeś. Pytam się ciebie
naypierwey czy mogł że kiedy
wy rozum pomyślić? żeby konfede
racya Barska y w Niey zacni Na
żowie sprzysięgłszy się porzucili
domy, żony, fortuny, y dali się
pic z milionowych intrat dzie
ażeby Urzędowi Podskarbienskiem
według upodobania wolno było sza
pac dochody publiczne.

Pytam się powtore czy nie ie
że to szaleństwo grozić y pisac
Narod, ten, y ci obywatele, ktorzy
zawsze byli troskliwi o całość, y
naymnieyszą pomyślność Oyczyzny
swoiey stracą teraz zaufanie y
rzekać będą na konfederacyą, że za
gradza drogę do kradzieży skarbu,
y niewyrzuca stroznie do pilnowa
nia tego postanowienia.

Pytam się na ostatek czy nie iest
to oczywista waryacya, imaginowa

so

sobie, że konfederacya Barska
sprzysięgła się na szkodę dobra publi
cznego, naruynę Aerarii publici.
Y że przyrzekła poty się nierozwią-
zać, poki skarbu koronn. otwartego
niebaczy. Gdybyś powiedział
nayostatnieyszemu żołnierzowi w
konfederacyi, że on dla tego się
bjie z Moskwą, y krew wylewa,
żeby wolno było krasć podskarbie
mu, tedy by ci w oczy plunął kon
federat, a Moskal dał z pięc set
batogow. Ponieważ sam przyznasz,
żeby to było wstydem, y hanbą dla
Potencyi Moskiewskiey woynę toczyc
z Polakami, zabraniaiąc absolut-
nych rządow skarbu koronn. iako
y woynę niesławą dla Polakow bic
się z Moskalami oto, żeby wolno
było dochody publiczne krasc iedne
mu obywatelowi. Cożby dopiero
gdybys to powiedział Turczynowi
albo Francyi lub innym
Potencyom w tę woynę wchodzącym,
iestem pewny, żeby cię kazano
związac, y zaprowadzic nazad
do Bonifratrow z kąd podobno u-
ciec musiałes.

W całey Polszcze, miły Lu-
torze, obywatela tak w rozum obra
nego niepokażesz, ktoryby iedn. kro
plę krwi swoiey zaniosł szkodzie
publiczney na ofiarę; dla tego że
by Panom Podskarbim wolno było
napisac naypierwey w percepcie
z cła koronnego trzykroc sto tysięcy
z kąd przychodzic powinno kilka
milionow, Potym żeby wolno było
napisac w expensie sto tysięcy
na miotły, Osmdziesiąt tysięcy na
papier, Trzydzieści tysięcy na
piora, a sobie za tę sztukę sto
dwadzieścia tysięcy pensyi. Y

Na ostatek Miły Autorz[e]
nego boiało, temu Sarkać należało.
Wiadomo każdemu, że Seym Kon-
wokacyiny władzę Podskarbinską
ukrocił. Gdzież iest Manifest?
oto ktorego Podskarbiego.

Pomyślam, że Podskarbi kon[...]
w Wigilią Konwokacyi niechciał
się manifestować z innemi Se-
natorami, bo na owczas neutral-
ność z iedney strony, a z drugiey
strony polityka Menażowanie
radziła żeby Jawore następuią-
cey kalkulacyi umyślnie kalkulato-
row niepodrażnić, chociaż by
wiara y wolność cierpiała.
ale powiedz mi miły autorze,
czemu się niemanifestował, y
czemu niebronił swoich prerogat-
tyw w ten czas, kiedy mu kiesz-
nią wytrząsano, y Strozow do Skar-
bu przydawano.

Jeżeli tedy Podskarbiowie sam[i]
siebie niebronili. Jeżeli z ich
strony niebyło y niemasz Mani[fe-]
stu! zkądże więc ta wizya [w]
głowie ci się uroiła, że co sła[-]
bę dobytą Konfederacką Soaczysz
to rozumisz, że ona woiuie
za prerogatywami Podskarbien-
skiemi; tak iak ow Waryat
Atenski, co widział wchodzą-
cy okręt do portu, to rozumiał
w szaleństwie swoim, że iego
własny y dziedziczny.

Niewątpię, że wszytkie mu-
sisz znać prawa, ponieważ nay
więcey o starym prawie gadałeś.
Radbym, żebyś mi dwie konstytu-
cye pokazał. Pierwszą, gdzie
zakazuie pilnowac publicznych
dochodow. Drugą, ktora ie kraść
pozwala. Jeżeli tedy żadna
z tych dwoch in volumine legum

nieznayduie się, y Podskarbiowie nie maią tylko rząd Skarbu, iakimże prawem zwradł Siedlicki Podskarbi Dwa Miliony, ktore przepadły? y iakim prawem niegodzi się Rzpltey ani przeszkadzac, ani pilnowac, ażeby podobnym sposobem inni Sukcessorowie na Urzędzie Podskarbinskim z prowentami publicznemi obchodzili się.

Otoz masz, miły Bałamucie, odpowiedz na pytanie = Co za korzyść miała Konfederacya, że się sprzeciwiała administracyi Podskarbiego koronę prawem warowaney. Zebym cię ieszcze zupełnie uspokoił, należymy ci powiedziec, że Konfederacya Widziała w tym iawne pożytki dla Kraiu w ogulnosci, y całość dochodow publicznych, Nadto nie tobie partykularney osobie należy się Generalnosci pytac, czemu to czyniła, gdyż tylko na Seymie zgromadzone Stany roztrząsac ty czyny moc maią.

Że zas nierozumiem cos chciał powiedziec przez te słowa z wybranych tyle Milionow sposobu wyrachowania się nie widziemy. Jezelis chciał mowic o regestrach albo o Ewikcyi. Więc mozesz bydz pewny że y regestra znaydziesz porządne y porządnieysze zasiadaiących w Radzie Skarbowey daleko większe niżeli się y były poprzednieysze Podskarbich. O czym upewniwszy ciebie, czytac będę daley twoie reflexye!

11mo

Oprocz tego wszytkiego, te nowe ułożenia odrazyły od Nas, uczyniły nas podeyrzanemi Narodu.

wsz

Ad 11mum

Jak prędko zrozumiałem, że tylko w starym prawie szukasz dziury, ktorą byś się wcisnął do

Wzbudziły między Nami Scissye, y niechęci, y odstręczaią dobrych Obywatelów od iednoczenia się z Nami.

dochodów publicznych, tak ięś-pewny, że icy twoią Nowacią niewywiercisz. Pisałeś wwcz y teraz znowu powtarzasz = Że nowe ułożenia odraziły od Nas. Ledwiem przeczytał, y zaraz się domysliłem, kto to iest odraczony y od kogo, chociasz nic niewzmiankuiesz. To pewnie odrazili się Mytnicy, Celnicy, y Ci Pisarze ktorych z komor wypędzono, a teraz siedząc na bruku. o głodzie piszą reflexyie dobrze myslących.

Miły autorze, podobno y ty iesteś ieden z tych nieboraków, bo miarkuię po twoich argumentach, żebyś lepiey ukraść potrafił, niżeli napisać. Ja niechay się odrażaią iak chcą Ci wszyscy ktorzy Skarb publiczny Szarpali, y Ci z ktorymi ktorzy pensye brali niepotrzebnie. Owszem niechay wyniosą w te kraje, gdzie nawet rozkaz iest Wroble dusić żeby cudzey pszenicy niezia-dały; y gdzie takich Szarpaczów do taczek kuią po fortecach. A żalisz złych ludzi w Polszcze ubędzie, albo ich kara zagranicą poprawi; ponieważ rozumieią, że konfederacya sprzysięgła się o Wolność y o Wiarę tym końcem, żeby im wolno było krasc Skarb koronny bez nagany, bez kary, bez wstydu, bez strachu y bez naymnieyszego dozoru.

Próżno sobie pochlebiasz, że ostrożność konfederacyi uczyniła ią podeyrzaną u obywatelów. Przestań wróżyć, że o

watelo poczciwi niebędą się łączyć z Nami, ponieważ tież y Cygani mało wrożeniem zarabiaią. Bayka to iest wszytko co pradzisz. Nigdy poczciwy obywatel niemoże razem kochać Oyczyzny, y iey szarpaczow, bo by się dwie pasye sobie przeciwne w umyśle iego znaydować razem musiały, to iest życzyć Oyczyznie pożytku razem, y szkody, co iest niepodobna. A zatym niebędę sobie głowy łamał na długie odpowiedzi, bo widzę, że twoie reflexyi nie są warte rozumnych dyssertacyi. Poydę daley żebym prędzey skończył.

12mo

Podeyrzenie, ktoremu iuż teraz to podpadamy pomnaża się ieszcze przez czynności nasze opieszałe, oboiętne, y sobie Samym przeciwne.

Ad 12mum

Smiechu godna imaginacya, obchodzić Skarb na około, zkąd by go szarpnąć, a Stanom grozić podeyrzeniem. Wyrzucać na oczy konfederacyi opieszałe, oboiętne, y sobie Samym przeciwne czynności. Nie iest że to kalumniować, a to ieszcze naywyższą Zwierzchność niewinnie, ktorą wyżey dostatecznie usprawiedliwiłem. Wybacz co powiem, że tak muszą iść interessa, iak ich okoliczności czynnieyczne prowadzą. A zatym kto nie patrzy tylko na Skarb, źle ich uważa, y miałko o nich mowić musi. Otoż masz krotki respons.

13tio

Cnoty, y zasługi jmP. Ogińskie uczyniły go zaiste godnym, żeby ucze

Ad 13tium

Zacząłeś miły Autorze, od panegiryku JP. Ogińskiego, a skończ

~~Wzbudziły między niemi Scyzy, ... postrzegą ... Ministrów~~

uczynić dla niego excepcyą w ustanowieniu naszym. Ale co za przyczynę mieć konfederacya mogłaby do przysworienia przytey okazyi utorenia niszczącego bezkrólewie, y szkodliwego interessom naszym.

14to

Tyle starostw rozdanych przez Poniatowskiego byłyby zaiste wielką pomocą dla konfederacyi. Dziesięć lub dwanaście milionow, ktore Consecutive z tych dzierzaw wybieraią, Można było Woysko Narodowe utrzymywać, y interessa nasze popierać by mogły.

15to

Te zostawuiąc w ręku ludzi, ktorzy te pieniądze przeciwko Nam zazywac będą; przymuszeni będziemy na utrzymanie Woysk naszych przyciskać podatkami Szlachtę, y kraie nasze, ochraniaiąc prawdziwych Moskwy Adherentow.

16to

Naygorsza w tym wszystkim rzecz iest, że ten krok oznacza boiazń, y obojętność, ktora nadzieię odeymuie, y wiele iuz iest co rozumieią, że konfederacya bliższa iest zgody nizeli Woyny z Poniatowskim.

skonczyłeś na strofowaniu o ...szczenie bezkrólewia. Domyślam się coś chciał mowić, ale też y to znam, że co mowisz tego ... nierozumisz. A zatym J.P. ...ski będąc męzem zacnym y cnotliwym mniey szacuie cudze ... chwały, a ia też na twoy sen o bezkrólewiu nic tobie nieodpowiem, y tak skonczemy artykuł.

ad 14tum

Taką radą małe dziecko ... gardzic by powinno. każdy wie że Moskwa opanowała całą Polskę. Jakże smiesz radzić żeby konfederacya rozsyłała wybierać twoie Miliony od starostwa do Starostwa, kiedy za krakow ciężko się wychylić konfederatowi po większę Siana.

ad 15tum

Wiele iest takich maiętności do konfederatow należących z ktorych Moskwa intratę wybiera. Jezeli tedy takiey natury prowenta niemogą bydź ocalone, ani na swoy pozytek obrocone. Nie iest że to bałamuctwo pokazywać gałkę na kościele, po ktorą wlesc niepodobna.

ad 16tum

Jeszcze gorsza, wierz mi, rzecz iest, że ciebie nikt nie rozumie, o iakim mowić chcesz kroku, co boiazń y obojętność oznacza. bo ieżeli gadasz o boiazni isc na kościoł po gałkę ktorą w Wyższym artykule pokazywałeś, gdzie sam ponią, y przykłay mi do niey supozycyą twoię, o pokoiu y zgodzie z S. ...nisławem; tym czasem nim się smiać przestanę.

17mo

[T]a opinia, ktora konfederacyi zu-
[pe]tnie kredyt stracic może, wzma-
[c]ia się ieszcze przez tę opieszałość,
[y z]wlekanie) z ktoremi proiekta
[Ko]nfederacyi do zmocnienia Narodu dążą-
[c]e, przyimuiemy, y ulatwiamy.
[B]ędąc nikt nierhoże w całey Pol-
[s]zcze, iak w interessie własney ob-
[ro]ny tak słabo, y niedokładnie po-
[stę]powac można.

18vo

Z tego wszytkiego tak łatwo
iest widzić, że konfederacya nie-
[zy]skuiała sposobow, ktoreby iey za-
[uf]anie Narodu, y moc istną pozy-
[ska]c mogło.

Ad 17mum

każdy wie, że interessom nie
można przyłożyć ostrogi do boku,
żeby kłosem chodziły. Potencya
Turecka mocnieysza niżeli
konfederacya, a przecież wi-
dziemy, że skutki ich Woyny
słupem stanęły. ktokolwiek
zna kray nasz, y sytuacyą
naszą dziwować się nieprzesta-
nie, że proiekta Francyi
do zmocnienia Narodu dążą
opornem idą. kray zniszczony,
obywatel złodziony, Rzemie-
śnika niemasz, Broń z trud-
nością sprowadzać, Sukna
trzeba daleko szukać. Łatwo
więc dziwować się, y pisać
iak w interessie własney obro-
ny tak słabo, y niedokładnie
postępować można. Ale
konfederacya będąc uspokoiona
na sumieniu, że żadney
powinności swoiey nie zaniedbała,
pogardzać będzie twoim
podziwieniem.

Ad 18vum

To iest podobne do kalen-
darza Dönczewskiego, gdzie
nikt prognostyku bez klucza
wytłomaczyć nie potrafi.
Że zas ia miły autorze
twoy klucz iuż wiem, więc
na mieyscu responsow będzie
kład twoich enigmatow tłoma-
czenie.
Z tego wszytkiego tak łatwo
iest widzić, że konfederacya
nieprzywrociła Urzędowi pod-
skarbinskiemu dawnych sposo-
bow do kradzieży Skarbu koronn.
ktore by iey zaufanie Narodu,
y moc istną pozyskały. Otoż to
iest tłomaczenie.

19no

Trzeba więc, azeby przyswoiła niedowlocznie sposob postępowania ktory by iey ubespieczył tę pomyślnosc, ktorey dotąd nieuznała.

20mo

Trzeba żeby Konfederacya oznaczyła przywiązanie swoie do dawnych praw, przyprowadzaiąc ie do exekucyi.

21mo

Nieprzystoi Konfederacyi utrzymywac te nowosci, przeciwko ktorym iest zrobiona.

22do

Niepowinna dłuzey sprzeciwiac się wyraznym prawom względem władzy, Hetmanow y Regimentarzow, ktorzy iedynie posłuszenstwo y subordynacyą wprowadzic mogą.

Ad 19num

To się tak przez klucz tłomaczyc powinno. Trzeba żeby Konfederacya zaraz przystąpiła do oddalenia Rady Skarbowey, bo są niegodni pilnowac Skarbu, y przeszkadzac prerogatywie Podskarbinskiey, ktorey wolno mu iest drzec, łupic, szarpac y rozpraszac podatki publiczne, ktore postępowanie ubespieczy iey taką moc iakiey ieszcze nieznała.

Ad 20mum

To się tak przez klucz tłomaczyc powinno. Trzeba żeby Konfederacya oznaczyła przywiązanie swoie do dawnych praw, oddaiąc Skarb w absolutny rząd Podskarbim; przez co pokaze, że kocha Oyczyznę, broni Wiary y Wolnosci.

Ad 21mum

To się tak przez klucz tłomaczyc powinno. Nieprzystoi Konfederacyi utrzymywac stroznikow y pilnowaczow, bo to iest wymysł nowosci, a Konfederacya sprzysięgła się o Wolnosc, w ktorey trzeba żeby było wolno samym tylko Podskarbim łupic Skarb Rzpltey.

Ad 22mum

To się tak przez klucz tłomaczyc powinno: Konfederacya niepowinna się sprzeciwiac Hetmanom y Regimentarzom y Radę Woienną przydawac. Bo ieżeli Hetmani, ktorych korzysc ludzie niemoże, że niedbaią mowic o siebie tedy Rada Skarbowa utrzyma się. Trzeba więc podszyc swoy interes

interessem Hetmanskim, żeby się prędzey utrzymać przy dawney prerogatywie szafowania Skarbu. Dla czego należy rozgłaszać, że są ieden ktorzy subordynacyą wprowadzić mogą.

23tio

Należy konfederacyi powierzyć według prawa Administracyą Skarbu Podskarbiemu W. Koron. ktory iedynie kassę Generalną, y porządek Skarbu ubespieczyć może.

Ad 23tium

To się tak przez klucz tłumaczyć powinno: Należy koniecznie konfederacyi oddać skarb kor. w absolutny rząd Podskarbiego, żeby mu independenter od nikogo wolno było pensye pozniakom naznaczać, kleynoty kupować, y prowenta publiczne na swoy pozytek y upodobanie obracać. Ale co sześć lat powinien będzie na małey kartce rachunki podać. Według zas starego prawa, y dawnych zwyczaiow za Prependowskiego, y Sieldnickiego niema więcey pisać w percepcie z Cła kor. iak Trzykroć sto tysięcy, chociasz ztąd kilka Milionow przychodzi. Podobnie[?] niesz w ex-pensie niema więcey pisać na miotły tylko sto tysięcy; a na piora trzydzieści tysięcy. Takim sposobem nie godzi się nikomu dysponować skarbem, tylko Podskarbiemu, ktory iedynie ten porządek sam uczynić może, y tak ubespieczyć kassę, że cała Rzplta dopytać się o nię nie potrafi.

24to

Trzeba obiasnić Sancitum o uprzywilegowanych, y Na administracyach ubespieczyć płacę woyska y nadgrodę męstwa y cnoty.

Ad 24tum

To się tak przez klucz tłomaczyć powinno: Wydała Generalność Uniwersał, że wszyscy ante publicatum interegnum privilegiati maią wolność łączyć się z Generalnością, inaczey aliter decidetur.
Więc

Więc trzeba rzucać potwarz na konfederacyą, że przez to Sanctum obaliła, y zniszczyła pierwszy uniwersał interegni, a to dla przychęcenia głupich, y przywiązania ich do takiey przeciwko Generalności. A choć z Administracyi Starostw ważnych nigdy nic niepodobna, przecież należało napisać dla przymilenia się Woysku, ażeby płacę na tey Administracyi ubespieczyć y wyznaczyć nadgrodę męstwa, y cnoty.

25to

Przystoi konfederacyi ubespieczyć Stan, y charakter Marszałków, y konsyliarzów przeciwko Nowym a nieprawnym elekcyom, Waruiąc iednak prawa y prerogatywy Województw, które zaskarżywszy się naypierwsz, y od konfederacyi rezolucyą odebrawszy do nowey postępować mogą elekcyi.

Ad 25tum

Do tego ænigma nie potrzeba klucza.

26to

Na ostatku trzeba konfederacyi korzystać z pomyślnych Dumu Francuzkiego dyspozycyi na zmocnienie siebie, na pomnożenie Woyska, y na wykonanie projektów zdrowych, roztropnych, y pożytecznych.

Ad 26tum

To ænigma iest tak wysokie, że go kluczem wytłomaczyć nie potrafię.

27mo

Jeżeli konfederacya tych sposobów zażywać zechcę; będziemy za honor poczytywali sobie powszechne Narodu ubespieczyć uszczęśliwienie; ale ieżeli

Ad 27mum

Stanowszy na końcu mo[...] ich odpowiedzi, niechciał bym się rozstać z tobą bez po[...] żegnania. Niżeli iednak przystąpię do tego; pozwol[...] mi się spytać coś ty za [...]

ieżeli postępowania sposobu odmieniać niezechce, oddaleni statecznie będziemy, niechcąc ani Narodu, ktorego przewidujemy nieszczęścia, ani u Dworow Cudzoziemskich bydź policzonemi między temi, ktorzy dobrych Jch intencyi poznać, ani ich dokładnie popierać nieumieli.

wiek? Wypowiadasz, widzę, służbę konfederacyi, toć musisz bydź konfederat. Wypowiadasz widzę, gromadno, oddaleni Statecznie będziemy, toć was musi bydź więcey Autorow niżeli ty ieden. Powiedz że mi czy przysiągłeś z innemi konfederatami bronić wolności, y Wiary? y czy w przysiędze twoiey był ten obowiązek? że się poty nierozwiążesz, poki się zadosyć tym dwom hasłom niestanie! Jeżeli iesteś tym sposobem przysięgły konfederat iakże możesz odstawać od konfederacyi.

Szedłem ia za twoiemi myślami od początku, aż do konca, y poznałem, że będąc oddalony od Skarbu szukasz dziury, iak byś się powrocił szarpać dochody publiczne. Spodziewam się, że wzaiemnie poznałeś z moich odpowiedzi, że konfederacya pilnie obmyślaiąc fundusz realny dostarczania expensom publicznym, niemogła odstąpić od porządku przezornie. Względem partycypacyi Prowentow roznego rodzaiu przez Radę Skarbową, przy Prezydencyi Podskarbiego ustanowionego; Zostawuiąc Legalnemu Seymowi Administracyi Skarbu Koronnego w Czasie Swym gruntownieysze rozporządzenie. Jakimże Czołem wymuszasz na Niey kondycyę Absolutnego

rządu dochodow publicznych, y
chcesz wypowiadać służbę kon-
deracyi, kiedy widzisz, że na
to zezwolić bez uszczerbku Sumie-
nie może; jakimże Sumie-
niem rzucasz przysięgę, y przekła-
dasz nad wolność twoię, nad Oy-
czyzny szczęśliwość, y dostoyność
Wiary, ieden nikczemny natog [illegible]
dzieży Skarbu publicznego.
Czy iesteś Cudzoziemiec, albo
Chrześcianin? Jeżeliś obywa-
tel toć Oyczyznę twoię kochać po-
winieneś, a nie szarpać.
jeżeliś Chrześcianin, tyś po-
winieneś wiedzić, że publi-
czna krzywda iest obrazą Boską
Coż to więc znaczy oddale-
ni statecznie będziemy: czy nie
iesteś ty kolegą Bierzyńskiego
ktoremu że rabować niepozwo-
lono oddalił się statecznie y
iest teraz Rotmistrzem kozackim.
Na ostatek, miły Autorze będą
czym chcesz ia ciebie żegnam.
Przyimi proszę, przy pożegna-
niu tę odemnie przestrogę, że
kiedy cnoty niemasz, kiedy
tak zuchwale gadasz, kiedy tak
mało szacuiesz wolność twoię, y
Wiarę, kiedy przekładasz zysk z
rządow Skarbowych nad nayświęt-
sze hasło, y powinności obywatel-
skie; pamiętay, żebyś z władzy
y wyrokow konfederacyi tak się dale-
ko nieoddalił, zkąd nigdy wię-
cey wrocić się niepotrafisz.

S[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] postimo [illegible]
[illegible] [illegible] tuagesimo primo

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et aliorum Victualium ex Districtu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] literas vulgo Ordinans vocitatas cum adnexis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Fortalitii Clari Montis [illegible] ne Illustris Magnifici Zamoyski [illegible] [illegible] Confoederationis Comissarii [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] talis Dyspartyment [illegible] et quidem Dispartimenti tenor de [illegible] talis. Dyspartyment [illegible] dla Wojska Rzeczypospolitej [illegible] na utrzymanie Fortecy Jasnogorskiey [illegible] Confederowanego przez Grafie Woiewodztwa Sieradzkiego na Powiat Piotrkowski Ktoren Miasta y Wsie pun [illegible] placy Kontentowane niezan[illegible] [illegible] [illegible] Die [illegible] Septima Mai Millesimo sep[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tuadgesimo [illegible] Anno

Powiat Piotrkowski

	Kon[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Miasto Piotrkow														1		12		
Wies [illegible]now	1	-	-	2	1				1	1	-	-	2			6	[illegible]	
[illegible]																		
[illegible]	1	1	1		1	-	1	-	2	2	[illegible]					[illegible]	[illegible]	
Wies [illegible]		1			1	-	1	2	1	1	-					6	[illegible]	
Wies [illegible]	1	1	1	-	2	-	1	-	1	1	1	1	-			9	[illegible]	
Wies [illegible]	1	1	-	[illegible]	1	-	1	-	1	1	-	-	[illegible]			6	[illegible]	
[illegible]																		
[illegible]	1	1	1	-	-	2	-	2	2	1	2	1	-			8	50[illegible]	
Wies Zydow z Wolą	-	1	1	-	-	2		1	-	1	1	2	1	-		8	1[illegible]	
Wies Meszcze	1	1	-	1		1	-	1	-	1	1	1	-	1		6	[illegible]	
Wies [illegible]	1	1	1	-	-	1	-	1	-	1	1	1	1	-		8	[illegible]	
Wies [illegible]																		
Wies [illegible]																		
Wies Twardosławice	3	3	3	1	-	-	2	-	2	3	2	1	[illegible]			8	1000	
Wies Karlin																		
Wies [illegible]owa																		
Wies Zaborowie	1	1	1	2	-	2	-	1	-	1	2	-	1	-		12	[illegible]	
Wies Wola Rekłoska																		
Wies Witow																		
Wies Katek																		
Wies Za[illegible]	2	2	2	-	1	-	[illegible]		1							[illegible]		
Wies K[illegible]																		
Wies Cutemocty																		
Wies Uss[illegible]	1	-	-	2	-	1	-	1	-	1	1	[illegible]	-	[illegible]		5		
Wies M[illegible]	3	3	3	-	1	-		1	-	[illegible]	[illegible]	-				8		
[illegible]																		
[illegible]	2	2	2	-	-	1	-	2	-	2	3	-	1	-		12	[illegible]	
[illegible]																		
Wies [illegible]				1		1	-	1	1	1		1				[illegible]	[illegible]	
[illegible]					1		1	-		1	-					[illegible]	[illegible]	
[illegible]																		
[illegible]	3	2	2	-	1	-	2	-	1	1	-	1	-			15		
[illegible]																		
Wies [illegible]	1		1		1	-	1	-	1	1	-		1			6	[illegible]	
Wies Wronikow	1	1	-	2	-	1	-	1	-	1	1	2	-	1		6	[illegible]	
Wies Fiszkow																		
Wies Krausko	1	1	1	-	-	1	-	1	-							[illegible]		
Wies Drugie Krausko																		
	27.		9	3.	7.	-	7.	2	43.	1	10		3			201.	1190	[illegible]

Powiat Piotrkowski

	Ludzie	Woza	Żyto		Jęczmień		Krupy		Owsa		Owies		Siano		Słomy	Siana	Słoniny	
	Koni	Furm.	Koni	Ćwierci	Koni	Ćwierci	Koni	Ćwierci	Koni	Ćwierci	Koni	Ćwierci	Korce	Ćwierci	Sztuki	Funty	Funty	Sztuki
Wies Niechcice	1	-	-	1	-	1	-	1	-	1	1	-	-	-	6	100	50	
Wies Gięłki																		
Wies Kuźnierczyńskie	1	1	-	1	-	1	-	1	-	1	1	2	-	2	8	200	[illegible]	
Wies Druga Kuźnierczyńsko																		
Wies Gorzkienna	1	1	-	2	-	1		1	-	1	1	2	-	2	8	300	10	
Wies Wilkoszewice	1	1	-	2		1	-	1		1	1	2			6	300	[illegible]	
Wies Zmorzna Wola															6	200	-	8
Miasteczko Sulejów																		
Wies [illegible]	2	2	1	2	-	2	-	2	-	2	2	2	1	-	18	600	200	
Wies Barkowice																		
Wies Biała	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-		6	-	-	
Wies Białska Wola	-			1							-	2		-	6	-		
Wies Kurnędz	1	-		2			-	-	-	-	-	2	-	-	6	-	-	
Wies Jeżowa	1	-		1							-	3	-	-	6	-		8
Wies Przygłów																		
Wies Nowa Wies	1	-	-	2			-	-	-	-	1	-	-	-	8	-		10
Wies Rożno																		
Wies Czbonica	2	2	1	2		3		2	-	2	2	3	1	-	18	1000	200	
Wies Paskrzynn																		
Wies Moykowice	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2			6	-	-	8
Wies Łęki Regalia																		
Wies Łęki Napilcum	1	1	1	-	-	1	-	1	-	1	2	-	-	2	10	500	100	
Wies [illegible]owa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	6	-	300	
Wies [illegible]kowa Góra	2	1	1	-	-	2	-	2	-	2	2	2	1	-	12	100	200	
Wies Łęga																		
Wies Bydzynek	1	-		1	-	-	-	-	-	-	1		-	-	6	200	-	8
Wies Żbełowice	1		-	1	-	-	-	-	-	-		-	-	-	6	200	-	8
Wies Korytno																		
Wies Kalinki	-	1	-	2	-	1	-	1	-	1	1	2	-	2	6	500	100	
Wies Dobrenice	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1		-	-	6	100	-	
Wies Mierzyn	1	1	-	2		1	-	1	-	1	1	-	-	2	6	500	100	8
Wies Żerochowa	1	1	1	-	-	1	-	1	-	1	1	2	1	-	6	500	100	
Wies Bzurzki	1	1	-	2	-	1	-	1	-	-	1	-	-	2	6	300	100	
Wies Lubień	1	-	-	1	-	1	-	-	-		1	-	-		6	[illegible]	100	
Wies Cieszanowice	1	-	-	2	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	6	300	[illegible]	
Wies Zami[illegible]	1	1	1	-		2	-	1	-	1	1	2		1	8	500	100	
Wies [illegible]	1	1	-	2		1	-	1	-	-	1	-	-	2	6	400	[illegible]	
Wies [illegible]	1	-	-		-		-		-	-	1			-	6	200	[illegible]	
[illegible]	1										1				6	200	[illegible]	
[illegible]		1													6	300	1[illegible]	
[illegible]											1				12	500		
Wies Cierzie																		
Wies Bartodzieje	2	2	1	2	-	3	-	3	-	3	3	-	-	2	18	1000	[illegible]	
Wies Wola Przerembska																		
Wies Krosno	1	1	1	-	-	1	-	1	-	1	2	-	-	2	8	600	[illegible]	
Wies [illegible]ny																		
Wies [illegible]saki	1	1	1	-	-	1	-	1	-	1	2	-	-	2	8	600	[illegible]	
Wies [illegible]kowice																		
Wies [illegible]erki	3	3	[illegible]			3		[illegible]		[illegible]	4	-	1	-	18	1000	100	
[illegible]																		
[illegible]																		
Wies Kraśnianiewice	1	1	1	-		1		1		1				1	6	300		
Wies Rudułtowice			1			1				1			-		6	200	[illegible]	
Wies Kotków																		
Wies [illegible]		1						1		1	2				1[illegible]	[illegible]		
[illegible] Borzecin																		
Wioska [illegible]	1	-		1		1				1					6	200	[illegible]	8
Wies Gorzkowiczki																		
Wies Żuchowice	2	1	1			1	-	1	-	1	2				12	800	100	
Wies Cobakow Regalia																		
Wies Cobakow Nobilium	1									1					6	100		8
Wies Bogdanow																		
Wies Wolka Bogdanow	2	1	1			2	-	2	-	1	2	-	1	-	12	400	100	
Wies Przydziatków	-										1	-			6	100	-	8
Wies Kamienna	1									-	1	-		-	6	100		8
Wies Bizin	1	-								-	1	-	-	-	6	100	-	8
Wies Parzniewice	1	1		2	-	-				1	1	2	-	2	6	400	100	8
Wies Bukowa	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	1	-	-	1	6	200	50	8
Wies Mokracz	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	6	200	50	8
	29	2	9	3		10	3	7			63	3	15		300	16700	3950	360

Pierwszy Powiat Piotrkowski

Dym, Dom, żyto, Jęczmień, Krupy, Groch, Owies, Słoń[ina], Słoma, Siano, Słon[ina]
Dym, Dwory, Korce, Garnce, Korce, Garnce, Korce, Garnce, Korce, Garnce, Korce, Garnce, Korce, Garnce, Funty, Funty, Funty, Koń

Wieś	Entries (as read, left to right)
Wieś [illegible] } Wieś [illegible]	2 1 1 . . . 1 2 3 12 .000 10[illegible]
Wieś [illegible]	. . . 1 . 6
Wieś Zwiet[?]chow	1
Wieś Dobieżn[?]	1 1 - 2 . 1 1 . 1 1 2 . 3 8 500 200
Wieś Korcow	1 . . 1 . . . . . 1 . 6 200 50
Wieś Misiaki } Wieś [illegible]	2 1 1 2 1 1 1 1 - 3 12 600 200 16
Wieś [illegible]	1 1 . . 1 - 6 - - 8
Wieś [illegible]	1 . 2 1 1 - 1 1 . 2 6 500 100 8
Wieś [illegible]	2 1 1 3 . 2 . 2 3 . 1 - 12 1000 200 1[illegible]
Wieś [illegible]	1 . . . . . . 1 . . . 6 100 50
Wieś [illegible] } Wieś [illegible]	1 1 - 2 - 1 - 1 - 1 . . . 8 300 40 1[illegible]
Wieś [illegible]	1 1 1 - 2 . 1 - - 1 2 1 . 8 400 100 [illegible]
Wieś [illegible]	- - . . - . 1 . . . 6 . 8
Wieś [illegible]	1 - . . 1 . 1 . 1 . 6 200 100 [illegible]
Wieś Dzieszulice, Wieś [illegible], Wieś [illegible], Wieś [illegible], Wieś [illegible]	4 4 4 . 1 - 1 . 1 . 6 . 2 - 24 2000 300 [illegible]
Wieś [illegible]	
Wieś [illegible] } Wieś [illegible]	1 1 1 . - 2 - 1 . 1 1 2 1 8 5[illegible] 100 [illegible]
Wieś [illegible]	1 . . . . 1 . . 6 200 50 [illegible]
Wieś [illegible]	1
Wieś [illegible] } Wieś [illegible]	1 1 . 2 . . . 1 . . 1 2 . . 6 300 50 1[illegible]
Wieś [illegible], Wieś Kniki[?], Wieś Rozdrin[?], Wieś [illegible], Wieś [illegible], Wieś [illegible]	5 5 5 1 2 1 - 1 - 6 - 4 . 30 2000 500 [illegible]
Wieś [illegible]	. . . 6 300 100 8
Wieś Domiechowice	1 . . . 2 - 1 - 1 1 . 1 2 . . 6 300 100 8
Wieś Kaszowice, Wieś Kuchoż[?], Wieś Cikawa[?], Wieś Puszcza[?], Wieś Kuźnica[?]	2 1 1 2 - 2 . 2 - 2 2 - 1 . 12 500 100 1[illegible]
Wieś [illegible] } Wieś Mikorska Wola	1 1 . 2 . 1 . 1 - 1 1 2 1 . 8 500 100 1[illegible]
Wieś Sobodzice } Wieś Cromotka[?]	1 1 1 . 2 - 1 1 . 1 1 . 8 1000 [illegible] 1[illegible]
Wieś [illegible]	1 . 2 . - - 1 - - 1 . . . 8 500 50 [illegible]
Wieś [illegible]	1 . . - - - - - . 2 . . - .
Wieś [illegible]	1 . 2 . . 1 . 2 . 6 [illegible] 40 [illegible]
Wieś [illegible]	1 . 2 . . 1 . . 2 . . -
Wieś Koźniatowice } Wieś Wolka Koźniato[wska]	[illegible] . . 2 1 1 1 1 11 [illegible]00 50 1[illegible]
Wieś Bryny[?] Major	1 2 1 . 1 - - 1 . . . 6 300 50 [illegible]
Wieś Bryny[?] Minor	1 - - 2 - - - - 1 1 - - - 6 200 50
Wieś Kociaszkow[?]	1 1 1 - - 2 - 1 - 1 2 - 1 - 12 1000 100 16
Wieś Brwenica[?]	1 1 . 2 . 1 . 1 - - 1 2 - 3 9 500 50 8
Wieś Kuźnica	1 . . . 1 . 1 . . . 6 - - 8
Wieś [illegible]	1 1 . - - 1 1 1 3 - 1 - 8 1000 100 [illegible]
Wieś [illegible]	
Wieś [illegible] } Wieś [illegible]	1 1 1 . 1 - 1 - 1 1 2 - 3 8 1000 100 [illegible]
Wieś [illegible]	6 8
Wieś [illegible]	1 . 2 . 1 1 1 2 1 8 [illegible]
Wieś [illegible]	1 1 1 . 1 . 1 . 2 8 [illegible]
Wieś Stupice[?]	1 1 1 16 1500 200 [illegible]
Wieś Grymbosrow[?], Wieś Kurzglin[?], Wieś Wartkow[?], Wieś Gnojnow[?]	3 3 . 1 - 2 . 1 1 3 . . - 8 500 100 8
Wieś Wielopole	. . 2 . 1 . . . 1 . . . 8 .
Wieś Wola Sudzka[?]	. . . . 1 . . .
	31 3 10. 3 9. 2. 7 1 32 1. 19 3 345. 21100. 36[illegible]

		Ludzi Pieszo	Fury	Żyto Korce	Garncy	Pszenica Korce	Garncy	Krupy Korce	Garncy	Groch Korce	Garncy	Owies Korce	Garncy	[illegible] Korce	Garncy	Słonina Funty	Siano Funty	Słoma Funty	[illegible]
Parafia Krzepczowska	[illegible]	1	1		2		1		1			1	2	1		8	[illegible]	[illegible]	8
	Wies [illegible]	1							1						2	8	[illegible]	[illegible]	
	Wies [illegible]	1							1			1				8		20	
	Wies [illegible]	1														8			
	Wies [illegible]											1							
	Wies [illegible]								1			1				6	100		8
	Wies [illegible]	3	2	1			2		2		1	4		1		18	1200	300	2[illegible]
	Wies Buszociny																		
	Wies Grabica															6	500	100	
	Wies Strądzow	1		1	2				1										
	Wies Mążerenica	1	1	1	2		2		1		1	2		1		8	1000	400	1[illegible]
	Wies Kosowy	1			2		1					1				6	500	100	8
	Wies Kleczowa Wola	1			2		1					1				6	500	100	8
	Miasto Wolborz	2		1			1		1			2		2		24			1[illegible]
Parafia Wolborska	Wies Baby																		
	Wies Modrzewek																		
	Wies Żarnowice																		
	Wies Policzno																		
	Wies Prożenie																		
	Wies Gałkowia	8	8	9		4		2				12		4		40	2000	1000	88
	Wies Białkowice																		
	Wies Psary																		
	Wies Kuźnocin																		
	Wies Młynary																		
	Wies Swiątniki																		
	[illegible]	1	1	1			1					2		1		8	500	100	8
	Wies Zakrzew	1														8	200	50	8
	Wies Kaciborowice	1							1			1				8	200	50	8
	Wies [illegible]	1							1			1				8	[illegible]	[illegible]	
	Wies Kał Druga Wola Kaleva	1			3							1				[illegible]	[illegible]00	100	[illegible]
	[illegible]																		
	[illegible]																		
	[illegible]	5	[illegible]	9		2		1	1			9		4		30	[illegible]	300	[illegible]
	[illegible]																		
	Wies [illegible]																		
	[illegible]																		
	[illegible]																		
	[illegible] Wolszewice [illegible]	3	3	1		3		2		3		6		2		24	1500	200	32
	Wies Wiaderne																		
	Wies Brzostowa															8	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	Wies Chorzenin	1														[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]										1	1				[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]								1							[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	Wies [illegible]	1														8	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	1			2											[illegible]			
	[illegible]																		
	Wies [illegible]			1					1					1		8	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	Wies Wola Kozubowa				1											[illegible]			8
	Wies Bogzy				1											8	[illegible]		[illegible]
	Wies [illegible]																		
	[illegible]																		
	Wies Srogie																		
	[illegible]rzewice	[illegible]	5	[illegible]			1		2	1	2	11		[illegible]		54	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]																		
	[illegible]rzecina																		
	[illegible]																		
	Wies [illegible]																		
	Wies [illegible]																		
	[illegible]													1		8	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	Wies [illegible]																		
	Wies Rękoray	1							1		1	1		1		8	[illegible]	[illegible]	8
	Wies [illegible]imowice	3	3	2			3		2		1	5				30	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	Wies [illegible] Koszan																		
	Wies [illegible]in																		
	Wies Zazieże	1							1			1				10	[illegible]	[illegible]	
	Wies [illegible]															10	800	100	16
	[illegible]								1										
	[illegible]													1		10	300	100	
	[illegible]				2														
	Wies [illegible] Zamoście															8			8
	Wies Wożzym Minor								1							8	[illegible]	[illegible]	8
	Wies [illegible] Wola								1				2						
	Wies Krężow			1					1			1			2	8	3[illegible]		[illegible]
	Wies [illegible] Major				2											8	[illegible]		[illegible]
	[illegible] Minor															8	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]			1					1			1				8			
		54	2	16	3	13			7		2	109	2	31	1	510	25200	1490	66[illegible]

[illegible] Piotrkowski — Ludzi, Drwa, Żyto, Pszenica, Krupy, Groch, Owies, Sól, Słonina

	Ludzi	Fury	Korce	Ćwierci	Korce	Ćwierci	Korce	Ćwierci	Korce	Ćwierci	Korce	Ćwierci	Funty	Funty	Funty
	1	-	1	.	1	-	1	-	1	1	.	2	8	500	100
Wieś [illegible]neyce	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	8	-	-
Wieś Jaykowice	.	.	2	.	1	-	.	-	1	.	.	.	8	-	-
Wieś [illegible]owice	.	.	1	.	.	.	.	.	.	2	.	.	8	-	-
Wieś Lubonia	.	.	1	.	.	.	.	.	.	2	.	.	8	-	-
Wieś Drzewce	.	.	1	.	.	.	.	.	.	2	.	.	8	-	-
Wieś Czyżki	.	.	1	.	.	.	.	.	.	2	.	.	8	-	-
Wieś Włodzyn	.	.	1	.	.	.	.	.	.	2	.	.	8	-	-
Wieś [illegible]ydow	.	.	1	.	.	.	.	.	.	2	.	.	8	-	-
Wieś Dąbrow[illegible]	.	.	1	.	.	.	.	.	.	2	.	.	8	-	-
			3		2		1		1	6		2	72	500	100/72

Dyspartyment [illegible] na utrzymanie Fortecy Jasnogórskiej [illegible] Konfederowanego [illegible] Probostwa Plebanie Prebendy [illegible] Dekanatu Uniejowskiego [illegible] Radomskiego y Brzeznickiego [illegible] w Fortecy Jasnogórskiey Dnia [illegible] Septuagesimo Primo Anno

[illegible] Dekanat Uniejowski — Żyto, Pszenica, Krupy, Groch, Owies

	Ludzi	Korce	Ćwierci	Korce	Ćwierci	Korce	Ćwierci	Korce	Ćwierci	Korce	Ćwierci	Złote	Funty	Funty	Sztuki
Probostwo Radomskie [illegible]	1	1	-	.	1	-	1	-	1	1	.	.	50	50	8
[illegible]															
Plebania [illegible]	1	-	1	-	$\frac{1}{2}$	-	$\frac{1}{2}$	-	$\frac{1}{2}$	-	2	-	50	50	8
Plebania Dobrzyska	1	.	3	-	1	-	1	-	1	-	3	-	50	50	8
Plebania Woli Grzymaliny	1	.	1	-	-	-	$\frac{1}{2}$	-	-	-	1	.	20	20	8
Plebania Kamienska	1	.	2	.	1	-	1	-	$\frac{1}{2}$	-	2	-	50	50	8
Plebania [illegible]retszna	1	1	.	.	.	.	1	.	1	-	3	-	[illegible]	50	8
Plebania Dmeninska	1	.	1	-	1	-	1	-	$\frac{1}{2}$	-	2	-	50	50	8
Plebania Kociełka	1	.	3	-	1	-	1	-	1	1	-	4	-	50	8
Plebania Żytnowska	1	.	1	.	.	.	1	-	.	-	1	.	-	-	8
Plebania Borzykowska	1	.	1	-	-	-	$\frac{1}{2}$	-	-	-	1	.	-	-	8
Plebania [illegible]brzyska	1	.	1	.	.	.	$\frac{1}{2}$	.	.	.	1	.	.	.	8
Plebania Zubrchiacka	1	.	2	-	1	-	[illegible]	-	$\frac{1}{2}$	-	2	-	50	50	8
Plebania [illegible]	1	.	1	.	.	.	1	.	$\frac{1}{2}$	-	2	.	50	50	8
Plebania Klomnicka	1	.	3	-	1	-	1	-	1	-	3	-	50	50	8
Plebania Gidlewska	1	.	1	.	.	.	1	.	.	-	1	-	50	-	8
Plebania Plawnoska	1	.	1	.	-	-	$\frac{1}{2}$	.	.	.	.	.	.	.	8
Prebenda Strzałkowska	1	1	.	.	2	-	1	-	1	1	-	-	100	100	8
Probostwo Brzeznickie	1	.	2	-	$\frac{1}{2}$	-	1	-	$\frac{1}{2}$	-	2	-	50	50	8
Plebania Sęgnowska	1	.	1	-	.	.	1	.	.	-	1	-	50	50	8
Plebania Kruszynska	1	.	2	.	1	-	1	-	$\frac{1}{2}$	-	2	-	50	50	8
Plebania [illegible]	1	.	2	.	1	-	1	-	$\frac{1}{2}$	-	2	-	50	50	8
Plebania Borowinska	1	.	2	.	1	-	1	-	$\frac{1}{2}$	-	2	-	50	50	8
Probostwo Mstowskie et Potoka	1	.	.	.	.	.	.	.	$\frac{1}{2}$	-	1	.	-	-	8
Plebania Mykanow et Cykarzow	1	.	1	-	$\frac{1}{2}$	.	$\frac{1}{2}$	.	.	.	1	.	50	50	8
Plebania Dworszowicka	1	.	1	.	$\frac{1}{2}$	.	$\frac{1}{2}$	.	.	.	1	4	50	50	8
Plebania [illegible]	1	.	.	.	$\frac{1}{2}$	-	$\frac{1}{2}$	.	.	.	1	.	50	50	8
Plebania [illegible]	1	.	.	.	$\frac{1}{2}$	-	$\frac{1}{2}$	.	.	.	1	.	50	50	8
Plebania [illegible]	1	.	1	.	.	.	$\frac{1}{2}$	.	.	.	1	.	50	50	8
Plebania [illegible]	.	.	.	.	.	.	1	.	$\frac{1}{2}$	.	2	.	50	50	8
Plebania [illegible]	1	.	.	.	2	-	1	.	$\frac{1}{2}$	.	[illegible]	.	[illegible]	[illegible]	8
Plebania Rzgminska	1	.	1	-	-	-	$\frac{1}{2}$	-	-	-	1	.	50	50	8
Plebania [illegible]	1	.	2	.	$\frac{1}{2}$	-	1	-	$\frac{1}{2}$	-	2	.	50	50	8
Plebania Szubmierzycka	1	.	2	-	$\frac{1}{2}$	-	1	-	$\frac{1}{2}$	-	2	-	50	50	8
Plebania Wiewiecka	1	.	1	.	.	.	$\frac{1}{2}$	.	.	-	1	.	.	.	8
Plebania Łgocka	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Dekanat Radomski [illegible]
Dekanat [illegible]

	Plebanii	Ludzi	Korce	Ćwierci	Korce	Ćwierci	Korce	Ćwierci	Korce	Ćwierci	Korce	Ćwierci	Złote	Funty	Funty	Sztuki
Dekanat [illegible] Plebanii w nim iest	24	24	12	-	7	.	4	.	3	.	12	-	5	800	400	192
Dekanat [illegible] Plebanii w nim iest	17	17	8	.	2	-	2	.	1	2	8	-	4	400	300	130
Dekanat [illegible] Plebanii w nim iest	21	21	10	-	2	2	3	.	2	.	10	-	4	700	350	68
Dekanat [illegible] Plebanii w nim iest	19	19	9	.	2	-	2	2	2	.	9	.	4	600	300	150
Dekanat [illegible] Plebanii w nim iest	10	10	6	.	1	2	2	-	1	.	6	.	3	400	200	30
Dekanat [illegible] Plebanii w nim iest	12	12	7	.	1	3	2	2	3	.	8	.	4	500	300	96
Dekanat [illegible]kowski Plebanii w nim iest	18	18	9	-	2	1	2	3	1	-	9	-	4	650	300	144
Dekanat [illegible] Plebanii w nim iest	17	17	8	-	2	-	2	2	1	2	9		4	600	300	136
Dekanat [illegible] Plebanii w nim iest	11	11	6	2	1	3	2	-	1	-	6	2	4	350	200	88
Dekanat Załoski Plebanii w nim iest	13	13	7	2	2	-	2	3	1	.	7	2	4	400	300	104
Dekanat [illegible]ski Plebanii w nim iest	13	13	8	-	2	-	2	3	1	2	8	-	4	400	300	104
Dekanat Opoczyński Plebanii w nim iest	14	14	8	1	2	1	2	3	1	2	9	-	4	450	300	112
Dekanat [illegible] Plebanii w nim iest	13	13	8	-	2	.	2	2	1	2	8	-	4	400	300	104
Dekanat Brzezinski Plebanii w nim	17	17	9	2	2	2	2	3	1	3	9	-	5	700	300	136
Dekanat [illegible] Plebanii w nim	21	21	10	-	3	-	3	-	2	-	10	-	5	800	300	168
Dekanat Kuczynski Plebanii w nim																
		149	37	12	46	1	20	2	143	1			70	9720	5070	2104

[illegible] Archidyakonat Unieiowski

	[illegible]	Żyto	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]									
[illegible] Zgierski Plebanii w nim	19	19	9	1	2	2	2	-	2	-	9	2	4	7[illegible]	300	[illegible]
Dekanat Tuszyński Plebanii w nim	27	27	13.	2	3	2	4	-	3	1	13	2	5	850	400	[illegible]
Dekanat Kaliski Plebanii w nim	18	18	9	.	2	1	2	3.	1	-	9	-	5	650.	100	144.
Dekanat Krotoszyński Plebanii w nim	7	7	4	.	.	1	1	1	.	2	4	.	2	250	150	[illegible]
Dekanat Stawiszyński Plebanii w nim	20	20	10	.	1	2	3	.	2	-	10	-	5	600	300	160
Dekanat Pleszewski Plebanii w nim	20	20	10	.	2	2	3	-	2	.	10	-	5	600	300	160
Dekanat [illegible]owski Plebanii w nim	19	19	9	.	2	1	2	3	2	.	9	.	5	600	300	1[illegible]
			64	3	13	1	19	3.	12	3	65.	2	31	4250	1050	103[illegible]

[illegible] Woiewodztwo niezaniedbało [illegible] suplementowac tym [illegible] [illegible] tak wielkiego kosztu [illegible] Konfederacyi Koronney stoiące w Jasnogorskiey Fortecy na [illegible] [illegible] podług [illegible] [illegible] niemoże ze zaś Wielmożne [illegible] iest [illegible] [illegible] Dyspartymen[illegible] [illegible] [illegible] Furażów za May [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] Tabelli do Jasnogorskiey [illegible] [illegible] iako iest wyrażono w Tabelli dyspartymentowey przystawić powinien do [illegible] [illegible] żywności który co tydzień odmieniany [illegible] na tydzień [illegible] [illegible] wypisany co miesiąc [illegible] w Tabelli ułożono Furaż iako iest w liniach podług ułożenia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tu dopomnieć się powinni [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Wiązkami Wiązane na [illegible] [illegible] będzie [illegible] maiący się powinno [illegible] [illegible] alternam [illegible] [illegible] Cechowey [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] do Fortecy [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Plebania [illegible] będzie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dopomnieć się u Kommissarza [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] Kommendy Jasnogorskiey Fortecy [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Artykułów nienchybnie Karany będzie [illegible] Obywatele tak Duchowni [illegible] [illegible] [illegible] w tym czasie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Furażu y [illegible] tych wszystkich [illegible]

[illegible] Regimentu Dragonii [illegible] Wielkiey Koronney [illegible] [illegible] na Karaney Kommendy Daię ten Ordynans [illegible]

[illegible] [illegible] przy tym że Dyspartymencie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] w Miastach [illegible] [illegible] [illegible] do Fortecy [illegible] [illegible] Cechowey [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] wszelka [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Artykułów Woyskowych [illegible] [illegible] [illegible] powinność do którego [illegible] [illegible] [illegible] Dziedzicznych Szlacheckich [illegible] [illegible] [illegible] Krolewskich y Duchownych [illegible] [illegible] Ordynansów [illegible] od Obywatelów [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] Wiary [illegible] [illegible] [illegible] przez Zatamowanie [illegible] [illegible] Obywatelów przy [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] szczerych [illegible] niemo [illegible]
[illegible] [illegible] uszkodzeniu [illegible] wszelkiey b[illegible] upomniony. Zeby żadnie [illegible]
[illegible] [illegible] równey mieni wiadomości Kommendant Kray [illegible]
[illegible] [illegible] Konfederacyi exorbitancye przeszłych Miesięcy [illegible]
mianiu różnych Kommend [illegible] podpisom ręki Dokumenta [illegible] tych Summ [illegible]
Possessorów Ekonomów lub Pisarzów nastąpiły Kompanie [illegible] zapobiegaiąc [illegible] Exorbitancyi
Kraynie zaraz aby zaraz Fortece y Kommendy [illegible] lub inych [illegible]
niemaiących sprawiedliwego Ordynansu do [illegible] nie [illegible] dowozili na Karach [illegible]
wszystkim in genere Possessorom Ekonomom [illegible] Burmistrzom [illegible]
[illegible] sprawiedliwości [illegible] Wolno będzie [illegible]
Szlacheckich y Królewskich według Dyspartymentu y opisania sposobu [illegible]
wyny razem Lamienieczey [illegible] Mac y Czerwiec na Dzień [illegible] pierwszy do Częstochowy [illegible]
tey przystawiali drugich [illegible] Miesięcy aby Zaraz [illegible]
[illegible] lub nieobecności [illegible] Maty na [illegible]
[illegible] pod Animadwersyą [illegible]
[illegible]
[illegible] Częstochowa [illegible]
[illegible] trzeciego Maia [illegible] Siedmsetnego Siedmdziesiątego [illegible]
[illegible] Zamoyski Generał Major [illegible] Konfederacyi [illegible]

Komornik

[illegible]

Punctum Dissarimenu Disse
dei Pniewkini [illegible] b. [illegible] Viven
dente Ven. mentis Pzlechowinis d
[illegible]

Extraditum

In Castro Pniewkensi 1771.

93

Z Ordinansu JW Jmć Pana Józefa Zaręmby Generalnego
Kommendanta Prowincyi Wielkopolskich y innych odebrałem
od Wielmożnego Chrząnowskiego Oberszta Wojsk Husarskiego
WJ Pana Pissera dla Szeregowego Wyprawy Wszystkie
Lenungu złotych polskich 83 za barwę złotych 83 zasługi złotych 20 ato
za Rok trzeci rachunku adata pierwszego kwitu wydanego
Pachołka mocy mi nie powierzonej tego WPana Oberszta
Kwituję Datt w Poznaniu d 22. 9bris 1771.

Andrzej Strzelecki
Mas
mp

93

Wielmożny Mci Dobrodzieju

Na rekwizycyą Ichmościa Pana Dobrodzieja, Chętnie byłbym to uczynił, tylko, też to niepodobna, żeby miały Kom[pa]nie w komendzie mojey oztadzie bydź, ale pr[zy]naymniey chciey Ichmość Pan Dobrodz[iey], cozkolwiek Dac Furażu, tak z Paszna, iako też y ołtrzyżeniu, po[nie]waż też, y na Klubi jest bardzo ciężko, gdyż ustawiczny też iest gość, a osobliwie z Konfederacyi, toć też niepodobno Już razem zniszczyć wioskę, a do tego że nieumyśl[nie] do Dobr Ichmość Pana Dobrodz[ieja] posetam, bo y do Jnszych Dobr, w pobliskości będących

wyslalem, poniewaz więcey jeszcze przybędzi
Dywizyi oprocz moiey, a żeby się usned-
stwo nas niechcieli suplementować tey
trochy Furażu, toć niepodobna, żeby
Konie miały bydz o głodzie, ale Dys-
iąc w łaskawy Respekt uniżaniu-
Dobrey, że przecie przyślesz dla ko-
ni naszych, cokolwiek owsa, choć z dwa
dwoch wsiow korcy etc. albo też zimny
y siana w będzie można. atoraz żeby ni

niebyłem ruiną w Respekcie Wmćpanu Do-
brodz. to się rekomenduię y przepraszam
za to że się naprzykrzam, bo niewiem co
mam czynić z sobą gdyż ani Kuchni, ani
też stodoły za sobą nieprowadziemy [illegible]
ziusty piszę się raz nazawsze

Dat. d. 2 Martij
aō 1770.

WMćPana Dobrodzieja
życzliwym Bratem y Nay
niższym Sługą
Stanisł. zw. Wysztawski
Ch. Kw. B.p.

Wmćpani Chorążynie
Naynizszą zasyłam
Submissyą

Datem Kiery owsa dwa y ferę siana

[illegible]

Wielmożnemu Jm[ci] Panu
Czartoryskiemu
Stolnikowi Kołomyskiemu
Xiążęciu [illegible]
Mnie Wielce Panu y Osobliwsze
mu Dobrodziejowi
w Partnicy

Kwity konfederacki[e]
z r. 1769 do
Prawna y Strzyze
wice

Weddług Ordinansu Wielmożnego Pana Michała Biernackiego Rotmistrza Konfederacyi Województwa Sieradzkiego Dnia 23 9bris 1720 Roku pod Uniejowem datowanego, mnie danego Odebrałem od Wielmożnego Pana Stanisława Chrzanowskiego Chorążego Znaku Husarskiego z Dobr Parzna Zeniuszu Półrocznego na Pachołka iedne go Złotych Osiemdziesiąt y trzy z którego zupełnie wypłacania imieniem Jego Wielmożnemu Panu Rotmistrza zwyż pomienione Dobra Kwituię Datt w Parznie 22. Pazdziernika Roku 1720.

Piotr Głowacki

Ze Jm Pan Dzierżawski ponowiński z Exakcyi oddał mi $\frac{2}{1}$ 1 pieniądze które odebrał od Wielmożnego Pana Chorążego Chrzanowskiego Znaku Husarskiego przeto biorąc tym podpisem kwituię twierdzę m. Datt. w Parznie d. 3. 8bris 1721

Andrzej Strzelecki

Zaremba do Pułaskiego. z 16 Xbris 1770 z Libiąży:
z Originału.

Jaśnie Wielmożny Mci Dobrodzieju!

Przez bliższe należnego względu, JW Panu Zakroczymskiemu Regimentarzowi, który znalazłszy czas wolnieyszy, teraz gdy Moskwa od Krakowa też blisko znayduie się, Ordynan[...] tey przesyłam naysamego [...] aby się szczegóły iak nay[...] do komend swoich wszystkich, duplikuię za należącemi do JWu[...] pod. Radomsk. [...] Ordynansami, aby do [...] skiey i innych konfederacyi [...] utro sam do [...] nayblizszey odesłane [...] mogły; [...] Oddaiąc mnie Stałecznemu respek[...] poświęcam [...] przywiązaniem i poważeniem zo[...] z wielkim [...]

JW Pana Dobrodzieja
szczerze życzliwy
niski sługa
Zaremba.

P.S. ponieważ [...] się po[...] trafić z którą kolwiek[...] osobno or[...] dla tego osobno [...] na [...] sposobem, aby prędzey tymi [...] należycie mogły dostać się.

Zar. do Sołtykiego z [illegible]. d° 23 Xbris 1770 Rano z Warszawy.

Jaśnie Wielmożny Mci Marszałku i [illegible] Dobr[illegible]

Spodziewam się że wszczęta między Wszystkiemi [illegible] [illegible] Województw Wielkopolskich i dla [illegible] [illegible] [illegible] rozgłoszenie, dokładnie [illegible] [illegible] Wmu Pana [illegible], dla których [illegible] przymuszony z Komendą [illegible] w [illegible] Województwa [illegible] JeoMość Pan [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] wraz wszystkimi z sobą [illegible] [illegible] odesłany [illegible] który [illegible] do [illegible] swey [illegible] dzie w tych dniach, [illegible] w Kaliszu, dla wspólnego a bardzo się [illegible] [illegible] potrzebnego [illegible] się, [illegible] nam między sobą [illegible] z należytem [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] zostawione [illegible].

Jaśnie Wielmożnego Pana Dobrodzieja
szczerze życzliwy
niski sługa
[illegible]

Wielce proszę abym się mógł z [illegible] [illegible] widzieć w wielu materiach [illegible] [illegible] Consilium.

Sułkiego do Kasztelana Sieradzkiego

bez daty lecz pewnie pierwszych dni Grudnia gdzi Zaremba obrany Marszał. Wielkopol: 7 Gru. 1771 we Wschowie.

Jaśnie Wiel. Mć Dobr.

Juz iestem dawniey informowany o uszczliwościach naszego Wdztwa i ow tylko ... ludzi wysłałem na obronę JPan Niemojewski z całą swoią ... młodą na desze do czynienia w okolicach pobliz... szych Wdztwa Kaliskiego, nareszcie i za Jchmościow przy sobie bawiących wysłałem dla odwrocenia tych uszczliwosci. Co moment spodziewam się naszych komend, poniewasz JW. Zaremba d. 7. przz obrany Marszałkiem Wielkopolskim, o przysięgę wykonał przed godzinę 3 po południu w obecności Kasztela JW Kasztelanem Kaliskiem, i Obywatelow nie... kilku, urzędników ... jak mam z doniesienia JW mało w Wschowie, iak mam z doniesienia JW Wdzca Załuskiego Konsyliarza W.

Ja też niewiem; iak mam w interesie Wdztwa naszego dogodzie, kiedy taryffy nasze przez Bur... saków pretendowane a przez JPana Regenta...

Ja z

Stawiskiego mimo mojej referencyi deklarowane
swoimi sposobem, niech to będzie przy Panu,
są załatwione. W interesie Powiatu Szczuczyńskie
go względem funduszu pretendowanego od
JmćPana Cieszkiewicza piszę list do pomienio
nego Pana Cieszkiewicza, który volanti sigillo
na ręce JWWPana Dobr. posyłam, i Pan ze
przeczytawszy Panu Cieszkiewiczowi proszę
oddać. In reliquo wyznaję żem jest.

JWWPana

Zalecki

Z Warszawy d. 6 8bris 1770 r.

Nadeszły w tych dniach Kuryer z Anglii znaczną przywiózł Expedycyą Dworowi tuteyszemu, których kontenta nie są jeszcze Publico wiadome.

JO. Xiążę Jmć Prymas wymógł to u Xcia Jmci Wołkonskiego, Posła Rossyiskiego: iż od tąd woysk Rossyiskie w Polsce będące, żadnych Szpiegów, tudzież przesłańców z Listami z Duchownych osob nie będą czynić; i przeto Ordynansem swoim wspomniony Xiążę Jmć Wołkonski Poseł Rossyiski zalecił wszystkim Kommendantom Woyska Rossyiskiego, aby żaden Pułkownik, nieważył się od tąd żadney Duchowney osoby do takowych rzeczy używać. — O Konfederacyach następujące od bieżemy wiadomości: 1o Iż Rotmistrz JPana Moszczynskiego w okolicach Sandomierza w liczbie 200. konfederatow znaydujący się, przez Kommendę JPana Szuwarow Pułkownika Rossyiskiego do 800. wynoszącą, opasany, gdzie wiele Konfederatow padło i 60. dostało się Kommendzie Rossyiskiey w niewolą — 2o JPan Morawski zostawiwszy z swey Kommendy Ludzi 600. w Bydgoszczy, sam w 200. na podjazdy i Furaże udał się, którego 300. Moskwy Kommendy Pułkownika Rhena chciało otoczyć i ze wszystkim zniesć, lecz On rejterował się.

f. Sawa Marsz. Wyszogrodzki

się tku swym Ludziom, z któremi złączywszy się, miał mocniey porazić, i do reyterowania się onę przymusić. — 3tio J Pan Sawa w Raciązu znayduiący się, miał ułożyć taxę na prowianty, zboże, było [illegible] — przeciwko któremu Kommenda Rossyiska z Pułtuska, Prasnysza i Pragi, iest destynowana; między którami w tych dniach spodziewać się każą potyczki, gdyż i On z woyskiem swoym z Raciąża przeciwko teyże Chorągwie ruszył. —

Kopia z Gazety Oryginał. pisaney

z Warszawy, d. 15 8bris 1770.

Tak przez Sztafetę z Lwowa nadeszłą do Ję[go] Śla[chetności] Ptis do Domu tuteyszego o odebraniu przez woysko Rossyiskie Forteci Tureckiey Bendera iest wiadomości, Jako też d. 8 Current. przybyły z Woloszczyzny do Xcia Jmci Wołkońskiego Kuriera potwierdził. Iż die 28 Elapsi za przypuszczeniem z trzech stron Attaku przez moskwę Bender odebrany iest. Garnizon w nim będący Turecki wycięty, Basza tylko iden według Trybu woyskowego pardonowany i w niewolę zabrany —

Od Granicy Węgierskiey dochodzą nas wiadomości: iż w Transylwanii w Regimencie woyska Leszarskiego tam stoiącego, Zaraza morowa pokazała się — Z Międzyrzeca donoszą: iż tam w Kollegium X.X. Piiarow kilkunastu Xięży i sam Rektor Strzelecki na zarazę morową wymarło. —

Z Granneyo d. 5 praesen. List donosi, że J.P. Dzwonkowski Półkownik 170 Ludzi Konfederowanych maiący, we wsi Zerzycach, a Powiecie Mielnickim na Podlasiu, miał Attaką z Półkami Kommendy J.P. Branickiego, gdzie 40 Konfederatow i samego J.P. Dzwonkowskiego zabito, tyleż drugie blesserowanych i w Niewolę wziętych rachuią, reszta zas w rozsypkę poszła, zabitych w Kościele w tyże wsi Zerzycach pochowano —

J.P.

JPan Sawa, Marszałek Ziemi Zakroczymskiey w przeszłym tygodniu pod Drobinem miał porządno-wą utarczkę z Moskwą, kommendy Półkownika Szelmera, w którey z obu stron równa strata Ludzi tak pobitych iako i ranionych

Zgodno z Oryginałem.

List JW^o Joachima Potockiego Podczaszego Litt. do JW
Branickiego Hetmana W. Kor. pisany z Chocimia
d. 18 Augusti 1768.
Nie ludzkiey myśli ani w obrotach rozumu siłę przy-
pisywać należy, ale Naywyższemu Rządcy nieba i Zie-
mi, który straszne tłumy wszystkich na wiarę rozszar-
pane w powinney pokorze, dumy katolicką wznie-
cone, przed całym Światem zawstydził usadowił.
Zemstą pokazała się, trwała za podniesieniem Kon-
federacyi i Ligi naszey Barskiey. Niech szeroki Świat
i w nim mieszkańcy przypatrzą się rządowi naszych
formie, gdyż z tey ułożenia łamać nam się przy-
szło z trzema ukazującymi się nieprzyjaciółmi. Krwi
tak straszny szturmek, mściciel wielości chrześcijańskiey
go pozwolenia stał się Vindex et Judex; szafarzem życia
i wszego ziomka miłość; a zbytnie nasze zakonnicze
Fundacyi zaufaney zgubiło pusz zadatek. Naypierwszy
łamaliśmy się z Moskwą zdzierżony i nadszedł tłum
drugi z Łaszczynów, którzy losy życia naszego
z Kommissyi Królewskiey przeznaczone mając nas
zakopywać chcieli w mogiłach. Trzeci tłum zajadły,
brytanów, chłopstwo Schizmatyckie, spuścili, przez
wszystkie ordynanse z Kawallerij Królewskiey Kniaź-
niewskiemu w Koronie a w Kijowie, puszczonym na
nas. Tey zajadłości nazabijali mało 500 Księży Ka-
skich i Unitów; Szlachty z żonami i dziećmi na
kilkaset; ludu płci obojey, Żydów na kilka tysięcy.

Z ostatku ich samych gubią; Moskwa znowu za ma-
kilkadziesiąt mil dobra ich z intratami do szczętu
zrabowali [*] Gorszy jeszcze rozszerzony został pomstą
wystrzele zacnych patryotow, nawet marszałkow
konfederackich naszych, przez wyznaczenie komi-
ssyi z delegatem od Dworu z życia zgładzić u-
myślili. Do tego nas przywiodła ostatnia de-
terminacya Rady ufaniem się w zgranie Wolo-
skie po zwycięstwie pod Bzurem. Ta niewdzię-
czność przykrzejsza pokazała się i nad wszyst-
kie przypadki, gdy wola swoją i rozkaz K[...]
[...] Germanow, najposłuszniej słowom przeszły Ra-
da [...] z przyczyny zdobyczy złota przy
Chocimskie; z przyczyny zdobyczy złota przy
stanego odmienił przyjaźń. Ta wyznaczony [...]
Stambulu w posełstwie za powodem Hana Ta-
tarskiego konwencji stanąłem. Widzeni się mo-
żemy i z posłami Cesarskimi, Hiszpańskim, Wene-
ckim; Francuskim; projekt podany Wilhelma Wie-
lkiem; zadziwienie. Odmieniła się Stra-
szyrowi sprawiły [...] Wołoskim spra-
wiona scena. Basza z Wojewodą Wołoskim spra-
wadzeni, po oskarżeniu i dowodach uduszeni, a
nowey kreacyi zwycięskimi występami na pomoc
do Zawadu. Puszczamy się pod [...] w Rus
w Makowszczyźnie; czas odkryje szczęśliwsza pomyśl

* Osobliwość stylu robi ten list mniej zrozumia-
łym; i wpisany z manuskryptu własnego wiele
innych pism poprawnie było pisanych. [...]
[...] Regimentarz [...] nie było [...]

pomyślności nad wszystkie zatrudnienia: Porzu-
ciwszy trudy myśl moja naypierwsza, mi iest
wdzięczności nadętości się, i doniesie o szczęśli-
wym zdrowiu; a tem bardziey usilniey żądamy
o zdrowiu JJ WW Panów Dobrodz. dowiedzieć się,
łącząc z pragnieniem nayprędszego ujrzenia się
i widzeniem, którego do zgonu nie szczędzę i ko-
chać usługi. Nayniższy P. Dobr. [illegible]

z Warsz. Nayniższy sługa [illegible]

Mocy mi powierzoney z ordinansu JW. Jmci Pana Jozefa Zaręmby Regimentarza. Wojewodztwa Sieradzkiego Generalnego Całey Prowincyi Wielkopolskiey y innych Kommendanta odebrałem od WJmci Pana Chorązowskiego Chorązego Znaku Strusarskiego. Wsi Parzna Possessora za opuszczenie za Załodwa na Szeregowego z wyprawy Parzna. Dwie barwe poprawe. Insultali y opuszczenie iedli z Dwuch 166 ... wagi y walterem podpisem ... Dziesiątę w Parznie d. 11 Maja 1771.

Kwitierdzam. Dowatki w Parznie ... zrachunkiem adata wydanego Pachołka.

Michał Biernacki

727

Pieczęć ważna
pamiątka.

Za ordinansem JW Jmć Pana Józefa Zaremby Regimentarza
Województwa Sieradzkiego Generalnego Prowincyi Wielkopol-
skiey y innych Kommendanta de die 30 Julii datowanego
Odebrałem od JWJmć Pana Stanisława Olszewskiego Pod-
wojewodzego Putkowskiego Radomskiego Possessora Wsi Parzna
na dwoch Szeregowych z tey Wsi wystawionych Leningu na barwy
y mundury dziesiąt za rok trzeci ratę oddaną kwitu
wydanych Pachołkom Leningu złł Bystrych 156. na bar-
wy dla Obudwoch złł 166. Zastęp dla obudwoch złł.
... mocy mi nieo powierzoney tegoż JWJmć Pana Possessora.
Kwituję Datt w Parznie d 22 7bris 1772.

Andrzej Stryjeski
Plucon.
mp

Kwit Ostatni z Lenun
gu y Zasługach.

1772

[illegible] Instrukcya dla WJMC. P[illegible] N[illegible] Województwa Sieradzkiego obranego Konsyliarza do Przeswietney Generalności stanów skonfederowanych dnia 20 miesiąca Stycznia roku Pańskiego tysiącznego siedemsetnego siedemdziesiątego wtórego na kongresie tegoż Województwa w mieście Widawie spisana.

1mo Wu oswiadczy WJmć Pan Konsyliarz od Województwa naszego delegowany iak nayposłuszniejsze, i nayzgorliwsze od Województwa naszego Przeswietney Generalności stanów skonfederowanych uszanowanie, wierność i przychylność; okazując to, że iesteśmy [illegible] [illegible] [illegible] narodu obywatele [illegible] i wolność kochaiący, obrońców tey wiary i wolności [illegible] [illegible].

2do Tey wierności [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible] gorzaiąc [illegible] [illegible] [illegible] stanów skonfederowanych. Już [illegible] [illegible] [illegible] iak obraliśmy JW Marszałka Województwa [illegible] [illegible] wyprawy z dóbr naszych, wypłacamy [illegible] [illegible] [illegible] i wszelkie ciężary woienne [illegible] [illegible] [illegible] i transmarsze ponosiemy.

[illegible] [illegible] WJmć [illegible] Konsyliarz delegowany [illegible] [illegible] [illegible] omnis generis, to iest te które niechay [illegible] [illegible] dysponowane na regimenta i chorągwie w Województwie [illegible] [illegible] repartycie maiące, a in corpore Konfederacyi niezostaiące, te iesz [illegible] i [illegible] [illegible] Województwa [illegible] [illegible] skonfederowanego prócz tego inne prowentów [illegible] i maiątków naszych wyznaczyliśmy które zaś chorągwie w Województwie naszym repartycie maiące [illegible] corpore Konfederacyi naszey [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] wybierania rezerwowaliśmy, więc WJmć P. Konsyliarz [illegible] [illegible] się będzie u Przeswietney Generalności aby [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

4to [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nayniesczęśliwsza przez ustawiczne stanowiska [illegible] [illegible] woyska skonfederowanego zróżnych Województw

[illegible] i powiatów i wszystkie rzeczy [illegible] tam [illegible] się konferencie [illegible] przy [illegible] fortecy Jasnogórskiey przez kommendę JW Pułaskiego marszałka ziemi Łomżyńskiey. Tu nam [illegible] [illegible] [illegible] tiblioteke zatrzymano [illegible] dla [illegible] [illegible] się w wielu mieyscach inwentarze utracone i znacznie umnieyszone.

5to. [illegible] byliśmy z wielką [illegible] naszą niezmierne powinności i furaże wydawać do fortecy Jasnogórskiey, a nayboleśniey powiat Radomski nayblizszy teyże fortecy, tak iest zrujnowany, że ludzie porozchodzili się, ledwie w trzeciey części w [illegible] [illegible] i wsiach znayduie się, w wielu mieyscach od głodu umieraią. [illegible] [illegible] pisaliśmy do Generalności [illegible] [illegible] i posłaliśmy [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] albowiem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] niemogli się na ów czas ziechać, i [illegible] [illegible] [illegible] dzień, i odebraliśmy rezolucią że Komisarze delegowani od Prześwietney Generalności mieli się ziechać do fortecy Jasnogórskiey wszystkie uciążliwości [illegible] i rezolwować, [illegible] [illegible] w [illegible] skutku [illegible] się [illegible] się przez Posłów delegowanych z JW Pułaskim Marszałkiem Łomżyńskim super [illegible] furażów od powiatu [illegible] skiego i Radomskiego. Ułożyliśmy Taryffę i podali do fortecy Jasnogórskiey według którey furaże [illegible] na [illegible] raty wyznaczone, i otrzymaliśmy deklaracyą że więcey nad Taryffę wydawać niebędziemy.

6to. Donosiemy też z przykrością że JW Pułaski Marszałek ziemi Łomżyńskiey przez kommendę [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ściągnął ordynansami swemi [illegible] [illegible] [illegible] nawet konfederacya Litewska i [illegible] [illegible], te lokowane w naszym Woiewództwie [illegible] [illegible] [illegible] i wszelkie furaże wybieraią co ostatniego [illegible] [illegible] kraiu. Obywatelów nie uważaiąc na [illegible] [illegible] osób, z wielkim [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], tak że [illegible] nie [illegible] [illegible] [illegible] przyzwoitey ekonomiki. Przeto JW Pan [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] żeby przez kommendę z fortecy Jasnogórskiey [illegible] inne kommendy z odlegleysze [illegible] [illegible]

były oddalone, zapobiegaiąc ostatniemu upadkowi woie-
[illegible] naszego, albowiem gdy dłużey w Woiewództwie naszym
perseweruwać będą, niebylibyśmy sposobni do wypłacenia
podatków dla Konfederacyi naszey ustanowionych i mu-
sielibyśmy ustępować fortun i maiątków naszych, co by nas
przywiodło w ostatnią desperacyą w zmnieyszy płacz i lamenta.

7mo. Prócz tych dolegliwości w wyższych punktach wyrażonych
różne kommendy JW Marszałka Łomżyńskiego zabieraią nam
nie tylko zboża, omnis generis ale konie, woły, szkopy, owce,
wieprze, gorzałki, piwa, słody, masła, sery i wszelki drób.
[illegible] furaże siana słomy drzewo do [illegible]
[illegible] także podwody od koni wołów wozów [illegible]
przeto poddanych woły i konie traciemy.

8 Oświadczy i to WJmć Pan Konsyliarz iż według Taryffy przez
nas ułożoney wydaliśmy putroczne furaże w Zeptembrze
z powiatu [illegible] i [illegible] do fortecy Jasnogór-
skiey a drugie putroczne Furaże Deklarowaliśmy wydać
in mense Martio a uterazniejszym miesiącu Styczniu
wyszedł uniwersał, który uprzedzaiąc termin raty Mar-
cowey wydać furaży powiększone iest według Taryffy
przez co ponosiemy znaczną krzywdę, gdy nad ugodę i
opis Taryffy wykonać ordynansie i patenty.

9no. Także WJmć P. Konsyliarz wyszczególnie [illegible] dolegliwości
martwiące Woiewództwo nasze które są w tey instruk-
cyi opisane i nie opisane i oraz wypraszać się będzie
najwyższey władzy Generalności Prześwietnych Stanów
Konfederowanych o wzgląd na Woiewództwo [illegible]
wielkie ruiny ponoszące, i o [illegible] w wszelkich okoli-
cznościach.

10mo. Gdy zaś codziennie [illegible] się [illegible] Kraiu naszego
WJmć P. Konsyliarz od Woiewództwa naszego obligowany
rezydować przy Generalności, iak będzie miał komunika-
cyą JW. Marszałka naszego o nowych wynikaiących uciążli-
wościach prócz tych które są w tey instrukcyi wyrażone
ma usilne czynić starania do zyskania wsparcia Woie-
wództwa naszego i oddalenia martwiących dolegliwości
iakie wypadnąć rezolucyi Prześwietney Generalności wierne

reportować temuż JW. Marszałkowi.

Którą instrukcyą, Felicitati i [illegible] [illegible] WJmć Pana Konsyliarza od Woiewództwa naszego delegowanego polecziwszy, iako iest z iednomyślney woli Woiewództwa naszego napisana, tak to dla iunkteyszego kredytu podpisać JW. JW. Panu Marszałkowi Woiewództwa naszego i WJmć Panom Konsyliarzom dozwoliliśmy. Działo się ut supra w Wilnie na Kongresie naszym to iest dnia [illegible] miesiąca Stycznia roku 1772go.

Reprod: in Cancell: Sene: For: 2 pt Tim Omn: Sam: d. Otr Oct: 1775.

Opisanie [illegible] Pana [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]; wzorowi twoich synow
Ktory ciebie gwaltownych mieli bić Rusinow
Wszyscy [illegible] wsiedli, wzięli się do broni,
By cię mogli obronić w nieszczęśliwej toni
Aż oni przeciw tobie ciężko powstawaią,
[illegible] twoią z nieprzyiacielem zgubę się zmawiaią
Oto swoiey masz przykład na szumnym Zarębie
Wybrał żołd, zabrał wszystko złotym własnym [illegible]
Szlub złamał, Luba zdradził, oddał Moskwie ludzi;
Czyż to zemsty Bozkiey na siebie niewzbudzi?
Już wziął zadatek pełny swey szelmowskiey sprawy
Bo iak wiarołomca wyiezdzał do Warszawy
Z obrzydłości żywą na koniu postrzegł
Koń padł, jezdzca zwalił, pod karetę wtłoczył
Tak iż koło, zaledwie szyi nieskruszyło
Niedziw bo tę robotę kata zostawiło;
Słusznie [illegible] [illegible] złoty koła
Ktorey swą Matkę zdradził bez wstydu i czoła.
Patibulum et rota
Sit tibi compensatio tota.

---

z [illegible] [illegible]

z pisma: Maska odkryta: po polityce Króla Pruskiego: List Fryderyka do [illegible] wyprowadzonego: Zaremby.

Odebrałem list WWPana. [illegible] [illegible] [illegible] że
pókiś WWPan był dziesiej się tak rostropnie zachowuj-
" wał, z wszystkiem swoiem iakoś dotąd [illegible] [illegible]
" [illegible] tego, aby mi się [illegible] działo pokry-
" nie [illegible] iest [illegible] gdy iuż przykazałem [illegible]
" pieniądze i [illegible] które się [illegible] [illegible] [illegible]
" do [illegible] [illegible] powrocić, które WPanu były [illegible]
Nareszcie chociaż ani WWPan [illegible]
" [illegible] strony Królewski [illegible]
" [illegible] aby [illegible] [illegible] i [illegible]
" [illegible] [illegible] [illegible] Starannie unikał [illegible]
" [illegible] przeciwne [illegible]
" [illegible]
Proszę przytym Boga aby Ci miał w [illegible]
" miał w swoiey świętey i godney opiece. Dan w [illegible]
" danie dnia 18 Aprilis 1772. roku

Fryderyk Król

Stanisław August z Bożey Łaski Król Polski Wielki Xiążę Litt. Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Kijowski, Wołyński, Podolski, Podlaski, Inflantski, Smoleński, Siewierski, y Czerniechowski,

Wszem w Obec y każdemu z osobna komu o tym wiedzieć należy mianowicie Jaśnie Wielmożnym Senatorom, Dygnitarzom, Urzędnikom Ziemskim, Grodzkim y całemu Rycerstwu Ziemi Ukraińskiey Uprzeymie y Wiernie Nam Miłym przy Oświadczeniu Łaski Naszey Królewskiey Dowiadomości podaiemy.

Urodzeni Uprzeymie y Wiernie Nam Mili. W tak długim od lat siedmiu trosków y nieszczęśliwości przeciągu żeśmy nieodstępnie chęć zachowywaliśmy aby ten Łaskawy Naród od Nas tak szczerze ukochany chciał przy Nas y wraz z Nami zarodzić o zaleczeniu iuż zadanych Ran Oyczyźnie a zapobieżeniu wiszących nad nią dalszych niebezpieczeństw. Zbyt były iawne zawody które się ku chęci Naszey przeciwiły aby nie były pamiętne; część Obywatelów cnotliwych ale przez własną otwartość sztuczney obłudzie podległszy nie tylko dała się nakłonić ku szukaniu osobnych bez Nas a przeto mylnych dróg do Ratunku Oyczyzny, ale przez to stała się przyczyną y tych których nie poruszona Wierność y prawdziwa ku Oyczyźnie Miłość do Nas wiązała, że bez wspólney Pracy czynić pomyślnie być w stanie nie sądzili się. Rada Senatu przez Nas w Roku 1769 złożona lubo tak dowodnie okazała że Nas nikt nie celuie w szczerości gorliwey ku zamierzeniom Prawowiernego y Wolnego Ludu, nie była iednak dostateczną na przeciwieczenie zaiętych potwarzami umysłów, y owszem za pochop prawie zaięcia została do nayg orszych przeciwko Nam zapędów. Pomnożył się zamęt tak dalece aż zgorszeniem wszystkich dobrze myślących zgubny kraiu y wieku Naszego pokazał się tandem zapamiętały Akt Bezkrólewia znakiem śmierci Naszey. Nie umnieyszyła się wprawdzie przez to w Sercu Naszym Miłość ku Oyczyźnie: Chcieliśmy nie przerywać żądzy Rodaków aż nie wdzięcznym dobrze czynienia, aż spostrzegliśmy gi publiczney tępiący y krwawy się co dzień w Kraju Naszym przez te ustawne domowe przeciwieństwa. Jednak chociaż y na własney Osobie okropnym przypadkiem doświadczyliśmy co może moc zaślepiona y złośliwa przewrotność iż nawet odważnych y ludzkością zwykle znamienitych Ludzi na swe koniec złudzić potrafi: w pierwszych dniach właśnie po odniesioney Ranie to zaraz nayżywszym było staraniem Naszym ażeby stratę przekładać woiujący Obcey w kraiu Naszym

mocy

mogąc że ni na niektórych nie powinna: ostrzedz zemsty na wielu przeciwnikach nie tylko grzeszących iż drugi aby przez wydanie się tych samych Dworow na których naywięcey polegać zdała się znaczna część Obywatelów uchylonych zostać mogło, cokolwiek narodowego nieukontentowania było przyczyną

My Komisarze Ziemi Wielun. y Powiatu Ostrzeszow.
niżey na podpisie wyrażeni 111

Wszem wobec y każdemu zosobna komu otym wiedziec
należy mianowicie iednak JO WW WWMMPanom Dziedzicom y Po
ssesorom Dobr wszelakich tudziez Miastom Miasteczkom y Prywatne
lom Wsytom Sołtysom y wszelkiey kondycyi w Narodzie Polskim bę
dziem przyzaleceniu powolnych chęci naszych wiadomo czyniemy Iż
mocą specialney plenipotencyi y Ordinancu WWMPana Generałowi De
Lgie od JK Krola JMci Pruskiego wspaniałego Rzeczypltey Naszey podług
Traktatow Welaw y Oliwy y ostatniego w Warszawie Alianta do ostatni
nia żądan wszek z Narodem Polskim danego zmowiwszy z tenże WMP
Generałem Kontrakt to nayuroczniey ostrzegliśmy aby koneczne zachowania
Powiatu Wieluńskiego y Ostrzeszowskiego z Pruskiem Pokoiu ani Woyskowi JKMci
Króla Pruskiey ani Jego pod iakimkolwiek tytułem y pretextem uzurpo
wani Komisarze żadnych spraw rozsądzać dopiero ludzi rzeczy
iakie gwałtem zabierać domy naieżdżać niewazyli się owszem tak
iest Ostrzeżone za za wiadomością Nam Komisarzom dany a przez
nas obwieszczeniem WWMPana Majora Szulemberga tenże WMP Major
którym imać Komendami ściągać obowiązany. A przeto żeby Oby
watelstwa otym niebyło ukrzywdzenie y takowe w Kraju niedzia
ły się bezprawia obliguiemy JO WW WWMMPanow Possesorow y Dziedziców
y Wszelkich aby o takich wystepkach iako nayprędzey nas uwia
domili upewniaiąc Zoswolitosci JKr Krola JMci Pruskiego danego Kre
Dencu że to wszystko znaydzie zaspokoienie y bezprawia czyniący Ktu
zznie ukarani będą co aby wiadomości każdego doszło obwiesz
czenie to od Wsi do Wsi od Miasta do Miasta Ma być przesłane
które Rękami własnemi podpisuiemy

w Myśniowie d 11 9bris 1772
F. Jakub Psarski P. S. Z. W. y K. (L.S.)
Eustachi Drogosław z Korzewa Skorzewski K. Z. W. y P. O.

[illegible] Ces[arzowey] [illegible]

[illegible] y [illegible] Roßyi [illegible]

[illegible] Ces[arzowey] Jmci Królowey Węgierskiey y [illegible] dnia 26. Września 1772.

Niżey podpisani Ministrowie Króla Jmci y Rzptey Polskiey upoważnieni [illegible] Listowi [illegible] Baron de Reviczky y [illegible] Benoit pod datą 18 Września Roku teraźnieyszego Baron de Reviczki pod datą 26. tegoż Miesiąca Deklaracyach porozumiewaney [illegible] tey mieyce [illegible] oddali [illegible] na [illegible] wyłączaiąc [illegible]

Pomyślne od [illegible] które się dalekie [illegible] którerni [illegible] dopomagała to utrzymanie spokoyności w Polszcze po Czas ostatniego bez Królewia [illegible] Elekcyi Panuiącego a [illegible] Króla, przyłączenie się [illegible] Króla Jmci [illegible] oraz okazowana na ów Czas neutralność od Nayiaśnieyszey Cesarzowey Jmci [illegible] Węgierskiey y Czeskiey, są to okoliczności które u Króla Jmci [illegible] niewypłacalne. Tym więcey że [illegible] Król Jmc [illegible] które w Deklaracyach swoich umiały być [illegible] y [illegible] Krajowe Prawami pierwszych po śmierci Augusta 3. [illegible] uchwalone, im [illegible] Król [illegible] wszystkie Rządy z nayważniey [illegible] na dobro [illegible] Europie co były [illegible] postępkami y [illegible]

Wiadomo iest o tym że Król Jmc Zbawienney [illegible] Narodu [illegible] zażywał wszystkich ile tylko [illegible] bow, iuż dla ich uprzedzenia, iuż dla zapobieżenia [illegible] progressom. Atoli że wszystkie [illegible] nieszczęśliwego nieszczęsny skutki, nastąpiły [illegible] się [illegible] w [illegible] niektórych nayważnieyszych w Narodzie Władza, ogarnęła wszystkie prawie [illegible] cała Polska zdeptana [illegible] iuż to przez własnych Obywatelów, iuż przez [illegible] Zagranicznych według stopniów przez [illegible] w Kraju, [illegible] y [illegible] całemu Narodowi a przytem całey Europie. [illegible] pięcioletni [illegible] y [illegible] tak okropnego Polskę przyprowadził Stanu, iuż widząc niezbitą [illegible] [illegible] Pretensyami [illegible] tylko [illegible] pełnym iest [illegible] y Król Jmc [illegible] w nayi[illegible] [illegible] Deklaracyi [illegible] postać [illegible] nia y naydotkliwszey boleści. Daie się tu [illegible] Zapowiedź [illegible] pretensyi [illegible] Polskiey [illegible] do [illegible] mieysce w [illegible] [illegible] wyrównywaiących [illegible] pretensyi. Delikatna [illegible] Król Jmc [illegible] we wszystkich [illegible] Pretensyami obowiązkach, Prawa [illegible] Polskie [illegible] był [illegible] reprezentowaé [illegible] do [illegible] [illegible] Polski [illegible] Litwie [illegible] powinny [illegible] były [illegible] wzaiemney [illegible] a razem [illegible] y prawnie [illegible] Rzeczypospolitey [illegible] Prowincye [illegible] Traktatami [illegible] Traktatami Roku 1686 z Państwem Rossyiskim [illegible] Deklaracyami [illegible] Gwarantowanemi, Traktatami Roku 1764 [illegible] y [illegible] Króla Jmci Pruskiego w Roku 1764 [illegible] Fundamentach Prawa [illegible] [illegible] Zachowuiąc Sobie w Czasie [illegible] y Mieyscu [illegible] tych że dowody [illegible] Prawa te trzy Dwory [illegible] wystawić mogły, wygrzebane chyba z ciemney [illegible] chyba [illegible] które [illegible] w Czasie kilku lat tak [illegible] nabawiły wiekami. Takowe powody [illegible] były przyięte powinnych do Polski [illegible] Kraje [illegible] pretensyi. [illegible] że [illegible] [illegible]

ale [illegible]

[illegible] Francuskiey [illegible] w [illegible]
[illegible] Elektor [illegible]
Xiąże Zeprowadzi y odzywanie [illegible] z Polskiey [illegible]
mię bez nabierania bespieczeństwa [illegible] wszystkich Państw [illegible]
wszystkich Stronom. [illegible] w wspomnionych [illegible] Starayach ewicie [illegible]
że Polski [illegible] Otrzymania Sprawiedliwości Zwyczaynemi drogami niemogąc [illegible]
[illegible] Panstwa tuteyszy, [illegible] iest tylko [illegible]
[illegible] aby ten Stan obecnym był przestał [illegible] cale [illegible] się [illegible]
[illegible] zywania Spokoyney prawney y Wolney [illegible] doperoby był
[illegible] przetrwać [illegible] y [illegible] Ten iest [illegible] którego powinna
[illegible] Sprawiedliwości Rzeczy Polskiey, tego się nareszcie [illegible] na [illegible]
[illegible] Cesarzowey Imperatorowey Jmci, Królowey Jmci Węgierskiey, [illegible] Stycznia 177[illegible]
[illegible] Króla Jmci pisanego. Lecz ponieważ teraźnieysze Ich postępki daią przyczynę [illegible]
Królowi Jmci do Ustraszania się y gdy powinność Korony Jego niedopuszcza [illegible] tego [illegible]
[illegible] zwierca się Nayuroczyściey J. K. Mość w Opanowaniu aktualnie Prowincyi [illegible]
Polskiey przez Dwory Pruski Petersburski y Wiedeński, ma Zamiar tusznie gwałtowne y przeciw
Sprawiedliwości Praw [illegible]. Odwoływa się zatym Król Jmć [illegible] do Traktatów [illegible]
[illegible] Rzeszy Królestwa Swego, a pełen ufności w Sprawiedliwym Bogu, Prawa, [illegible]
[illegible] Jego [illegible] porucza mu Sprawę Swoią, iako Nayuroczystszemu Sędziemu Królów
y Panów, a w Oczekiwaniu Jego Pomocy, protestuie się Uroczyście przed całym [illegible]
[illegible] Uczynionym, lub maiącym się czynić Królom w względem odrywania Kraiów Polskich. Dat.
w Warszawie d. 14. Października Roku 177[illegible]

Xa. Kopia rezolucyi JmPana Delegatowi Ziemi Wie-
luńskiey i Powiatu Ostrzeszowskiego od WJPana
Jenerała do Lossow, conformiter do Uniwersału Je-
go d. 31. Nowemb: w Rawiczu An: praes: danéy.

Podziękowawszy Przeswietney Wieluńskiey i Powiatu
Ostrzeszowskiemu za delegacyą do mnie wysłaną
w Osobie WJ Pana Bronikowskiego, ktory na propozy-
cyią moią aby wszystkie Wdztwa zostaiące w Kordonie
zaięzionym przez Woyska Krola JMci Pruskiego, złą-
czyły się i iedną Radę formowały, gdy mi dał odpowiedź
iż do ułożenia wkolwiek w tey mierze potrzebney niema
plenipotencyi tedy niechciałem trudnic pomienionemu
JPanu Bronikowskiemu powrotu iego, według tego iak
ten podobać musi będzie. Gdy zaś wspomniony JPan De-
legat upewnił mnie iż takowe ziednoczenie podlegać będzie
trudnosciom, a ia oddalony iestem od tego abym Prześwit-
nemu Senatowi i Przezacnemu Rycerstwu Wdztw Sieradzkie-
go, ciałe daley to w Kordonie zostaie, tudzież Ziemi Wieluń-
skiey i Powiatu Ostrzeszowskiego Obywatelom wkolwiek
prawom i prerogatywom ich przeciwnego, albo w tey
pozor iakie ich przymuszenia mnie mogło imponować
miał; więc wszystkie w tey mierze rezolucye wolney ich
zostawiłem woli; upewniaiąc ich że przy tey propozycyi
nie inszego nemiałem pro Objecto tylko ich własne
dobro; ktorego gdy serdecznie pragnę, iako tego przeciwnie
sieme nidy skreuyi (?) i wprowadzenie w Kray dobrego
porządku dałem dowody. Więc to samo następuiącey pros-
bę moią usprawiedliwia, ktorę do Izb: Senatu i Rycerstwa
swego Rycerstwa czynię: mianowicie, aby z strony swo-
iey takowe miary przedsięwzięli, przez ktoreby wrownie
niem przedsięwzięcia dalszego utrzymania tegoż dobre-
go porządku sekundowany został. Tauprowniey sza do
tego permanencya iest ta iż przez naszą przyiaciel-
ską harmonią, dobro Woyska Krola JMci Pruskiego
pod Komendą moią zostaiącego z dobrem ich złączo-
ne będzie. A tu należy, aby usiłowania tych ktorzy
przez przewrotne zamysły swoie dobro to dzieło rozrz-
bić (?), chcą bezskutecznem uczynić, do czego prawdzi-
wi patryotowie widzą istotną potrzebę. Gdy czas nad-
chodzi, aby dalsza subsystencya w Ich Wdztw Ziemiach
i Powiatach, dla Woyska Krola JMci Pruskiego

z Rękopismu

rozporządzona była, więc chciałem praesentibus JWW. Senat i Prześwietne Rycerstwo mieć proszonym, aby względem tego proportionaliter między sobą naradzili się i uczynili sobie honor oświadczenia. Ieżeli zaś jeżeli mnie zaszczycić pozwolą mi albo sam na mieyscu do tego przeznaczonym stanąć albo WJPana Majora de Schulemburg Komendanta Bellingowskiego Huzarskiego Regimentu autoryzować do tego nie zaniedbam. Działo się w Lesznie 9. Xbris 1772 anno.

de Lossow.

/

My Nayiaśnieyszego Cesarsko Krolewskiego, y Apostolskiego Majestatu Kommissarz, Plenipotent y Rządca. Wszystkim komu o tym wiedzieć należy wiadomo czyniemy.

Nayiaśnieyszy Cesarski Krolewski y Apostolski Majestat Pani Nasza miłościwa, w nayprzerwszym Panowania Swoiego baczeniu to u Siebie maiąc aby odebranym y obiętym krajom, nie tylko pokoy y wewnętrzne bespieczeństwo wraz z dobrym porządkiem y Sprawiedliwością na zawsze utwierdziła, ale też naywięcey aby krzywdy y wszelakie uciśnienia od nich odwrociła, y oddaliła, wszystko cobykolwiek do wnętrznego y zewierzchnego uszczęśliwienia y ubespieczenia zdolnego było, łaskawie opatrzyć postanowiła.

Poniewaz zaś na ten koniec bez wątpliwości wszelakiey wielkie się nakłady podeymować muszą, potrzeba zatym koniecznie tego aby wszelakiey rożnicy, Dzierzawcy Duchowni, Swieccy, Szlachta, Mieszczanie, Chłopi nakoniec niemniey iako y krolewskie dobra, podług wymiaru gruntow y dochodow, sprawiedliwy między niemi uczyniwszy podział, do publicznych podeymowania potrzeb przyłożyli się.

Do tego więc podziału z wyraznego rozkazu Nayiaśnieyszego Cesarsko krolewskiego y Apostolskiego Majestatu, a podług nay sprawiedliwszey Słuszności przepisow uczynienia, potrzebna nam jest koniecznie iak naydokładnieysza y nayrzetelnieysza wiadomość tak obszerności gruntow jako też dochodu z nich. Przeto Dziedzicom y Dzierzawcom wszystkim tak Duchownym jako y Swieckim, jakiegokolwiek stanu są y kondycyi niniejszym Uniwersałem usilnie zalecamy aby naydokładnieysze opisanie wszystkich tak do Siebie iako do Poddanych Swoich należących gruntow uczynili w nim Zasiewow rocznych, pol obszerność, lasow, [illegible], łąk, Pastwisk, [illegible] y Zyzność wymienili, liczbę Poddanych, Czynsze, dni pańszczyzny y inne powinności, ktore od nich miewaią, bydła rożność y wielość wyrazili, Tak że dochody ktore od żyć albo innych maią arendarzowo, y wszystko to dokładnie opisane, według przyłączonego tu Formularza, w przeciągu Sześciu Niedziel Czasu od dnia ogłoszenia Rozkazu tego bez wszelkiey wymowki do Nas odsyłali. —

Dla

Dla Ułatwienia zaś Ceny, ostatnia kupna przedaży kontraktu ugodę niech wyraża.

Ponieważ zaś wszyscy prawie królewszczyzn Dzierżawcy którzy Inwentarze Swoie według Rozkazu naszego d. 16. Października ogłoszonego poprzysyłali, Gruntów Dworskich do Dobr królewskich od Siebie trzymanych, należących w nich nie wymienili, przełożenie chcemy, aby Ciż Sami Dzierżawcy, Inwentarze według teraznieyszego Formularza powtornie spisali, owe zaś Sposoby duchowny które dla słusznych przyczyn w Formularzu wyrażone nie są wraz z Zebraniem Intrat wszystkich dołożą. Co samo Czynić maią y Ci którzy wspomnionych Inwentarzów dotąd nie podali.

Jeżeli nad to Znayduią się inne jakie Intrat Zrzódła w Formularzu tym nie wymienione, te osobno wszyscy nawet Dziedziczni Panowie wyłożyć maią.

Żeby zaś y prędzey a naywięcey żeby Jednostaynie Inwentarze te od Dzierżawców wszystkich Spisane bydź mogły, rozkazaliśmy dostateczną ich wydrukować liczbę których by tu we Lwowie łatwo każdy mógł dostać, y one zapisać ile komu będzie potrzeba, Czyli Pan, Czyli Ekonom Jego. Na to iednak baczność mieć potrzeba aby Jednego Pana Dobra zwłaszcza gdyby te w różnych znaydowały się Powiatach, wraz w ieden Inwentarz zmięszane nie były, ale na każdą z osobna Wieś osobny Inwentarz napisać potrzeba tak Co do Gruntów Dworskich, jako y Chłopskich.

Nakoniec y to Zachować należy że lubo w tych Inwentarzach teraznieyszy każdey maiętności stan należycie opisany bydź ma, przecięż y to wymienić potrzeba, Czyli y iak przez Czasowi nieszczęśliwości albo Poddanych ucieczkę Wieś spustoszona iest, gdy mianowicie za niektórych Poddanych liczba osobno Zapisana bydź ma. —

Spodziewamy się że każdy Dziedzic y Dzierżawca tym Chętniey rozkazowi temu zadosyć uczyni im Częściey bywaią Żalenia się na uciemiężenia z okoliczności tych nakładów wynikaiące które na Woysko Cesarskie ten

krolewskie podeymuią wszyscy. Albowiem Nakładow tych podział według dawnych Tarryff, nie ze wszystkimi rowno Umiarkowanie Zawieraiących, w niedostatku Jnnego lepszego wymiaru uczyniony iest musiało na stępić zatym, że nad słuszność więcey iedni mniey dawali drudzy, żeby więc uciążliwości tey zabieżec, Czasu żadnego opuszczać nie można aby nakładow wymiar z dochodem każdego, iak tylko naybardziey można przyzwoity z dokładnych Inwentarzow, im prędzey tym lepiey był ustanowiony. Też same Inwentarze pokazały to, iż żeby na nie których mieyscach Chłopow poddanych zapomagać nie należało, aby nayużyteczniey sza ta ludzi Częsc, ze szkodą Nayjaśnieyszego nawet Pana, y dziedzicznych Panow swoich, nad możność swoię obciążona nie była.

Jeżeliby zaś kto mimo nadzieię naszę, nie dokładne albo też zawikłane w cale wyliczonych tu Artykułow opisanie, nam się podać ważył, ten samemu Sobie przypisze, iak przez wyznaczonych na kommissyą Rewizorow prawdy doszedłszy nad przyzwoity wymiar, on by więcey co na potym płacić y dawać, a tym samym niegodnym postępkiem swoim Jnnym Nayjaśnieyszego Cesarsko krolewskiego Majestatu poddanym, uciążliwości ich nadgradzał.

Raz zaś ułożony podatek na mieysce pospolitego w czasie potrzeby ruszenia, ustanowiony będzie.

Tym czasem zaś które dotąd podatki płacono y dawano te do publicznego Cesarskiego Skarbu do Wieliczki albo do Lwowa wszyscy odwozić maią. Dan we Lwowie d. 22. Grudnia 1772. —

(L. S.)

S. L. R. Hrabia á Pergen.

Te Częsci się z Dzisiey
szey Poczty.

Instrukcya

Jego Krolewskiey Mci Pa N. miło na Seymik przedseymowy Poselski Dnia XXII miesiąca Marca Roku Teraznieyszego M. DCC. LXXIII. przed Seymem Extraordynaryinym tu w Warszawie na dzień XIX Kwietnia naznaczonym przypadaiący, Urodzonemu Posłowi JK. Mci na tenże Seymik z Kancellaryi dnia XX miesiąca Lutego w Roku tymże dana.

Dosyć iasny iest Uniwersał Jo. K Mci Pa No. miło Który Zacnym Województwom Ziemiom y Powiatom oznaymuie poprzedzaiącą Radę Senatu, dnia 8 Zaczętą, a dnia 15 Currente mensis Februarij Zakonczoną Złożenie Seymu Extraordynaryinego na dzień XIX miesiąca Kwietnia w tym Roku z tego Uniwersału et ex annexis do niego łatwo Każdy pozna przyczyny, Które Jo. K. Mć do Złożenia rzeczonego Seymu y w tak prędkim czasie determinowały, ale y potrzeba iak nayprędszego uwolnienia całey Rzpltey od ciężarow y nieszczęśliwości, pod Ktoremi nietylko Jęczy, lecz y większych ieszcze obawiać się powinna, iest bardzo widoczna. A za tym Zacne Województwa Ziemie y Powiaty maią gotową a wielkiey wsamey rzeczy wagi materyą do Obrady Obywatelskiey na Seymikowym Zieździe, to iest Obranie z pomiędzy Siebie Posłow na Seym wzmiankowany Ludzi Znajomością Rzeczy, y Gorliwością Obywatelską uprzedzeniom niepodległą Zaleconych, y tych umocowanie żeby o uzywaniu Rzpltey z tak opłakanego Stanu w iakim iest, y o całości Jey Granic iak tylko będzie można, wraz z Jo. K. Mcią zaradzali, pokoy Oyczyznie naszey powszechny przywrocić Starali się, oraz na przyszły czas rząd wewnętrzny poprawą tego co z Obrębu Praw wypadło, albo co te Prawa przez naciąganie Jch do Jnteressow Partykularnych przyćmiło, y Obsiętnemi zrobiło, Oraz Ustawą Nowych Praw do stałego Uszczęśliwienia Rzpltey ~~prawo~~ y Obywatelow pomocnych Opatrzyli.

Ogłoszenia bezkrolewia przez Obywatelow w zwiąsku będących, po nim nastąpione bodaj pod słońcem więcey ~~nigdy~~ niepraktykowane Krolobojstwo, są to dwa ślady, Ktoremi potomności zawsze dochodziłby mogła iaka bezbożność tego oświeconego Wieku zdarzyła się w Polszcze, y znaleźli się tacy wyrodkowie z ciemnoty, ktorzy zesię nie wzdrygali podeptać Praw Boskich y Ludzkich, a zatym Karę Boską na całą Oyczyznę sprowadzili, więc żeby więcey w tey Niesławie Rzeczpolita niezostała y ślady rzeczone tak zatarte być mogły, żeby na potym nikt z tey Oyczyzny Synow niemi chodzić nieważył się, iak naygorliwsze o to naleźmie Staranie Urodzony Poseł JK. Mci na Seymiku Wdztwa swiego usilnie promowować ma w Jnstrukcyi Urodzonym Posłom na Seym tey Okoliczności Zalecenie.

Na własne Jego Krolewskiey Mości
Pana Naszego miło rozkazanie.

Uwagi

Pewnego Wielkopolanina nad okolnym Krola Pruskiego Listem pod Datą 13. 7bra 1772 w Berlinie wyszłym z przyczyny wzięcia w Possessyą Prus Polskich od tegoż Pruskiego Monarchy

Lubo doswiadczeniem przekonany, iż z dawnego taki natury, iako y Narodow Prawa, nowe teraz zwłaszcza w Możnieyszych są ułożone Prawidła, z tym wszystkim zdaie mi się, iż one tylko od Narodow przyięte iakiegokolwiek wolnego postępku przyczyny! Ktorychem się przeszło Lat 50 od sławnego nauczyciela Grocyusza! iedna sprawiedliwie Woynę wypowiadaiąca, a druga usprawiedliwiaiąca, do dziś dnia prawne maią mieysce. Wiele znacznych Prowincyi Krolestwa naszego przez granicznych Monarchow opanowanie, od obuch tych przyczyn dobrze daleko odsunęło się; niedużości sił, y wyniszczenie Kraju naszego, iedynym do bezprawnego znaczney części Polski tym Potencyom mogły bydź powodem zagarnienia, na ktore ze drżeniem reszta Europy powinna poglądać, y wcześnie się do Kaydan od Potzdamskiey Polityki ukowanych gotować, ktoremi iuż Wiedeński y Petersburgski Dwory, zdradliwą a spiżorną powiększenia własnych swych Dzierżaw widlone ponętą, okowani zostały. Przestąpiono na Granicy wkraczaiąc do obcego Kraju, iedynie dla tego, iż wątłe y ku odparciu niezdolne są znalezione.

Dla pokrycia tak niesłychanego postępku, rozmaite do naszych Prowincyi roszczą Pretensye, lecz ponieważ mniemały Swiatu dostateczne dla usprawiedliwienia oderwanych Krajow udziały; przeto ieszcze domagaią się nagrody rowney szkodom, ktore z nieużycia tych Prowincyi od tak długiego czasu ponoszą.

Darmo Dwor Berlinski pod pokrywką zodłagłey starożytnosci zasięgniętych wystawia nam swe uroszczenia, sperając onych w 13 wieku, na ten iedynie Koniec, aby przeswiadczaiącey Powagi mogł im nadać pozor. Lubo w rzeczy samey nie od tak dawnego Czasu początek swoy biorą; ale iak wszystkim Wiadomo dostatecznie, od kilku Lat tylko wydobyte. Rzecz albowiem pewna, iż wykrętow y subtelnosci wybiegami wszczęte w Krolestwie Naszym wewnętrzne zatargi, na ten iedynie Koniec utrzymywano aby do tego nieszczęśliwosci Kresu Kray doprowadzić, gdzie bezkarnie utaione odkryć możnaby było zamysły.

Nayiaśnieyszy Dziejow Brandeburskich Pisarz w Xiążce pod Tytułem / Supplement aux Memoires de Brandeburg edition de Berlin 1751. 8vo. page 73. / Sam chwali zmarłego Fryderyka Wilhelma Oyca Swego iż lubo do wzięcia w Sekwestr Prus Polskich od Francyi był pobudzony aby Elekcyą Krola Stanisława w 1734. utrzymywał, Radę tę iako niesprawiedliwą odrzucił „ Poczytał bowiem ze wszech Stron / własne są sławnego tego Authora słowa: / takowy względem Prus Polskich postępek wielce niesprawiedliwym „ Uroszczone zatym do tey Prowincyi Prawo przez dziś Krolującego Monarchy Panowaniem za nieprawne było poczytane.

Lecz

Lecz od roku 1740. inaczey rzeczy poszły. n Czterey głownieysze Punkta / mowi Autor pierwiastkowych pewnego Krola rządow pag. 32. / snowai mi się przed Oczyma zaiezety: Szląsk, Prussy Polskie, Gelurya Hollenderska, y Pomerania Szwedzka; Na Szląsk obrocitem oczy, Dalsze zaś myśli Zamystow względem innych Punktow wykonanie przysztemu poruczyłem czasowi. w Zawarciu Bydgoskiego y Oliwskiego Traktatow / : z ktorych Ostatni z gruntu przez nieniezszey Prowincyi Zagarnienie, bez wszelkiey Onego Gwarrantow porady uczynione, iest zniszczony: / Zaden spor względem własnosci Pruss Polskich miedzy stronami Przymierza te zawieraiącemi nie zaszedł; y kiedy w 1764. Rzeczpospolita na Seymie w Warszawie Tytuł Krola Monarsze Pruskiemu dziś panuiącemu przyznała, tenz z swoiey strony wszystkie Kraie y Dzierzawy Rzpltey Gwarrantował, y wszelkich się do pomienionych Dzierzaw zrzekł Pretensyi (: a :)

Gdy się oprzedsięwziętym Pruss Polskich opanowaniu wieść rozeszła, mniemali Politycy, iż pretext pomienionego zabrania ze strony Pruss Brandeburgskich wynidzie. Rozumiano, iż Krol Pruski całe Prussy, iako niegdyś pod Krzyżakami były, złączyć zamyślał, y że pod Tytułem dawnego W. Mistrza chciał Prussy Polskie / : bezwzględnie na pokoy w Toruniu 1466: zawarty, mocą ktorego Prussy miedzy Polską, y Zakonem podzielone były / sobie przywłaszczyć, wybity nawet Medal z przyczyny wykonaney w Kurdzynie Przysięgi, zdaie się to wspierać mniemanie, Napis Regno reintegrato odnowienie Krolestwa niezawodnie oznacza, y oczywistą Prowincyi naszey złączenia z Prussami czyni przymowkę, dla tego, aby Prussy do dawnego Granic obrębu, iako pod Krzyżackiego Zakonu Mistrzami były, znowu powrocić mogły. Niemniey w Skrypcie względem sprawowania Sprawiedliwosci w nowo nabytym Kraju pod Datą 27 wrzesnia wydanym, Prowincya nam wydarta, częścią odzyskaną, y znowu do Krolestwa przyłączoną nazywa się; Gdzie się dodaie, iż Prawa, Sprawiedliwosci, y mieyskie porządeki tym samym co y w Krolestwie Pruskim maią bydź utrzymywane sposobem, Oprocz tego rzecz iest Oczywista, iż przez Pruss Polskich opanowanie, iedynie do pierwszego Stanu Pruskie Krolestwo przywieść sobie zamierzono, gdy zadney o tak znacznym dla rzeszy niemieckiey Kraju pomnozeniu, Seymowi Ratyzbońskiemu niedano wiadomosci; co koniecznieby nastąpić musiało, gdyby Krol Pruski iako Xiąże Imperyi Kray nam wzięty do Monarchij Brandeburgskiey, lub Pomeranij przyłączyć umyslił.

Z tego wszystkiego osobliwa iakaś w obwieszczeniu 13. wrzesnia 1772. wydanym wynika zdań przeciwnosć, w ktorych wroszczone do Prowincyi naszych Pretensye ani od Ziem Pruskich, ani od dawnych Krzyżackich Mistrzow Dzierzaw, ani raczey od Pomeranij y nowey Marchij wywod swoy biorą.

Dwor Berlinski niechciał aby przywłaszczenie iego do Pruss Polskich Prawo z Prawa W. Mistrzow do tey Prowincyi było wywodzone, gdyż w tym razie.

rzucie do Kurlandyi, Semigallej, y ktorzy iako dawnych W. Mistrzostwa Części rowniebe toż samo rozciągnąć powinien był Prawo. Czego się mocno obawiał aby snadź tak niezmiernym Potęgi swey Pomnożeniem oczu Sąsiedzkiej Dworu nieprzeraził, zwłaszcza do dania odporu mało sił maiący. Y dla tey to przyczyny na tych tylko teraz przestano Pretensyach, ktorym Załosny stan Kraiu naszego oprzeć się niezdołał. Ułożonych zaś Zamysłow względem innych W. Mistrzostwa Części wykonanie pomyślnieyszemu polecono Czasowi, Ktory może przy tak szczęśliwych początkach bez pochyby sprawić iż wszystkich Krajow zwłaszcza Baltyckiego morza od Stolpy, aż do Narwy, od Krzyżackiego niegdyś dzierżonych Zakonu nastąpi złączenie, a tym samym uknowanego skrycie Dzieła względem założenia Baltyckiego Krolestwa widoczne dokonanie. Dokądże więc zmierzaią uymyślone do Pruss Polskich Prawa? Głębiey rzecz biorącym, chyba tylko do Pomeranij mnieyszey, inaczey Pomerellji zwaney, sięgać się zdaią. Pomerellią tę (o ktorey tu mowiem) niegdyś Xiążę Mestwin II. z Domu Pomerelskiego posiadał, a po zaszłym Onego Smierci w Gdańsku Mieście stołecznym, Pomerellia iściły powinna była w podział naybliższym Jego Krewnym Xiążętom Pomorskim z Domu Szczecińskiego iako wspołlennikom, lecz Ją Polacy opanowali a tym od Krzyżakow iest odebrana.

Pomerania zaś nigdy się swego niezrzekła Prawa, ani wspomnioney Pomerellij iakim kiedy Traktatem ustąpiła (: b:) Elektorowie więc Brandeburscy po zeyściu Xiążąt Pomorskich, wszystkie onych dziedzicy wszy dzierżawy a zatym y Praw Jch stawszy się Uczestnikami, o swoy się upominaią włąsnie a mianowicie o Pomerellią. Przyznać należy iż ten wywod z tak odległych a dla starożytności przyminionych czasow zasięgniony, wcale ma niedo... teczną z Dziejow, dla ziednania sobie prawdy, pomoc. Jakie tylko albowiem mamy w tey rzeczy Dziejopisow Swiadectwa, te wszystkie ani względem Genealogij Xiążąt Pomorskich na rozne Linie pod owczas dzielących się, między Ktoremi Kray był podzielony, ani względem szczegulney każdego z tych Xiążąt Części, ani względem każdemu przynależących Praw y wzaiemnych między niemi Odpuszczow, ani na Ostatek względem Jmion tylu innych pomniey szych Xiążąt dostatecznie nas oświecaią. Rozkołowieli bądź, złe y atoli ... mroty wszelkiego rodzaju Pretensye nayszczęśliwszy Gabinet Polski... wywodzi, Kiedy niedostatek wywodow Prawnych, działami y wszelkie... stępuie. Mestwin II. Mestogin, albo Mestingus czyli Mestojus (: te bowiem wszystkie Jmiona daią mu Dziejopisarze:) nad Pomerellią panu... zszedł bez Dziedzica y Testamentem małą Swą Kraju Cząstkę Przemysławowi W. Polski, y Krakowskiemu, a potym Krolowi odkazał. Na to za życia ieszcze swego do Wykonania wspomnionemu Krolowi Postuszeństwa Przysięgi Poddanych swych zniewolił, iako mowi Kromer de rebus Polon: Lib: 10. pag. 176. Successorem sibi eligit, et intra quartum Annum, mo... Vacuam Ipsi Pomeraniae Possessionem reliquit. A tu przychodzi wątpić

zali

Zali Xiążę Mestwin z Liniiy Gdańskiey idący miał Prawo, oka zać Testamentem Dzierżawy swe Siostrzeńcowi Swoiemu Krolowi Polskiemu Przemysławowi? Powinneby były te Dzierżawy iako obwieszczaiące Listy utrzymuią, spaść na Jego wspołlenników (C.) którzkolwiek bądź, iednak to co się wtey mierze przywodzi iest bez dowodu z kądże albowiem ta wiadomość, iż wtenczas Lenne Prawo tenże sam miało Kształt, y wtey co y dziś było Ważności. Nie iest rzecz do Wiary podobna, aby Lenne Prawo które od Początku swego Ustanowienia samym tylko Germanom teraźnieyszym niemcom służyło, kiedykolwiek było lub być mogło w używaniu u narodów od Słowaków pochodzących, iako to: Wandalów, Kaszubów, Pomorzan, y Polaków. Owszem przeciwnie z Dziejów onych czasów dowieść można. Nayprzód iż Xiążęta udzielne Części Swoiey Kraju ze wszelką posiadali władnością 2do. iż żadnym wzaiemnym y koniecznym względem swych pokrewnych nie były związane powinności obowiązkiem. 3tio. iż Dzierżawami Swemi wedle woli rozrządzać mogli, a tym bardziey one testamentem podług upodobania swego komukolwiek odkazować, co niezliczoną przykładów liczbą stwierdza się. Jakimże więc Prawem Mestwinowi IIdmu możem niedopuszczać swey woli być Panem y uczynione od niego Testamentowe odkazanie kassować? zwłaszcza iż nie lud zożi com kowi iakiemu, lecz daleko bliższey pokrewieństwa Węzłem złączonemu a niżeli Wolgatskiey lub Szczecińskiey Liniy były Xiążęta, Kray swoy Zostawił. Zkąd sprawiedliwe Części Mestwinowey od Przemysława obięcie, ieżeli nie iest zasądzone na lennym Prawie, Którego na on czas Zachowanie między pochodzącemi od Słowaków narodami, nizkąd dowiedzione być niemoże, przynaymniey na przyrodzonym Ktoremu wszystkie ustępuią używaniu u tych narodów będącym, Niemożna tego pokazać z Dziejów, aby Krewni Mestwina, lub Krewnych następcy przeciwko temu od Części Dziedzictwa oddaleni skargę kiedy zanosić mieli, albo też Imperium niemieckie ze swey Strony o oderwanie tey lenności miało się upominać. Tego zaś łacno dowieść możem, iż w Pomeraniy do Rządów następstwo, nie na same tylko Płeć męską spadało, coby być koniecznie powinno, gdyby tam Lenne Prawo było w używaniu. Prawdę tę tak niezbitemi utrzymać można dowodami, iżby żadney Dom Brandeburgski, gdyby tylko słuszności raczył iść drogą, nieznalazł na nie odpowiedzi. Trzeba albowiem wiedzieć iż w piętnastym dopiero Wieku (: Roku 1464.) Druga Szczecińska Linia w Osobie Xiążęcia Ottona III. wygasła, to iest wtenczas, kiedy Prawo niemieckie w nayleps(z)ym nierownie niż w 13 wieku było na Pomorzu używaniu. Po Śmierci wspomnionego Ottona, Fryderyk Drugi, Elektor Brandeburgski (d.) chciał te Dzierżawy mocą dawney umowy względem następstwa uczynioney, sobie przywłaszczyć, Lubo Linia de Wolgast Xiążąt Pomorskich ieszcze niewygasła, z tym wszystkim dway Bracia tey Liniy Eryk II. y wratysław X. w dzierżeniu Krajów Domu Szczecińskiego utrzymali się, daiąc odpor za pomocą Fryderyka III. Cesarza Brandeburczykom częste wtargnienia czyniącym, Obacz (: histoire Eccles: de Pomeranie par Daniel Kramerlio II. chap: 44. pag. 112.

Albo.

"Elektor"
Albo więc Swiętopełk II. widocznie popełnił niesprawiedliwość, chcąc zbroyną
Ręką Kray opanować Szczeciński, żadnego pokrewności Związku za pretext
brać niemogąc, ponieważ naybliżsi krewni y wspol Lennicy iescze wtedy
gasnie Zostawali: albo trzeba przyznać, iż Przemysław Krol Polski, mocą
uczynionego Testamentu, stusznie ciągnął Dziedzictwem Dzierżawy U...
swego Mestwina II. Matki swey Brata, bez względu na Xiążąt Pomer...
raniy bliższey. Zkąd wypływa, czyniąc sprawiedliwy y nieżłomny wniosek,
iż kiedy Pomerellia stusznym Prawem Krolowi Polskiemu Przemysławowi
dostała się z rowną stusznością od Xięstwa Pomorskiego była oderwana, ...
w samey rzeczy sobą naprzod dowieść należało.) tego Xięstwa Częścią, a nie osobnym
Kraiem co samo, Ktore nosi Kaszub Imie, (e) oznaczać zdaie się, a z tąd by nastąpiło
iż Poznieysi Pomorscy Xiążęta żadnego niemieli Prawa odwoływać się do ustąpio-
ney Częsci, ale daymy to, (na co trudno zezwolić,) iż wygasła Xiążąt Pomorskich
Familia przez Testament Mestwina II. ukrzywdzona, stuszne do Pomerellij
rościć mogła Pretensye, Prawo atoli to, do Elektorow Brandeburgskich rozcią-
gnąć się żadną miarą niepowinno. Izaliż Francuscy Krolowie maią moc roszcze-
nia Pretensyi do całych Niemiec, Włoch y Katalonij, z tey iedynie przyczyny, iż
po Krolewskim Karolowingow pokoleniu nastąpili? Każdy to tylko Dziedzi-
ctwem może osiągnąć, co w oczywistym znayduie spadku, żaden Dziedzic o...
coną rzecz, lub od Przodka za Zycia Jego darowaną, niema upominać się Prawa
Elektorowie Zatym Brandeburscy po Ostatnio zeszłym Bogusławie XIV. Xiążę-
ciu Pomorskim, tego tylko stać się mogli Dziedzicami, co na owczas Pomerania
w Obrębie swych Granic Zawierała. Nad to Prawo Elektorow Brandeburskich
do Pomeraniy nienaiakim Powinowactwa lub pokrewieństwa związku, lecz
na pewney zasadza się względem następstwa Umowie między Elektorami Do...
Brandeburgskiego, y Xiążęciem Barnimem Wielkim w Roku 1386 zeszłym ...
nioney. Ta umowa daleko ten czas uprzedziła, w ktorym Dom krolewski de ...
honzallern dzisiay Panuiący Godnością Elektorską był zaszczycony, Co ponieważ
w Roku 1417 stało się, niemogł przeto żadną miarą do tey wchodzić umowy. Do...
też tu należy, iż wczasie teyże umowy między Barnimem W. y dawnemi Bran-
deburgskiemi Elektorami Zawartey, iuż Kaszuby albo Pomerellia dobrze od
Pomeraniy była odłączona. niemogła więc żadnym sposobem być celem tey umo-
wy, ani iakiegokolwiek do wspomnioney Pomerellij Elektorom Brandeburgskim
podawać Prawa.
Pozwolmy bowiem y na to, chociaż iest rzeczą bardzo wątpliwą, iż po wygasłey w...
bie Xiążęcia Gdańskiego Mestwina II. Xiążąt dalszego Pomorza Familij, powinn...
li po niey nastąpić Xiążęta Pomeraniy bliższey, a po nich podług ugodnego Przy...
rza Dom Bawarski w Brandeburgij panuiący, miał być następcą Pomerel...
Atoli niebyła już natenczas z tych Państw Liczby, Ktore się Prawem Na...
stwa iakiey dostawały Familij. Dom zaś Elektora Brandeburgskiego iuż
z Familij Bawarskiey gdy ustał Elektorstwo Prawem kupna przeszło w ...
Xiążąt Luxemburgskich, po nich zaś Familia Hohenzollernow Jnwestyturę ...
Państwa Cesarskiego na tę otrzymała Godność. Podiakimże tedy Sprawie-
dliwości przynaymniey pozorem Dom Elektorski Hohenzollernow może Sobie
do Pomerellij Pretensye rościć?

Przy...

Przyczyny ktoremi bardzo mocny nasz Sąsiad zaiechanie znaczney Części Wielko-
polskiey z tamtey Strony Noteczy położoney chce usprawiedliwić, niemniey są
nikczemne. Ta Część podług przeciwney strony zdania, powinna była przedtym na-
leżeć do nowey Marchyi, ktorą niesprawiedliwie Polacy oderwawszy do Polski
przyłączyli, a przetoż Krol Pruski iako Elektor Brandeburgski ma upominać
się y odebrania iey Prawo. Przyznaię iż Część Kraju z tamtey Strony Noteczy
leżąca do dalszey przedtym Pomeranij czyli Kaszubow należała, ale aby też Część
pod ten czas zwłaszcza z nową Marchyą, ktorą Krzyżacy w Zastawie od Elektora
Zygmunta z Familij Luxemburgskiey trzymali, być miała złączona, iest to
rzecz ktorey żaden niedowiedzie. Z drugiey zaś Strony iest pewna, iż Polska utey
ktora iest ku Pomerellij Stronie, też sama miała wtedy, co y podziś dzień
Granice. Podczas Woyny, ktorą Krol nasz Jagiełło wiodł z Krzyżakami, nay-
mnieysze Kraju niestało się oderwania. W takim też y Pruscy Possessorowie mogli
w Roku 1455 od Elektora Fryderyka II nową Marchyą z temiż samemi
Granicami. Odkupić z iakiemi przedtym była przedana; y gdyby iaką część
od Polaków oderwali byli, nie zaniedbał by pewnie Elektor Fryderyk II
Przypomnieć się o to u Polaków, maiąc zwłaszcza bardzo sposobną do tego porę.
Polska bowiem na ten czas woyny z Krzyżakami, ktorzy na iey poparcie nową
tę Marchyą przedali, przez 13 lat wiodąc, bynaymniey by ustąpić tego
Elektorowi niepowątpiewała, byle tylko na przeciwko iey Nieprzyiaciołom
chciał pomagać, Wszakże iest rzecz uważenia godna, Dwor Berlinski
ściele, umnieyszone nowey Marchyi granice, do Polski pretensye, kto-
rą słusznieyszym nierownie prawem, otoż samo, a y u tegoż Dworu dopominać
się powinna. Iżali bowiem nowa Marchya nie składała się z tych kawa-
łow y części Ziemi, ktore są oderwane od Pomorza y Polski? y samo na-
zwisko te nowa Marchya nie pokazuie: iż ten kray przyłączony iest do Mar-
chyi? Nie tayno iest, iż ta była Margrabiom iako Xiążęt Cesarstwa iedno-
stayna Maxyma, podbić cały Narod Słowacki, iuż to z Wandalow, iuż z Po-
morzanow, iuż z Polakow, składaiący się, co też w Kraiach między Elbą y
Wartą leżących pomyślnie udało, zaludniwszy ie do tego osadami z Nie-
miec, a naybardziey z Niderlandu sprowadzonemi.

Albert Krantz rodem z Hamburga w swey Xiędze ktorey Tytuł Wan-
dalia (f.) a ponim nasz Kromer w Xiędze XI Kar: 180 wyraźnie mowią,
iż po zabiciu Krola Polskiego Przemysława, wiele Miast z ktorych się no-
wa Marchya składa, było oderwanych od Polski, wiadomo także y to iest
z Historyi, iż ci sami Margrabiowie mocno się potym o Pomeranią y Gdańsk
Miasto kusili, z tego tedy cośmy dopiero mowili, moglibyśmy słusznieysze
nierownie y gruntownieysze do nowey Marchyi mieć prawo, ktorąśmy przed

tym

Przedtym ieżeli zechcemy z dawney zaysćie Historyę, y trzynastego wieku
zasiągnąć wiadomości, w naszych trzymali Rękę, z łaski gdyby do
parcia Interessow, tego moc przystąpiła Orzia (g) ale pozwolmy na czas
że Polska tę część kraju z tamtey strony Noteci leżącą, ktora przedtym do
Marchyi należała Brandeburgskiey sobie przywłaszczyła, tego iednak nikt nie
dowiedzie, żeby ten kray Polaey na Elektorze Brandeburgskim zyskać miała
ktorzy żadney w owych czasach to iest w wieku XIV z Elektorami tak Domu
~~Blande burgs~~ wara
Brandeburgskiego iako też Luxemburgskiego Woyny nie widzieli, przydzieli
Na to, co uniwersał Sam czyli Deklaracya Dworu Berlinskiego wyznać
przystać należy, iż Polska ten kraie kawał od krzyżakow, iako od Nie
przyiacioł swoich orężem nabyła, a zatym do niey należał Iure Belli
prawem Woyny. u nich tedy podług wszelkiego prawa, niech się Dom
Brandeburgski ieżeli tylko krzyżacy wspomniony słusznie posiadali
kray, o swoie szkody y krzywdy dopomina, nie zaś u Polski, ktora nic
wcale w tey Materyi Domowi Brandeburgskiemu nie iest winna (:
To wszystko y prawem Narodow y zwyczaiem od Niepamię
czasow ustanowionym doskonale zgadza się, na ktorey prawdy
dzenie wiele można by przywieść przykładow, ale dosyć mi będzie na
dnym z Historyi pięknym wyiętym, czytamy w Rozdziale XI Xięgi Sędziow
że Ammonitowie upodobniey całe Materyi swe do Iawnego przeciw
Izraelitom zaniesli skargi, w iakiey teraz Dom Brandeburgski do
ściele Pretensye, Ammonitowie uskarżali się na Izraelczykow, iż
opanowali kray cały, w ktorym między Arnon y Rzeką Iabok leży, kto
przedtym do Ammonitow należał. na co im ci Izraelitowie dali od
powiedź iż ten kray Ammorhyczykom swym Nieprzyiaciołom nie
im spokoynie go przytym przez lat 300 bez żadney z strony Ammo
nitow odezwy trzymaiąc odebrali, zawziąwszy tedy w tak długim
czasu przeciągu o wasz kray nie opomnieli się; Wy więc Ammonito
przecie Jeste niegodziwie z Izraelitami postępuiecie, kiedy im Woynę
kraju podbitego od ich Nieprzyiacioł kraju po wypełnieniu 300 Lat
wypowiadacie; Wszakże y Boy sam tę sprawę na stronę Izraelczykow
sądził. Nie tu iednak iest koniec Dworu Berlinskiego pretensyi Wy
czegoś się od nas domaga, kiedy wyciąga dla nie nie trzymanie przez
400 w possessyi tak pięknego, iaki iest między morzem Baltyckim
Wisłą y notecią kraju, a ztąd wynikaiącey straty, były mu leżące po prawey

stronie

Stronie Wisły całe Prussy Polskie, to iest Woiewodztwa Malborskie Chełminskie y Biskupstwo Warminskie, w nadgrodę oddane, ale przystaniemy Teraz iescze na to/ co iest Oczywistym fałszem/ iż Pretensye Dworu Berlinskiego są sprawiedliwe, umiał atoli król Pruski te urowne szkody, z tak długiego nietrzymania kraiu do siebie należącego, wypływaiące Dobrze iuż sobie nadgrodzić, Naypierwod bowiem z nie ozachodzącey różnicy Między Kaszubią, w ktorey za czasow Mestwina II zadnego okrom Gdanska nie było Miasta, a w stanie Pomerellij teraznieyszym w sobie 20. Miast od Samych Krzyzakow zbudowanych, wywierzaiącey nie wspomnę: Mowmy raczey o teraznieyszych Interesu tego okolicznosciach. Ktoż tego Nie widział, iako Krol Pruski pod pięknym pozorem powietrza, osciągnąwszy kordon z kraiu więcey nad Osm razy niż Kaszuby obszernieyszego, to iest z Prus Polskich, y Sameyże Wielkopolski niezmierne przez Trzy lata wybierał Summy, Summy on wymogł częscią przez nakazane w Ziemii Prowianty, y niezmierne furaże częscią przez Cło w Kurdzieniu ustanowione, częscią naostatek przez pienięzne kontrybucye, a fałszywey Monety w kray nasz podrzucenie, cóż mowić o werbunkach gwałtownych, O Tysiącach ludzi zgodnych do Osad zabranych, y o innych niezliczonych Sposobach, ktoremi Obywatelow tych to nieszczęsliwych Prowincyi tak potrafiono wyniszczyć iż im krom rospaczy y nędzy okropney nie niepozostało, A takowe niezmiernych bogactw wydarcie, czyliż nieporownanie obficiey Wszelkie, ktore tylko z Kaszubij, w tym w iakim zostawała przed lat 470 Stanie mogł mieć Mestwin II y Jego następcy, Dochody; Zapłaciła tedy Az nazbyt Polska z tak długiego niepożytkowania z tego kraju, ktory Dwor Berlinski do siebie należącym bydź mieni.

Wszakże gdy by w tym Interesie dowodami było y sprawiedliwoscią Czysto walczyć y niczego więcey do wygraney, nad pokazanie iasnie Prawdy nie trzeba było, łatwo bysmy nasze wzaiemnie do Dworu Berlinskiego pokazać y ich słusznosć wesprzeć podobniez dowodami mogli.

Nie tayno iest nikomu, iż szląsk był niegdyś Polski, a do Piastow Należący, częscią ktory odstrychnąwszy się, potym od Polski, Czechom Się w opiekę poddali. Ktory postępek rownie iak Mestwina II Kaszubią Krolowi Polskiemu Przemysławowi odkazującego nie był uchwalony. A iako po wygasłey Mestwina Familij Piastow, wrocic się do Polski był

Powinien

Był powinien. Wygasła w prawdzie w osobie Kazimierza Krola y Janu
sza Xiążęcia Mazowieckiego, tak iako y Xiążąt Pomorskich w osobie
Bogusława XIII Familia Piastow ale Dom Jagielloński, a to Nie
Obierani Polscy krolowie iako prawnemi są Następcami Piastow, za
Wszelkiego Jch Prawa bydź Dziedzicami powinni, tym własnie sposo
bem iakim Elektorowie Brandeburgscy z Familij Hohenzollernow po
chodzący; Wszelkiego po Pomorskich Xiążętach Stali się następcami Pra
wa, z tym wszystkim na Szląsk krolestwa Czeskiego krolowie prawni
Lennesci tak, iako Kaszubię, krzyżacy kawalerowie w swych zatrzymali
Rękie, a iako krol Teraznieyszy Pruski tenże sam Szląsk traktatem w Roku
1743. Wrocławskim od korony Czeskiey nabył, tak Polacy Kaszubię prz
Traktat Torunski 1466. od krzyżakow byli dostali, a ieżeli spokoyne
Nieprzerwane, y wielą Set lat przeciągiem kraiu iakiego odziedziczenie
Stwierdzone, iuż teraz nie waży, trzeba nam tedy Polakom, iak się tylko
zamarły to wszystko z cudzych Rąk odebrać, cośmy przed laty w naszych
Trzymali, a nayprzod na Szląsk, że to tak bogatą a mlekiem i ta
Dostatki y miodem płynącą, a pod cudzym Rządem od tylu wiekow z
staiącą, Prowincyą, Oczy nasze Obrocmy, a w nadgrodę długiego nie
zbyt nietrzymania tak kosztownego kraiu zażądaymy skoro tylko siłu
Potemu będą całą Marchyą Brandeburską. - - - O myśli ucieszne
O Snie przemiiaiący! Rzecze kto prawda, może się to komu rzeczą nie
dobrą zdawać, ale u Boga czyżbyli to niepodobną? czyżbyli to temu, kto
ry iest zawsze uciemiężonych niesprawiedliwie, Obroncą? y Mściciel
lem, trudno ramienia naszego iako Jnstrumentu zażyć do wykonania
Tey rzeczy ktora się teraz proiektem niewzruszonem bydź zdaie? Czyliż Dzie
Swiata nie miały nigdy takich y bardziey iescze niespodziewanych od
zamian! a nie idąc daley, Wieki nasze iuż takich widziały Bohatyrow
ktorzy o włosek od swey zguby będąc, strasznemi się, potym całey Euro
Stali, albo nie wiemy, iż iedney czasem ukoronowaney Głowie Smier
prętsza, lub poźnieysza, kilką miesiącami nadzwyczayne w nayzna
komitszych Laurach sprawić mogła odmiany?

Namienitem iż za Prawem natury idąc, żadney Preskrypcya w tym
zacie wagi mieć niepowinna, gdyż ta materya żadnym aż dotąd nie

obwaro:

Obwarowana ustanowieniem, rzecz iest z tym wszystkim pewna; że dla bezpieczeństwa y spokoyności Narodów nieodbita wydzieć się daie potrzeba; aby Preskrypcya od wszystkich była przyięta, y dobrze mym zdaniem w księdze II Rozd: IV Grocyusz mówi, iż bez takowey ustawy sprzeczki między Państwami y ich Granicami, a z tąd wynikaiące Woyny nigdy nie wezmą końca, sięgać albowiem z przeszłowieczney a równie niepewney, Jak od naszych czasów oddaloney Starożytności, w którey nabywanie y Posiadanie krajów iedynie od wzwiennego zawisło losu, niewsch Pretensyi dowodów, iest to chcieć niesprawiedliwość. wego przedsięwzięcia, Pchyć swoię umobruszenie przez niegodziwe woyny królestwa, przed całym Swiatem skazać. niewiem iakim by to sposobem z Historyi, która w tym Nam żadnego nieużycza Swiatła, dowieść można, aby tamtych wiekow Sprzeczki między Państwami zachodzące, żadnemi ugodami, żadnemi Traktatami, zaspokoione niebyły. Jakim sposobem na przykład, o którey Teraz rzecz iest sprawie, można utrzymywać, iż względem Kaszubowskiej części Pomeranii, bliższey nie umowili się, lub z Polakami lub też z Krzyżakami, Ale chcieli potomności tę sprawę do rozdzielenia zostawić; ale choć by y tak było, nie iest że to rzeczą sprawiedliwą aby w takowey wątpliwości, Iż mocą ugodnego Przymierza, Xiążąt Pomorskich, Dom Elektorów Brandeburgskich, żadney nigdy od Roku 1454 do Pomerellii, y krajów z tamtey strony Notecy leżących, niestał Pretensyi; a przeto choć by też także Dom: Wspomniony do tych krajów Miał Prawa, samym tym przez tak długi Czas zamilczeniem, zrzekł by się go dobrowolnie. Lecz gdy tak iest, iakże teraz Dom Brandeburgski wznawiać teraz prawa, do tych krajów może. których Dobrowolnie odstąpił: ale przystańmy iescze ostatni raz nato, dla zupełnego tych uwag rozstrzygnienia, że wszystkie Pretensye Dworu Berlińskiego Są sprawiedliwe, azaliby niemógł Dwór wspomniony zwyczaynemi Negocyacyi drogami, z tak stałym Zwiazkiem, iak iest teraz Polska królestwem, Tego Interessu zakończyć? Zawiz tady pobudza Przeciwko nam Jne Dwie Strasne a godne panowania Potencye, które się wspaniałym umysłem Temu nieszczęśliwemu królestwu od niejakiego czasu iuż stawiły: z których Jedna Zwiazkiem iako prawdziwa Przyiaciółka w Roku 1768 zawarta przymierze, którym wobecności Europy całość Dzierżaw naszych gwarantowała, przymierze, które między istotnemi Prawami Polski, iest policzone; Zaco Dwór Berliński, przez skryte postępki do uczestnictwa swych względem rozrywania Polski zamysłów, te Dwory pociągał: którego niezadługo

Zato:

Załować będą, iak tylko postrzegą ze tych wszystkich Dworu Berlin-
skiego postępkow, ten był, a nieinny koniec, aby się stał wszelkiego han-
dlu na Wisle Portu Gdańskiego, a zatym morza Baltyckiego Panem, a to
Nasz Sąsiad czyli raczey poprawdzie mowiąc, nasz Rzeczywisty Monar-
Stawszy się, Dźwiny wyiąwszy, wszystkich Rzek Polskich, ktore do Morza
Wpadaią Panem, wkrotce niezmierne pożytki z nowo nabytych krajow
Mieć będzie, co iuż teraz z wielkim pospiechem wykonywać zaczyna,
Rozciągaiąc daley swe Panowanie, niż mu dwie Inne pozwoliły Ko-
lencye; Patent w ktorym Pruski o swych oznaymuie Pretensyach,
Datowany 13 Września y tegoż samego dnia z woyną Ręką bierze C-
Wygania z niego nasz Garnizon, naznacza Dzien 27 tegoż Miesiąca, -
nanie mu od zabranych Obywatelow przysięgi wiernosci, niepozwala
Im ani tyle nawet w ktorym by od swey przysięgi ktorą byli uta-
Monarsze uczynili, mogli bydź uwolnieni. Dnia zaś 18 Września Re-
dent w Warszawie Krola Pruskiego w obszernych wyrazach o zamy-
Monarchy swego oznaymuie. Kiedy iuż w zabranym Kraju woysko
Pruskie niezmierne nakazuią, y wybieraią podatki, nowe Regimenta z
ką gorliwoscią y szybkoscią zaciągaią. Nigdy ten Kray wolny y sp-
ny, ktory tyle krzywd, podczas ostatniey Woyny, to iest od Roku 1756
aż do Roku 1762. od swego Sąsiada poniosszy, zachowywał Jed-
nak dotąd Sąsiedzką przyiaźń, nigdy mowię tyle niedoznał n-
I nigdy tak nielitosciwie iak teraz niebył spustoszonym.

Wtym tedy tak nieszczęsliwym zostaiąc Stanie, innego nieznayduie-
Ratunku, iak tylko tę sprawę Naywyższemu poruczyć, niech ią, mię-
Nami y Ciemiężnikami naszemi osądzi, y rozproszy woynę me-
Naród; a do tego mamy niegodney Korony godnego krola, nad ktory-
Wszechmocna Opatrzność Boska tey to okropney 3 Listopada N-
Widoczną pokazała Rękę, daiąc znać przez to Swiatu całemu iż n-
Jak tylko zechce ostatnim upadkiem grożący, a prawie iuż zginio-
Kray podzwignąć, y szczęsliwym uczynić. Pokażmy tedy całey Euro-
Co wolny a odważny Naród pod rządem mądrego y ulubionego Kro-
y Pana, dokazać może, Pokażmy iak wielka zachodzi rożnica, mię-
Męstwem wspaniałych Rycerzow, ktorzy poddawszy się, porządney -
chnosci, woiuią za wolność y Oyczyznę, niegodziwie uciemiężoną, a
stwem podłych y wzgardzenia godnych Naiemnikow.

Noty

(a.) Zastrzeżenie się, które Król JMść Pruski względem Dzierżaw Rzeczy Pospolitey Polskiey na Seymie w Warszawie 24 Maja 1764 przez Xiążęcia Carolath y Pana Benoit uczynił, w tych się zamyka słowach, Ne haec recognitio Nec juribus nec possessionibus Reipublicae sit damno vel Praejudicio — Nec animum nec mentem esse suae Majestatis, Tituli Tractatibus et Conventionibus quidquam Praejudicii afferre, zaś te słowa bezprawnego Prus Polskich zagarnienia nie potępiaią.

(b.) Monarchia Brandeburgska tego do Pomerellij Prawa którego nigdy nie miała, ustąpić nie mogła. ten nawet który by go mieć mógł, iuż go od Roku 1311 utracił, kiedy ta Prowincya tegoż czasu od Margrabiów Kawalerom Krzyżackim za summę 10000 grzywien była przedana, Patrz Schütz y Garcaeus p: 103.

(c.) Daymy to iż byli iacy współlennicy (: na co nie pozwalaią :) zachodzi pytanie, kto był zwierzchnim Panem, od którego by ta lenność zawisła, podług prawideł onych czasów lenności Panem tym Rzymskim Cesarz być powinien. a zatym żeby Dom Brandeburgski na swą mógł przenieść strony, kiedy, w wygasłey Xiążąt Pomorskich linij w tym przypadku Pomerania do Imperium wrócić by się powinna.

(d.) Obacz zaś Garcaeus de rebus gestis March. Brandebur. pag: 206.

(e.) Przywodzę tu Świadectwo Mikołaia Leuthingiera sławnego, y bez przywary, co się tycze Praw Brandeburgskich Historyka Casulia (: Mówi on na karcie 40. swoiey Typografij :) Prior Marchiae Jurisdictionis fuit Polonorum (: [illegible] Princeps Janussius filium habebat formosam, quam Swentopolcus In Matrimonium ex lesce Regis Consilio ducebat, nec multo post Janussius Obit, Swentopolcus igitur Casuliam Occupat, Contra assensum Regis, quo Ingratissime in balaneis Obtruncato, ipsam cum Pomerania (: nimirum Pomerellia :) divellit a Polonia cui hactenus mille Marcas pependerat. Jeżeli więc dopiero, od Swentopełka Kaszuby do Państw Xiążąt Pomeranij dalszey zostały przyłączone, rzecz oczywista iż ieden z jego Następców to iest Mestwin II Albo Mestingus, iako de Garcaeus na karcie 206. nazywa, nie był koniecznie obowiązanym, przez Pomeranią bliższey linij krewnym, pominąwszy Siostrzeńca swoiego testamentem oddawać;

(f.) Lib: VII C 40 p 169. toż samo potwierdza Iach. Garcus de [illegible]
Gestis March. Brand. Lib 11 p 99 potym 123 nakoniec 103 tenże wy-
raźnie mówi, iż nowa Marchya także była częscią Kaszubow.

(g.) Umowa zaszła między Jagiełłom Krolem, y Frydrykiem Elekto-
rem: Mocą ktorey Frydryk II Syn Frydryka I biorąc za żonę Jadwi-
gę Królewnę Polską, miał wziąć wposagu Krolestwo Polskie, po zeszciu
Swym bez Potomka Płci Męskiey z życiu. pod tym atoli warunkiem
aby przyłączył do Krolestwa Marchyą, ktora od niego dawniey była
Oderwana, (: oczywiscie przeswiadcza, że nowa Marchya należała
Przedtym do Polski. obacz Leuthingiera in Typographia posteriori:)

(h.) Zrodło Pretensyi Dworu Berlinskiego, do wszystkich Dawny
Krzyżackiego zakonu Dzierżaw; iakoto Inflant, Kurlandyi, Semigallii
y Estoryi; owszem y tych, ktore ten zakon w Niemczech posiadał, by
naymniey nie iest ukryte, przed głębiey na uwagę rzeczy biorącemi
Ina dalszy zaś wnioskiem okoliczności przyłączonemi, wkrotce być
może, bez wątpienia, że Gabinet Brandenski, przy takim rzeczy swo
Biegu, y tak pomyslnym Dworow europeyskich omamieniu, do
Tego skrytę swe złożenia doprowadzi stanu, gdzie wnaymnieyszey
Jego pretensyi, uspokoiać go, chociaż z zgubą całey Europy
wszystkiey rzecz będzie konieczna. Co się tylko od Roku 1740. a mianowicie
Pod czas ostatniey woyny stało, to wszystko sprawiedliwie za
Urosły, namienionego wniosku może bydź poczytane. Czas przyszły
Nad podziw nieszczęśliwą, więcey mierze ukazuie Perspektywę.

PRZETŁOMACZENIE
DEKLARACYI IEDNOSŁOWNYCH
OD MINISTROW TRZECH POTENCYI SĄSIEDZKICH
MINISTERIO
JEGO KROLEWSKIEY MCi
Y RZECZYPOSPOLITEY
Die 4. Xbris Anno 1772.
PODANYCH.

NAyiaśnieyſza Ceſarzowa Jeymość Krolowa Węgierſka y Czeſka przyięła to z niewymownym podziwieniem, iż tak Jey Deklaracya przez niżey podpiſanego Miniſtra podana, iako też Deklaracye Jmperatorowy Jeymości Roſſyiſkiey y Krola Jmci Pruſkiego, ſłabą uczyniły impreſſyą, do przyſpieſzenia oſtatniey rezolucyi Rzeczypoſpolitey z trzema Sąſiedzkiemi Państwami, względem ich pretenſyi do Polſki; pretenſyi, ktore iſtotny interes Jch Koron, nie pozwala puszczać na los niepewnych przypadkow, y zamieszania, iakim zawsze to Krolestwo podlegało. Do pewnego tylko kresu idzie pomiarkowanie, ktory mu powaga y sprawiedliwość rzeczonych Dworow zamierza. Ta prawda, ponieważ nie może bydz ukryta przed okiem przezornym Krola IMci, ani bydź oboiętna dla ſerca Iego, ieśli ie głos wołaiący Oyczyzny przenika; przeto Nayiaśnieyſza Ceſarzowa Jeymość, Krolowa Węgierſka y Czeſka, ſpodziewa ſię, iż Nayiaśnieyſzy Krol Jmć Polſki, nie zechce podawać ſwoy Narod na cel nieſzczęśliwych przypadkow, ktore wynikaią z ſzukaney przewłoki złożenia Seymu y negocyacyi iedynego środka do podźwignienia Oyczyzny Jego, do ożywienia formy Rządow Rzeczypoſpolitey tylo niebeſpiecznemi razami dotkniętey, oraz do uczynienia konca tylu nieſzczęśliwościom, o ktore ią interes prywatny, ambicya, nienawiść, y niezgody domowe przywiodły.

Dan w Warſzawie Die 4. Decembris 1772.

KOMMISSYA RZECZYPOSPOLITEY WOYSKA KORONNEGO.

Z powodu Pisma drukowanego w Lesznie *secunda Elapsi* w przytomności nicktorych Obywatelow Przezacnych Woiewodztw Wielko-Polſkich, ręką J. W. Sułkowſkiego Woiewody Gnieźnieńſkiego *qua Primi in Ordine* podpisanego; Wszem w obec y każdemu z osobna komu o tym wiedzieć należy, mianowicie J. OO. J. WW. WW. M. W. Mć Panom y Braci tychże Woiewodztw Wielko-Polſkich Obywatelow do wiadomości podaie. Jż idąc torem Prawa, ktore wszelkich czynności Obywatelſkich bydź powinno Prawidłem, powydawała Ordynanse swoie Exaktorom Regimentow y Deputatom Chorągwi, Repartycye płacy swey tak Zołdu iako y Hiberny w tychże Woiewodztwach maiących, aby należytość swoię na Ratę tegoroczną *Septembris*, zawiesiwszy zaległe z dawnieyszych Rat Retenta, z mieysc *respective* sobie Prawem wyznaczonych odbierali, zaś *à Refragariis* onċż podług Prawnego pozwolenia z powiększeniem w potrzebie Sił exekwowali; Zapobiegaiąc więc gwałtownościom, ktoreby tak z uporu Przezacnych Obywatelow w wypłaceniu powinnych Podatkow, iako też z surowego dopominania się satysfakcyi należytości przez Officyerow wyniknąć mogły, tudzież ażeby Przezacni Obywatele rzeczonych Woiewodztw Wielko-Polſkich zdrożną Prawa Interpretacyą w rzeczonym Piśmie w Lesznie datowanym w sobie zawieraiącą, uwiedzeni nie byli, KOMMISSYA RZECZYPOSPOLITEY Woyſka Koronnego do posłuszeństwa Prawu Onychże miłością Dobra Publicznego zagrzewaiąc, o wyszłych Ordynansach na Exakcye Płacy Woyſkowey do tychże Woiewodztw, Onychże obwieszcza y uwiadomia, oraz ten Uniwersał dla powszechney wiadomości do Grodow mieć chce rozesłany. Działo się w Warszawie na KOMMISSYI RZECZYPOSPOLITEY Woyſka Koronnego Dnia 7. Miesiąca Listopada 1772. Roku.

JOZEF ANTONI PODOSKI Wojewoda Płocki Prezyduiący.
JOZEF STEMPKOWSKI Kasztelan Kijonſki z Senatu Kommissarz.
HIERONYM WIELOPOLSKI K. W. K. z Stanu Rycerſkiego Kommissarz.
WINCENTY MODLINSKI Podkomorzy Brzeſki Kuj: z Stanu Rycer: Kommissarz.
ANTONI CZAPSKI Podkomorzy Chełmińſki z Stanu Rycer: Kommissarz.
KAZIMIERZ RADONSKI Generał Major Woyſk Koron: z Stanu Rycer: Kommis:
MICHAŁ SWIEYKOWSKI Pułkownik Woyſk Koron: z Stanu Rycer: Kommissarz.

KOMMISSYA RZECZYPOSPOLITEY WOYSKA KORONNEGO.

Szem w obec y każdemu z osobna mianowicie komu o tym wiedzieć należy do wiadomości podaie, kiedy w czasie teraźnieyszych rozruchow w Kraiu nienieyszym od lat kilku wszczętych, rożne pod rozmaitemi pretextami Osoby Zołd Woysku Komputowemu Konstytucyą Anni 1717. wyznaczony z Repartycyi ich właściwey od Obywatelow Koronnych już to gwałtownie, iuż udawaniem się za prawnych Exaktorow wybierać ważyły się, przez co nietylko pokrzywdzenia Obywatelow, lecz y zawod w punktualności płacy dla Chorągwi y Regimentow J. K. Mci P. N. Miłościwemu y Rzeczypospolitey wiernych, Ordynansom Kommissyi Woyskowey Koronney posłusznych praktykowane były; przeto zabiegaiąc takowym inkonweniencyom Kommissya Rzeczypospolitey Woyska Koronnego nienieyszym Uniwersałem po Woiewodztwach do Grodow, iako też y do Woyska Oboyga Zaciągow rozesłanym uwiadomia, y wszystkich J. OO. J. WW. WW. Jmciow Panow Dobr Ziemskich Dziedzicow, Duchownych y Krolewskich Possessorow, lub też iakimkolwiek Prawem dzierżących ostrzega: aby żadnemu Deputatowi Chorągwi Komputowych y Exaktorowi Regimentu Woyska Koronnego, Pogłowne lub Hyberna tak na Ratę blisko nadchodzącą 7bris w Roku teraźnieyszym iako, y na zaległe oddawane nie były, ktoraby Chorągiew albo Regiment wyraźnego do Exakcyi teyże Raty od Kommissyi Woyskowey Koronney nie miał Ordynansu, y dla tego wszystkie Chorągwie Polskiego Zaciągu, iako y Regimenta Woysk Koronnych do władzy Kommissyi Woyskowey Koronney przez Stany Rzeczypospolitey oddane, uczynić maią nieodwłoczny rekurs do Kommissyi nienieyszey z żądaniem wydania sobie *respective* Ordynansow na exekwowanie Raty 7browey Anni 1772. iako y Retentow do własnych po Woiewodztwach Repartycyi, a z takowemi dopiero od Kommissyi nienieyszey Ordynansami Deputatow lub Exaktorow po Zołd w czasie prawem wyznaczonym wysyłać będą mogli. Działo się w Warszawie na Kommissyi Rzeczypospolitey Woyska Koronnego Dnia 30. Czerwca 1772. Roku.

***JOZEF ANTONI PODOSKI** Woiewoda Płocki Prezyduiący*
***HIERONYM WIELOPOLSKI** Koniuszy W. Kor. Kommissarz*
***WIECENTY MODLINSKI** Podkomorzy Brzeski Kuiawski Kommissarz*
***KAROL MALCZEWSKI** Generał Major Woysk Kor. Kommissarz*
***KAZIMIERZ RADUNSKI** Generał Major Woysk Kor. Kommissarz*

KOMMISSYA RZECZYPOSPOLITEY WOYSKA KORONNEGO.

W Szem w obec y każdemu z osobna mianowicie komu o tym wiedzieć należy do wiadomości podaie, kiedy w czasie teraźnieyszych rozruchow w Kraiu nimieyszym od lat kilku wszczętych, rożne pod rozmaitemi pretextami Osoby Zołd Woysku Komputowemu Konstytucyą Anni 1717. wyznaczony z Repartycyi ich właściwey od Obywatelow Koronnych już to gwałtownie, iuż udawaniem się za prawnych Exaktorow wybierać ważyły się, przez co nietylko pokrzywdzenia Obywatelow, lecz y zawod w punktualności płacy dla Chorągwi y Regimentow J. K. Mci P. N. Miłościwemu y Rzeczypospolitey wiernych, Ordynansom Kommissyi Woyskowey Koronney posłusznych praktykowane były; przeto zabiegaiąc takowym inkonweniencyom Kommissya Rzeczypospolitey Woyska Koronnego ninieyszym Uniwersałem po Woiewodztwach do Grodow, iako też y do Woyska Oboyga Zaciągow rozesłanym uwiadomia, y wszystkich J. CO. J. WW. WW. Jmciow Panow Dobr Ziemskich Dziedzicow, Duchownych y Krolewskich Possessorow, lub też iakimkolwiek Prawem dzierżących ostrzega: aby żadnemu Deputatowi Chorągwi Komputowych y Exaktorowi Regimentu Woyska Koronnego, Pogłowne lub Hyberna tak na Ratę blisko nadchodzącą 7bris w Roku teraźnieyszym iako, y na zaległe oddawane nie były, ktoraby Chorągiew albo Regiment wyraznego do Exakcyi teyże Raty od Kommissyi Woyskowey Koronney nie miał Ordynansu, y dla tego wszystkie Chorągwie Polskiego Zaciągu, iako y Regimenta Woysk Koronnych do władzy Kommissyi Woyskowey Koronney przez Stany Rzeczypospolitey oddane, uczynić maią nieodwłoczny rekurs do Kommissyi ninieyszey z żądaniem wydania sobie *respective* Ordynansow na exekwowanie Raty 7browey Anni 1772. iako y Retentow do własnych po Woiewodztwach Repartycyi, a z takowemi dopiero od Kommissyi ninieyszey Ordynansami Deputatow lub Exaktorow po Zołd w czasie prawem wyznaczonym wysyłać będą mogli. Działo się w Warszawie na Kommissyi Rzeczypospolitey Woyska Koronnego Dnia 30. Czerwca 1772. Roku.

JOZEF ANTONI PODOSKI Woiewoda Płocki Prezyduiący
HIERONYM WIELOPOLSKI Koniuszy W. Kor. Kommissarz
WIECENTY MODLINSKI Podkomorzy Brzeski Kuiawski Kommissarz
KAROL MALCZEWSKI Generał Major Woysk Kor. Kommissarz
KAZIMIERZ RADUNSKI Generał Major Woysk Kor. Kommissarz

—

Odpowiedź na Deklaracye dane Ministrom Króla Jmci y Rzpltey Polskiey przez Jmc P. P. de Sztachelberg, de Benoit Ministrow Imperatorowy Jeymci Wszystkich Rossyi y Króla Jmci Pruskiego na dniu 18 Wrzesnia y Cesarzowy Jeymci Królowy Węgierskiey y Czeskiey na dniu 26 7bra Roku Pańskiego 1772.

129

Niżey podpisani Ministrowie Króla Jmci y Rzpltey Polskiey po doniesieniu J. K. Mci o podanych sobie przez Jchmć P.P. de Sztachelberg y de Benoit pod datą 26. z. przesz. Miesiąca Deklaracyach po zasiągnieniu przez J. K. Mci w tey mierze Rady Senatu swego odebrali rozkaz odpowiedzi na nie w następuiący sposob.

Pomyślne a od własnego interessu dalekie starania ktoremi Nay: Imperatorowa Jeymć Rossyi dopomagała do utrzymania spokoyności w Polszcze podczas ostatniego Bezkrólewia tudziesz od wolney Elekcyi panuiącego a iednomyslnie uznanego Króla. Przyłozenie się Nay: Króla Jmci Pruskiego do tegoz Nay: Cesarzowy Jeymci Królowy Węgierskiey y Czeskiey są to okoliczności ktore u Króla Jmci w nalezytym so[...] staiąc szacunku nigdy mu ani z Serca ani z pamięci nie wypadną.

Tym więszę ieszcze Król Jmć uczuł ukontentowanie kiedy te trzy Potencye w Deklaracyach swoich uznały być rozumnemi y pozytecznemi Ustawy y rozporządzenia krajowe Prawami pierwszych po smierci Augusta Trzeciego Seymow uchwalone im uprzeymie za-

wsze zdałł widzieć wszystkie czynności z Naywyższey
władzy Narodowey pochodzące na dobrą stronę od Po-
siadow swoich tłumaczone.

Nie tayno iest całey Europie co były za przyczyny p-
cząstkowe y następne zamieszków w Polszcze wiadom-
ney y o tym że Król Przezacnieyszy Narodu czyni
zażywał wszystkich nie tylko mocy sposobów na
nich uprzedzenia iuż dla zapobieżenia takich o-
progresow. Cóż kiedy wszystkie starania szczegól-
nie wzięły skutku nastąpiły szkodne z szerzącey-
nie Rządu konsekwencye wzgardzona od niektór
Naywyższa w Narodzie władza osłabiona [illegible]
prawie Królestwa Prowincyi Anarchia, a cała
zdeptana zubożona zniszczona iuż to przez własnych
Obywatelow iuż przez Woyska Zagraniczne nad-
stopniow które czas bytności swych w kraiu Ordy-
nanse Dworow y sposob wykonania ich tak ucz-
Narodowi a poznać całey Europie stanem pięt-
tni swoich uciskow y zniszczenia przeciąg do tak-
pnego Polskę przyprowadził stanu iż wisząc nie-
tą iak nayprędszego pokoiu potrzebę nie można by-
czey trzymać o uczynionym między trzema Potencya-
mi dla skutecznego uspokojenia swoiego związku
tylko że ten proiekt pełnym iest surowości y [illegible]
radby żeby był usłyszał z nayżywszey wdzięczności umi-
czeniem, gdyby druga część tych Deklaracyi zmi-
wszy postać nie przyniosła Mu zmniejszenia y nay-
dotkliwszey boleści.

Daie się w nich czytać zapowiedź znacznych Polenevi przez Dworow do nieszczęśliwey Polski złożona planta drogodzenia sobie w tey mierze nopatnemi siłami y żadnemi obiecie w Possessyą części wyrównywaiących zalor pretensyi.

Delikatna troskliwość ziaka się zawsze Krol Jmć y Rzplita Polska starali uiszczać we wszystkim swoich z temi Polenciami Promazłich Prawa Sąsiedzkie tak Chwiątobliwie ze strony Polskiey zachowane sposoby przyiacielskie y pełne względow z iakiemi Krol Jmć zniewolony był reprezentowac w tylu okazyach rozmaite do uskarzenia się na Sąsiadow powody, sama na koniec sytuacya Polski godna z tylu miar litości nad nią Serc czułych y wspaniałych wszystkie te okoliczności powinny były iednać wzaiemną życzliwość a razem oddalić na wielu zamysły tak pokrzywdzaiące Jey Prawa y prawności trzymanych od niey possessyi. Wszystkie własności z ktoremi Rzplita Prowincye swoie posiada tak ważne y prawność maią iakie tylko byc mogą naydoskonalsze. Possessya Jey tylo wiekami stwierdzona Traktatami Nayuroczystszemi przyznana y ubespieczona; mianowicie Oliwskim, Westwaltskim, przez Austryą, Francyą, Angliią, Hiszpanią, y Szwecyą gwarantowanemi Traktatem Roku 1686 z Panstwem Rossyi zawartym De.

Gwarancyami świeżemi a wyraznemi teyże samey Poten
cyi oraz Króla Jmci Pruskiego w Roku 1764. czynioni
mi na koniec Traktatami z Dworem Austryackim
stwaiącemi dotąd. Na tych się zasadzaią fundamental
Prawa Rzpltey które się tu tylko ogółem namieniaią
zachowuiąc sobie okazać wczasie y mieyscu szczegulni
tychże dowody. Jakiezby to tedy Prawa te trzy Dwo
ry przeciwko Naszym wystawić mogły wygrzebane chy
ba z ciemnych kiedyś zapadłey starożytności zakąt
ków, chyba z owych czasów przodnych zanagle y prze
mijaiące rezolucye które przynosząc y niszcząc daią
zbiorąc Państwa w krótkim odmiany czasie kilka
lat lub miesięcy bawiły widowiskiem. Takowe
Praw powody gdyby były przyięte powinnyby przyłą
czyć do Polski kraie Jey przedtym własne u Dworom
oddane od tych samych Potencyi które dziś swoie
do Niey roszczą pretensye.
Wszakże albo nikt temu przeczyć nie może że nie tylko
starożytne y od wieków w niepamięci ukryte ale
wszystkie iakiekolwiek Transakcye niszczą się pó
znieyszemi umowami iako wszystkich Rządów
ści z nią Traktaty są wbrew przeciwne odrywaniu
aktualnie dziejącemu się Dzierżaw Rzpltey tak wy
ka stąd że powody odrywania kraiów Polskich prze
te trzy Potencye nie mogą być uznane za sprawiedli
we bez ustawienia bespieczeństwa posesyi wszy
stkich Państw na Swiecie a wzruszenia z grontu
wszystkich Traktatów.
Te same Potencye które wspomnionych Deklaracyi

swoich ze Stan Polskiey nie obiecuie Im utrzyma
nia sprawiedliwości zwyczaynemi drogami nie mogąc
tego nie znać ze Stan teraznieyszey Rzpltey iest skut-
kiem przypadkowym y momentalnym y że od nich samych
zawisło aby ten Stan wiecznym był przestał który
zezwoleni na to tylko wrócił by się zaraz Rzplta uży
wania spokoyney Prawney y wolney całowładności wo-
ley y na On czas dopiero by była pora dla niey prze-
kładać swoie pretensye y One roztrząsać. Ten iest pro
ceder którego by oczekiwać powinna Polska od spra
wiedliwości Trzech Potencyi tego się poniekąd spo-
dziewać może na fundamencie Listu Ney: Cesarzowy
Jmci Krolowy Węgierskiey y Czeskiey dnia 25 Stycznia
Roku 1771 do Króla Jmci pisanego lecz ponieważ
teraznieysze Jch postępki daią przyczynę nayważ
nieyszą, Krolowi Jmci y nie dopuszczaią Mu milcze
niem tego pokrywać Oswiadcza się iako nayuro-
czyściey J. K. Mć iż opanowanie aktualne Prowin-
cyi Rzpltey przez Dwory Wiedenski, Petersburski,
Berlinski, ma za niesłuszne gwałtowne y prze
ciwne sprawiedliwych Praw swoich.
Odwoływa się przytym Krol Jmci zupełnie do Trakta
tow gwarantuiących Posessye Królestwa swego a
pełen ufności w Sprawiedliwym Bogu Prawa swo-
ie na pod nożka Tronu Jego składa y porucza mu
sprawę swoię iako Nawyższemu Sędziemu kto-

ców y Narodow. a w Oczekiwaniu Jego pomocy
Protestuie się Uroczyście przed całym Swiatem
przeciwko wszystkim uczynionym lub mogącym się
czynić krokom względem odrywania kraiow k
skich. Dat w Warszawie Dnia 18. Października
Roku 1772.

Reppartyment Furażu z Fortecy Jasnogorskiey na Powiaty Piotrkowski y Radomski za względem Rezolucij JW. Jmci Pana Kazimierza na Kostrach, Grabowie, Derażniach y Pułaskiego Puław. Kiego Ziemi Łomżynskiey z Xięstwa Mazowieckiego Marszałka, różnych Dywizyi Woyska Konfederowanego Generalnego Kommendanta rozrządzeniem ustanowionego dla Woyska tamtęgo Authoramenti Konnego y Pieszego na Rok cały à 1ma Zbris Anni Currenti zaczynaiący się aby to Woysko w tych Powiatach nie furażowało ale proportionem dawnieyszego w podobney okoliczności tychże Powiatów ułożenia przez nas niżey wyrażonych Dnia 19. Sierpnia Roku 1771. uczyniony, którego Furażu połowa na puł Roku od 1ma Zbris w Roku tym, druga zaś połowa od 1ma Marty w Roku nowym następuiącym 1772 przystawione do pomienioney Fortecy sub poenicione duplici w niedosyć uczynieniu et executione militari nakazane

Parafia Radzino	Żyto			Groch			Krupy			Słod			Owies			Bydło			[illegible]	Siano	Słoma
	Korce	Ćwierci	Garce	Korce	Ćwierci	Garce	Korce	Ćwierci	Garce	Korce	Ćwierci	Garce	Korce	Ćwierci	Garce	Woły	Cielęta	[illegible]	Funty	Funty	Funty
Panna Część d. Kluk.	3.	1.	7.	—	2.	3.	1.	—	5.	1.	—	5.	5.	—	6	—	—	—	6	579	289
…nże Część do Zabostowa	1	—	5	—	—	7	—	1	5	—	1	5	1	3	—	—	—	—	2	193	96
Wieś Mikorzyce	—	1	2	—	—	2	—	—	4	—	—	4	—	1	6	—	—	—	1	49	24
Wieś Mikorska	—	—	5	—	—	1	—	—	2	—	—	2	—	—	7	—	—	—	1	25	12
Wieś Zawy	—	1	2	—	—	2	—	—	4	—	—	4	—	1	6	—	—	—	1	49	24.
Wieś Domichowice	—	—	5	—	—	1	—	—	2	—	—	2	—	—	7	—	—	—	1	25.	12
Wieś Łaszewica	3	—	3	—	2	1	1	—	2	1	—	2	4	2	2	—	—	—	7	509	254
Wieś Kurnost	—	2	4	—	—	3.	—	—	7	—	—	7	—	3.	4	—	—	—	2	98	49
Wieś Szichawa	—	2	4	—	—	3	—	—	7	—	—	7	—	3	4	—	—	—	2	98	49
Wieś Puszcza	—	1	2	—	—	2	—	—	4	—	—	4	—	I	6	—	—	—	I	49	24
Wieś Część Stażyce Zeradzy	—	—	5	—	—	I	—	—	2	—	—	2	—	—	7	—	—	—	I	25	12.
Łuki Wieś	3	3	I	—	2	5	I	I	I	I	I	I	5	2	4	—	I	—	7	628	314
Wieś Kocizin	2	1	2	—	I	5	—	3	I	—	3	I	3	I	7	—	—	—	4	386	I93
…ice Wieś	—	—	5	—	—	I	[illegible]	—	2	—	—	2	—	—	7	—	—	—	I	25	I2
Wieś Kuźnica	—	—	5	—	—	I	—	—	2	—	—	2	—	—	7	—	—	—	I	25	I2
Wieś Zbyszek	—	I	2	—	—	2	—	—	4	—	—	4	—	I	6	—	—	—	I	49	24
Wieś Sobki	6	3	5	I	—	6	2	I	2	2	I	2	I0	I	4	—	—	I	I2	II56	576
Wieś Strzyżewice	3	I	7	—	2	3	I	—	5	I	—	5	5	—	6	—	—	—	6	579	289

Parafia Parzno.

Rekommenduię się WMci Panu Proboszczowi albo JMci Xiędzu Kommendarzowi aby iako nayprędzey wypisawszy każdą wieś z osobna rozesłał [illegible] Parafianow albo tym Paletem [illegible] obesłać ich.

Ludzie odwożący Furaż do Fortecy powinni z sobą brać Siekiery, Motyki, Rydle y żywności dla siebie na trzy dni ktore się tam zabawią.

Kopia Ordynansu

Daię ten Ordynans Powiatowi Piotrkowskiemu Parafiom Miastom Miasteczkom y Wsiom w Nich będącym, Aby za dosypciem onego Żyta z Łanu jednego po Ćwierci Miary teraźnieyszey Warszawskiey tu do Piotrkowa na Woysko Rossyiskie w kom:mendzie JO. Xiążęcia Gallicyna będące, na przyszłą Sobotę przystawiły, pod Exe:kucyą Kozacką. A ten Ordynans powinien bydź od Parafij do Parafij odsyłany Według dawnieyszego Zwyczaiu. Dan w Piotrkowie dnia Szesnastego Lipca Roku 1772

Parafia Parzno.

Parzno z Łanow pułpiątu,
Ławy z Łanu jednego.
Mikorzyce z Łanow pułczwartu.
Wola Mikorska z Łanow pułczwartu.
Rodzin z Łanow trzech,
Kluki z Łanow pułczwartu.
Sapki z Łanow pułczwartu,
Kaszewice z Łanow pułtrzeciu,
Strzyżowice z Łanow Czterech,
Lubiec z Łanow pułtoru.

Major Heatzey

Kopia Ordynansu

Daię ten Ordynans Miasteczkom y Wsiom w Parafiach niżey wyrażonych w Powiecie Piotrkowskim będącym, aby za doyściem onego na Dzień iutrzeyszy koniecznie bez żadney exkuzy y wymowki przystawiły su do Piotrkowa Kaszy tatarczany lub Jęczmienney z każdego Łanu po Garcy dwa Miarą nową Krolewską, pod Surową Exekucyą Beszkierow według niższego Dyspartymentu, ktory to Ordynans od Parafij do Parafij ma bydź pilno odsyłany pod rowną Exekucyą

Parafia Parznowska

	Łany	pół Łanu
Parzno	4.	1/2.
Ławy	1.	
Mikorzyce	3.	1/2.
Wola Mikorska	3.	1/2.
Kożdzin	3.	
Kluki	3.	1/2.
Sobki	3.	1/2.
Kliżin	–	1/2.
Kaszewice	2.	1/2
Strzyżewice	4.	
Lubiec	1.	1/2.

Dan w Piotrkowie d. 25 Czerwca R. P. 1772.

Machnalewicz Kancylarz L. S.

że upryzt do myśiane było przez
JmPana. Świdzinskiego z do
byłch-

Aspolicit JP. Świdzinski z łubyteh

Korieszow z Lanow trzech
Podlewdy z put Lanu
Smolkow z Lanu iednego.
Grembocziny z Lanu iednego
Nota Krzyszynskie z Lanu iednego
Rozniatowice z Części Skrzyszkiego z Put Lanu
Rozniatowice z Części Sutkowskiego z Put Lanu

Parafia Parzno.

Parzno z Lanow dwoch
Lany z Lanu iednego
Mikorzyce z put Lanu
Nota Mikorskie z put tera Lanu
Rozdrzew z Lanow trzech
Kłuki z put Czwarta Lanu
Sobki z put Czwarta Lanu
Kaszewice z put trzecia Lanu
Krzyżewice z Lanow dwoch
Lublice z put tera Lanu

Parafia Dłutowskie

Dłutow z Lanow Leednien
Kalno większe z Lanow Osmiu
Kalno mnieysze z Lanow Szesciu
Podstola z Lanow trzech
Czyzemin z Lanow put piąta
Leszczyny z Lanow Pięciu
Orzeł z Lanow Czterech
Redociny z Lanow Czterech
Zarzyska z Lanow Trzech

Jan Łomnicki Vice Regent Grodzki Piotrk Komissarz Powia tu Piotrkowskiego mp

Ten Paket Gromad w ugolnie ta
ale drugi mowi do Piotrkowa.

Na fundamencie Uchwały Powiatu Piotrkowskiego Dnia 8 Sierpnia Roku 1772 w Piotrkowie uczynioney y do Grodu Piotrkowskiego per Oblatam podaney w Sobotę to iest w Wigilią S. Wawrzyńca Męczennika Rękami WW. Urzędników y Obywatelów Powiatu Piotrkowskiego podpisaney, Wydaie się Paket do Parafij y Wsiów niżey wyrażonych, które każda Wieś za doyściem tego Paketu na dzień 12 Sierpnia przystawić podług dyspartymentu dla Komendy Rossyiskiey JO Xiężny Jmści Galiczyna w Piotrkowie stoiącey Żyta z Łanu iednego po Ćwierci y Garcu, Owsa lub Jęczmienia z Łanu po Siedm garcy, Siana z Łanu iednego po puł Fury, która by zaś Wieś nie miała zupełney Fury, z drugą Wsią ma się złożyć a dopiero całą furę Siana odwieść. Donosi się Wielmożnym Obywatelom Powiatu Piotrkowskiego, że miara przez JO Xiężnę Jmci Gallicyną zapieczętowana iest większa nad teraźnieyszą nową bo do puł Korczyka iuż dosypuie się Dwa Garce nowey miary dobrey, a do Korca Cztery, zaczym ażeby się żadnemu odmierzyło według tey miary trzeba przysłać Futerał. Żyto retentowane z niektórych Wsiów zatrzymane przy teraźnieyszym Furażu ma być przystawione podług dawnych Paketów. Gdy zaś ten Futerał będzie odwieziony WmPan Major maiący Komendę w Piotrkowie uprasza WW JmPP. Obywatelów osobliwie Kommissarzów y Ekonomów po Dobrach Duchownych y Krolewskich ażeby mu Masła, Jaiec, Gęsi, Kur y Innych Drobiazgów ile kto może przystawili za wszelką kompensą bez krzywdy obywatelów. Datt w Piotrkowie D. 9 Augusti 1772 Anno który to Paket dawnym zwyczaiem od Parafij do Parafij bez odwłoki za Rewersami pod surową Exekucyą ma być odesłany.

Parafia Krzepczów

Wieś Krzepczów z Łanu iednego.
Chynów z Łanu iednego y puł,
Koziarze z Łanu iednego.
Gadki z Ćwierci Łanu
Boryszów z Pięciu Łanów
Dziewuliny z Łanu iednego
Stradzów z puł Łanu
Wadlew z Pięciu Łanów y puł
Wola z Łanu iednego.
Rassowy z Łanu iednego
Wielkopole z puł Łanu
Kuszociny z Czterech Łanów y puł,
Domecikowice z Łanu iednego y puł
Stary z Łanu iednego
Wola Drzeczeba z Łanu iednego osobliwie
Wiskowica z Ćwierci Łanu
Budków z puł Łanu.

Parafia Drzewicka.

Wieś Drzewice z puł Łanu
Wdowin z Łanu iednego.
Bukowiec z Łanu iednego.
Kołyszki większe z puł Łanu
Głupice z Łanu iednego
Suchcyce z Łanu iednego.
Karpolin z Ćwierci Łanu
Grzebopow z Łanów Dwóch
Grabica z Łanów Czterech
Mzurki Oboie z Puł trzecia Łanu.

Parafia Łobudzka

Łobudzice z Łanu iednego.
Buczyny mnieysze z Puł trzecia Łanu
Buczyny większe z Łanów Dwóch
Zabostów z Łanów Czterech
Brodnica z Łanu y puł iednego.

Ærzec mi przysłał iż Karing o bu
Konie nie bierze się bo juz maią Kwit
Jaliże Konizne ale oCzarno dlatego
chcieg Mwmulan Dobrocę iako nay
przzey dac znac aby sam Wmłan Chorąży naiechał pozwoni budzo
przyszła ta Kartka ysiemnoż do Jechać dzis do Kotkowa just filho
nie te Dobra ze niepowinni pretendowac znich furazie decy jutro
Rano piiąć Życzę sobie abym Mogł Uliberowac przypomnieniem
ze te Dobra juz Zapłaciły ktore oni niewinnie połtadzi nade
Jate. Bramie rozumym bratnie ztalicemi Cezarami ktore oni nakładaią
do ktorey wsi imię podoba to sobie formuię pretensyę prosze Wmy
Pana Dobrocę abys swoego umysłnego iako nayprzęzey postal do Oczenia
niewiem co się to tak dzieie, o robi ze ten Człowiek przicinę takie pono
ze Uciemiężenia MMostkyki

No. 72 d. 21. Martii

Dobra Barzno, Bukowie, Korcza
Za niedostawienie furażu Skazane
będą Exekwowane, ato z informacyi
JWm JW. Pietkiewiczey, przeto w
Odwłocznie dowiesz umyślnego
aby uniknąć Exekucyi, która
nieomylnie dnia jutrzejszego
Z tąd wychodzi

do Woy uprzedzam

Vertatur

Adam

Kopia Ordynansu

Wydaię Ordynans powtorny za ktorego doyściem aby Powiat Piotrkowski ze razie według Raletow pod dniem osiemnastym maja Roku teraznieyszego wydanych nieodwłocznie pod surową Exekucyą y zabraniem wszystkich zboz po miasteczkach y wsiach z nalezionych dowozil; ktory ordynans od Parafii do Parafii aby kazdego wiadomosci doszedł dla prędszego dowiezienia Furaziow iako nayprędzey ma byc odsyłany. Dan w Piotr: d 22 Maja R: 1772

Oprocz Dobr JW. Biskupa Kuiawskiego, JW. Referendarza, y Starostw: Piotrkowskiego, JW. Zaręby Marszałk.

Parafia Bogdanowska
Parafia Grocholicka
Parafia Srocka
Parafia Tuszynska
Parafia Czarnocka
Parafia Łobudzka
Parafia Druzbicka
Parafia Krzepczowska
Parafia Parznowska
Parafia Dłutowska

Major Graff Melin.

Kopia Ordynansu

[illegible] ten Ordynans Powiatowi Piotrkowskiemu Państwom Miasteczkom y Wsiom
w nim będącym aby za dowodem [illegible] każde Miasteczko y wieś naznaczo-
ny dawnieyszym Paletem Furaż to iest [illegible] y Słomę, który dotąd
nie wystawiły, aby iako nayprędzey odwoziły pod [illegible] y nie
uchronną [illegible] Exekucyą y zabraniem wszystkiego z boża
[illegible] niniejszemu Ordynansowi zadosyć nie uczynili, lub
nie naznaczonemu tymże dawnieyszym Paletem po iednym Korcu
Żyta, y iedney Furze [illegible] Kommissaryi powtórnie [illegible] przy-
każuie (dowoziły. Tenże Ordynans od Parafij do Pa-
rafij via cursoria iako nayprędzey ma sobie odsyłany
[illegible] w Piotrkowie dnia 22 Czerwca R. P. 17[illegible].

[illegible]

Zaieś Ordynans Wsiom w Parafiach niżey wyrażonym na Rekruta po=
danym ażeby czyniąc pierwszym Paletom zadosyć przystawiły do Piotrkowa
dla Kommendy Rossyiskiey na Dzień Drugi Sierpnia Żyta starego Lub nowego
Miary Warszawskiey z Łanu iednego po ćwierci, Inquantum by zaś ktora Wieś
na czas wyżey wyrażony nieprzystawiła Żyta za przystąpieniem Exekucyi ka=
żdy sprzeciwiający się temu Paletowi y nieczyniący zadosyć powinien za=
płacić każdemu kozakowi po Złotych Dwa za nieposłuszeństwo y furaż
naznaczony in duplo oddać. Ten zaś Palet dawnym zwyczaiem od Parafij
do Parafij za rewersami iako naypilniey ma być przesyłany pod
surową Exekucyą Działo się w Piotrkowie Dnia 30 Lipca R. 1772

Parafia Parzno

Kluki z trzech Łanow y put.
Korczin z trzech Łanow.
Rasiewice z Dwoch Łanow y put
Lubiec z Łanu iednego y put.

Major Alexij

Dla zwykłey potrzeby Woyska tu stoiącego, rozkazuie się tym Ordynansem Miastecz-
kom y Ludziom w Parafiach swoich niżey wyrażonych będącym, aby za przeczy-
taniem onego Żyto y Słomę dziś koniecznie iako nayprędzey tu do Piotrkowa
to iest każda Wieś lub Miasteczko po korcu żyta miary Warszawskiey, y Sło:
my Furę iedną odwoziły, ktoraby zaś Wieś z dyspozycyi w czasie naznaczonym
nie uczyniła, po doyściu tego z Regestrow Exekucya Kozacka wysłana będzie.
Ten zaś Ordynans aby do każdego wiadomości doszedł, powinien być
ode Wsi do Wsi iako nayprędzey odsyłany

w Parafii Piotrkowskiey
Bogdanowskiey
Grocholickiey
Srockiey
Tuszyńskiey
Czarnocińskiey
Drużbickiey
Łobudzickiey
Krzepczowskiey
Parzniewskiey
Dłutowskiey
Rzgowskiey

Procz Dobr JW Biskupa Kujawskiego, JW Referendarza Koronnego, JW Zarz[illegible]

Dan w Piotrkowie Dnia 8. Czerwca 1772 Roku

[illegible signature]

L. S.

[illegible]

zaś ten Ordynans Miasteczkom y Wsiom w Powiecie Piotrkowskim y Pa-
rafiom ucinim będzie tym aby za doyściem onego każde Miasteczko y Wie-
ś z Łanu Żyta pułtora Korca, Owsa po Korcy trzy Siana po Fur trzy lu do
Piotrkowa dnia pietrzeyszego naydaley uchraniaiąc się Exekucyi dan-
ey Kozacki odzyskaty Dan w Piotrkowie dnia 18 Maja R.P. 1772.

Parafia Parznowska.

542

Parzno z Łanow puł pietu –
Łowy z Łanu iednego –
Mikorzyce z Łanow puł czwartu –
Wola Mikorska z Łanow puł czwartu –
Rozdzin z Łanow trzech –
Kluki z Łanow puł Czwartu –
Sobki z Łanow puł Czwartu –
Klizin z Czwartey części Łanu –
Kaszenice z Łanow puł Czwartu –
Strzyżenice z Łanow Czterech –
Lubiec z Łanow puł tora –
z wsi Dobr JW Biskupa Kujawskiego, JW Referendarza Koronnego
Starostwa Piotrkowskiego JW Zaremby Ten zaś Ordynans od Para-
fij do Parafij ma być oddany wykonowanego sobie Parafia ia-
ko nayprędzey

Mangt Epostkund

Ten Paket przyszedł Dnia 24 Mey o go-
dzinie Osmey zrana pod nieby
z noze JW Komendarzu –

Kopia Ordynansu

Wydaie się Ordynas do Powiatu Piotrkowskiego aby za
Odebraniem Onego każda Parafiia y wieś podług
Dyspartymentu dawnieyszego z każdego Łanu
Zyta po półtora korca, Owsa po korcy cztery, Siana
powozow trzy na Dzień Jutrzeyszy tu do Piotrkowa
pod surową Exekucyią kozacką y zabraniem wszel
kiego zboża przystawili ktorzy Dziedzice Possessorowie
lub Ekonomowie Wsiow Ordynansom przeszłym
zadosyć nie uczynili Teraznieyszym do wszelkiego
zadosyć uczynienia nie ochronnie zapilnym
w Regestrach konotowaniem przynagleni będą
a JJmm Xięża Proboszczowie Plebani lub ich
substytuty Parochie swoie obieszcząc y Ordynas
od Parochij do Parochij aby każdego wiadomości doszło
Po wsiach roszyłać są obligowani
Parzno z puł piątaLanu
Ławy z Łanu iednego
Mikorzyce z Łanow puł czwarta
Wola mikorska z puł czwarta Łana
Kluki z puł czwarta Łana
Sobki z Łanow puł czwarta
Kaszowice z Łanow Czterech
Strzyżowice z Łanow Czterech
Łubiec z Łanow półtora

Dan w Piotrkowie 24 Kwietnia 1772
T. O. Plechner. Rzany X.

Ten Pakiet idzie do Zordzin
z tamtąd do Kluk, z Kluk
aby był odesłany zaraz
do Chapenic, Kapenice
zaś maią odesłać do So
bek, Sobki do Parzna
co się mocno zaleca, aby
iako nay prędzey posyłać

…daie powtornie Ordynans Powiatowi Piotrkowskiemu y Parafiom
w tym Powiecie będącym aby za przeczytaniem onego każdy
…dziej Wsi Possessor lub Ekonom przystawił furaż z każdego
Łanu tey Wsi Żyta po korcu trzy Owsa po Korcy Cztery
Siana po wozow Cztery tu do Piotrkowa Dziś Zaraz bez
żadney zwłoki pod surową Exekucyą w tym Momencie
wychodzącą y Exekwowaniem Wsi pobliższych zadosyć nie
uczynienie temu Ordynansowi a to w Parafii Parznowskiey

Wieś Parzno z Półpięta Łanów
Wieś Ławy z Łanu Jednego
Wieś Milorzyce z Łanów Półczwartu
Wieś Wola Milorzka z Łanów półczwartu
Wieś Bordzyn z Łanów trzech
Wieś Kluki z Łanów Półczwartu
Wieś Sobki z Łanów Półczwartu
Wieś Kaszewice z Łanów Półtrzeci
Wieś Strzyżowice z Łanów Czterech
Wieś Lubiec z Łanów Półtoru

…ten zaś Talet Ma każdy Pan, Dzierżawca lub Ekonom
Sobie przypisać co do Wsi jego Należy

Dan w Piotrkowie Dnia 28 Marca R.P. 1772

[illegible]

Ten Ordynans ma isc do Ku
ſzenic z Kaszenic ma byc
odesłany do Lubca, Lubiec
ma go odesłac do Parzna:
Dziś zaraz.

[illegible] w Polsie Dnia 30. Czerwca 1772 w [illegible]

Andrzey Hrabia Hadyk [illegible]

[illegible]

[illegible] a, pod nayw[illegible]

[illegible] sama, czym nowa,

[illegible] i, podatki i [illegible]

[illegible] w nieza [illegible]

wstrzeczan [illegible]

[illegible] są przyzwoite i należą. —
Dla czego wszystkim ogólnie ziem i powiatom i [illegible] ko[illegible]
nikom, [illegible] publicznych podatków i generalnie
wszystkich [illegible] obywatelom, i zamieszkancom, tym obwi[illegible]
[illegible] oznaymuię i [illegible] ażeby żadne
[illegible]
[illegible] dawać nie ważył się, ale wszystko, co tyl=
tem komu innemu dawać nie ważył się, ale wszystko, co tyl=
[illegible] ziemi, za odebraniem dalszych rozkazów moich, nallez ko=
[illegible] [illegible] należących do klassy woyskowey [illegible]
[illegible] oddać ma. Publiczny Interes tyczą
się rozkazy, od nikogo innego, [illegible] mnie samego mie ma
ią, byż przyimowane, ani uwiadomienia, referencye, i [illegible]
[illegible] innego czynione. Sprzeciwiaiący się zaś
[illegible]
tiem, [illegible] ani [illegible] tentatem kompe=
[illegible] od obywatelów biorą, z wy
[illegible] pospólstwo niż [illegible] bliższym komen=
dantom woysk znać [illegible]
[illegible] mogła.

Datum w zamku Liskim etc. et supra.

Andrzey Hadyk

mpp.

Universał drugi Regoz Alligkra we Lwowie dnia 1 Augu-
sta 1772 [illegible]

Andreas Comes Hadik de Futak [illegible] Exercitus Caesa-
reo Regii in Polonia supremus [illegible] Praefectus.

Quanquam in dubium non vertitur, per patentem augustissi-
mae Caesareo Regiae et Apostolicae Majestatis, a data diei
decima, superioris mensis Junii publicationem, omnes et
singulos Incliti hujus Regni Poloniae Cives, et incolas eorum
districtuum, in quos exercitus Caesareo Regius ductu meo
clementissime confisus hoc tempore penetravit, quiete et
tranquille se gesturos, penes officia, opificia publica, itaque
et privata munia sua, ac in domibus et bonis suis, stabi-
liter permansuros.

Inquantum vero his praeteritis turbis nonnulli ab
illis migrassent, eos jam rediisse, atque se assecurati ipso
altissima protectione se dignos redituros.

Nihilominus tamen in conformitate Altissimi Sacra-
tissimae Caesareo Regiae Apostolicae Majestatis mandati
per praesentes denuo publicandum venit, quod universim
omnes sub falso nomine Confoederatorum (nam nulla ge-
neralitas Confoederationis usquam extitit) [illegible]
[illegible] Poloni in omnibus per exercitum Caesareo Regium
jam occupatis districtibus a die publicationis harum lit-
terarum intra 14 dierum spatium, arma deponant; tur-
bas suas dissolvant, et domus suas revertantur, consequen-
ter ab omnibus expeditionibus abstineant, nullas amplius
executiones in Regno exerceant, ac ad exemplum aliorum
fidelium incolarum eo infallibilius pacifice domi suae se
contineant, quo certius omnes, tam Latrones, quam [illegible]
gulatim circumvagantes, ubicunque deprehensi fuerint, per-
sequentur, atque seeus ac Latrones publici considerabuntur,
igne et ferro exterminabuntur.

Nec minus et illi, qui cum hoc patria sua per latrocinia
exitiali hominum genere, correspondentiam aliquam fovere prae-
sumerent, severissima poena, et quidem pro qualitate circum-
stantiarum vel in facultatibus, vel in corpore et vita irremis-
sibiliter punientur.

[illegible] Regia [illegible], pro quolibet capite [illegible]
[illegible] aureorum merces [illegible] a cum apparamentis armis, et equ[illegible]
[illegible], mansura est.

[illegible] ibus itaq; omnes et singuli se debite conformandos [illegible] bia pæna se tutandos habebunt. Dat: in [illegible]torio [illegible] die 5 Augusti 1772

[illegible] Andreas Comes [illegible] mp.

z Kluk Dediç 14ta Martij 1772

Wielmożny Mości Panie Chorąży y moy Serdecznie Kochany Mości Dobrodzieju

Bardzo ubolewam nadtym że mi się niedostaie tu sposobność widzenia się z WWPanstwiem Dobrodzieystwem bom tak nieszczęśliwy że chociażbym się radł pozbyć Gościa niemogę y prawie momentu Niejestem wolny ato od Kreffy Ktory stoi umnie w Klukach Coż dopiero mam pisać o zmartwieniu Moim w wydawaniu znakazu Woyska Rossyiskiego Furaziu niemaią y Ci całe względu y miłosierdzia ale Kaszdy tylko day spiewa przez ten Czas Pisałem do Łopuchyna z prośbą aby Mnie uwolnił od Furażu napisał wrespoński że wtym mnie służyć nie może tędę Komunikować tego Listu WWPanu Dobrodzieiowi za z Obaczeniem się z Nim y tak Sam Pojachałem do Piotrkowa y byłem znowu u Łopuchyna Pułkownika Koniecznie odpowiedział że Potrzebno Dać Furaż iednak Mnie mile przyiął y zlecił abym ten Interes z Kwatermistrzem zakończył y tak przecię za ledwie wetchnąwszy P. N 2. y Ryb przyiął Obiecawszy dosta

Tym Kwitu z wydanego Furażu iako to z Kluk z Kozdina ...
pek y zapisał w Kaptularzu przy. Mnie iako Furaż
wydany Posłałem Dnia wczorayszego do Piotrkowa
Ażeby tam mogł Mieć naypięknieyszego. Mam Wiado-
mość iż Kozaki są w Drużbicach y Czechlinie Ka...
Furażu w Powiat Radomski posłali Palety Ja y iutro z W...
W. Pańskim Dobrodzieystwem widzieć niewiem czy będę m...
ten sposobność bo Chcę bydz w Widawie ale na Swięty Jo...
to bym chciał uczynić nie przyspieszenie dla dostępu...
dwoiakiego odpustu Przytym Nieskończoney Mnie...
lecam Przyiaźni y Dobremu Sercu Oboyga W...
stwa Dobrodzieystwa Piszę się

Wielmożny Jmści Pani Chorą-
żyny Kamie Dobrodzieyca
Nogi upadam
za Pozwoleniem ...
Konsolacyi naywinnieyszą
zapisuię Uniżoność.

Jaśnie Wielmożnego Pana Dobrodzieia
szczerze życzliwym y nayniższym
Sługą
Woyciech Stefan z Sar...
...ski
Pod. Łęcz. KJMci

P.S. w Wigilią S. Józefa przysłi
JMPan ... Solca po Szczupaki
gdzie naypięknieysze to ...
Ratować Pana ... Maidla ... ...naycznieysze przysłać odesłę (ale iuż ...
... chciał ... przypadku

Wielmożnemu Jmci Panu

Chrzanowskiemu

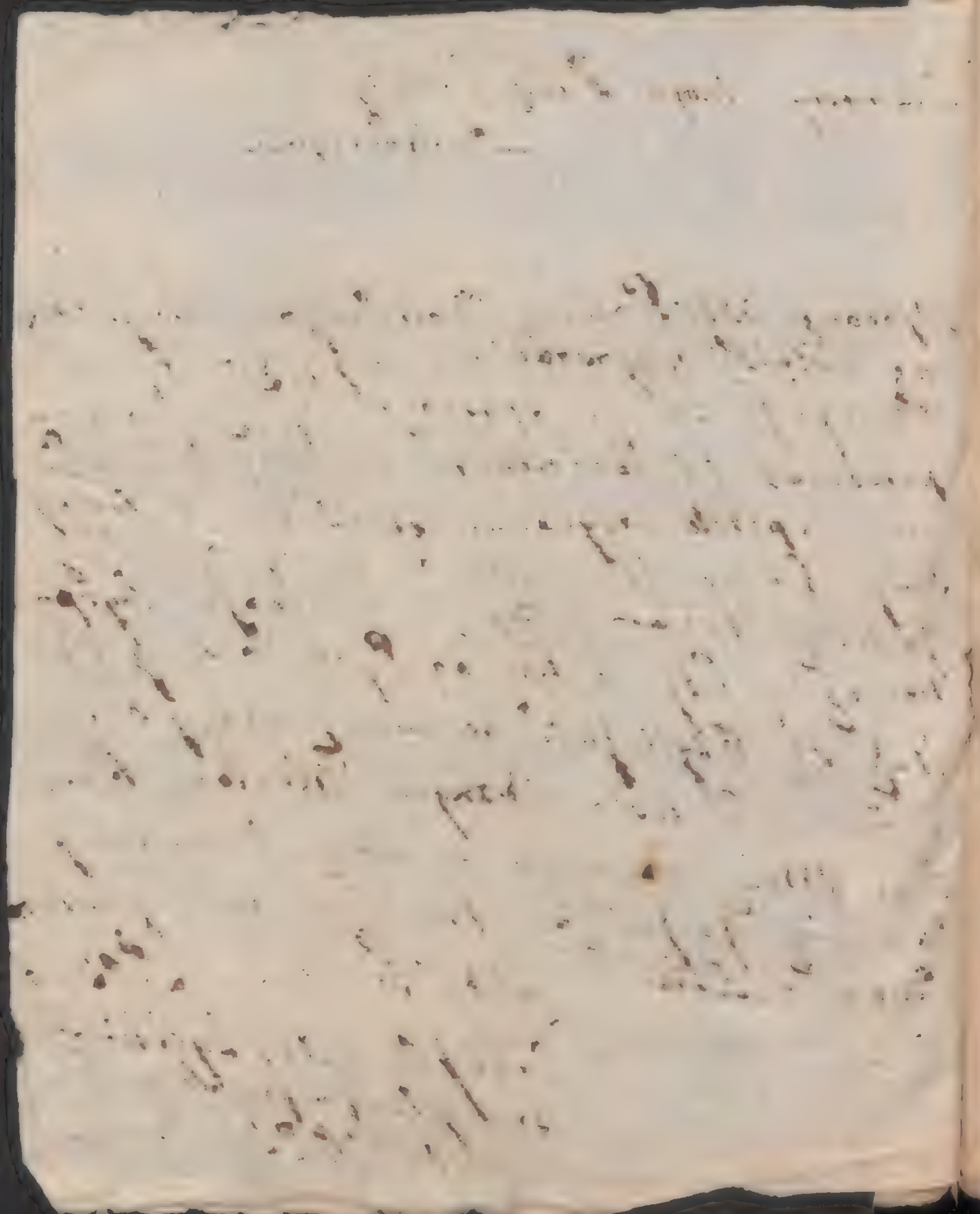
Podwojewodzemu Piotrkowskiemu Chorą-
żemu Husarskiemu JKMci [illegible]
y mnemu Wielce [illegible]

Dobrodziejowi

[illegible]

Wielmożny Mości Panie Chorąży
Dobrodzieju.

Wiadome WW Panu Dobrodziejowi wszystkie
me dostatki nayosobliwiey względem furażu
którego ja żadnym sposobem wydać niemogę
poniewaz ni koni ni ludzi ni całe nic niema
mam aprzeto wzywam WW Pana Dobrodz.
Rady Chcey mi dopomoc y oswiadczysz mię
jak się mam w tey okoliczności dyspo
nować y Czy jachać do Piotrkowa y upra
stać się Czyli jak bo wcale iuż y rozum
tracę od ustawicznych obrotów przy
tym mnie zalecam w dobrą przyiaźń y
wyznaię że jestem na całe życie quo nomine
sincerius alter WW Pana Dobro
dzieja całe życie
brat y nayniższy sługa
[illegible]

Wielmożny Mości Panie Chorąży y Moy Sercem Mości Kochany Dobrodzieju

Bardzom zmartwiony na taką Nowinę którąm odebrałem o niezdrowiu WW Pana Dobrodzieja którego Polepszenia iak Nayserdeczniey życzę

Donoszę Jemu przytym iż z Dyzpozycyi Moiey Uczyniony w Prochulicach Pisarz tam teyszy nieomieszkał mi na Całą Noc Donieść iż Moskwa stanęła w Czoray na Połuniu w Piotrkowicę a Kozaki w Koksiycach y poczynnych wsiach stoją Co ta wiadomość Rzetelna bo Umyślny był Posłaniec do Piotrkowa ale że się wrócił z Płucic y od WWPana Pana Zymowskiego Miał przestrzeżenie

Niechbym był wielce Rozmówić się z WWPanem Dobrodziejem Jako y około tych Furażow

za Ktorę ja z Dawn Daty po Rozdawałem y ty
Kompanię Ktorę tym Dni Stały Umnię ...
Exekucyi przeszło z Lozakami y Końmi ...
18mnastu Rachuiąc Ktorych ta Żywić ...
tem y przynależytę dawał wygody a ...
Pan Komendant wszystko przyjął ...
ki aby Nieustępnię Niezmiernię Nap...
Kszali się Co Czynili Na Resztę ...
tem y Do Komendy jezdzie y tam się z ...
mięsnikiem poktucilismy powiadał ten ...
mięsnik zeto był Namowiony od ...
Pana Ciskiewicza Namnię Oczym ...
Nięcey Opowięm jakię potym Rozjacha...
nia Nastąpiły

Znawu Komenda JWWJmći Pana Potowskie
go poważdawała do Parochwiow Dyzpozy
cye ogłaszaiąc oby Żurci podług Dispartie
mentu Komissarzow Pjotrkowskich przy
stawiaiąc do Cięgłochwy. Juz Niewięmy Co
będąbiali kiedy My niemamy Czym ludzi
dożywiać dopieroż y za Porządkę Kupichie
możno. Mam Sam Uniwersał od Generał
ney Konff. ktora przez Swę Ogłoszęnię ka
żdemu obwieścicia Punkt Eliminuigę z Pierwsze
go Podanego Uniwersału Interregni ktory był
z Pozwoleniem godziwia Naiiaśn. Krolew. st
ale ten przystuffiy w Czasię Jednak za Łobaszii
niem się Kommunikowaz nie zaniedbam
raz Do Nog Upadfiy Zbyga WWM Panstwa
Dobrodzieia
[illegible] N.S.P.P.

III

Wielmożny Mći Panie Chorąży

Dobrodzieiu

Kiedy żadnym sposobem Niemożemy bydz wy excypowani od furażu JMćz Panow Litt: Konfe deracyi przeto Niniejszym Pisaniem Moim przyzasłaniu Jak Naypowinnieyszey Uniżono ści Moiey Żądam po Osobie Łaski WWPana Dobrodzieja abyś się zechciał kazać przyło żyć do furażu alepiey dobrych ludzi zbyć to na siebie biorę iż Osobny kwit wyrobię Na Pisi zo przynaymniey WWPan Dobrodziey dzie na na parkę y Owsa Cokolwiek przy tym Nocy iak Nayszczęśliwszy Życząc WWPanu Dobradzieiowi Wyzna

ię Mię Należyć życie Wszyst

kim Jako Nayzyczliwszy WWMPana Dobrodzieja

z Kłuck de

die 2 Januarij 1722

Nay Sługa Padi...

[illegible]

[illegible]

Daię ten Ordynans Miasteczkow y Wsiom w Powiecie Piotrkowskim y Parafiom uniniey będącym aby za dowodem onego Każde Miasteczko y Wies z Łanu Żyta pułtora korca Owsa korcy trzy, Siana Fur trzy[?] tu do Piotrkowa dnia iutrzeyszego naydaley uchraniaiące się exekucyi surowey koząb[?] odzytały[?] Dan w Piotrkowie Dnia 18 Maja R.P. 1772.

Parafia Parznowska

Parzno z Łanow puł piętu –
Łany z Łanu iednego –
Smikorzyce z Łanow puł czwartu –
Wola Smikorska z Łanow puł czwartu –
Rozdzin z Łanow trzech –
Kluki z Łanow puł czwartu –
Sobki z Łanow puł czwartu –
Ktezin[?] z czwartey części łanu –
Kaszewice z Łanow puł czwartu
Strzyżewice z Łanow sztrech
Lubice z Łanow puł tora

oprocz Dobr JW Biskupa Kuyawskiego, JW Referendarza Ko Stanowstwa Piotrowskiego y JW Zarembly, ten zas ordynans od Parafij do Parafij ma być odzytany wykonowaniu swoię Parafij iako nayprędzey.

Mang[?] Grzeszkowski[?]

Ten Paket przyszedł dziś rano który zaraz poszłam
Kursowy pod nieobytnosc Jmści Komendarza w Lenlęspodr.
Wieś Skordzin ma go odesłać do Lubca zaraz
Wieś Lubiec ma odesłać do Kluk zaraz
Wieś Kluki ma odesłać do Kapenic zaraz
Kapenice maią odesłać na powrot Zu do Parzna
Kluki zas maią uwiadomić Sobki Lub Paket im
odesłać Dałz w Parznie Dz 27 Maja R.P. 1772.
Stanisław Chwanoszki Posesor ...
m.p.

5a

Kopia Ordynansu

Daię ten Ordynans Powiatowi Piotrkowskiemu ponieważ według ostatniego Ordynansu ztąd wypadłego Furażu naznaczonym za dosyć nieuczynił y onego tu do Piotrkowa odwieść zaniedbał aby za doyściem teraznieyszego Ordynansu Furaż wyznaczony w całości iako nayprędzey odsyłał pod surową w zaniedbaniu y nieuchronną Kozacką Exekucyą zadosyćczyniące ostatniemu Ordynansowi czyli paletom wypadłym. Ten zas Ordynans aby od Parochij do Parochij w tym Punkcie był odsyłany od Imci Xięża Proboszczowie Kapłani lub ich Substytuty są obligowani y powinni będą z podpisem Ręki swoiey iako ten Ordynans iest doszedł. Które zaś Miasteczko lub Wieś wspomnione w całości odsłany Furaże z kwitami popisywać nieomylnie uniknie Exekucyi powinni. Dan w Piotrkowie d 13 Maja R. P. 1772

Kapytan Andrzeyew

L. S.

[illegible] Urzędu [illegible]

[illegible] ie się w sim w Parafiach [illegible] wszystkich osiągniętym aby za [illegible]
[illegible] [illegible] każda wieś [illegible] podług [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] jako [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]em [illegible] swojej Parafii.

Parafia Drocka
Parafia Mosienska
Parafia [illegible]
Parafia Kwieciszewska
Parafia Gomolinska
Parafia Bogdanowska
Parafia P[illegible]towska
Parafia [illegible]binska
Parafia [illegible]szynska
Parafia [illegible]

[illegible] Dnia 25 Miesiąca Kwietnia Roku [illegible]

[illegible]

raz powtorny a surowy Ordynans Powiatowi Piotr
kowskiemu y wszystkim Obywatelom ktory po powtor
nemu Patencie y z Piotrkowa naznaczonego Luteranin
nie przystawili, azeby dnia dzisieyszego nie uchaiąc e
xekucyi dziś zaraz katerdzy Luteran przystawiali y jeze
li by temu Ordynansowi nie posłuszni byli tedy nie omyslnie
Kozacka exekucya surowie nastąpi, przykazuie, żeby w
ten ordynans od Parafij do Parafij szedł nayprędzey odsyłan
Datt w Piotrkowie 1772 Die 5 Aprilis

Lopuszyn S. Li

Tę kopię Ordynansu przysłał dziś do Kluka z
Kluka aby była odesłana do Kaszewic z
Kaszewic aby była odesłana do Lubia,
z Lubca zas do Parzna

A. A. Mallinc

Pilatz

Obwieszcza się teraźnieyszym Ordynansem cały Powiat Piotrkowski za którego prze:
czytaniem każdy Dziedzic Dzierżawca lub Ekonom Dobr niżey wyrażonych Mia:
steczka y Wsi podług dawnieyszego y ostatniego Ordynansu Furaż dziś zaraz tu do
Piotrkowa przystawiali pod Surową Exekucyą Kozacką Dnia jutrzeyszego nieuchy
nie wychodzącą, nad to Siana y Słomy przeszłemi Ordynansami wyrażone któ:
re Wsie ieszcze dotąd tym Ordynansom zadosyć nieuczyniły, y nie odwiozły
powinny dziś zaraz odwozić pod osobną exekucyą w zaniedbaniu odwożenia
Ten zaś Ordynans od Parafij do Parafij Ichmć Xięża Proboszcze, Plebani,
Wikaryuszówie y Ich Substytuty w tym Punkcie odsyłać maią y powinni
pod karą wyżey wyrażoną Parafią swoią doskonale obwieścić. Parafie
zaś w tym Powiecie do obwieszczenia te są.

Parafia Łobodzka
Parafia Drużbicka
Parafia Krzepczowska
Parafia Parznowska
Parafia Dłutowska
Parafia Rzgowska

Oprócz do Biskupstwa Kujawskiego Wsiów należących y Starosty Piotrkowskiey
Dan w Piotrkowie D. 29 Kwietnia Roku 1772.

[illegible]

Wydaie sie Palet czyli bardziey ** Ostrzezenie do Parafiy nizey wyrazonych y Wsiow w tych Parafiach bydących. Azeby Unikaiąc Exekucyi Kozackiey w tym Tygodniu nieodmiennie wynisć maiący przystawiały podług pierwszego Paletu Komisarskiego w tym tygodniu, Futurae dla kommendy JO Xięzecia Jmci Gallicyna Generała Woysk Rossyyskich w Piotrkowie stoiącey to iest z Łanu iednego po Cwierci Zyta y Garcy dziesię, Owsa Garcy Siedm, Siana pul Fory, Ktoraby zas Wies nieuczyniła zadosyć temu Paletowi za przystąpieniem Exekucyi kazda Wies kazdemu Kozakowi po Złotych Dwa płacić bydzie musiała y futurae dubeltowy odwiesć. Ostrzega sie y to iz Miara Magazynowa to iest Cwierć, od Cwierci Warszawskiey dwiema Garcami iest wieksza. Ten zas Palet dawnym zwyczaiem od Parafij do Parafij według porządku jako sie tu Specyfikuią przez Jmc Xiezy Plebanow nieodwłocznie odsyłany bydz ma, pod rygorem podobney Exekucyi gdyby Palet w Plebanij ktorey zatrzymany Lub Parafianie kazdy z osobna o Ninieyszym Ostrzezeniu Uwiadomienia nieodebrali. Datt w Piotrkowie d 8 Bris Ao 1772.

Parafia Parznowska

Parzno z Części Do Kluk należącey

Sobki z Łanow Trzech y Pult.

Lubiec z Kulturu Łanu

Dla Nagłego wysyłania Paletow nie wystarczyło Czasu do konnotowania Wsiow ktore nie zupełny wydały futurae y remanencie znayduią sie Te tylko Wsie wyrazaią sie ktore nie wydały należącieyszej Komisarskie Palety Lecz y z tych Wsiow z ktorych in Parte tylko przystawiony futuraz reszta ma bydz nieodwłocznie odesłana Albowiem Wsie tylko Zupełne Kwity Maiące Exekucyi podpadać nie będą.

Ignacy Futkowski Komisarz Powiatu Piotrkowskiego

Jan Łomirnicki mp Komisarz Powiatu Piotrkowskiego

3

Kopia Ordynansu

Ponieważ Woysko Rossyiskie tu w Piotrkowie stoiące bez Słomy dla wygody Ludzi y Koni obeyść się nie może, zaczym daie się Ordynans Powiatowi Piotrkowskiemu Miasteczkom y Wsiom w nim y Parafiach niżey wyrażonych leżącym, aby za przeczytaniem Onego każde Miasteczko y Wieś z Łanu iednego według dawniey wyrażonych Łanow w Miasteczkach y Wsiach znayduiących się po Wozow Dwa tu Dziś zaraz pod Exekucyą przystawić y odestać nie zaniedbały. Ten zaś Ordynans aby od Miasta do Miasta od Wsi do Wsi odsyłany był nieodwłocznie y podpisywany surowo się zaleca y na powrot do Piotrkowa odsyłany. Dan w Piotrkowie Dnia 22. Maja R. P. 1772.

Z Parafij Piotrkowskiey

Witowskiey
Milejowskiey
Rozpierskiey
Bogdanowskiey
Grocholickiey
Srockiey
Krzepczowskiey
Czarnocińskiey
Drużbickiey
Dłutowskiey
Parzniewskiey
Tuszyńskiey
Łobudzkiey
Rzgowskiey

Oprocz Dobr JWW. JW. Biskupa Kujawskiego Referendarza Koronn: y Starost: Piotrkowskiego y Zaremby Barszatka WWs.

Major [illegible]

…ace powtorny Ordynans Xiązątowi Piotrcowskiemu
… Parafiom w tym Sposobie będzie ażeby za Spreczytaniem
…nego każdy Pan Wsi Posessor lub Ekonom przystawił
…azać z każdego Łanu tey Wsi Żyta po korcy trzy
…busa po korcy ćwierci Słana po Worow ćwierci …
Piotrkowa Wieś zaraz bez żadney exkuzy pod surową
…ekucyą w tym momencie wschodzącą y exekwowaniem
…i, poki się zadosyć nie stanie temu Ordynansowi a to z
…arafij Parznowskiey.

…ies Parzno z Puł pięta Łanow
…ies Łany z Łanu iednego
…ies Makrzyce z Łanow puł czwartu
…ies Wola … z Łanow puł czwartu
…ies Lubki z Łanow puł czwartu
…ies Strzyżenice z Łanow czterech
…ies Lubicz z Łanow puł trzecia
…ies Kuleie z Łanow puł czwartu
…ies Borowin z Łanow trzech
…ies Kaszewice z Łanow puł trzecia
…en zaś Podatek ma każdy Pan Dziedzic lub Ekonom
…obie przepisać co do Wsi Jego należy. Dan w Piotrkowie dnia
…8 marca R.P. 1772 …ca Locus Sigilli.

Rozne Zbiory mow Listow
y innych Pism Ciekawych
Ten Manuskryp napełniony a przez
W. Woyciecha Ryczynskiego
Starosty Lubelskiego pisany
w [illegible] Wieku będącego.
ad majorem Dei Gloriam niech
to będzie y Jemu na uzyteczny po
zytek w doyrzałym Wieku na za
szczyt Imienia ta Praca niech
jego będzie

Manifest Ziemiański

Do Urzędu y Xiąg Ninieyszych grodzkich Ostrzeszowskich Wieluńskich osobiście przyszedłszy JJWW UU. Urodzeni Adam z Myszkowa y Myszków Myszkowski Podk. Zie: Wieluń: Franciszek Walnicki Star: ostrz. Ignacy [illegible] [illegible] Wojciech [illegible]: Łow: Władysław [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible]: Józef Rychłowski [illegible]: Piotr: August: Myszk: Podko: Wieluń: Wojciech [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] Józef [illegible] [illegible]: Walenty [illegible] [illegible] Antoni [illegible]: [illegible]: Walenty [illegible] [illegible] Alexander Ostrowski Walenty [illegible] [illegible] Ignacy [illegible]: Wawrzyniec [illegible] [illegible] Bieniecki Wojciech Adamczewski [illegible]: [illegible]: [illegible] Fran: Zaremba Mich: Wolicki. Bogu: Kozucki. Konst: W: Jo: Taczany: Piotr Grabiny. Andrzy Mastowski Grzegorz [illegible] Obywatele Ziemi Wieluńskiey y Powiatu Ostrzeszowskiego swym y wszystkich JJWWUU. Nc Panow swoich wespół Obywatelow [illegible] [illegible] [illegible] y zapisuią się [illegible] swoiey Oyczyznie [illegible] swoich [illegible] do Manifestu Dnia Dzisieyszego przez JJ. [illegible] [illegible] Ostrz: [illegible] Ziemi [illegible] [illegible] [illegible] iż gdy według Uniwersału [illegible] [illegible] [illegible] y w Instrukcyi [illegible] Ziemi y Powiatu [illegible] [illegible]

swoie szczy obiasnione, powody na Dzień naznaczony do sejmikowania ziechali się, ciągnąc się złożeniem wszystkie prawa które, przychylnie do Instrukcyi podane po napisaniu y ułożeniu oney czytaniem mieć chcą, onie raczey się stanęli się iako oto aby porządek sejmikowania w całej mierze iaknayściśley zachowanym został. Do czego sformowane Punkta do Laski, podawszy wygotowaney całey z Instrukcyi, ułym przeciągu nastąpiłe o przemowy wszystkim Juraziów żądania przy obywatelom ustalonym trzeba było, więc naywiększey dogodzaiąc okoliczność że wypatrzy od Laski Rekwizycyi z Instrukcyą y żalom do wygotowania nie potrzebnią, którzy obywatele zaufani obranym przez siebie Marszałkom y Assesorom donawiać niechcieli do dnia ... szego prewloki. Lecz skoro naturze ... z Sejmikowanym po większey części zgromadzeni ... gotowaney od Laski doczekali się roboty ... musili zatem niekonczonym z Punktami do ... Laski powierzonym JW. Jch. Mcią ... wanemu na Seym Posłom zas niewiedzie jakim ... obom wrec padło nie tylko wygotowe ale ... tis et proiectis wadze do Domu zawrze wyniki ... ztąd, o tym Inkonweniencyja iuz na podpisanym ... Marszałka i Assesorów Punkcie czytać można ...

Iakoby na Seymiku proponowane ktorych nietylko żaden zprzytomnych na seymiku nieslyszał ale y samych Prowincyi niedopuszcza Sytuacya remonstracye prozby reflexye sie skutkowac niemogły Wyż Ziemia y Powiat znaią się natym iż Postom JchM nikt mocz oby: na seymiku Instrukcyą dawac niemoze iz ta Instrukcya znastępionych propozycyi ktore wedlug Materyi czyli per pluralitatem czyli per unanimitatem approbowane formowac się powinna. Nietylko na Dniu dzisieyszym włascziwie na seymiku uchwaloną wpunktach JchM własnych ad Acta podaią Instrukcya ale y takowe y na opis Iey zadną miarą tłomaczoną miec niechcą. Wnikłe przeto Kanę ztrony JchM Pel: Wierusz Nie: Cze: y Po: ZW: tak naprzeciw JW: Xaweremu Koł: zWal: Walew: Sędz: Ostrz: teyze Ziemi Pierwszę Po: T. 6. JM Dm̃ Lactare, Item iako naprzeciw Pan: Topol: Reg: Ziem: Wielu: dnia dzisieyszego poczynione uwo niby publicznym Imieniem JchM Urzędnikow y wspol Oby: gdy tylko osobistey nieużytosci Panią się bydz produkcyą więc zeby Prawa Uniwersałowi nieszczęsliwey Oycz: sytuacyi dogodzi stawaią Onanię przy nienaruszoney swey czynnosci stawi ią przy zaskarzeniu przeciwnych wyzey wyrazonych zaporem Mestwo stawaią circa autę Reląci naszapisaney stawaią circa inadmissibilitatem na seymiku nieproponowanych Punktow circa facultatem zapiszęsię ... Kur: Funkcyi ktora tey w ... gotowaniu.

Seymikowanych rezolucyi szczególnie przyłączenia y ni-
rządząc się, tylko za zdaniem Swoim Duch z Sy: y onych
uskutecznienia we wszystkim Uniwersałów ninieysz-
szym Manifestom wszystkie ogławia się mogąca w ca-
łem Ziemi y nastąpioney Elekcyi teraźniesz na Dzień
Dis. naznaczonego dawszy Instrukcią, Ważności żadney
mieć chcą y cokolwiek w tym przeczyć mogło iako z
swią privata authoritate czyniąc, przez inne równie
wykłutane powody nastąpione za nieważne y nieu-
że poczytuią zostawuiąc sobie ponową wyny do
przydatku ninieyszego Manifestu.

Instrukcya Jaśnie WW. Posłom od Oby-watelów, oddana D. 22. Marty AD. 1773.

My Rady Rycerstwo Urzędnicy y całe Rycerstwo
wi Ziemi, z Obywatelem Ostrzy: odebrawszy przez Uniwersa-
łu ciało od Wdom naszym Stanami oznaczonego za U-
niwersałem N. S. Augusta Króla Jeg. Pana N. Mi-
łościwego w Warszawie Dnia 22 February w Roku
teraznieyszym 1773 Datowanego y w w Księgach Grodz-
kich Wieluńskich D. February Roku ninieyszego oblatowane-
go w zgodzie z Prawa zpublikowanego Seymiku Dla
Elekcyi JWW. Posłów y onym Instrukcyi gdatrzeniu
Zwyczayny ex Mana nakazującego na Seym Extraordynar-
iny w Warszawie Dnia 19 Kwietnia w Roku ninieyszym

Przewodniczący wyznaczony zieciawszy się takowe zycho obrad naszych uczyniliśmy rozporządzenie. którego pojrzeniu JW. JMć Pan Adam z Nirowa y Ryszkowie Ryszkowski Podkomorzy Ziemi naszey z okoliczności pierwszeństwa urzędu swego na tey obradzie naszey przytomnego uczyniw... pojęcie oraz w zdolności umysłow zgromadzen... obradow dalszych zaczęcie, o którym zagainiu przystąpił JW Przewodniczący do przeczytania Uniwersału J. K. Mci: P. N. M. z ... którego podał JW. JMć P. Jakobrego Walewskiego Pisarzego Powiatu Ostrzesz: za kandydata na Dyrekcyą koła do Laskiey Marszałkowskiey którego iednym głosem cała Izba do Rządzenia tą Laską zaprosiwszy obraliśmy a z powodu Prawa W JMć Pana Augustyna Ryszkowskiego Podkomorz: Wielu. Woyciecha Mączynskiego Chorąż: Sieradz: za Assesorow Deputowaliśmy, którzy to JW: Marszałka y Assesorow observata Juramentorum Solemnitate ad Imaginem Crucifixi Dni Nostri Jesu Christi super fidelitatem concrediti munerum pp. illorum do Instrukcyi iako też y Suffragiorum na JWW. Posłow przysięgi wysłuchaliśmy po którey wysłuchany przystąpiliśmy do ułożenia Instrukcyi którey wyraz iest takiey.

1º Rząd Bogday nigdy niesłychany ... ... Powiatu ... ... Ziemi y Powiatu ... ... lenia przenikaiący ... ... przyniesieni ...

Bezbożnych bez cnoty y bez rozumu ludzi na króla y Pa-
Miłościwego którego Boska [illegible] [illegible] naszemu [illegible]
[illegible] y [illegible] którego [illegible] powinności [illegible]
czcie, wielbie Jemu posłusznemi tyle tak [illegible] Religii
Rzymskiey S. Katolickiey Prawa koronne tez [illegible]
kazujące ale własne Prawo natury szanować z ulubio-
niem y na [illegible] się oglądaniu Majestatu przed Nim
w Miłości [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] należy
Tymi to ogłoszeniem przeniesione Rycerstwo Ziemi Wo-
y Powiatu Ostrog; [illegible] przez [illegible] [illegible] to [illegible]
wymierzonych do siebie W. K. Mci Królu y Panie Nasz Miło-
ściwy wota y mowi sama w sobie zatrzymuje się
Tyzesto Królu tak [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ny tylekrotnie uprzedzany został od całego Naro-
[illegible] [illegible] [illegible] bezpieczeństwa na [illegible]
go Poddanego Twego spoczywać? Przez którego [illegible]
Pana jednomyślnie jednostajnie przez wszystkich [illegible]
ny, ukochany, za Króla y Pana [illegible], wybrany
[illegible] na Tron [illegible] przez wszystkie [illegible]
Sąsiedzkie za Monarchę uznany. Teraz przez nie[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], do [illegible] [illegible]
przemocy do [illegible] [illegible] czystych [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. Przez Króla chwalonemi [illegible]
mi twemi jako [illegible] [illegible] Miłościwy Król [illegible]
te wszystkie [illegible] [illegible] [illegible] ich [illegible] [illegible]

ciwa ogniem nieugaszonym Miłości. Lubie nietylko cały Swiat Polski stoi w naszey wdzięczności, ale szczegulniey Obywatel-stwo Ziemi Wieluńskiey y Powiatu Ostrzesz. wszczegulności ozna-ymie przez niniejszą chwałę niżey wyrażonych J.WW. Jmć PP. Posłow swoich aby oni głęboką przed Tronem J.K.Mći P.N.M. złożywszy od nas Rekognicyą upewnili nas, iż w wierności iako ku Panu, w Miłości iako ku Oycu Dobro-tliwy trwamy, iedynie sobie tego życząc aby nam Go na tym Dawnego Tronie nigdy nie zazdrościły Nieba, ale dłużey Przez wielu lat y iak nayszczęśliwszego Zdrowia wszczęśliwym Jego uczyniło Panowanie. Osobę iednak przez Królobóyców w Warszawie ostawioną aby iako nayprzyzwoitszym uko-rzeniem uczczona była między Stanami składem JWW. Posłowie się naradzą

2. Po uczynionym tym wyrazie dopraszać się będą JWW. Jmć Posłowie Ziemi Naszey przed Tronem J.K.Mći aby Tego Pan iako Oyciec y Pan nasz Miłościwy wspaniałym umysłem swo-im oddalił y zniosł Rozruchy Niespokoyności Rabunku y do ostatniego upadku nas przywodzące.

3. A iako Wiara S. Rzymska Katolicka panuiąca iest Fundamen-tem zbawiennym y szczęśliwość wprowadzaiącym w Kraiu każdy, tak nayprzyzwoitszego iey godni Zachowania w swoich Obrzędach. Tey to Wiary S. wpilnoy J.WW. Posłowie mieć będą baczność.

4. W Wszelakich Materyach Statum tyczących się, iako ex mente Legum per oppositionem imius swoy miały wigor, tak ieżeliby stanowienia podatkow iakowych przeinaczane albo Prawodawstw

ich stanowienia udziałaniu [illegible] zezwolone [illegible] [illegible] w tym [illegible]

[illegible] są, J.W.W. JmćPP. Posłowie, per oppositionem [illegible]

ca Legem aby nigdy [illegible] [illegible] [illegible] Mate[illegible]

as status nie poddawali

[illegible] Co się zaś uczyniło od Jednostawnych trzech Potencyi [illegible]

wania niektorych części Prowincyi od Królewstwa naszego [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] wszelkich przytomn[illegible]

[illegible] odwołując się do Traktatow Oliwskiego, Welaw[illegible]

skiego, y Innych całości granic Potencyi Guarantujących

a aby tego nietylko [illegible] [illegible] do uprawiktowania [illegible]

ni przystąpić, z tym jednak ostrzeżeniem, iako [illegible]

z powodu zagubienia [illegible] Jednostawnych Potencyi [illegible]

przy Konfed. Sejm Extraordynaryjny otworzony, tak też [illegible]

tej osobności [illegible] [illegible] być [illegible] [illegible] by[illegible]

były stanowione, a tak przez stanowienie onych [illegible]

[illegible] się tyz utwierdzającymi [illegible] nam [illegible]

[illegible] przez wykonanie Praw [illegible] tyze Prawy wynikają[illegible]

amore Patriae J.W.W. Posłow obliguiemy.

[illegible] Jako wiele na tym zależy aby złoto które w osobliwo[illegible]

[illegible] być powinno w prowadzeniu onego w każdy[illegible]

stwie iak gdy u nas w Polszcze przez poniżenie z [illegible]

złota iest prawie toż z złoto z kraju wywiezione

szy bo do Złł. Pols: 18. w swoie kurencyą [illegible]

o sąsiedzkich Państwach przeto o przywrocenie ku[illegible]

i dawney a Złł. 18. J.W.W. Jmć PP. Posłowie nasi domow[illegible]

[illegible] Przychylaiąc się do dawnych zwyczajow w czasach lat [illegible]

[illegible]ycznych ktorym teraznieysze wieki nasze będąc [illegible]

i osobliwie w doznisczenia Miast Miasteczech. [illegible]

[illegible] przez [illegible] Rewolucyi do [illegible] [illegible] Dygnitarze [illegible] [illegible] [illegible] Starostów, [illegible] jako y [illegible] z [illegible] [illegible] JWW Posłowie [illegible] się.

2. Podatki publiczne o Dobrach królewskich y Duchownych [illegible] wybrane y z wydatków zakwitowane [illegible] które wszystkie tak aby y onie do powtórnego datku nikt [illegible] niebył JWW. Posło: domaszać się będą.

3. [illegible] wprowadzony zwyczay w Dobrach [illegible] kich niektórych przez [illegible] X.X. [illegible] rów abusive przywłaszczających [illegible] pierwsze ante actor haerendum bez wszelkich przyczyn [illegible] w [illegible] nianych Propinacyi trunków [illegible] ex usu iur legalizujące [illegible] iako to in praejudicium Bonorum terrestrium [illegible] skasowanie takowych Propinacyi w [illegible] wymienionych starać się będą.

4. Poniewasz w czasach teraznieyszey Rewolucyi [illegible] przykładny [illegible] niektórych [illegible] poułtowanych [illegible] iako było Postanowienie Prawem [illegible] y to aby nie było [illegible] JWW Posłowie przyłożą starania

11.mo Obligujemy [illegible] przed Tronem J.K.M. [illegible] aby [illegible]
[illegible]
Ustrzyk należąca, attenta miserabilitate Ziemi tey przez [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
schodziła.

12.mo J.W. [illegible] Xiążęciu [illegible] Biskupowi [illegible]
[illegible] y J.W. Załuskiemu Biskupowi [illegible]
[illegible]owskiemu Wodzu Krak. Hetmanowi, [illegible] Kor[illegible]
Synowi Jego J.W. Starościc Dolinskiemu szczęśliwego
powrotu iako Ziemia Nasza z Powiatem serdecznie [illegible]
[illegible] zostać [illegible] od wszystkich tych [illegible]
uwiecznią Ichmościów Naszych Powolność zasługiwania
[illegible] Przyiaciemy [illegible] pamięć [illegible]
[illegible] tey Instrukcyi tak [illegible]
do [illegible] J.W. [illegible]
[illegible] przez J.W. Podkomorzego Ziemi Naszey [illegible]
[illegible]
z Ziemi [illegible] J.W. [illegible]
[illegible]
Amore Patriae o wykonanie y dopełnienie tey Instru[kcyi]
naszey wyrazów obliguiemy.

Xawery [illegible] Marszałek Koła Rycer[skiego]
Augustyn [illegible] Podkomorzy [illegible]
Woyciech [illegible] Sędzia [illegible]

182

Głos Xiążęcia Sułkowskiego woiewody Gnieznienskiego na Sessyi Seymowey 6. Maja. Roku 1773. [illegible]

Dworana otwiłosc doszła mie na dniu wczorayszym, a podobno y wtey [illegible] [illegible] spowodowana [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], że [illegible] dotrzymac rzetelnie zawarte z Narodem wolnym Pacta Conventa, w których y ten się zawiera artykuł, aby na żadną alienacyą Krainy Rzpltey Krol niezezwalał, mimo innych wszystkich Oycowskich zaręczeń, ktorym [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], mimo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] z [illegible] na tamte Sessyi wymienionych Posłów [illegible] JchMc. Panow Ogińskiego Sekretarza W. X. Litt., do Dworu Wiedeńskiego in Anno 1771 Alexandrowicza do Porty Ottomanskiey, in Anno 1705. wyprawionych, nowy wynalazłes sposob do ratunku ginącey Rzeczypospolitej [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] roziales.

[illegible] zes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] zkonfederowanych [illegible] [illegible] [illegible] zawsze [illegible] [illegible] tylko [illegible] [illegible] myśli [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Xiążęcia [illegible] Sekretarza W. K. a potym Posłom Cudzoziemskiem, niewiemy nawet czyli wszystkim, [illegible] [illegible] tylko przez [illegible] W. K. Mści [illegible] Rzpltey Radac, rozkazałes

Głębokie milczenie i momentalnie Solwowanie [illegible] [illegible] [illegible] wielki wagi postępku, lecz na dniu dzisieyszym [illegible] zobowiązku [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] W. K. Mści powinney [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] umieć [illegible] y myslec nawet niemogę, aby Pan tak [illegible], [illegible] [illegible] takiemu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] albo [illegible] kilkuletniowego tylko przeciągnienia gwałtownych Oyczyzny Interessow, ani dla [illegible] większego [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], iakos sam oswiadczyc raczył [illegible] [illegible] [illegible] pomnożenia osobistey swoiey [illegible] sławy, ktorą znasz, iak z innych wielkich czynow iest mu należyta; ani też z iakiego przestrzegania, aby ktoż kolwiek [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], aby wraz z Krolem swoim, nietylko Substancyą y życie, ale też y mieysca na ktorym

Zasiada, niebyt gotow dla ratunku Publicznego sikryfikowac lecz sprawie- [illegible] powinienem, iz kiedy W. K. Mość, zmroszenie [illegible] cyi do mediacyi formuiącemi do nas pretensye Sąsiadami przypuściesz, ma- iuż nie [illegible] fundamentu dla [illegible] tak skutecznie uymie a zatym [illegible] Tronu [illegible] lewskiey Mości, przy wolnym domowianiu się wyglądac chcąc wyrokow. Te- raz tylko należy mi się pytać [illegible] W. K. Mości, wruz- [illegible] iezeli tę Notę iuż wszystkim czyli niektorym tylko [illegible] wali zagranicznym Posłom, i iaką od każdego pomyślny lub [illegible] dla Rzeczypospolitey odebrali Rezolucyą.

Mowa J. W. Imci. X. Turskiego
Biskupa Łuckiego, miana na Sessyi
Seymu. w Krakce dnia 10 Maja. 1773.

Seym nie iest co innego, tylko zebranie woli narodowey; ta wola iest od [illegible] [illegible] iako Pełnomocnikom swoim [illegible] Poseł [illegible] konstytuanego, [illegible] chwilkiey [illegible] Ziemi [illegible] Wojewodztwa swego [illegible] gulności, y stanowic prawo powszechne Krajowe; przeto Poseł iest w obow- ku, być in continua activitate, sprawowania legislacyi, a nie ma [illegible] [illegible] się [illegible] [illegible] na drugich [illegible] [illegible] siebie [illegible] łą Ziemi, lub Województwa swego, in passivitate.

[illegible] Konfederacyi dla łatwieyszego sposobu Kon- dowania Rady Kraiowey, to iuż żadnym się staie temu końcowi, zacoż um- szac, liczbę dość nielicznych Posłów, przez Delegacyą?

[illegible] Dyplomatu, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Wszakże naturalnie każdy [illegible] że nikt tego [illegible] widzi, nie wie, y [illegible] nikt tego nie żąda, [illegible] [illegible] terminami [illegible] tego iest w tym Proiekcie, a tym bardziey [illegible] poznał, własne niebezpieczeństwo mógłby go pragnąć,

[illegible] tego Proiektu [illegible] [illegible] i bez woli y De- [illegible] Gwarantow, ktore Prawa według potrzeby i przypadku [illegible] y podług nich odmienić się mogą.

[illegible] iest iedno [illegible] [illegible] [illegible] mi mowic y przy- [illegible]

Konfederacyi, aby sprawa Religij Naszey S. Rzymskiey Katolickiey, y Iura Maiesta= [illegible]
sposobem suit pluralitatem
votorum podciągane.
Jakoz, roztrzygac to per Pluralitatem votorum co Rzplta, nie raz na [illegible] [illegible] [illegible]ych, y dawnych Seymach, roztrzygała; decydowac w zupełnie, pominąwszy, [illegible] [illegible] Seymy, na Convocationis Seymie Roku 1764 decydowała, y przez Seym [illegible] utwierdziła y ubespieczyła. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] niepowinno, gdy to iest nayprzeważ[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] y naygruntownieyszym Prawem. Rzpltey y Tronu Waszey Krolewskiey Mości twierdzę; iest to zgruntu te fundamenta, na ktorych do tych czas stoiemy wzruszać, y woczywiste niebespieczenstwo ostatniego rzucać upadku.
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] przy Dostoienstwie J. K. M. Pana N. M[illegible] przy wierze Swiętey Katolickiey Rzymskiey, przy Prawach [illegible] [illegible]; y te trzy węgielne kamienie, za fundament [illegible] [illegible] [illegible]. Coz za potrzeba prosze, jura Maiestatica poddawac pod Decyzyą kilku, [illegible] kilkunastu osob? w zamyszeniu Wiarę Rzymską Katolicką, [illegible] [illegible], na wyrokach samego Boga gruntuiącą się, [illegible] [illegible] [illegible] roz[illegible] rozprawie ludzkiey niepodlegaiącą, Wiarę [illegible] [illegible] [illegible] lub pluralitati votorum poddawac.
Wszak cie sami primi autores, ktorzy wszczynowaniu, przez wydanie Księgi pluralitatem votorum zyczyli; materiam religionis [illegible] [illegible] na pluralitatem votorum, nigdy niepodchodziła [illegible] [illegible] [illegible], y [illegible] [illegible] [illegible] teraz Religij rzucilibysmy na los pluralitatis votorum, zebysmy fundamenta wzruszywszy, wiecznych obalinach, y zamieszaniu ustawicznym zostawali.
Powszechne iest zdanie wszystkich Statystow [illegible] Religionis [illegible] conjunctam cum racyone status, ut illa turbata vel mutata, [illegible] [illegible] sit turbari vel mutari,
Woiewodztwa podobno prawie wszystkie, przez swoią nieustaiącą [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Wiara Rzymska Katolicka, z swemi prawami, w dawnym y nie wzruszonym zostawała obrębie, to iest, aby J. P. P. Dyssydenci in statu quo do r. 1770. zostawali, wtymze zostali; aniby Rownie J. P. P. Katolicy [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] wsobie niebyli przeswiadczani, ze jura Maiestatica, tylu Prawami ugruntowane nie mogą bydz wzruszone; ze Wiara Rzymska Katolicka, [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] przez [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] utrzymywana, [illegible] [illegible] roztrzyganie [illegible] lub pluralitatis votorum przychodzic miała. a zatym zwiernosci mojey Maiestatowi W. K. M. winney, [illegible] [illegible], y powinnosci moiey [illegible] Religii [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] Maiestatica [illegible] pozwolic niemogę.

[illegible] X. [illegible] Bisku-
pa [illegible] Dnia [illegible] Roku
[illegible] w [illegible]

Nieznaiącemu upodobania Waszey Krolewskiey Mosci Panu Miłosci-
wemu w samym dziele jego, lubo powinnym od wszystkich wielbieniu, ani
[illegible] [illegible] czas drogi trawic, y od traktowanych materiy dosyc zo-
[illegible] [illegible] mi się zostawienie niepodobna od głębokiego podziękowania
[illegible] z [illegible] zupełney całego serca, nie tylko za okaza-
zoną na przedwczorayszey Sessyi lecz wistocie przedsięwziętą staranność opanowa-
[illegible] [illegible] [illegible] całkiem [illegible] [illegible] Trakta-
Polenyi, do wkładaiących nam ciężar nierownego traktowania [illegible]
[illegible]dow.
[illegible] W. K. M. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]ących okazyi y czasu dopraszanie się tego, lecz na poprzedzaiących
cym teraznieyszy [illegible] [illegible], [illegible] [illegible],
[illegible] iestem, iż te niepomyślności ktore W. K. M. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], niepotrafią zatrzymać całkiem W. K. M. [illegible]
czynności, y zetrwania chwalebnie tych Zasiadanego Tronu obowiązkow,
ktore się [illegible] [illegible] [illegible] y [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] dla [illegible] mowy, lecz dla przeswiadczenia inaczey niezadzi[illegible]
[illegible], radbym być oswieconym; że ieżeli każdemu z Nas wolno umiesc, y powinie
w [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ktorego [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] to [illegible]?
[illegible] to [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Izba [illegible], [illegible] tym [illegible] y [illegible] [illegible] [illegible]
lub gdzie iest inszy? aeby srzodka tak sprawiedliwego sine [illegible] ordinum
od Tronu chwycic się nieprzystało?
[illegible] [illegible] [illegible] iednak nato! y tym [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] pluralitate ex turno decidowac, dla przemocy, wraymie-
iąc, trudno [illegible] [illegible] [illegible]
sza wdawaiącey się krwki?
Iestze w [illegible] [illegible] przez umiarkowane [illegible] krwki [illegible]
[illegible] [illegible] nawet [illegible] chcącey panowac, przemocy, nie
[illegible], y nad [illegible] nawet [illegible] [illegible] [illegible] naszych
czynili? [illegible] [illegible], a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
doswiadczamy!
[illegible] sami kładli [illegible] przeszkode, do ratunku Oyczyzny, y temu się sprze-
wiali, ocw prosic powinnismy?
[illegible] do każdego szczegulniey w Przeswietnych Stanach zgromadzo-
[illegible] [illegible], iż [illegible] całemu [illegible] y [illegible]
[illegible] osob [illegible], myśli y sumnienia, iż [illegible] okoliczności [illegible] pozwolity całemu mowię Na-
[illegible] Braci naszym, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] y [illegible] [illegible],

[illegible] Was ostaie do uczynienia [illegible] tego, zebysmy szukali sposobu, Ktorymby tamte Dwory, mogly nam się stac uzytecznemi. Ze za nas [illegible] niechcą, tak iamo [illegible] się spodziewac niemozemy. iuz tedy chyba wsposob przyiacielskiego uzywania się miedzy Was a Sąsiadow naszych mogą nam byc pomocnemi
Ale poniewaz y tego działania posrzedniczego nawet tamte Dalsze Dwory Nam niewrecaly, wnosie ztąd mozna, ze i tego ofiarowac nam niechcialy, niewie= dząc wprzod, czy takowe ich działania posrzednicze będzie od trzech [illegible] dow Naszych przyięte.
Więc Nam to nalezy, zebysmy Wami rekwirowali Sąsiadow Naszych, aby tako= wego [illegible] [illegible] Pretensyi [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] powin= nismy. A ze oto prosic będziemy, urazac się Sąsiedzi nasi oto niemogą. Miara zas pewnie mysl nie iest ich draznic.
[illegible] ktorego [illegible] determinuią się, [illegible] skutek tego zamysłu ktory [illegible] [illegible]: Ale tenze Bog iest swiadkiem, ze ten zamysł moy, pocho= dzi jedynie zprzeswiadczenia mego, ze niedopelnitbym [illegible] y [illegible] by mi spoczynku niedalo gdybym opuscił ten krok, bez ktorego niemogł bym [illegible] zupełnie uspokoiony, bez ktorego niemogli byśmy powiedziec: fecimus quae potuimus, omnia tentavimus, nihil [illegible].
Więc nierozwodząc się dalej wwyłaczaniu racyi na ten krok; wktorym miłosc Oyczyzny [illegible] obowiązki [illegible] wszystkich [illegible] [illegible], zlecam [illegible] Kanclerzowi Wielkiemu podania kazde= [illegible] z [illegible] Pretensyi [illegible], ktora teraz przeczytaną [illegible]

Nota. a Ministrow J. K. Mci P. N. M.
y Rzeczypospolitey podana Ministrom
Dworow Wiedenskiego, Petersburgskiego
y Berlinskiego dnia 5. Maja. 1773.

Nizey Podpisani maią rozkaz [illegible] Ministro= wi Pełnomocnemu Dworu N. infra contenta
Trzy Dwory [illegible], Wiedenski, Petersburgski y Berlinski [illegible] wszy tylko Pretensye swoie do Polski wiadomych Deklaracyach [illegible] ultime czasu powody onych [illegible] [illegible] [illegible] Mini= sterio [illegible] rozkaz die 18. Aprilis dac Ministrom [illegible] trzech Dworow na ich wywody responsa, wktorych [illegible] nad wszystkiemi [illegible], [illegible] przeciw wszyst= kim pretensyom ku jey szkodzie formowanym, [illegible] [illegible] Ktorego [illegible]. y poniewaz trzy Dwory [illegible] [illegible] swoich. staie się potrzebnym [illegible] rekwirowac trzy Dwory [illegible] rekwirowane, aby

[illegible] w [illegible] [illegible] mutualnych y Gwarantuiące traktaty nasze [illegible] [illegible] prawy, wtenczas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] wszystkie [illegible] [illegible] [illegible] w [illegible] [illegible] że by Rzplita Polska [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]zenia [illegible] te takowe okoliczności ciągną za sobą.

Mowa J.W. Jmci X. Turskiego
Biskupa Łuckiego, miana w Senacie
na Sessyi Seymowey dnia [illegible] Maja 1793.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] że [illegible] iest Obywatelowi [illegible] [illegible] Oyczyznę [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mowią że [illegible] [illegible] [illegible] wierny [illegible] y Obywatelstwa [illegible] [illegible] powinności [illegible] [illegible] Oyczyznie [illegible] znam że iescze nie doskonale [illegible] [illegible] [illegible] serca mego [illegible] iak nayborliwiey [illegible] Obywatelom emulowac w usłudze Oyczyzny [illegible] [illegible] [illegible] baty się te moie kroki, że [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nikomu nie [illegible] [illegible] wierności Waszey Krolewskiey [illegible] Oyczyznie moiey [illegible] [illegible] długu za [illegible] odebrac [illegible] [illegible] [illegible] znam być moią powinnoscią, wypłacac go, wyzuwa się iednak [illegible] [illegible] nie iest myślą moią. To tylko iest mi powodem [illegible] Waszey Krolewskiey Mści [illegible] na osobie moiey [illegible] [illegible] nie tylko mnie ale [illegible] Waszey Krolewskiey Mści y [illegible] Senatowi y [illegible] [illegible] staie się [illegible], albo [illegible] Krolewska Mość z [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nas, czyli w tak gwałtownych okolicznościach [illegible] [illegible] tynuowac mamy, y czyli przynależy? [illegible] w mnie dziś, [illegible] być może; czyli też tylko Ministerium Waszey Krolewskiey Mości, [illegible] z [illegible] [illegible] traktowac albo [illegible] [illegible] [illegible] Waszey Krolewskiey Mości kontynuowac [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] y wolności nie [illegible] [illegible] tym czasem [illegible] [illegible] że [illegible] [illegible] Krolewskiey Mości [illegible] [illegible] za [illegible] [illegible] [illegible] ktory na [illegible] [illegible] ukontentowaniem [illegible] [illegible]; [illegible] projektu [illegible] Tronu Waszey Krolewskiey Mości [illegible] [illegible] [illegible].

Jeżeli [illegible] te myśli moie komu z obywatelow tu [illegible] [illegible] [illegible], oświadczam się, że nie z ambicyi, ani duchem przeciwienstwa mowię, ale [illegible] tak [illegible], [illegible] myśli moie [illegible] y [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] powiedzianych, y teraz do moiey myśli [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible], quod recte sentio, fateor suo jure [illegible].

Przekonany ze swey chciwosci y Ambicyi uczynit ofiarę z Wolnosci y Wiary? Kto w [illegible] nieustannie się Zamysleniu ze Zemscie y nienawi[illegible] [illegible] wszystkę [illegible] y Podeptat Prawa [illegible] [illegible] Rzeczy [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], Kto [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] wiązkom, ze Prywatą władzy pragnącą wyostrzyt miecz na rozcięcie wła[illegible] [illegible] Oyczyzny, y rozlanie Krwi wspot Braci y Obywatelow.

Czas więc naymilsi wspot Bracia wtym iusz ostatnim momencie poznac [illegible] nasze. Czas [illegible] utrzymac zapędy [illegible] [illegible], a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Obywatelstwa, Wota upadaiąca Wiara y Wolnosc, Te własciwe [illegible] nasze to iest powinnosc dobrego Patryotyzmu Ktorych to Poddannosci, Żąda po Nas potomnosc, Oczekuie Naywyszey Rząd[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] swoich [illegible] [illegible] [illegible] nieprzewazaiącą iusz przestępstwami Naszemi Lubo czas teraz[illegible]nieyszy zdaie się byc dopełniaiącym nieszczęsliwosc Kraiowi [illegible] [illegible] Okolicznosci wraz z pomyslnieyszą [illegible] [illegible] Od[illegible]mianę; a chociasz nie iest [illegible] czasem rozszerzac się wtey mate[illegible] iest jednak Obowiązkiem Ocucic wspomnionych przemocą y uciskiem wspot Obywatelow swoich.

Rozpaczac albowiem wtym momencie, wktorym nayzywszą miec powinnismy Starannosc około iuz dogorywaiącey Oyczyzny, [illegible] było naypodleyszych Dusz nanięknoscią, a niewłasnoscią tego [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], cyle nszy nie[illegible]szczędzat Kropli Krwi, y tego cokolwiek [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Umyst [illegible] [illegible] [illegible] miley Oyczyzny Niewy[illegible]magam. [illegible] ukochani wspot Bracia tych determinacyi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lekarstwo [illegible], byłoby zaraziaiącą trucizną [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] po[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] miłosc Oyczyzny, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] przezornosc okolicznosci y wni[illegible]czym niewzruszoną statosc Umystu. Ten zamiar jest jedynem sposobem Ktory nas wyrwac może z ostatni nieszczęsliwosci [illegible] grozącego samowładztwa.

Tym Następujący przemocą zagranicznych Potencyi przepisany, był-
[illegible] grobem dla Wiary, swobod, Wolności [illegible] Narodowey [illegible]
[illegible]nak niebespiecznym, żeby całość y nieprzełomnana Wiara [illegible]
[illegible] Obywatelow niebyła w stanie uchylić czy przygotowan[illegible]
na Wiarę Wolność y Całość krajową przepaści.

Niech nikt niemyśli żeby to było Interessem Potencyi krajów ościen-
[illegible], żeby to szczęście zostawione nam [illegible]
[illegible] niedawno przez [illegible]
[illegible]
pomiędzy Obywatelow, Czyliż każdy przeglądać niemoże [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] że [illegible] nie Ziem-
nie Trybunaty, ale Sądy Zadworne decydować będą losy nasze,
Majętkow y Osob. Rozesz to sobie kto umysłem [illegible]
[illegible] Intraty y innego całego kraju pożytki pomnożą [illegible]
[illegible] Czyliż [illegible] Potencye [illegible]
[illegible] zabraniem krajow przywrocą
[illegible] Praw Swobody Wolności [illegible] a zamienienie
[illegible] niewolniczy, [illegible] tylko y [illegible]
[illegible] chciwey [illegible]? [illegible]
wszystkie Punkta przez [illegible] Punkta [illegible]
[illegible] nieznaudziemy tam zagranicznych [illegible] tylko [illegible]
wania do wprzężenia Wolnego Narodu w jarzmo niewolni[illegible]
[illegible] każdy tak [illegible] być niemoże, żeby [illegible]
konanym w tey prawdzie, W nowie więc te przykrość nieochyb[illegible]
nalezy, że żadna z tych Potencyi wystawioney mocy używa[illegible]
nie będzie tylko na Poparcie własnych [illegible] Interessow.

Idzie zatym, że na [illegible] wewnętrznego [illegible]
du zostawiona nam będzie moc [illegible]
jest [illegible] moment [illegible]
nych na Oyczyznę razow, ktory gdy Zgoda wasza, Stałość przy[illegible]

Wierze y Prawach Kardynalnych [illegible] się z ludzi [illegible] ku
chciwoscią Uwieść ale determinowani byli dla Boga y Oyczyzny
na wszystkie wilko blaskiem [illegible] grożące przeciwności, Dość [illegible]
bylismy przez Całą Epokę nieszczęść naszych, prywata niechęć [illegible]
Zyskaz Zamroczyła Oczy że niemoglismy przewidziec tych to swoich [illegible]
szczęsliwosci Skutkow, Zawalismy się w nayzbawienniejszych Okoli-
[illegible] Oyczyzny wykarmionym Ludzi nieprzy
[illegible] Seymy, aby nieprzysta Rzplta do
[illegible] ocy y rzędu Dobrego; Ah! jakże smutnie dla naypo=
[illegible] poschem [illegible]
ney Oyczyzny, dogadzalismy [illegible] zajadłey na własny [illegible]
[illegible] ostalni 1768 gdzie w [illegible]
Rzymska Katolicka [illegible] kilku set Lat w tey Oyczyznie [illegible]
wszystkich Sekt porownana opiniami. Gdzie [illegible] Rzędu
wolney Rzpltey ukazem obcey Potencyi została poddana [illegible]
Skąd ta blizna potomne wieki zadziwiająca, zadana Oyczyznie,
jezeli nieprzez nas Samych? Sprzeciwialiśmy się y opieraliśmy wszy=
[illegible] Ktora zakonczy [illegible] naszych nieszczęsliwych, y
zepchnie [illegible] ktorey [illegible] się ustanie nigdy niebę=
dziemy. Tak to mowię Moment nadchodzi, Ktory z wolnego Dziś
Narodu zamieni nas w podłych Niewolnikow, [illegible]
[illegible] wszechwładztwo [illegible] rozciągaiąc nad Ma=
jątkami y Życiami Naszemi, Aże tych nieszczęsliwosci odwroce=
nie w Waszych jest ieszcze Ręku, naym [illegible] Bracia starcycie się,
[illegible] wybierac z po=
międzi siebie na przyszły Seym Postow ktorzy by mężnie obstaiąc przy
Wierze Swiętey y Prawach, [illegible]
[illegible] Naśladowalismy [illegible]
Krakowskiego [illegible] Hetmana y Syna jego, [illegible]
[illegible] dla tego, że Sami byli cnotliwemi y [illegible] Obywatela=
mi; Nie! y Owszem zli; y [illegible] Obywatele [illegible]
mi Rękami doty do niewoli tym przykładnym Senatorom tak

[illegible]wnie jak mowi przez Proroka Mądrość przedwieczna: [illegible] lość y rodził nieprawość, Doł otworzyły wykopał, aby pognębić [illegible] wiedliwego wpadł weń, ktory czynił, obroci się boleść na głowę [illegible] Psal: 7: v. 15.

[illegible] niesławnym sposobem nieszczą się tego Proroka Słowa [illegible] [illegible] wspominania [illegible] Obywatelach [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] przymuić [illegible] [illegible] razem [illegible] utop[illegible] [illegible] Wiary y [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] manych zysków nadzieją przepadli.

[illegible] juz teraz Warszawa [illegible] przyjęty [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fałszywane Dusze y [illegible], [illegible] tylko za [illegible] [illegible] korzyścią y [illegible] obłudnemi powabami, ale [illegible] y [illegible] Obywatele, czy [illegible] się dalej ieszcze [illegible] tym [illegible] [illegible] [illegible] Oyczyzny Bałwanom; [illegible] ten ostat[illegible] Punkt uszczęśliwienia albo zguby [illegible] tym [illegible] [illegible], [illegible] się [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tylko tutay [illegible] [illegible] [illegible] y Bałwany [illegible] zwykły: Ah; [illegible] taki [illegible] było było zabijać włas[illegible] Oyczyznę y [illegible] [illegible]; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Obywatelów, tych zbrodniczą [illegible] wybierzymy [illegible] [illegible] się w ktorych [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] y Prawa kardynalne [illegible] y [illegible] nalaskiem nazywać się zwykły.

[illegible] niekazony [illegible], charakter [illegible] [illegible] sobie [illegible] y [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], że [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] moc w Instrukcyach [illegible] [illegible], nad ktorą [illegible] sobie [illegible] postępować niemogą [illegible] [illegible] y niezbędne [illegible] [illegible] obowiązki [illegible] Wiary Swiętey Katolickiey, Panuiącey. [illegible] [illegible] Praw y [illegible] kardynalnych, a tym [illegible] [illegible]

[illegible] przez niezgody, powinnie byc przyprowadzionemi w szkodliwych czynnosci.
Pokazałem wam Zacni Obywatele szczęściu tych moich Rzeczy, przyczyny nieszczęśliwosci krajowych. Mówiłem we srodku skutkow [illegible]. Położem przy zakończeniu szczęśliwych sposobu [illegible] [illegible] ktore [illegible] wspomaga, y [illegible] rowni[illegible] [illegible] szczęśliwosci w Narodach.
Nayprosc wynaydzie Sposoby do utrzymania Pospolitego Oyczyzny Dobra, Rada sz w Okręgach wydaie [illegible] [illegible] [illegible] prawa do skutku przyprowadzi, w ktorey się wyswiązuie Boska Ręka aby z niemi utrzymała szczęśliwosc. Bog iest miłosc, kto mieszka w miłosci w Bogu mieszka a Bog wnim. Joan. 4. v. 16:

Kopia Manifestu
Uczynionego w Grodzie Łuckim D. 22 Marty 1773.

Zgromadziwszy się Obywatele WWych Panowie Urzędnicy Szczegulnie Woiewodztwa Wołynskiego, zadawnieni Obywatele [illegible] zey na Sejmikach [illegible], nie dla żadnego Partykularnego swego zysku lub nieukontentowania, ale postrzegłszy powszechny Praw Swobod Polskich ucisk, y iuż prawie ostatnie Kraiu, nawet y zatego zniszczenie, a Widząc wtak opłakanym stanie Oyczyznę, [illegible] czym przerażeni y dozywocie [illegible] [illegible], Takowe niniejsze iako nayuroczystsze zanoszą oswiadczenie. Iz lubo Uniwersałem JKMći Pana Naszego Miłościwego Dzień dzisieyszy, do Obrania Posłow z przeswietnego Woiewodztwa na przyszły Seym Warszawski iest naznaczony, y lubo nawet [illegible] kiedy Rzpltey Seymy y Rady dla kraju są pozyteczne, tym potrzebnieysze byłyby. To pewna w teraznieyszym krytycznym Rzpltey stanie nie [illegible] Prawa teraz Rzpltey dla [illegible] większego [illegible] Szlacheckiey [illegible] [illegible] [illegible] od wszelkiego Woyska [illegible] [illegible] wszelkiego żołnierza

[illegible]kiego wolny [illegible] chciały [illegible] z powodu tego [illegible] in Resultato [illegible], Kiedy też [illegible] z [illegible] przez ministerium [illegible] [illegible] Postronnych [illegible] przyszłej na Deklaracyą [illegible] Febr. 1773 [illegible] w [illegible] nie tylko [illegible] y [illegible] [illegible] się [illegible], ale owszem uzywaiąc [illegible] ze wszystkich stronnych Potencyi [illegible] wolny [illegible], [illegible] [illegible], y [illegible] [illegible] niezmiernie, że [illegible] [illegible], [illegible] Rzeczy [illegible] się [illegible] nie [illegible] Praw w [illegible] najmniejszym [illegible], nie tylko [illegible] w [illegible] [illegible] w [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Oycy [illegible] [illegible] [illegible] Praw [illegible], [illegible] [illegible] y [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] to Oswiadczenie [illegible] [illegible]

Mowa ktorą Krol Jmci. J. P. N. Ch. miał dnia 5. Maia na Seymie 1773.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Oyczyzny naszey, słuszne, załosne, y szkodliwe [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: Zadney części a Republica avellere nie dopuściemy. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Rozdzielenia.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nam [illegible] Te błędy teraz gorzko opłacamy.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] powinności [illegible] się wilnością.

[illegible] [illegible] [illegible] słyszały Rzeczone Stany na dniu wczorayszym [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] w wyrazach swoich pokazuią, iż barziey zyczą [illegible] większą możność dania Nam pomocy,

Manifest Generalney Konfederacyi Barskiey w Mieście Wolnym Cesarskim Lindau Dnia 26 Listopada Roku 1773. Uczyniony

My Stany y Rzeczpospolitey Polskiey w związku Konfederacyi Generalney Spoiny. Upadaiąca Korona Polska pod mocą ogromnego Związku, który go wzrost Stopnia y nieszczęśliwe Skutki tym nieprzyiaźniey Przyczyny to im więcey składaiącego Potencye we wszystkich Pismach swoich dla Rzpltey oświadczyły Potencye tak długo sobie wzaiemnie zazdrosne nie łączą się dzisiey, tylko dla zbogacenia się z Strat naszych, w [illegible] ziednoczoney ich siłe nie oprze się Polska, ale niech [illegible] Dziwią, aby próżna formalność, na którey wspieraią się wstuią uspra-wiedliwić ich przedsięwzięcie

Słuszność choćiaż uśpiona, nie traci Praw swoich y poki Prawa natury nie będą czczym głosem, poty ieszcze nieprzestaniemy że skargi nasze interesować będą za Nami na Koniec Europę.

Postępek tych Potencyi wydawać się powinien tym więcey w Oczach każdego Polaka, to dla Dania powierzchowney gwałtowi Prawości wywraca zwyczaie porządek, równie powierzchownie sobie od Narodu zarzuty, iakąż powagę przywłaszczać sobie może taka konfederacya, który wyrzec się powinna Rzpltey, ieżeli pozwoli nikt na zniszczenie wszystkich Praw swoich, Naród Polski bez wątpienia iest mocen, na Zastawienie się grożącemu niebespieczeństwu, Zakrzewstwo to gwałtowne iest y zdolne zawiązać wszystkie [illegible] części Stanów Rzpltey aby tym ogulnym w zniszczeniu utwierdzie się na dawnych swoich fundamentach

Naturą Konfederacyi nie innego nie iest tylko sposób ogłoszenia Żądania Powszechnego, y woli Całego Narodu którego Celem być niemoże tylko Szczęśliwość y w Prawdzie Dobro Oyczyzny. Lecz tak liczny y [illegible] składaiącey Szlachty powszechnie aby było Porządney w generalny związek złączone nie uchronią na te [illegible] wyznaczą ustawę Rządu naszego. Obywatele zaś powinni przez Związki po Woiewództwach y Powiatach, Ten albowiem iest iedyny sposób poznać każdego

W szczególności wolę a zatym ogulne Żądania Narodu, Te związ
ki Obowiązane są Marszałkowi Marszałkowi y Wiceregimentarzow
którzy z pomiędzy siebie obierają Marszałka Generalnego A ja
ko Rzplta z kąd się z dwóch Narodów równych Sobie w Prawach
w Prerogatywach oraz y Dzielności tak też Samo Zawiązuje
się Czynność w Koronie Polskiey y WXLitt wtenczas dopiero
dwie Generalne Konfederacye przez Osobliwy akt Unionis
ściśle łączą się y Stają się iedną Prawną Konfederacyą czyli Cia
łem Naywyższy Rzpltey wszechwładztwa w Sobie Zawieraią
cym; według tey więc formy Prawney y nieuchronny stanęła
ta Konfederacya Nasza mimo niebespieczeństwa życia Na
szego, y Wszystkie Przeszkody które kłada powinność Akta
szczególnych po Grodach Ziemiach y Powiatach Konfederacye
Równie Generalnych Korony y Litt. Kernusz są tayne
Nakoniec zyteła Cała Europa akt solenny Unionis przez
który dwie Generalne Konfederacye) Łączą się w iedno owoczem o-
czyte Monimenta Prawności Naszych owoz wywody Praw
Naszych Naród przyozdobiał y Przyodział Nas własną formu
mą y Staliśmy się jego z Którem, żaden akt szczególny, lubo
ogólny Imieniem Narodu wydany, nie rzekł nie naruszał
Kraju Powagi Naszey, dopóki nie wyszły Deklaracye Krajo
wego Podziału. Gdzież albowiem te Akta któreby nam zarzu
cić można nigdyż w Akta w tym Rzplta, albowiem by dziś
Będąca pod mocą y gwałtem mowiła, kto nie widzi że nia
sto okazania Prawdziwych swoich Sentymentów niepo
starczyły by tylko to co Jey Przemoc dyktowała, mowimyż
o Zdrady Oyczyzny więc nasze złożone Jey władzą powierzyć
ozprawowania w Warszawie zgromadzeniu? Uznanyż
Że Naród Ludzi Będących niezainteresem Oyczyzny iuż
ych Potencye które nawet dopuściły aby nam Zostawio
ne Prowincye swoią Zaszczycały mogły niepodległością.
Niech tylko pozwolą Narodowi w Wolności oświadczyć

Danie swoie opewni Jestesmy zwięz niewyprze powszechno
wney nam władzy wniey ostatnie swoie gruntuiąc nadzie
ie, czyli dosyc jest tytułem Konfederacyi Gniły upoważnie
prywatney spisek azeby przez ten srodek zniszczyc Prawa
Zaszczyty y Zwyczaie Rzeptey te mnimana Konfederacya
Gniła jestze Dziełem narodu, jakiez wniey są slady oswiadczo
ney Woli Woiewodztw Ziem y Powiatow, jestze onna przy
naymniey wolną wposrodku broni Obcey, nie opewne
są to raczey Ministrowie y Generałowie trzech Potencyi
ktorzy z Słabosci y Boiazni Obywatelow korzystaiąc roz
kazali Zamienic seymu w Konfederacyą Zebrane Prowin
cye w Prawach y w Przygatywach spozostałemi rowne
Miałyz natym mnimanym Seymie czyli Konfederacyi
swoich Reprezentatow, Jakiz niedopuszczaiąc ich do ucze
stnictwa Rady uczyniła te Szystema ich Przywiliiow, atym
sposobem niedaleno z ich pod obrepanowanie wprzod niżeli Po
tencyi Trzech Pretensye były roztrzągnione potrzebaz więcey do
przeswiadczenia Całey Europy że wszystkie Dzieła ninieyszey
Konfederacyi Warszawskiey są dla nas obce y bynaymniey nas
nieobowiązuiące, y owszem według własnego tey Pretendowa
ney Konfederacyi nianym, krokie jey są Generalnie prze
ciwne naszym Prawom Zwyczaiom y ustawie Rządu narodowego
Rzucie tylko Oko na mnimane uniwersały przedseymowe,
zaleciaią te szczegulnie obranie Postow ktorzyby znali Prawa
Oyczyste, uczynione Oyczyznie krzywdy Rownie iako okolicznos
ci y Potrzeby wktorey się onna znayduie, y ktorzyby umoco
wani przez swoie Woiewodztwa mogli y chcieli do okoli
cznosci stosuiąc się utwierdzic poprawic y odmienic to wszyst
ko cokolwiek służyc może ad meliorandum et Conservan
dum statum.

Wszakże w tych Uniwersałach y smie konfederacyi niewspomniono wielu Woiewodztwach Ziemiach y Powiatach obrano Posłow na Seym wolny władzę bardzo ograniczoną z Nayonniey. żey konfederacyi w Zmianki po niektorych nawet Zamiast Obrania Posłow na Seym. solenne tylko zaniesione Manifesta przeciwko wszystkiemu coby się stać z uszczerbkiem Praw Dobra Rzpltey mogło. Przez rostropną gorliwych Oyczyznie wiernych Obywatelow Przezorność. także y Jakim Prawem bez władzy y oznaczonego w ozysie charakteru obrana Posłow Liczba zgromadza się 16 kwietnia w Domu Prywatnym y Zawiera spisek, ktorem smie Generalną miano wać Konfederacyą zadziwieniu y indygnacya Izby Poselskiey z tey fatalney nowiny oburzyła się zaraz przeciwko tak niesłychanemu Przedsiewzięciu w tak mocnych wyrazach iż my sami niebysmy pro przydać niemogli. Nie widzieli gorliwi Mężowie w tym postępku tylko Upadek Oyczyzny y uspeniałością Ducha Poruszeni Publiczną przeciw niemu Zaniesli Protestacyą, sami tylko Obrońcy Oyczyzny tą cnotliwych odwagą pokazali się poruszanemi takie albo wiem sprawiedliwosci moc iest że ten nawet ktorego wybraniem na Marszałkostwo upodlono tyle się Oyczyzny wstydził godnosci, iż przy Laski w Izbie Poselskiey podnieść niechciał, a tym samym przyznał, że y swego obrania y konfederacyi ktorey stał się głową nieprawnosci. Dodaie my do tych Obywatelskich Protestacyi głosy Senatorow rowno wnie tey Nowosci opornięcych się? byłże wzgląd na ich gorliwość? powtarzamy więc smiele iż trwamy zawsze w uposażeniu dostoynoscię y mocą ktorą nam powierzył naród, Powtarzamy y to iż niemożna Ligą Jakim sposobem

z Nazywa Warszawską konfederacyą Generalną ktora nie
wypływa z konfederacyi szczegulnych Woiewodzkich, jako po
iąc jeszcze azeby kilku Posłow przez swoią w Izbie Poselskiey le
gitymacyą y ktorzy przed prawnym roztrząsnieniem na Ro
gach Publicznego charakteru niwsą tylko prywatnemi mo
gli sobie przywłaszczyć Prawo zdziałania konfederacyi Przy
y wiąż zamienie Seym przed Dniem uczynienia tegoż czyli
Radzono się otym na Seymikach? Czyliż Dzieło tak wielkiey
wagi było tam roztrząsane? Datyż nato Woiewodztwa swo
ie Instrukcye Mianowałyż Marszałkow y konsyliarzow?
zkądże poznać Żądanie Narodu? Czemuż tak Prawne Prote
stacye są Bezsilne zgładzoneż jeż Polskie imie jezeli nam
iszcze pozwolaią istnosci? jezeli mamy Oyczyznę? jezeli ma
my Prawa więc uznać niemożna za Prawny uformowany
przeciwko Rzpltey w Warszawie spisek? boby to było da Pra
wnosci zbrodni przywłaszczenie mocą sobie nadaney. władzy
zwałem wstrzymywaney Czy godnaż Poszanowania, czyliż
sprowadzać może zupełne Praw Narodowych zniszczenie czy
możnaby to sobie Podchlebiać azeby Pretendowaną konfederacyą
Warszawską utwierdzić możnaby to przymuszaiąc pod Stra
chem wszystkich ten Seym składaiących do Przyięcia Produk
tow niektorych Osob Trzech Potencyi Zupełnie oddanych.
Prozno nadzieia [illegible] niemiała nigdy Prawney władzy
Nowa krzywda czy może usprawiedliwić przeszłe? w Coż się
obrocą Narody. Czyż niesłuszności niesłusznością wspierana
być może: Przeświadczona jest Europa o sprawiedliwości
skarg naszych, Przeświadczony jest Swiat Cały że przeciwko
ktorym działamy się, Potencye chcąc osłabić Prawa nasze
Odkryli tym samym niesprawność swoich Pretensyi

Na odkrycie szkaradności Myśli konfederacyi mniemaney Warszawskiey Czosye iest wytknąć, zatem Delegatom swoim niewgraniczoną moc dała zgodzenia się na Podział Polski y odmienienia Podług upodobania swego formy Rządu zaleca przez Artykuł 15. instrukcyi Prosić u sąsiedzkich Potencyi o przywrócenie do dawney mocy Traktatu karłowickiego jakoby przez Portę nadwerężonego wkłada na siebie Obowiązek Ratyfikowania tego Cokolwiek ustanowią Delegaci. Jeżeli Gdy Kaźniąż Obywatelów Wolnych y Oyczyznie swoiey Wiernych Czyliż nieuczy w Jarzmie mogą Jęczących szlinie zaprzedanych ustawicznie niesprawiedliwości, uffowie tey pretendowaney konfederacyi, chcąc wlać na szczęście naykraiowych Ustawie Obalinaszo, Czyli tolk trudno Jest zgubie Czyliż Nas niestarszy y żeby tak naganny Proiekt tym prędzey utaiwszy skassowali wszystkie Akta Nasze przez Wyroki których wydać niemieli Prawa. wmawiaią w nas przyczynę nieszczęścia, którym my zabiec y przynaymniey wstrzymać usiłowaliśmy. Lecz iech Pogrozki nietrwożą Nas iako niesłuszne, Mamy Za nami świadectwo własnego sumnienia Mamy Prawa y Szacunek Cnotliwych Obywatelów.

Przyznaią nam bez wątpienia żeśmy się niestali smutną przesładowania y Zemsty ofiarą, tylko przez ścisłą powinnością naszych wierności, ktoraż Naylutnieysza Pobudka, ktoryż godnieyszy chwały zaszczyt, iako raczey podpaść proskrypcyi, niżeli zezwolić na zniszczenie Nayświętszych Praw Religij y Oyczyzny. skarzą naszą Generalną konfederacyą że iest przyczyną Ruiny Rzpltey przez zniszczenie tak nowych Sił kraiowych Utworzniby Polska zdolna bydz mogła oprzeć się Potencyi mocy przewyższaiącey.

Pytamy się. kolei Naszey ale daleko zwiększą słusznością ci wniosty ta niebyty Zarzyte, przed Nami wszystkaut Zaraz stanowienie Praw

Kapituły, Bylismy ierpiewi oznadto y Dzis ocyilibysmy bez trwogi, gdy
by to uczynione było wczasie cosmy lamentowali bezskutecznie Mimo
wszystkie usiłowania y Naywiększe ofiary nasze, Przeboq? inoznaz
wszytcie występkiem jednemu narodowi, ze wszystko czynił coby
czynić powinien dla zachowania Wolnosci własney a iak dale
że jest mniemana konfederacya Warszawska od zasłużenia na
podobny zarzyt, Appelluiemy do całey Europy niechay ta nie
Bzy Jej a Naszą Konfederacyą rozsądzi sprawe kto znas służył Oy
czyznie, kto ją zgubił? Czyniliśmy jak Cnotliwym przystało Oby-
watelom, Lecz fortuna przestała sprzyjać naszym zabiegom prze
ciez chyba za naszym idąc przykładem, Polska Zdała kiedy podniesie
się. wiek Obalin Uwolni z jarzma podbitą wolność a Samiey
ciy Religij Zachowa zwierzchność y Winne uszanowanie, Nie
wszyscy ci ktorzy Dzis nas potwarzać ważą się, łączyli się byli znami
wtenczas gdy Porta Wierna przymierzom swoim na Naszą Obro
nę podniosła Oręż. Niechayby iednak słabość y chciwość niektórych
powiatu w okoliczności drugich, Niechayby Narod Cały Rozwinoł
mocz swoię y okazał winnego Ducha ktorem mu tyle iednał Zwycię
stwa, bylibysmy ieszcze blisco nadziej Odzyskania wolności naszych
zbliżylibysmy się do skonczenia nieszczęść naszych, Nieznaydowa
libysmy się wtey smutney y przykrey potrzebie, w Łonie Ojca nas
własney dopytywać się Oyczyzny y między nami prawdziwego
szukać narodu Niebyłaby wynikneła taligza ktora nas cała
Europa Dzis upadek nasz zywo czuiąca, Nawiłaby Naszą odwagę
Niechay zatym Źli Obywatele silący się na Zgubę Oyczyzny przesta
ią nas Potwarzać, Nas ktorzy Ją broniemy Czernią się oni nawet
w Oczach tych ktorym służą, my zas pewni iestesmy szacunku y
od tych samych Potencyi ktore zwyczaynie u narodu Profitują.
Dałaby nakoniec iestesmy żalić się na wszystkich Obywatelow ni
niey. za pretendowaną składaiącey to Warszawę Konfederacyą

wyiąwszy małą liczbę ktorym własne sumienie wyrzuca wy-
stępek wszyscy przyznaią nam sprawiedliwość, y my sami w zupeł-
nnie przekonani iż tylko samey przemocy y gwałtowi ulega-
musza, że gdy oni na Wyroki Proskrypcyi, wzruszone na nas ser-
ca są jch ranami. Ufa nawet słusznie naszemy zerwalbię sła-
bosi, że w Nas upatruie ostatnię nadzieje Rzpltey.
Bo zostawię Protestacyą, ktorą mamy prawo czynić przeciwko
aktom do podpisania ktorych oni są przymuszeni. Nierozpa-
czycie o Rzpltey mowią nam owszem ufaycie zawsze pro opowie-
daniu w Zaćmieniu, Opatrzności ktora dziś nas chłosta nakoniec
uciskami naszemi skrzętna nadgrodzi nam stateczną mi-
łości Oyczyzny) pozwolaiąc być sey na nowe szczęśliwą y więcey
niżeli kiedykolwiek kwitnącą rozciągaiąc się daley niebędziemy
nad nieważnością tych aktow bo nadto jawna. Roztrząsać niebę-
dziemy Praw Polskich y dotyczących Prowincyi uformowanych
Pretensyi Dowody tey wielkiey sprawy przełożone sąz Oczom Eu-
ropy, a wyrok sey padł za słusznością.
Protestuiemy się ostatnim środkiem ktory nam został w ręku uprawdzie
nadto słabym ale Obywatelow kochaiących Oyczyznę swoią. Znosilismy
dosyć długo y cierpliwie prześladowania ktoremi byliśmy uciśnieni
obwinienia y potwarze ktore przeciwko nam wzorem się ogłosić znosilis-
my y daley samym milczeniem płonne wzgardzaiąc oskarżenia, gdyby
o Nasze tylko chodziło Osoby, gdybyśmy niebyli winni sprawić się z czy-
now naszych potomności y gdybyśmy nielękali się straciwszy szla-
chectwa. Niejest to więc dla zbycia uszczypliwości osobistych y zarzu-
tow prozno nam czynionych, za wzywaiących Nayświętszego Imienia
Boskiego Protestuiemy się przeciwko wszystkim zwłaszcza y Zciśnie-
maiącym aktom pretendowaney konfederacyi Warsz. ale iest dla
wypełnienia Obowiązkow Nayświętszych naszych dla zostawienia
następcom naszym Rzpltey w tym Stanie w ktorym sey odebralis-
my od Przodkow naszych lecz rozsypani prześladowani y nie

Własności niemaiący przez Cnoty, Honoru y Odwagi coż więcey
uczynić możemy
Miła Oyczyzno? Nie mamy iuż dalszey ofiary ktorą tobie mogli
byśmy poświęcić, Straciliśmy Dobra nie oszczędzaliśmy na twoie
ofiarę Krwi naszych zagrożonych Losow tych ktorzy dla dobra
ich zaszczytow Chwalebnie y mężnie Krew przelewali, życie samo
byłoby domiarem nieszczęść naszych gdyby nie nadzieia że kiedyż
kolwiek tobie może być pożyteczna to od czasu zawisło szczęście
Zdaie się być z odległa iuż okoliczności zbliżyć się mogą y spodziewa
się godzi że te nadspieszą
Wiemy że w oczekiwaniu tey szczęśliwey Kolei Protestacye nasze
przywiodą nas do Stanu, znieść ją bezczynny iuż wstręt a nadzieia
służenia Oyczyźnie osłodzi gorzkości Stanu naszego.
Protestuiemy się więc przed Potencyami Gwarantami Traktatow
naszych przed Nayiaśnieyszą Portą Ottomańską ktora wspaniale
y szczęśliwie za Interessa Rzpltey prowadzi woynę, Przed własną
Oyczyzną naszą y całą Europą, przeciwko wszystkim Russom w
społ Obywatelow naszych. ktorych nam prawdziwe sentymenta
są znaiome iako mocą y gwałtem wymuszone.
Protestuiemy się przeciwko wszystkim Przysięgom wierności uczy
nionym lub czynić się maiącym ktorykolwiek Potencyi: Przysię
gom nieważnym z Siebie samych, ani Zdolnych zrywać natu
ralne związki każdego Obywatela z Swoią Oyczyzną. Protestuie
my się Contra Resultatum ostatnich ziazdow Senatu ktorym
nadano imie Senatus Consilium, przeciwko przedrukowanym
universałom Seymowym, Konfederacyom y Seymom, iako
Przeciwko Dziełom z Mocy obcey a nie z dobrowolnego narodu Zezwo
lenia wypływaiącym, Protestuiemy się przeciwko wszystkim
Rezolucyom Kongressu aktualnego Warszawskiego Kommissyi
Delegacyiney y Władzy Delegatom powierzoney przeciwko wszyst.
kim ich deliberacyom, przeciwko wszystkim Paktom, Konwen.
cyom, Traktatom, Zamianom Ratyfikacyom, Generalnie
przeciwko wszystkim aktom iakimkolwiek bądź przemocą

Zawierającym lub zawierać mającym do Podziału Prowincyi Polskich, albo do utwierdzenia podziału zaszłego lub zciśniać mogą przeciwko wznowieniu w Formie Rządu w Religij y Wolno ści, w wznowieniu tym niebespieczneyszym z wszelkich wsześcieh teraz trwaiących bydź niemoże tylko skutkiem gwałtu y Bro ni obcych

Protestuiemy się przeciwko wszystkim aktom przeszłym ninieyszym y przyszłym, jako Przeciwnym Prawom Natury. Prawom Narodow Traktatom zaszłym z sąsiedzkiemi y pierwsi Europy Potencyami przeciwnym Gwarancyom wszystkim Traktatow Constitutionis status. Prawom kardynalnym y niepodległosci Rzpltey.

Zaklinamy kochanych wspol Obywatelow naszych aby tyle ile Ędnich zawsze może starali się ninieyszą Protestacyą rozmnożyć y podać ją do wszystkich aktow gdzie tylko będą mogli, ale nade wszystko Zaklinamy ich, aby ją włożyli w serca swoie iako zastaw gorliwosci naszey, y niezmiernej Oyczyzny Wiernosci, jako wzor powinnosci. ktorą dopełnić obligowani będą w pierwszey porze do dzwignienia Praw Rzpltey przeciwko aktom wycisnionym mocą gwałtem y oppressyą.

Nakoniec Jako Nay: Porta Ottomanska raczyła nas za swoich wiernych sprzymierzeńcow przyiąć, jako nieprzestawa niezwyciężonym Orężem swoim utrzymywać Prawa y Całosci kraiu Polskiego, y iako z Iey pomyslnosci oczekiwemy ratunku y uwolnienia Rzpltey, tak składamy akt ninieyszych Protestacyi w Jey ręce prosząc jak neyusilniey o Jego przyięcie y Konserwacyą, iako szczegulny zastawy dotrzymaney Wiary obowiązkom naszym y naszey wdzięcznosci ellaty Nay: Porty Datt w Lindau w Mieście w Obym Cesarskiem Roku Pa: 1773. D 26. Listopada

Proiekt do Deklaracyi Krola Jmć Stanisława Augusta 1 ? 9.

Jezeli Zdarza się u Bog Narodom dacie krolow w gniewie swoim rownie y to się zdarza ze znoszą Piętnem gniewu swego na

Ukarania tych ktorym ß pozwala, od nas nikt dotkliwiey nie do
znał krzywdy, w tym krotkim lat przeciągu jak nas do rządu powo
łał Narod zjednoczonym /: twierdzić możemy :/ Umysłem bo ani
głos przeciwny dał się słyszyć ani żadna czynność uroczysta roz
dwoienia nie zostawiła śladu, tym więcey nas ujęła teraznie
yszych zaszłość nieszczęśliwości, im wielszy zgodziło się kamien nadzie.
ie spo przedzających ktore były tylko temu Narodowi monum
tow Zdało się Bogu Zastępow, Qui dat & aufert, pomieszać słabe
Ludzkiey roztropności ułożenia, wyciągnął nad Ludem karzącą swe
Rękę, Zbiegły się okoliczności jedna od drugiey Zawisłe, y ciosk
przytomney nieszczęścia rozpędził Sen przyjemny przeszłych dobro
myślności ktorych ani nam w Narodzie ani Narodowi przez Nas
być szczęśliwym dotąd nie raczył Bog pozwolić z Rowności na Tron
przeniesieni wszystkim usiłowaniem y całemu staraniem na
szemu to [illegible] [illegible] łożyliśmy aby Narod Rządem naszym powierzo
ny był swobodny, obfity y szczęśliwy, nietayne nam się spamiętu
mażenia Naszych Postępkow bez przykrości własnego ukrzywdzenia
w Powszechnych mierze dotkliwościach nie pewnie spokoynemi
nas czyni niemogło iak przeświadczenie wewnętrzne czystości intencyi
naszych. Tę sprawiedliwość Rozezna ten Sędzia ktoremu się wiadome
nayskrytsze serc Ludzkich tayniki przed ktorego Sądem Staniemy wtey nie
rube strachu, lecz nie sobie ale narodowi życząc słusznie Osobistych Za
wod lekko ważąc Przyczyny, które Nasze Oycowskie Publicznemi
tylko trwożyć się może dolegliwościami, więc do ciebie wołamy Oy
narodzie z krwi Zaszczytem zawsze dzielny, z Siebie y swiadectwa
swych Przodkow, wstrzymay swe Zapędy, porzucay Zwawości
zrozum kroki, niech okrzyki Woienne, pomysl czy nie może tego.
Conuyszo do Ran Oyczyzny przyłożyć Lekarstwa? ciężeli te uprze
dzenia, ktore mnie pod winną w Oczach Waszych Wystawią
postawą nie dopuszczą y Tonu głosu mego do serc waszych, niech
was poruszy okropna Postawa ktorego istocie Obywatelami
żaden Zwas nie spoyrzy okiem nie na Prowincyę tego Krolestwa.

Zniszczone, Zewsząd szybkiem krokiem ogarnięta Nędza, Miasta zruynowane, handel wstrzymany, Pola bez uprawy, z tak smutnego widoku Trwożąc się, Serca Waszmości Litości y Środkich chwycie się sposobów Życzemy, naygorętszym Pragnieniem iako Krol w żywości Serca iako Obywatel Pracy y Starania naszego koło Dzieła zbawiennego neymilszą będzie Nadgrodą powrot Publicznego uspokoienia y Waszey ufności, Rozumiemy zniewinnością żeby my szli za Powodem własnego Interessu, gdy chętnie z wszystkiego uczynię Ofiarę iesteśmy gotowi dla ratunku Oyczyzny, Umysł Czynności przedsięwzięty przed tym Szczegulnie potrafi te klęski które ponosiemy gdy się do spokoynieyszych Narod przychyli środkow spodziewa się należy że będzie ten Przykład naśladowany, y Broń z Obu Stron schowana, wtenczas otworzyłoby się mogło Pole do traktowania negocyacyi prowadzącey do iednego sposobu mogącego koniec Zamieszania uczynić to iest Seymu Pacyfikacyi w Lypetry odprawującego się Wolności niektorym gruntownie y dokładnie mogłoby ocalenie Wiary Wolności y Prerogatywy być ubespieczenie. Ta iest iedyna korzyść dzisieyszego uciszenia się do ktorego przez wszystkie was zagrzewamy względy

Kopia Listu Krola JMci Polskiego do Panina Ministra Rossyiskiego pisanego, z Francuzkiego na Polski Język przetłumaczonego.

Wiem pieczam się obligacyi ktorą winien jestem Imperatorowey Rossyiskiey, za sposoby ktorych Panu Bogu użyć się podobało w Wyniesieniu mnie na Tron Polski, ale wstępuiąc nań przyrzekłem wiernie Szanować Religią moię po wszystkich Prowincyach Krolewstwa mego gdybym był tak słabym żebym ią opuścił, Tron moy y Życie podałbym na Sprawiedliwe się Oburzenie Narodu mego, Grozi mi WX że zaczyna mocy nadopięcie Proiektu swoiego iest to drugi Termin ktory niemniey dla mnie stałby się fatalnym w Dze sawne niebespieczeństwo w Rewolucyach, ktore kolwiek mam brać w ... wolę iednak wydawię nato coni powinności moiey honor obieram Ktore ... Narodem moim na obronę Religii naszey.

Varzno Sti Plebanaly hat dieses dem selben zugetheilten Quantum Fourage an d. H. Major von Woltky Esquadron bis Ultimo Junij richtig abgeliefert.

Peterkow d. 12 Mertz 1773

Intro, ln [illegible] misfor

Schommer
Quartier Meist

Na Typu Zt. 14.

181

Das Dorf Parznow Czerz Blubin hat die [illegible]
Commission bis ultimo Junij auf [illegible]
8 Wagen [illegible] 8 Wagen [illegible] als Regiments
Magazin zu [illegible] richtig abgeliefert
[illegible] quittirt Szalaschken [illegible]

[illegible]
Putkowski [illegible] Commissar [illegible]

[illegible]

Natym Ztt: 1.41

9/15

die Dorfschaft Parzno sieben Parochie Parzno
Sol dass dass die Commissariats del Districts
Ihm districts, derselben zugeschrieben quantum
an Roggen mit 10 Wisp. 19 Mtz
Gersten — 7 — 8
Haber — 1 — 4 1/2
Bräuhe — 1 — 4 1/2 zu dem hiesigen
Laag Magazin nicht abgeliefert. Sieradz den 22
Feb 1773
A. Müller
Zastrzeżenie ... Schultheiß ... [illegible]

Na Zýpu, ulici čís. 163 [illegible]

Pavĭno.

My Stany Rzeczypospolitey Polskiey, połączeni związkiem Konfederacyi Generalney etc.

I.

Nayświętsze prawo natury, upoważnia każdego do obrony swoiey własności. Z tey wychodząc zasady poświęcilibyśmy z zapałem życia nasze całości i prerogatywom naszey Rzeczypospolitey, ku ocaleniu ~~Polsce wiekami zabezpieczonego i nie zaprzeczonego posiadania prowincyi~~ od ciężkiego posiadaniem, nayświętszemi prawami i uroczystemi traktatami zabezpieczonych Prowincyi; gdyby ~~połączone wojska na rozbiór części naszey~~ powstanie się nasze wyjednać mogło reklamowaney przez nas sprawiedliwości. Lecz dwory połączone na rozbiór naszey dzierżawy, są tak potężne, tak wysoki zaymują stopień między mocarstwami Europeyskiemi, że w stanie umysłu pod którym jęczymy, musimy zostać w granicach uskarżania dla nich, a nie opór ich broni stawić w oczach całego Świata nasze zażalenie. Wkładaiąc przeto [illegible] nam przez naród władzy i specyalnego pełnomocnictwa

przez skonfederowaną Rplitą, protestuiemy uroczyście, przeciwko rozbiorowi polski, i przeciwko wszelkim wydanym lub wydać się mającym postanowieniom na szkodę tegoż Królestwa.

w Augsburgu 16 kwiet: 1773.

Podpisani M. H. Hrabia Krasiński
M. J. Pac
Ignacy Kohan Sołtyk

OO.

Num: 12.

SUPLEMENT

DO WIADOMOSCI WARSZAWSKICH

WE SRZODĘ DNIA 10 LUTEGO ROKU 1773

Z Konstantynopola d. 3 Grudnia. Odebraliśmy tu wiadomość o zupełnym zniesieniu małey Floty, ktòrą Basza Prowincyi *Scutari* wysłał był do *Egiptu.* Ta Flota napotkana od Okrętów *Rossyiskich* ze szczętem spalona iest w Golfie *Patras.* Chociaż dawniey pisali śmy, iż ta wyprawa uczyniona była nie tylko za wiadomością, ale nawet za rozkazem *Porty*, słychać atoli teraz, iż *Porta* gani Baszy ten mimo trwaiącego ieszcze Armistycyum uczyniony postępek, i że przeto wysłała swego *Capigi* do *Morei* z rokazem uduszenia Syna Baszy, który miał komendę nad tą Eskadrą. A chociaż to żadney wątpliwości nie podlega, że ta wiadomość iest prawdziwa, ta iednak kara pokazuie się być barziey naznaczoną za niepomyślne potkanie się tego Kommendanta pod czas utarczki, aniżeli za przedsięwziętą drogę iścia na pomoc *Mechemet-Abudaabowi.* Zwyczayna rzecz iest naszemu Dworowi miarkować i sądzić rzeczy z onych pomyślnego udania się. Nie ma się zatym żaden dziwić, iż ta rozprawa między dwiema eskadrami żadney odmiany nie sprawiła w ułożeniach *Porty* do pokoiu dążących, gdyż ona tym większą pokoiu potrzebę *Turkom* pokazuie, ktòrzy zawsze prawie zwyciężeni zostali.

Na prożbę Felt-Marszałka Hrabi *Romanzowa* Dwòr tuteyszy kazał uwolnić Pana *Walchoffski* Kapitana w Woysku *Rossyiskim* wziętego przy początku tey woyny, ktòry od onego czasu był trzymany w Zamku *Sept-Tours.*

Kawaler *Tott* uſtawnie muſztruie Artylerzyſtow *Tureckich*; i wielką ma pociechę, kiedy widzi, iż tak wiele korzyſtali z iego pracy, że niedawno w iedney minucie 15 razy ognia dali.

Wypis liſtu z Konſtantynopola d. 3 Grudnia. Dnia 19 Liſtopada, po przybyciu umyślnego przyſłanego od Obozu *Wielkiego Wezyra*, *Porta* kazała oznaymić Panu *Zegelin* Poſłowi Króla Jmci *Pruſkiego*, iż dopuſzczała wyiechać trzem Familiom, o które ten Miniſter mocno nalegał, i że rozkaz dała iechać onym aż do *Bukareſtu*. Te trzy Familie ſą Jeymć Pani *Abbot* Macocha dawnego Posła *Roſſyiſkiego*, *Obreſkova*, i iey Córka; Jeymć Pani *Pini*, którey ſyn był naypierwſzym tłumaczem i Sekretarzem od Dworu *Petersburſkiego* u Pana *Obreſkowa*, i inni trzey Jey Synowie; á naoſtatek Familia Pana *Panajerodoro*, który niedawno był tłumaczem u Pana *Zegelin*, á teraz zoſtaie w Woyſku *Roſſyiſkim*. Z tym wſzyſtkim przeciwko wſzelkiemu mniemaniu *Porta* odmieniła ſwe poſtanowienie, względem tey oſtatniey Familii, i kazała donieść Panu *Zegelin*, iż miała pewne ſwe przyczyny, dla których niedopuſzcza wyiechać tey Familii aż do Nowego Roku. Niewiadome do tych czas ſą te iey pobudki. Tym czaſem pomieniony Poſeł mocno nalegał o odmianę tego poſtanowienia: Między innemi dowodami przywodził, „że chociaż w rzeczy ſamey Pan *Panajerodoro* był uro„dzony poddanym Ceſarza Jmci, niemógł iednak więcey być „miany, iako tylko za poddanego *Pruſkiego*, za Pana ſwey Oſo„by, Familii, i wſzyſtkich dobr, mocą *Barath*, albo Liſtu Ceſar„ſkiego, w którym Ceſarz Jmć uwalnia go od powinności i obo„wiązkow poddanego *Porty*.„ Kończy Pan *Zegelin* te wywody, pytaiąc ſię, *iżeli liſty Ceſarſkie, i obowiązki iego Dworu zaciągnione przez ugody z uwolnionemi niemały iuż mieć więcey żadney wagi?* J nie przeſtał na tym pomieniony Pan *Zegelin*; udał ſię ieſzcze do innych Miniſtrów Cudzoziemſkich tu mieſzkaiących, zapraſzaiąc ich do złączenia ſię z nim na obronę tych Przywilejów, którychby zaginienia i utraty niechcieli. Jakoż oprocz Pana *Francuſkiego* wſzyſcy ſię z nim złączyli.

Z Marſylii d. 20 Grudnia. Odebraliśmy tu liſty z *Alexan-*

dryi Egipskiey, które donoszą, iż tam żadney niemasz nadziei, aby *Ali-Bey* mógł powrócić do *Egiptu*, i pomieszać spokoyność handlu, ktorey tam używaią po iego odieździe, przeto iż całe siły swoie traci w *Syryi* na oblężeniu *Jaffy*. Jeden z Synów *Dahera*, *Cheika d' Acré* udał się do *Damaszku* z pozorney tylko przyczyny nieiakiegoś poróżnienia się. Z doświadczoney i dobrze wiadomey tego starego woiownika *Cheika* polityki, są niektóre Osoby, które wnoszą, że to oddalenie się Syna iest iego fortelem, i że wysłał Syna swego do nowego Baszy *Damaszku*, dla wyrobienia iakiey dla siebie pomocy w potrzebie. *Turcy* tym czasem według tychże listów, nieodstępuią od *Scydy*, maiąc 10 tysięcy Zołnierzy, i odebrali Ordynans iść naprzeciw *Daherowi*, gdyby im przeprawuiącym się do *Egiptu* nie pozwolił przeyścia przez swe Kraie. Kupcy Miasta *Baruth* nie powrócili ieszcze do tego Miasta, i mieszkaią na górze *Castrevan* czekaiąc zupełney spokoyności w tym Kraiu.

Od niższego Renu d. 15 Stycznia. Listy szczegulne z *Wiednia* donoszą, iż tam nigdy tak często Kuryerowie nie przybywali, iako teraz od Dworów *Petersburskiego* i *Francuskiego &c.* Ministrowie Cesarstwa Jchmciów prawie nieporzucaią rady, gdyż wyszedszy nawet z oney barzo częste miewaią rozmowy z Ministrami Cudzoziemskiemi. Przydaią także, iż Xiąże Jmć *de Rohan* Poseł *Francuski* miał iuż drugą audyencyą u Cesarzowey Jeymci Królowey, po którey wysłał Kuryera do swego Dworu.

Z WARSZAWY DNIA 10 LUTEGO.

J. K. Mość P. N. M. dnia onegdayszego, iako na Terminie z Listów Okolnych do Jchmciów Senatorów i Ministrów Oboyga Narodów rozpisanych przypadaiącym, zagaił Radę Senatu. Na którą ziechali tu świeżo Jchmć XX. Ostrowski Kujawski, Turski Łucki, Wodziński Smoleński Biskupi, Woiewoda Rawski Granowski, Mielżyński Poznański, Woynicki, Dembiński, Podhorodeński Czerniechowski, Węgliński Chełmski, Gurowski Przemętski Kasztellanowie, Gurowski Marszałek Nadworny Litewski i inni.

W przeszłym tygodniu Jmć Pan Stackelberg Poseł Rossyiski doniosł J. K. MCi P. N. M., że na iego instancyą po przeszłey radzie Senatu zaniesioną, Jmperatorowa Jeymć Rossyiska uwolniła z aresztu Xiążęcia Jmci Biskupa Krakowskiego, Jmci X. Biskupa Kijowskiego, i Jchmć Panow Rzewuskich Wojewodę Krakowskiego Hetmana Polnego Koronnego, i Syna Jego Starostę Dolińskiego.

DONIESIENIE z WARSZAWY DNIA 10 LUTEGO.

Jan August Poser Bibliopola w Warszawie na Trembalskiey Ulicy w nowey Kamienicy Jmci X. Biskupa Kujawskiego mieszkaiący czyni wszystkim zwłaszcza wyższego Stanu ludziom wiadomo, iż temi czasy wytworne Kopersztychy, iuż całe, iakie dzieło w sobie zawieraiące, iuż w osobnych sztukach od naylepszych wydane Autorów są sprowadzone razem z wyborem Kssiąg Francuskich, we wszystkich nauk rodzaiu, których tamże za przyzwoitą Cenę dostać można. Szacunek onych sam siebie doskonale zaleca. Reiestr zaś tak Kssiąg Francuskich, iako i Kopersztychow darmo będzie rozdawany.

Z Liegnic Magistrat cytuie publicznie.

1mo. *Jana Tobiasza Tscheuschnera z Mieyskiey Wsi* Hummel *nazwaney urodzonego, w Giensdorfskim Husarskim Regimencie Pruskim służbę maiącego, a od 14 lat zbiegłego.*

2do. *Chrystyana Jnaugotta Wittwera tu urodzonego Czeladnika rzemiosła piekarskiego od 17 lat zbiegłego.*

3tio. *Gottfrida Hillera tu urodzonego Czeladnika rzemiosła Rzeźnickego od Roku 1740 zbiegłego.*

4to. *Karola Samuela Grunda tu urodzonego Cyrulika od Roku 1761 zbiegłego, albo Jego Sukcessorów w czasie 6 Miesięcy, aż do dnia 30 Czerwca teraznieyszego roku, aby osobiście na Ratuszu na Sessyach przytomnemi byli dla odebrania należącey do nich dziedzictwa części, w Administracyi zostaiącey, inaczey za umarłych będą poczytani, i ich Substancya naybliższym Krewnym przysądzona będzie. Z Liegnic d. 8 Stycznia, Roku 1773.*

Dyrektor, Prezydent, i Rada.

Num: 17.

SUPLEMENT

DO WIADOMOSCI WARSZAWSKICH

W SOBOTĘ DNIA 27 LUTEGO ROKU 1773.

Z Konstantynopola dnia 17 Grudnia. Pani *Abbot* Macocha Pana *Obreskowa* dawnego Ministra *Rossyiskiego*, wyiechała ztąd dnia 9 tego mieśiąca, z Córką swoią, i Familią Pana *Pini* naypierwszego Tłumacza Dworu *Petersburskiego*, maiąc się udać do *Bukarestu*. *Maimander*, (albo Urzędnik obrządków Dworu) odebrał od Porty rozkaz, aby ią odprowadzał i strawował. Która to ludzkość zdaie się ukazywać początki nastąpuiącey iedności między temi dwiema Monarchiami. Familia iednak Pana *Pangjersdoro*, iakośmy namienili, mimo wstawienia się Pana *Zegelina* Posła Króla Jmci *Pruskiego*, nie mogła otrzymać dozwolenia, aby tegoż czasu wyiechała.

Aczkolwiek nic tu pewnego niemamy względem traktatu układaiącego się w *Bukareście* między Panem *Obreskowem*, i *Reis-Effendi Obozowym*, przy naywyższey władzy *Wielkiego Wezyra*, wszakże wszyscy iednomyślnie dobrą sobie czynią otuchę, zwłaszcza, że *Porta* barzo małe czyni przygotowania na przyszłą wyprawę.

Przeszłego tygodnia, stanęła w naszym porcie wielka liczba Okrętów Cudzoziemskich, zktórych większa część samą żywnością naładowana była. Mimo iednak z prowadzonych tych towarów cena Kawy i Ryżu znacznie się podwyższyła, z przyczyny zbliżaiącego się *Ramazanu* (Postu mieśięcznego) na

którego święta zwykli *Turcy* w obfitą żywność opatrywać się. Między temi Okrętami był ieden *Angielski* naładowany Ryżem z *Karoliny* w *Ameryce*.

Z Paryża d. 25 Stycznia. Odebraliśmy zupełne doniesienie o zgorzeniu *Wielkiego Szpitalu*, które tym iest pewnieysze, że iest wyięte z wyznania i opisania prawnego, uczynionego przy Kommisarzach Miasta naywyższych, którzy dzień i noc przemieniaiąc się, pod czas tego pożaru przytomni byli. W nocy z dnia 20 na dzień 30 Grudnia, ogień wszczął się w *Wielkim Szpitalu*, kędy robiono świece. Niewiadoma przyczyna zapalenia się; gdyż robotnicy dniem przed tym skończywszy swą pracę, o godzinie 7 w wieczor wyszli, i drzwi zamknęli. Że zaś to mieysce było podziemne, ogień przez długi czas tam trwaiąc, w pół do wtórey z północy zewnątrz ukazał się; zapaliwszy staynie, stodoły, a potym Szpital. Z którego tak się Miasto rozświeciło, iż Obywatele przy ostatkach *Paryża* mieszkaiący mniemali, iż na ich przedmieściach domy się paliły. Łacno do rozumieć się, iak wielkie było zamieszanie w domu goreiącym i napełnionym choremi, którym strach nagły nieiakich sił dodawał. Widziano, iako iedni drugich wyciągali, drudzy przez ogień wyskakiwali, inni odbieżawszy wszystkiego lub nadzy, lub w samych koszulach, która kędy komu ukazała się droga, uciekali, szukaiąc ochrony w poblizszych domach i Kościołach. Między któremi byli też tacy, co mimo naytęższego tey nocy zimna, osobliwszym przeięci strachem o kilka mil od Miasta odbiegli. Za pierwszym ogłoszeniem pożaru, naypierwszy Prezydent, Prokurator powszechny, Przełożony naywyższy Mieyski, Sędzia, Prokurator Królewski, i Dozorcy *Szpitalu Wielkiego* iedni po drugich przybyli. Wołano, aby bramy odemknięto; lecz że doglądaiąca kluczów na wyprowadzeniu chorych zabawna była, z wielką i długą pracą drzwi antabami żelaznemi obite wybiiać musiano. Tym czasem kiedy za sprowadzeniem Gwardyi *Paryskiey*, i niektórych części Gwardyi *Francuskiey* i Mieyskiey, Magistratowi wydawali rozkazy do przeszkodzenia szerzeniu się ognia, wyprowadzono z zapalo-

nych izb chorych do Kościoła *Nayświętszey Panny*. A iako te rozkazy były uważne i rostropne, tak z niemnieyszą sprawnością i pilnością wykonane były. Przez cały dzień następuiacy, nic się prawie z mocy trwaiącego i szerzącego się tego ognia nie umnieyszyło. Przeto żeby Jzba Aptekarska, Szpichrze z Oliwą, winem, i wòdką, i inne domy na Ulicy *Nayświętszey Panny* nie zaiely się, Urzędnicy Mieyscy przeyrzeli te wszystkie mieysca, i co kolwiek tylko można było z Apteki wynieść, kazali uprzątnąć, á Szpichrze z Oliwą, wapnem starym osypać, i inną materyą, którey ogień nieszkodzi. W wieczor i w nocy z dnia 30 na dzień 31 ukazał się znowu ogień po niektòrych mieyscach; i tak muszano rozrzucać nie które domy, i używać z wielką trudnością pod czas tęgiego mrozu pomp, pòty, aż ogień nie maiąc do palenia materyi, przededniem gasnąć począł. W wieczor mury i dachy, ktòrych żadnym sposobem zachować nie można było, same przez się, bez żadney szkody uczynioney upadły. W nocy gdy się znowu ogień ukazał po niektòrych stronach, Urzędnicy Mieyscy boiąc się o ulicę *Nayświętszey Panny*, wszelkich sposobow do ugaszenia używać kazali, przy pomocy oraz Gwardyi *Francuskich* i *Szwaycarskich*. W Piątek, w dzień Nowego Roku, i przez 6 następuiących dni, aż do dnia 8 nie przestawano pompami pracować pod dozorem Pana *Morat*, to iest pòty, aż przeglądaiąc wszystkie prawie pogorzelisko gruzy, naymnieyszey skry tleiącey niepostrzeżono. Rozgłosiła się tu była powieść, że z 500 chorych, ktòrzy byli wdomach zgorzałych, żaden się niewyratował; lecz się znaczny fałsz pokazał, ponieważ z 521 Osob mieszkaiących w Szpitalu, znaleziono 450 w Kościele *Nayświętszey Panny*, á większa część reszty schroniła się w Kościołach Swiętych, *Seweryna*, *Andrzeia*, *Piotra*, Swiętey *Magdaleny*, i po różnych domach, ktòrych w nocy nawet, Przełożony Mieyski doglądać kazał. Dwanaście tylko trupòw w całym pogorzelisku znaleziono. Dwoie ludzi w samym ratowaniu zginelo; pięciu cięszko, a czternastu lekko się raniło. JmćX. Arcy-Biskup *Paryski* kazał był przygotować swòy Pałac dla przeprowadzenia tam chorych, ktòrzy byli w Koście-

le *Nayświętſzey Panny*; lecz potym znaleziono ieſzcze mieyſce w *Szpitalu Wielkim*, do którego we Czwartek w wieczór ich przenieſiono. JmćX. Arcy-Biſkup aż do dnia tego trzymał i karmił Zakonnice, których ieſt 90. Kapituła wiele rzeczy potrzebnych dała, á niektóre Oſoby znacznieyſze ſame przynodziły dla wſpomożenia chorych, i przyięcia cząſtki ſtarania tych Zakonnic, które w tak ſtraſzliwym przypadku wielkie pomocy czyniły. Szkody z tego pożaru ponieſione ſą trzykroć znacznieyſze nad one, które ten że ſam Szpital, w roku 1737, z podobnegoż przypadku odebrał; wynoſzą albowiem na dwa miliony. Wſzyſtkich teraz iednoſtayne żądze ſą, aby ten Szpital wyſtawiony był na mieyſcu przyzwoitszym, a Obywatele wſzyſtkich ſtanów pokazuią ſię być gotowemi do wyſypania iałmużn iak nayobfitszych, ieśli te żądze i prożby ich będą wyſłuchane.

Z Wiednia d. 20 Stycznia. Poſłowie Cudzoziemſcy częſto ſię znayduią u Dworu, kędy częſte miewaią rozmowy z Miniſtrami naſzemi względem liſtów, które odbieraią od ſwych Monarchów. Wſzyſtkie powſzechne wiadomości czynią wzmiankę o onym dziwnym ſpoſobie, którym Pan *Beniowſki*, *Węgrzyn*, przedtym będąc na uſługach Konfederacyi *Polſkiey*, potym więzień *Roſyiſki* pozyſkał ſobie wolność, przeprawiwszy ſię morzem z *Kamczatki* do *Chin*, z kąd potym przybył do *Francyi* iednym okrętem *Europeyſkim*. Liſty, któreśmy tu odebrali z *Paryża* upewniaią, że temu Officerowi pozwolono wybrać ieden Regiment, i na ten koniec naznaczyło mu i dało Miniſteryum wielkie pieniądze. Według tychże wiadomości, pomieniony Pan *Beniowſki* ma ſię z ſwoim Regimentem w miesiącu Marcu znaydować w *Breſt*, dla złączenia ſię z dwiema Pułkami Woyſka regularnego, i z niemi ma wſiąść na Okręty, które już w tym Porcie gotuią; przydaią nadto że Pan *Beniowſki* przed ſwym wyiazdem odbierze niektóre przeſtrogi prywatne, z roſkazem oraz, aby nie wprzód, aż będzie na morzu, one wyiawił.

Mit allergnädigster Kayserlichen Freyheit.

Staats- und Gelehrte Zei-tung

Des Hamburgischen unpartheyischen CORRESPONDENTEN.

Anno 1772. (Am Freytage, den 18 December.) Num. 202.

Neapolis, den 27 November.

Den 21sten dieses kam bey dem hiesigen Venetianischen Residenten ein Courier von Otranto mit Briefen aus Cephalonien vom 15ten an, und brachte die Nachricht, daß die Rußische Flotte den 8ten dieses die Türkische Flottille von 30 Segeln, welche dem Abudahab in Egypten wider den Aly Bey Succurs bringen wollen, wogegen, wie bereits gemeldet, der Graf von Orlow protestiret hatte, im Gesicht von Patrasso angegriffen, und 13 Fahrzeuge verbrannt, oder in Grund geschossen habe. Zwey davon hatten sich unter den Kanonen von Patrasso in Sicherheit begeben; die übrigen aber, welche die Flucht genommen, werden von den Russen verfolget. Der Resident schickte sogleich eine Staffette mit dieser Nachricht und mit den sich darauf beziehenden Depeschen nach Venedig.

Parma, den 28 November.

Den 24sten reisete der Marquis von Llano, nebst dem Marquis von Revillas, von hier nach Toscana ab. Am Montage, den 23sten, kam der ordentliche Courier von Spanien mit Depeschen für den Hof, und nachher wurde das Spanische Wapen vor dem Hause des gedachten Herrn Marquis von Revillas abgenommen, der darauf, wie gemeldet, abreisete.

Grodno, den 1 December.

Obgleich der General von Elmpt aus Litthauen mit 2 Regimentern Cüraßiers, 3 Regimentern Infanterie, 1 Regiment Husaren, und 1 Regiment Cosacken nach Finnland marschiret, so sind die Russen in Pohlen doch noch an 32000 Mann stark, ohne sich in der Rechnung zu irren. Bloß der General, Graf Tottleben, welcher das Commando in Litthauen erhalten, hat 2 Regimenter Curaßiers, 2 Regimenter Carabiniers, 2 Regimenter Infanterie, 1 Regiment Cosacken, und 3 Regimenter Basquiren unter seinem Commando, die zu Grodno, Mosli, Schlonim, Kanne, und an verschiedenen andern Orten, in den Winterquartieren liegen.

Am 24sten des vorigen Monats gab besagter General, Graf Tottleben, bey Gelegenheit der Krönungsfeyer des Königs von Pohlen, ein großes Festin, welches mit einem Ball und kostbaren Soupee begleitet war, woraus man abnehmen kann, daß die Russen und Pohlen noch gute Freunde sind, ob man gleich fälschlich das Gegentheil versichern wollen. Oberwähnter General ist bey der Nation sehr wohl gelitten. Seine Truppen müssen die genaueste Mannszucht beobachten, und er selbst ist gegen einen jeden sehr höflich und gesprächig.

Warschau, den 9 December.

Die 3 Minister des Wiener, Petersburger und Berliner Hofes haben dem Könige eine Declaration übergeben, worinn die Nothwendigkeit eines Reichstages gezeiget wird, ohne welchen es nicht möglich ist, daß das Reich zu der alten Ruhe kann gebracht werden. Die von dem Preußischen Minister überreichte Declaration lautet folgendermaßen:

Se. Majestät, der König von Preußen, haben mit unaussprechlicher Verwunderung den wenigen Eindruck bemerket, welchen die von Dero unterzeichnetem Minister Sr. Pohlnischen Majestät übergebene Declaration, so wie die Declarationen Ihrer Majestät, der Kayserinn-Königinn von Ungarn und Böhmen, und Ihrer Majestät, der Kayserinn aller Reußen, zur Beschleunigung der endlichen Einrichtung der Republik mit den 3 benachbarten Mächten, in Absicht ihrer Ansprüche, gemacht haben; Ansprüche, welche das wesentliche Interesse ihrer Krone nicht erlaubt, dem ungefähren Zufall der Begebenheiten und Unruhen, welche dieses Reich immer in Bewegung gesetzet haben, zu überlassen. Es hat auch die Mäßigung ihr Ziel, welches die Gerechtigkeit und die Würde der Höfe vorschreiben. Da diese Wahrheit den Einsichten Sr. Pohlnischen Majestät nicht entgehen, noch Ihrem Herzen gleichgültig seyn kann, wenn die Stimme des Vaterlandes ihre Rechte darinn erhalten hat; so hoffen Se Majestät, der König von Preußen, daß der König Pohlen nicht solchen Begebenheiten aussetzen werde, welche der Er-

folg von der Langsamkeit seyn werden, womit Se. Pohlnische Majestät die Zusammenberufung eines Reichstages, und eine Negociation betreiben, welche allein Dero Vaterland retten, die Regierungsform der Republik, die so viel gefährliche Stöße erlitten, wieder wirksam machen, und das Unglück endigen kann, welches von Privat-Interesse, Ehrgeiz, Haß und Uneinigkeit in selbigem verursachet worden. Warschau, den 4ten December, 1772.

Unterzeichnet:

Benoit.

Man redet auch von einer neuen Declaration, welche der Rußische Minister herausgeben wird, wodurch alle außer Landes sich befindende Senatoren, sich zu dem im März bestimmten großen Rath einzufinden, vorgeladen werden; außerdem werden auch aus den Kanzeleyen Circulairschreiben an dieselben ergehen. Ein dergleichen großer Rath soll nicht anders, als auf einem Reichstag bestimmet werden können, und dieser kann so geschwinde nicht angehen, weil dazu vorhero noch zu viel Anstalten müssen gemacht werden, daß also auch der große Rath noch wol etwas weiter wird hinausgesetzet werden.

Der Graf Wielohorsky, welcher so lange als Gesandter der Conföderirten in Paris gewesen, soll von dem dasigen Hof an die noch zu Landeshut in Bayern sich aufhaltenden Conföderirten mit dem Auftrag abgereiset seyn: daß man es für die Nation und sie selbst bey den gegenwärtigen Umständen am zuträglichsten fände, wenn sie wieder nach ihrem Vaterlande giengen, und sich mit dem Könige vereinigten. Man wird sehen, was diese Vorstellung bey selbigen ausrichten wird.

Der Bischof von Plotzko, Sceptipky, soll gefährlich krank seyn, und will man an seinem Aufkommen zweifeln. Der Woywode von Plotzko, Graf Potocky, hat in der Absicht, dieses Bißthum gerne zu haben, den geistlichen Stand erwählen wollen; weil aber der König nicht Willens ist, die Würde des Primas und des Bischofs von Plotzko unter 2 Brüdern zu sehen, so soll der Fürst Abbé, des Königs Bruder, die Anwartschaft auf dieses vacant werdende Bißthum bekommen haben.

Stockholm, den 8 December.

Von Strömstadt wird unterm 30sten vorigen Monats gemeldet, daß man daselbst den 1sten December den König erwartet habe. Se. Majestät sind gesonnen gewesen, den 2ten Swinesund in Augenschein zu nehmen, darauf den 3ten Rasttag zu halten, den 4ten die Reise fortzusetzen, den 5ten nach Uddewalla zurückzukommen, und den 7ten nach Gothenburg zu reisen, wo Höchstdieselben vielleicht eine Woche zubringen möchten.

Man siehet einen von Brinkebergs-Kulla ertheilten ausführlichen Bericht von der verrichteten Reise des Königs nach Trollhätte, woraus erhellet, wie Se. Majestät nicht nur den dortigen weitläuftigen Schleusen-Bau, sondern auch den starken Gothischen Strom, nebst dem ganzen Gebirge, theils zu Wasser in einer offenen Schaluppe, theils auch zu Lande aufs genaueste in Augenschein genommen haben. Bey Jättgryta, unweit der Polheimischen Schleuse, haben Se. Majestät geruhet, mit Dero eigenen Hand auf einem Berge zu zeichnen: G. d. 27. Novembr. 1772. und zwar unter den Namen Sr. Majestät, des höchstsel. Königs Adolph Friedrich, und der verwittweten Königinn Majestät, die Beyde mit eigenen Händen daselbst geschrieben, und nachher ausgehauen worden. Der Herzog von Ostgothland hat ebenfalls die Anfangsbuchstaben Seines Namens unter der Zeichnung Sr. Majestät, unsers allergnädigsten Königs, geschrieben. Seitdem ist man beschäfftiget gewesen, auf diesem Berge, der sehr hoch ist, 2 Pyramiden von Marmor aufzurichten, mit folgender Aufschrift in der Uebersetzung: "Den 26sten und 27sten "November 1772. besahe der König Gustav III. dieses "Schleusenwerk, das von Gustav I. Zeit an in Vor"schlag gebracht, angefangen und fortgesetzet worden. "Gustav hat in dem andern Jahre Seiner Regierung "den Muthwillen unterdrücket, und den Strom aufge"halten, der das Land überschwemmete. Der Gothen "König soll, dem höllischen Falle zum Trotze, den Gothi"schen Fluß segelbar machen."

Wie das Gerücht gehet so werden des Königs Majestät nicht vor dem 12ten Januar in dieser Hauptstadt eintreffen, sondern die bevorstehenden Feyertage zu Eckholmsund zubringen. Man will ebenfalls wissen, daß die Ambassade nach Rußland wenigstens aufgeschoben worden.

Vorgestern langte hier ein Commando Husaren an, und in diesen Tagen sind ebenfalls die leichten Dragoner der Königl. Leibgarde mit Pferden versehen worden.

Seit einigen Tagen sind wiederum Couriers aus verschiedenen Gegenden durch diese Stadt gegangen.

Die Untersuchung, betreffend den General-Major und Ritter, Freyherrn Pechlin, wurde am 1sten dieses von dem Königl. General-Kriegs-Gerichte, in den Zimmern auf der Hauptwache, nahe bey denen, wo bemeldeter General-Major in Verwahrung gehalten wird, angefangen. Zu diesem Gerichte sind jetzo der General-Lieutenant und Commandeur mit dem Großkreuze des Königl. Schwerdt-Ordens, Graf Friedrich Horn, Präses, die Obersten, Freyherren Schmidefeld und Jägerhelm, die Oberst-Lieutenants Sternros und von Nummers, der Major, Freyherr Diurklo, und der Oberste in der Armee, Freyherr von Kaulbars, Beysitzer, welche alle Befehl von Sr. Königl. Majestät erhalten haben, nicht auseinander zu gehen, noch die Sitzung für dieses Jahr, die sonst mit dem Schlusse dieses Monats aufhören müßte, zu schließen, bevor obberührte Sache abgeurtheilet worden. Der Actor in dieser Sache ist der ordentliche Kriegs-Fiscal Pontelius. Der bisherige Gevollmächtigte des General-Majors, ein Vice-Häradshauptmann, Namens Blix, soll, dem Gerüchte nach, wegen seiner Verwandtschaft mit einigen Mitgliedern des Gerichts, verwerflich befunden seyn.

Die Königl. Akademie der Wissenschaften hat in ihrer im October gehaltenen Versammlung in Gegenwart Sr. Majestät, des Königs, und unter Vorsitz des Reichsraths, Grafen Scheffer, den Chursächsischen Kammerherrn, Grafen von Callenberg zu ihrem auswärtigen Mitgliede ernannt.

Der Reichsrath, Graf Ulrich Bark, Commandeur des Königl. Großkreuz-Schwerdt-Ordens, ist den 2ten dieses im 55sten Jahre seines Alters verstorben.

Verfolg von Copenhagen, vom 12 December.

Das Königl. Finanz-Collegium hat unterm 5ten dieses folgendes Placat durch den Druck bekannt gemacht:

"Se. Königl. Majestät haben den 4ten December 1772. allergnädigst zu resolviren geruhet, daß die durch ein Placat unterm 19ten November h. a. ausgesetzte Prämie respect. von 2 Mark und 1 Mk. 8 ßl. Dänisch, oder 1 Mark 12 ßl. Lübisch, auf jede Tonne Haber, welche binnen Ausgang Januar und May 1773. nach irgend einem Haven oder Losse und Lade-Stelle des Königreichs Norwegen, es sey mit einheimischen oder fremden Schiffen, und aus einländischen oder auswärtigen Häven, eingeführet, und daselbst zum Verbleiben ge-

löschet wird, sich auch auf guten gesunden Rogken und Gersten, welche von dem Tage dieses Placats an, bis zu den obgedachten Terminen, nach einem Norwegischen Haven, insbesondere nach Christiansand und Mandal, verschiffet und eingeführet, und daselbst zum Verbleiben ausgeladen werden, erstrecken sollen. Also, daß bis ultimo Januar 16 Schill. per Tonne, und von ultimo Januar bis Ausgang May 1773. 12 Schill. Lübisch per Tonne an Prämie bezahlet wird."

Weiter haben Se. Königl. Majestät allergnädigst eine Prämie von 1 Mark Dänisch, oder 8 Schill. Lübisch von jeder Tonne Erdäpfeln, welche, unter ebenangeführten Bedingungen, bis Ausgang Januars nach Norwegen verschiffet, eingeführet und zum Verbleiben gelöschet wird; nebst einer Prämie von 4 Schill. Lübisch pr. Tonne, von solchen, von ultimo Januar, bis ultimo May 1773. nach irgend einem Norwegischen Hafen eingeführten und daselbst ausgeladenen Erdäpfeln, auszusetzen geruhet.

So hat auch die Königl. Norwegische Kammer unterm 8ten dieses bekannt gemacht: wie Se. Königl. Majestät unterm 3ten dieses allergnädigst resolviret hätten, daß fette Waaren, nämlich: Butter, Fleisch, Talg, Speck und Käse, nach Norwegen, sowol nach Süd- als Nordenfield, von fremden Oertern, bis zum nächstkommenden 1773sten Jahres Ausgang, gegen Erlegung des halben Außenreichs-Zolles, möchten eingeführet werden.

Eine Person, welche allhier bey Christiansholm, vor einigen Tagen, Morgens um 3 Uhr, in ein Boot gestiegen, und damit fortzurudern beschäfftiget war, wurde von dem nicht weit davon auf seinem Posten stehenden Soldaten angehalten. Der Mensch bot der Schildwache 50 Rthlr. um weiter zu rudern; allein, diese arretirte ihn, und ist derselbe gefänglich eingezogen. Man will, der Mensche sey ein Norwegischer Student, welcher 117 Rthlr. bey sich gehabt, die er von seinem Vater per Wechsel empfangen. Es soll derselbe verschiedene Zeit hindurch verrückt im Kopfe gewesen seyn, und schreibet man seiner Gemüths-Verfassung dieses Unternehmen zu. Inzwischen sitzet er noch im Arreste, und will man sagen, der Soldat sey wegen seiner Achtsamkeit und Treue mit 10 Rthlr. beschenkt worden.

Das hiesige Friedrichs-Hospital wird nach desselben ersten Einrichtung wieder auf den Fuß gesetzt, als es vor der letzten Veränderung gewesen, und wird nur eine Direction bekommen, welche aus dem hiesigen Commandanten, dem Oberpräsidenten, einem Königl. Leib-Medico, einem Professor Medicinä, für jetzige Zeit dem Professor Friis-Rotböll, dem General-Directeur der Chirurgie, Professor Hennings, einer Person von der Kammer, dem Staatsrath Hoffmann und zweenen Rathmännern, anjetzo Liunge und Thulstrup, bestehet.

Gestern war zum erstenmal bey der jungen Königl. Prinzeßinn Cour, so wie bey Sr. Königl. Hoheit, dem Kronprinzen.

Der Herr von Beringschiold gehet nicht aus dem Lande, wie in einigen Nachrichten gemeldet worden; (Man sehe Nr. 177. dieser Zeitung.) sondern lebt mit seiner Gemahlinn auf seinen Gütern im Lande, nachdem er auf sein allerunterthänigstes Ansuchen gnädigen Abschied erhalten, und Se. Majestät, der König, dessen jährliches Gehalt von 2000 Rthlr. zum Zeichen Dero Zufriedenheit mit seinen geleisteten Diensten, auf dessen Gemahlinn, so lange der Herr von Beringschiold lebet, zu transferiren geruhet haben.

Von gelehrten Sachen.

"Die christliche Sittenlehre in kurze und leichte Fragen und Antworten gefasset, und zu einer feinern und christlichen Bildung junger Gemüther eingerichtet von Joh. Friedr. Jacobi. Hannover, 1772. 144 S. in 8." Der Herr Consistorialrath gehöret zu der Zahl solcher denkender Gelehrten in unsern Tagen, die es nicht für zu geringe ansehen, mit ihren Gaben auch bis zu Kindern sich herabzulassen. Wenn auf diese Art bey dem Unterrichte der Jugend die gute Methode immer mehr angewendet wird, die Religion und ihre vortreffliche Sittenlehre auf eine faßliche Art vorzutragen, und von einer angenehmen und vortheilhaften Seite zu zeigen; so wird die Hoffnung immer gegründeter, die sich der christliche Menschenfreund so gerne macht, durch Ausübung derselben mehr Heil in der Welt ausgebreitet zu sehen.

Gegenwärtige Bogen sind der ersten Jugend gewidmet, und empfehlen sich durch verschiedene Vorzüge. Die Abfassung in Fragen und Antworten ist beybehalten, weil diese Methode bey Kindern noch immer die schicklichste bleibt; zudem besitzt der Herr Verfasser eine schätzbare Gabe, selbst schwere Sachen durch Fragen in leichte aufzulösen, und Kindern begreiflich zu machen. Die christliche Sittenlehre selbst ist so vorgetragen, daß Kinder angeführet werden, die Ausübung derselben auch in den gemeinsten Handlungen ihres kleinen häuslichen Lebens zu suchen; und dabey werden sie beständig auf den Nutzen zurückgeführet, den diese Ausübung schon in Absicht auf dieses Leben hervorbringt. Die Sprüche aus heiliger Schrift sind oft also geordnet, daß diese die Stellen der Antworten selbst vertreten; wodurch der doppelte Vortheil entsteht, daß Kinder nicht nur mit der heiligen Schrift selbst bekannt werden, sondern auch das recht verstehen, was sie daraus wissen. Dies sind die Vorzüge, die uns bey Durchlesung dieser Bogen in die Augen gefallen sind, und welche eben den ausgebreiteten Nutzen davon vermuthen lassen, welchen des Herrn Verfassers Glaubenslehre bereits angefangen hat zu leisten. Lehrende aber, welche diese Schrift zum Grunde bey ihrem Unterrichte legen, erinnern sich ja der Warnung in der Vorrede, daß diese Fragen und Antworten nicht zum Memoriren aufgesetzet sind.

(Ist allhier bey H. C. Grund am Fischmarkt für 8 ßl. in Commißion zu haben.)

Nachricht.

Morgen wird allhier bey Letztgedachtem, wie auch bey Vieweg und Matzdorf in Berlin das 35ste Stück der Wochenschrift: De Plattdütsche, ausgegeben. Kostet 1 ßl.

Am Montage, als den 11ten Januar 1773, Vormittags um 9 Uhr, wird in Copenhagen die Auction von des sel. Herrn Gerhard Morell, vormaligen Königl. Dänischen Kunstkammer-Verwalters, Bibliothek erster Theil, von Folianten und Quartanten angefangen, und auf der Ecke vom Königs-Neumarkte und der Gothers-Straße Nr. 171. gehalten. Zur beliebigen Nachricht der Liebhaber dienet, daß diese weitberühmte Bibliothek aus einer ansehnlichen Sammlung der zu allen Wissenschaften gehörigen Bücher, und darunter insbesonders rarer Schriften bestehet. Catalogi davon sind bey Tramburgs Wittwe zu haben.

In der Nacht vom 7ten auf den 8ten dieses Monats ist aus einem, dem Herrn Grafen von Plessen zu Ivenack gehörigen Bau-Gespann, in dem Kloster-Dobbertinschen Kruge, ein Pferd gestohlen worden. Dieses Pferd ist ein schwarzer Hengst ohne Abzeichen, etwa 5 Fuß hoch, oder ein weniges höher, stark und rein von Knochen, 8 Jahr alt, auf der linken Lende mit einem M. gebrannt, welches Zeichen aber, wenn die Winter-Haare sehr lang werden, nicht sonderlich deutlich zu sehen ist.

Sollte jemand nach Ivenack eine Anweisung geben können, wo dieses gestohlene Pferd hingekommen, würde man solches nicht nur mit vielem Dank erkennen, sondern auch demjenigen, der solches anzeiget, einen Recompens willig zufließen lassen. Ivenack, in Mecklenburg, den 13ten December, 1772.

Da die 6te Ziehung der von Sr. Hochfürstl. Durchl. zu Hessen in der Residenzstadt Darmstadt gnädigst privilegirten Zahlen-Lotterie auf den 18ten dieses festgesetzet; so werden die Herren Collecteurs ersucht, ihre Einsatzlisten spätestens Sonnabend Mittag bey uns in duplo einzuliefern. Sichere Personen, welche für diese solide Zahlen-Lotterie eine Collecte übernehmen wollen, werden gebeten, sich dieserhalb gefälligst bey uns zu melden, und versichert zu seyn, daß ihnen mit allem dazu Erforderlichen gedienet werde. Hamburg, den 17ten December, 1772.

General-Directions-Comtoir bey F. Karstens.

Bey der 30sten Ziehung der Königl. Dänischen privilegirten Zahlen-Lotterie in Altona wurden aus dem Glücksrade gezogen: Nr. 6. 1. 69. 17. 47.

bey der 132sten Mannheimer: 32. 17. 59. 2. 54.

bey der 35sten Regensburger: 72. 11. 22. 24. 29.

bey der 77sten Hildburghäuser: 51. 23. 2. 37. 18.

Alle hiedurch in meinem General-Lotterie-Comtoir gefallene, zum Theil sehr ansehnliche Gewinne werden sogleich prompt und ohne den mindesten Abzug ausbezahlet.

Am Sonnabend Mittag wird die 6te Darmstädter und 36ste Stralsunder, und Abends die 36ste Regensburger geschlossen.

Sowol zu diesen, als allen andern hier gangbaren reellen Lottis kann ein jeder mit selbstbeliebigen Billets in meinem General-Lotterie-Comtoir versehen werden, und sich der aufrichtigsten Begegnung versichert halten. Hamburg, den 18ten December. 1772.

F. Karstens, an der Börse.

Bey der am 14ten dieses zu Berlin vollzogenen 151sten Ziehung der Königl. Preußischen Zahlen-Lotterie kamen zum Vorschein:

Nr. 64. 41. 37. 13. 69.

Die dadurch in unserm General-Comtoir gefallene Gewinne werden, wie bekannt, auf das prompteste ausbezahlet. Die 152ste Ziehung geschiehet den 4ten Januar, und die folgenden von 3 zu 3 Wochen. Sichere Personen, welche von dieser soliden Lotterie eine Collecte übernehmen wollen, können sich deshalb bey uns melden, und mit allem dazu Erforderlichen versehen werden. Hamburg, den 18ten December, 1772.

L. P. & G. Schott,

General-Collecteurs der Königl. Preußischen Zahlen-Lotterie.

Morgen Abend um 6 Uhr wird die Einnahme zur 36sten Ziehung der Königl. Schwedischen Zahlen-Lotterie hieselbst geschlossen. Bis dahin sind sowol in unserm General-Comtoir, als auch bey allen authorisirten Herren Collecteurs, beliebige Billets zu haben. Die Herren Einnehmer werden ersucht, zur bemeldeten Zeit ihre Listen in triplo im General-Comtoir einzuliefern. Hamburg, den 18ten December, 1772.

L. P. & G. Schott, General-Collecteurs.

Morgen Abend wird die Collecte der 49sten Strelitzer Hof-Zahlen-Lotterie geschlossen. Bis dahin kann ein jeder sowol in unserm General-Comtoir, als auch bey allen angesetzten Herren Einnehmern beliebige Einsätze machen. Die Herren Collecteurs werden ersucht, ihre Listen um 6 Uhr bey uns einzusenden, damit selbige mit der Estaffette können abgesandt werden. Hamburg, den 18ten December, 1772.

L. P. & G. Schott, General-Collecteurs.

Bey der am 14ten dieses zu Berlin vollzogenen 151sten Ziehung kamen aus dem Glücksrade zum Vorschein:

Nr. 64. 41. 37. 13. 69.

Alle in meinem General-Lotterie-Comtoir gefallene Gewinne werden von mir prompt ausbezahlet. Die 152ste Ziehung geschiehet den 4ten Januar a. f. und die folgenden von 3 zu 3 Wochen. Die resp. Liebhaber können sowol zu dieser, als zu andern Lottis, mit selbstgefälligen Einsätzen in meinem General-Comtoir bedienet werden, sich auch einer geschwinden und reellen Begegnung versichert halten. Hamburg, den 18ten December, 1772.

M. Gottschau,

General-Collecteur der Königl. Preußischen Zahlen-Lotterie, wohnhaft an der Ecke vom Pickhuben.

Die 132ste Ziehung der Churfürstl. Pfälzischen Lotterie ist heute mit denen gewöhnlichen Formalitäten vollzogen worden. Die aus dem Glücksrade gekommenen fünf Gewinnst-Nummern sind folgende:

32. 17. 59. 2. 54.

Die 133ste Ziehung geschiehet Donnerstags, den 31sten December, und die nachherigen in ununterbrochener Ordnung von drey zu drey Wochen. Mannheim, den 10ten December, 1772.

Von Seiten der General-Administration besagter Lotterie.

Stade. Zum öffentlichen Verkauf des dem hiesigen Seidenkrämer Caspar Blanck zuständig gewesenen in der Höckerstraße belegenen Hauses ist auf Anhalten des Advocati Ritter, als gemeinschaftlichen Anwaldes Blanckscher Creditorum, novus Terminus auf den 16ten Januar 1773. Nachmittags um 2 Uhr, auf dem Rathhause anberahmet, und können sich Kaufustige sodann gehörigen Orts und zur gehörigen Zeit einfinden.

Mit allergnädigster Kayserlichen Freyheit.

Staats- und Gelehrte Zeitung Des Hamburgischen unpartheyischen Correspondenten

Anno 1773. (Am Freytage, den 29 Januar.) Num. 17.

Madrid, den 1 Januar.

Se. Majestät, der König, haben den Herzog von Arcos bey seiner Zurückkunft zum General-Capitain der Armee ernannt.

Die Nachricht von den Unruhen in Chili sind mit den Briefen des Königl. Schiffes, Asturien, bestätiget worden. Beym Abgange desselben von la Conception, in Chili, sind die Indianer von der Stadt Castrio, auf der Insel Chiloe, und von der ganzen Insel Meister gewesen; und die Eingebohrnen hatten die Hauptstadt von Chili, St. Jago, überfallen, und einen großen Theil davon auf den Grund abgebrannt.

Genua, den 6 Januar.

Der große Rath hatte am Montage 15 Glieder erkohren, aus welchen eines zum Dogen soll gewählt werden; von diesen wurden am Dienstage von dem kleineren Rath 6, nämlich: Ihre Excellenzen, die Herren Giovanni Agostino Imperiale, Giovanni Francesco Pallavicino, Giovanni Carlo Pallavicino, Ranieri Grimaldi, Ferdinando Spinola und Giovanni Giacomo Cattaneo, ausgesuchet, von welchen der große Rath einen nach den Gesetzen der Republik zum Dogen erwählen wird.

Bologna, den 8 Januar.

Briefe aus Rom melden, daß die Jesuiten verschiedene ihrer Effecten, die nur todtes Capital für sie sind, und unter andern das berühmte Museum des Römischen Collegiums, haben verkaufen wollen; daß ihnen aber angedeutet worden, vorher Sr. Heiligkeit Nachricht davon zu geben.

Parma, den 8 Januar.

Am Neujahrstage wurde die Schwangerschaft Ihrer Königl. Hoheit, der Infantinn Erzherzoginn, öffentlich bey Hofe bekannt gemacht.

Es wird jetzt an der Einrichtung eines beständigen Plans für den Hof, den Kriegsstaat und die Finanzen gearbeitet.

Livorno, den 12 Januar.

Vergangenen Mittewochen reiseten 8 Officiers von den beyden in unserm Haven befindlichen Rußischen Kriegsschiffen von hier zu Lande nach Petersburg ab. Man erwartet noch 32 Officiers von der Flotte aus dem Archipelago, nebst 2 Kriegsschiffen. Diese sind ebenfalls von der Kayserinn nach Petersburg berufen, um 8 Kriegsschiffe, welche daselbst ausgerüstet worden, nach dem Mittelländischen Meere zu führen.

Die neuesten Nachrichten aus Paros melden, daß der Graf von Orlow mit einem Courier die Zeitung von der Verlängerung des Waffenstillstandes bis zum März erhalten, und hierauf alle Feindseligkeiten eingestellt habe.

Verfolg der Nachrichten aus London, vom 15 und 19 Januar.

Als am 18ten dieses der Geburtstag der Königinn bey Hofe gefeyert wurde, waren von den Königl. Kindern, der Prinz von Wallis, der Bischof von Osnabrück, die Prinzen William, Edward und Ernst August, die Prinzeßinnen Charlotta, Augusta und Elisabeth gegenwärtig. Die Königl. Herren Brüder und die Prinzeßinn Amalia, die Tante des Königs, wurden vermisset. Von den fremden Gesandten fehlte allein der Sardinische, welcher unpaß ist. Der Französische Gesandte gab zur Ehre dieses Tages ein großes Festin, und hatte seinen Pallast illuminiren lassen. Der Spanische Chargé d'Affaires that ein gleiches. Lord North und die Staats-Secretairs, Grafen von Rochford, Suffolk und Dartmouth, bey welchen verschiedene fremde Minister herrlich tractiret wurden, celebrirten diesen Tag ebenfalls; auch waren verschiedene öffentliche Gebäude in London illuminirt. Des Abends war Ball bey Hofe, welchen der Herzog von Devonshire mit der Herzoginn von Marlborough eröffnete, und der etwa bis 11 Uhr dauerte, womit sich die Feyer des Geburtstages der besten und von der ganzen Nation angebeteten Königinn endigte.

Unsere Börse ist jetzt wie eine Wittwe, die die Trauer um ihren Mann angeleget hat. Einige der vornehmsten Häuser sind bankerott, und derselben sind 15 bis 16. Zwar sind verschiedene davon im Grunde noch gut, und können nicht nur alles bezahlen, sondern es bleibt ihnen auch noch ein Ansehnliches übrig; allein, die übrigen haben sehr wenig zur Bezahlung der grossen Summen, welche sie schuldig sind. Man höret immer von mehrern, die noch dazu kommen werden. Die Bank von England allein behält ihren Credit. Der übrige Credit ist gefallen. Bey allen diesen Umständen, und bey fortwährender Theurung aller Lebensmittel, sind verschiedene politische Köpfe der Meynung, daß ein Krieg das beste Mittel seyn würde, die Umstände zu verbessern. Es muß oft (sagen sie) ein Uebel durch ein anderes Uebel vertrieben werden. Ein Krieg würde der Verschwendung, welche gegenwärtig, wenigstens in London, sehr groß ist,, Grenzen setzen; die Leute, welche nur von ihrer Arbeit leben, würden mehr Arbeit haben; das auf den Krieg ausgelegte Geld (dafern es nicht Subsidien sind) würde bey der Nation bleiben, und die Einkünfte in die Schatzkammer den Ausgaben vollkommen gleich seyn. —

Es scheinet nun ein Ernst zu seyn, die Vereinigung des Königreichs Irland mit Großbritannien zu suchen. Der Graf von Townshend ist deswegen öfters bey dem König. Da er verschiedene Jahre Vicekönig in Irland gewesen, so weiß er bessere Anschläge dazu zu geben, als andere Räthe. Der Großkanzler, Graf von Apsley, und der oberste Richter, Graf von Mansfield, sollen den Plan verfertigen, nach welchem diese Vereinigung geschehen soll. Man siehet zum Voraus, daß die Irländer Schwierigkeiten machen werden, wenn sie kein Parlement mehr haben sollen. Um diese Schwierigkeiten zu heben, so ist beschlossen, ihnen den Schatten eines Parlements zu lassen. Der Plan ist folgender: Irland soll die Freyheit geniessen, aus jeder Grafschaft ein von ihr erwähltes Glied im Unterhause des Parlements sitzen zu haben. Der Grafschaften in Irland sind 32. Auch werden sie aus ihrem Adel 48 Lords erwählen können, welche Sitz und Stimme in dem Oberhause haben sollen. In Irland aber soll eine besondere Versammlung, unter dem Titel: The Great Council of the Kingdom, d. i. der große Rath des Königreichs, aufgerichtet werden. Jede Stadt soll die Freyheit haben, einen Rathsherrn dazu zu erwählen; diese aber sollen mit nichts anders zu thun haben, als mit den innerlichen und bürgerlichen Angelegenheiten des Königreichs.

So bald der Graf Townshend von Irland in London angelanget, kam auch der Graf Berrymore an, welcher ihm nachgereiset war. Dieser letzte gab vor, von dem erstern beschimpft worden zu seyn; den Schimpf aber konnte er nicht rächen, so lange jener Vicekönig war. Er reisete ihm also nach, und so bald er in London ankam, schickte er ihm eine Ausforderung durch den Herzog von Ancram zu. Der Graf Townshend sandte ihm durch den Grafen Ligonier Antwort, daß er bereit wäre, ihm Satisfaction zu geben, und überließ es ihm, den Ort, die Zeit und Waffen zu bestimmen, wo, wann, und womit sie sich duelliren sollten. Man sah auf beyden Seiten, daß es an Herz nicht fehlete; daher dachten die Secundanten, der Herzog von Ancram und der Graf Ligonier, die Ehre würde keiner Seits leiden, wenn man die Sache verglichen würde. Dieses geschah, zur großen Zufriedenheit des Königs, und aller, die davon hörten.

Der Dänische Minister hat einen Courier von Copenhagen erhalten, und eine Audienz bey dem König gehabt. Man sagt, der Dänische Monarch habe an Se. Großbritannische Majestät eigenhändig geschrieben.

Warschau, den 20 Januar.

Man redet jetzt viel von einer Schrift, die hier und auf dem Lande herumgehet, und vieles von der künftig einzuführenden Regierungsform in Pohlen enthalten soll. Nach selbiger würden 4 Commissiones errichtet, und die Senateurs sämmtlich abgeschaft, die noch übriggebliebenen Starosteyen aber zu Königl. Domainen gemacht werden. Sie soll sonsten noch viel Merkwürdiges, und überhaupt 15 Punkte enthalten.

Man will hier behaupten, daß durch die Vermittelung der Seemächte, wegen des Handels mit Danzig, die Sache dahin beygeleget worden, daß der König von Preußen darinn eingewilliget habe, daß der Handel zwischen Pohlen und Preußen dergestalt, wie zwischen Königsberg und Litthauen, eingerichtet werden soll, womit man ziemlich zufrieden zu seyn scheinet.

Der erwartete Bischof von Wilna ist nunmehro angekommen. Man will versichern, daß der Graf Oginsky, Groß-Feldherr von Litthauen, und der Kron-Hofmarschall, Graf Wielopolsky, auch in kurzem nach Warschau kommen würden, und soll ersterer schon unterwegens seyn. Dagegen aber soll der Fürst Radzivil, Weywode von Wilda, seine Reise verändert, und, anstatt nach Warschau, nach Mannheim gegangen seyn.

Die Oesterreicher fahren fort, in ihren Provinzen neue Einrichtungen zu machen. Mit den neuen Zöllen und der Mauth sind die Pohlen eben nicht sehr zufrieden.

Aus Lemberg meldet man, daß die Oesterreicher die Gelder derjenigen, welche Schulden hatten, zurück behielten, und solche nicht eher wieder auslieferten, als bis die Schulden getilget waren.

Ein hoher Monarch soll bey dem Churfürsten von Bayern wegen der zu Landshut sich aufhaltenden Conföderirten Vorstellung haben thun lassen, und es heißt, daß sich der größte Theil nach Luneville begeben würde.

Wien, den 20 Januar.

Zu Losice, in Krain, lebt jetzt ein Mann, Namens Anton Ill. Er ist 1695 gebohren, und folglich 78 Jahr alt. Er hatte sich dreymal verheurathet, und 18 Kinder gezeugt. Noch ist er vollkommen gesund; er arbeitet stark, und ringet mit den jüngsten Männern um die Wette. Dies ist eine seiner Lieblings-Uebungen, und nur selten weiß man den Fall, daß er im Kampfe überwunden worden. Sein Großvater, Christoph Ill, wurde 117 Jahr alt. Er war 1574 gebohren, und hatte, wie sich bey der Musterung der Armee unweit Presburg im Jahre 1683 fand, durch 80 ganze Jahre unter fünf Kaysern, nämlich Ferdinand I. Rudolph II. Ferdinand II. Ferdinand III. Leopold I. als Cuirassier zu Felde gedienet. Er eroberte noch bey dem Entsatze von Wien 1683. ein Paar Türkische Trommeln, die er seinem damaligen Regiments-Commandanten, dem Obersten von Götz, überbrachte, wofür er vom Kayser, weil er die Unterhaltung im Spital zu Wien, die man ihm antrug, ausschlug, und lieber sein Leben im Felde beschließen wollte, einen silbernen Becher zum Geschenk erhielt, den sein Enkel noch wirklich besitzt.

Mannheim, den 21 Januar.

Den 18ten dieses sind allhier Se. Excellenz, Herr Joseph Anton, Freyherr von Reibeld, Churpfälzischer

wirklicher geheimer Staats- und Conferential-Minister, Hofkanzler, ꝛc. nach einer kurzen Krankheit gestorben.

Copenhagen, den 23 Januar.

Den 19ten dieses, des Morgens, sind Ihro Königl. Hoheit, die Prinzeßinn Louise von Hessen-Cassel, glücklich von einer Prinzeßinn entbunden worden. Der Hof hat eine Stafette nach Norwegen gesandt, um Sr. Hochfürstl. Durchl. dem Prinzen Carl von Hessen, diese glückliche Entbindung bekannt zu machen. Die junge Prinzeßinn wird in der künftigen Woche getauft werden.

Die Königl. Commißion, welche zur Untersuchung der Beschaffenheit des Militair-Etats niedergesetzt worden, bestehet aus dem Prinzen von Bevern, als Präsident; ferner aus den Beysitzern, Herrn General-Lieutenant von Hauch, General-Major von Lersner, General-Major von Sehestedt, General-Kriegs-Commissair von Wodroff, den Obersten von Penz, Lehmann, Numsen und Bielefeldt, und dem Oberst-Lieutenant von Röpstorff. Der geheime Rath, Baron von Schimmelmann, und der geheime Rath, Graf von Bernstorf, sind dieser Commißion zugeordnet worden, und hat dieselbe am Montage die erste Sitzung gehalten.

Se. Königl. Majestät haben den Oberst-Lieutenant von Castenschiold, den Major Munthe von Morgenstierne, die Capitains von Brackel und Gersdorf, und den Baron von Gyldenkron zu Dero General-Adjutanten ernannt.

Wie verlautet, so sind die Kammerjunkers Juel und Juel Wind zu Assessores im höchsten Gericht verordnet.

Man sagt, es werde die Schreib-Freyheit aufhören.

Frankfurt, den 23 Januar.

Den 19ten dieses ist der Kayserl. Königl. General, Prinz Friedrich von Nassau-Usingen, aus Wien hier angekommen, und gestern haben Se. Durchl. Ihre Reise nach Usingen fortgesetzt.

Berlin, den 26 Januar.

Se. Durchl. der Landgraf von Hessen-Cassel, haben Dero hier stehenden Envoyé extraordinaire, Herrn Grafen von Oynhausen, mit einer kostbaren goldenen, reich mit Brillanten besetzten Tabatiere beschenkt. Ihro Königl. Hoheit, Dero Gemahlinn, haben gedachtem Herrn Gesandten ein gleiches Präsent gemacht.

Am Freytage endigten sich die hiesigen Winterlustbarkeiten, und am Sonnabend reisete der König nach Potsdam zurück.

Am Sonntage, den 24sten, wurde das Geburtsfest Sr. Majestät, des Königs, bey Hofe mit der gewöhnlichen Pracht gefeyert. Künftigen Donnerstag wird die Königl. Akademie der Wissenschaften und schönen Künste zur Feyer dieses frohen Tages ihre Versammlung halten.

Der König hat den Rath und Kammerherrn der Stadt Neufschatel, Herrn Jacob de Luze, wegen seines in der letzten Theurung bewiesenen Patriotismus und Uneigennützigkeit, in den Adelstand erhoben.

(Die Schwedischen Briefe vom 19ten dieses fehlen.)

Von gelehrten Sachen.

Bey Joh. C. Dieterich ist zu Göttingen und Gotha in Octav auf 61 Seiten herausgekommen: "Regeln "für unerfahrne Reuter, aus dem Englischen. 1773. "Nescit equo rudis haerere. *Horat.*" Ein hoffnungsvoller junger Officier von der Hannöverischen Cavallerie hat sich durch die Uebersetzung dieses kleinen Tractats insonderheit um alle diejenigen, welche vom Reuten Profeßion machen, verdient gemacht. Ein abermaliger Beweis, daß in diesen aufgeklärten Zeiten mancher Officier seine müßigen Stunden besser anzuwenden wisse, als solche beym Spiele oder beym Weine hinzubringen. Dieses kleine Werk enthält, wie auch in der Vorrede deßelben angeführet worden, eigentlich zwar nichts Neues; inzwischen ist doch sehr viel Gutes und Nützliches darinnen anzutreffen. Dasjenige, was vom Auf- und Absitzen, dem Einhängen der Kinnkette, ꝛc. darinn gesaget worden, muß eigentlich niemanden, der jemals eine Reitbahn besuchet, unbekannt seyn. Jedoch ist es auch nur für unerfahrne Reuter geschrieben. Auf der 24sten und 25sten Seite findet man etwas, warum es gut sey, eine ungezwungene Positur zu Pferde zu haben, und sich nicht schlechterdings auf den Knieschluß zu verlassen, sondern daß man vielmehr durch ein Gleichgewicht im Sattel seine Vestigkeit im Sitze zu erhalten suchen müsse. Eine Methode, welche in diesen neuern Zeiten sehr viel Aufsehens in der Reuterey gemacht, und welche man hin und wieder, obgleich nicht mit dem besten Erfolg, einzuführen bemühet gewesen. Die Richtigkeit dieser Art zu reuten wird durch ein artiges Gleichniß, welches vom Ballspiel hergenommen, erwiesen. Was Seite 28. und 29. von der Bauart des Sattels, und wie der Sattel auf dem Pferde liegen müsse, gesagt wird, wird wol niemand in Zweifel ziehen. Seite 41. bis 48. findet man auf eine sehr gute Art ausgeführet, wie man ein scheues Pferd behandeln solle. Es ist zu wünschen, daß ein jeder ungeduldiger Reuter sich dieses zur Vorsicht dienen lasse. Der Vergleich von dem Verhältniß eines Pferdekopfs und dem Zügel, mit der Spannkraft einer Angelruthe, welche einen Fisch gefasset hat, ist ganz zutreffend. Seite 51. bis 54. wird es sehr gut ausgeführet, warum es nöthig sey, alle Aufmerksamkeit auf den Beschlag der Pferde zu wenden, und warum es rathsam sey, solchen nicht bloß der Willkühr des Hufschmidts zu überlassen.

Wir empfehlen diesen kleinen Tractat der aufmerksamen Lesung aller derer, welche sich dem Cavallerie-Dienste und der Reuterey gewidmet haben, wobey man jedoch niemals wird außer Acht lassen dürfen, daß er nur Regeln für unerfahrne Reuter enthalte. R.

(Es sind dieselben allhier bey H. C. Grund am Fischmarkt für 4 ßl. zu haben, bey welchem auch Garsaults Unterricht für Liebhaber der Pferde und Reuter, mit 7 Kupfertafeln, für 1 Mk. zu bekommen ist.)

Nachricht.

Unter der Gräfl. von Nealeschen Verlassenschaft zu Berlin befindet sich eine beträchtliche Sammlung von vortreflichen und auserlesenen Kupferstichen, welche, so viel die biblische Geschichte betrifft, in einem verkauft werden sollen. Der Catalogus davon kann in unserm Zeitungs-Comtoir eingesehen, die Kupferstiche selbst aber bey denen Gräfl. von Nealeschen Curatoribus zu Berlin in Augenschein genommen werden, wozu der Commissarius Rehefeldt daselbst weitere Anweisung geben wird.

Am Mittewochen, den 3ten Februar, soll auf dem hiesigen Eimbeckischen Hause durch den Auctionarium Hinrich Jürgen Köster öffentlich verkauft werden die auserlesene Bibliothek des wohlsel. Herrn Joh. Heinr. Rassow, beyder Rechten Licentiaten, in welcher sehr wohlconditionirte theologische, juristische, philologische, philosophische, mathematische, historische, und zu den schönen und andern Wissenschaften gehörige Lateinische, Deutsche, Französische, Italienische, Spanische, Portugiesische, und in andere Sprachen verfassete Werke und Bücher, Hamburgische gedruckte und ungedruckte Schriften, auch sehr gute Landcharten und Kupferstiche befindlich. Das Verzeichniß hievon ist, sammt einigen Anhängen von Landcharten, Kupferstichen, und gleichfalls sehr guten Italienischen, Französischen, Deutschen, auch andern Büchern, welche eben daselbst verkauft werden sollen, bey demselben, auch bey E. Hochedl. und Hochw. Raths Buchdrucker, Piscator, den Armen zum Besten, für 2 ßl. zu bekommen.

Die 134ste Ziehung der, mittelst gnädigstem Patent vom 25sten August 1764. errichteten Churfürstl. Pfälzischen Lotterie, ist heute in dem großen Saale des Rathhauses hiesiger Residenzstadt mit gewöhnlichen Formalitäten vollzogen, und nachstehende fünf Nummern aus dem Glücksrade gehoben worden, als:

Nr. 32. 88. 33. 9. 44.

Die 135ste Ziehung geschiehet Donnerstags, den 11ten Februar, und die nachherigen von drey zu drey Wochen. Mannheim, den 21sten Januar, 1773.

Von Seiten der General-Administration besagter Lotterie.

Morgen Abend um 6 Uhr wird die Einnahme zu der 38sten Ziehung der Königl. Schwedischen privilegirten Zahlen-Lotterie hieselbst geschlossen. Bis dahin kann ein jeder im General-Comtoir und bey allen authorisirten Herren Einnehmern beliebige Billets erhalten, und reeller Bedienung versichert seyn. Hamburg, den 29sten Januar, 1773.

L. P. & G. Schott,
General-Collecteurs der Königl. Schwedischen Zahlen-Lotterie.

Morgen wird die Einnahme zur 52sten Ziehung der Herzogl. Mecklenburg-Strelitzischen Hof-Zahlen-Lotterie hieselbst geschlossen; bis gegen 6 Uhr, Abends, sind bey allen authorisirten Herren Einnehmern sowol, als in unserm General-Comtoir, beliebige Einsätze zu machen. Die Herren Collecteurs werden ersucht, zur bemeldeten Zeit ihre Listen bey uns einzuliefern. Hamburg, den 29sten Januar, 1773.

L. P. & G. Schott,
General-Collecteurs der Herzogl. Mecklenburgischen Hof-Zahlen-Lotterie.

Bey der am 25sten dieses zu Berlin vollzogenen 153sten Ziehung der Königl. Preußischen Zahlen-Lotterie kamen zum Vorschein:

Nr. 55. 35. 33. 61. 53.

Die 154ste Ziehung geschiehet den 15ten Februar, und die folgenden von 3 zu 3 Wochen. Sichere Personen, welche von dieser soliden Lotterie eine Collecte übernehmen wollen, belieben sich bey uns zu melden. Hamburg, den 29sten Januar, 1773.

L. P. & G. Schott,
General-Collecteurs der Königl. Preußischen Zahlen-Lotterie.

Bey der am 25sten hujus vollzogenen 153sten Ziehung der Königl. Preußischen Zahlen-Lotterie kamen folgende Nummern zum Vorschein:

55. 35. 33. 61. 53.

Alle in meinem General-Lotterie-Comtoir gefallene Gewinne werden prompt ausbezahlet. Die 154ste Ziehung geschiehet den 15ten Februar; bis dahin können die resp. Liebhaber täglich beliebige Einsätze bey mir machen, und sich einer geschwinden Begegnung versichert halten. Auch sind von andern gangbaren Lotteries täglich Einsätze bey mir zu machen. Hamburg, den 29sten Januar, 1773.

M. Gottschau,
General-Collecteur der Königl. Preußischen Zahlen-Lotterie, wohnhaft an der Ecke vom Pickhuben.

Da die 8te Ziehung der von Sr. Hochfürstl. Durchl. zu Hessen in der Residenzstadt Darmstadt gnädigst privilegirten Zahlen-Lotterie auf den heutigen 29sten vestgesetzet; so werden die Herren Collecteurs ersucht, ihre Einsatzlisten spätestens am Sonnabend, als den 30sten, bey uns in duplo einzuliefern. Sichere Personen, welche für diese so vortheilhafte Zahlen-Lotterie eine Collecte zu übernehmen geneigt sind, werden gebeten, sich dieserhalb gefälligst bey uns zu melden, und versichert zu seyn, daß ihnen mit allem dazu Erforderlichen gedienet werde. Hamburg, den 29sten Januar, 1773.

General-Directions-Comtoir bey F. Karstens.

In dem Deposito der Fürstl. Bischöfl. Regierung zu Neiße in Schlesien befinden sich folgende Gelder; der Aufenthalt der Eigenthümer ist unbekannt: Für den J...us Freyherrn von Jaroschin 153 Rthlr. 8 Slgr. 9 Pf. für den Johann Christoph Joseph von Strachwitz 58 Rthlr. für den Christoph Wilh. von Schmidt 16 Rthlr. 10 Slgr. 11½ Pf. für den Carl Hahn 17 Rthlr. 10 Slgr. für den Verwalter Frenzel 16 Rthlr. 27 Slgr. 11½ Pf. für den Christoph Koßmann 28 Slgr. 3 Pf. für die Johanna und den Ludewig von Rohrscheidt zusammen 10 Rthlr. 22 Slgr. 10 Pf. und für den Advocat Ehrlich 1 Rthlr. 2 Slgr. Es werden also benannte Personen hiermit edictaliter citiret, sich binnen drey Monaten, längstens aber in Termino den 10ten Februar 1773. bey bemeldeter Regierung, Vormittags um 9 Uhr, zu Erhebung dieser Gelder zu melden, oder zu gewärtigen, daß dieselbe entweder denen hierländischen Erben extrahiret, oder dem Fisco als bona vacantia adjudiciret werden sollen. Neiße, den 13ten October, 1772.

Mit allergnädigster Kayserlichen Freyheit.

Staats- und Gelehrte
Zei-tung
Des Hamburgischen unpartheyischen
CORRESPONDENTEN

Anno 1773. (Am Sonnabend, den 30 Januar.) Num. 18.

London, den 22 Januar.

Die Sachen der Ostindischen Compagnie sind bey der erneuerten Sitzung des Parlements der vornehmste Gegenstand der Berathschlagungen desselben. Man sagt, es werde mit ehestem ein Reglement zum Vorschein kommen, wodurch die Mißbräuche, die sich in die Verwaltung der bürgerlichen und militairischen Sachen in Indien eingeschlichen haben, völlig sollen gehoben werden, und diese Verordnung werden die Schiffe der Compagnie, die zu Ende dieses Monats nach Ostindien und China abgehen werden, mitnehmen. Man glaubt, daß das Parlement die Administration der Territorial-Revenüen in Indien über sich nehmen, und der Compagnie alle Summen wieder zustellen werde, welche sie zur Erbauung der Vestungswerke und Errichtung einer Armee zur Vertheidigung der Besitzungen angewandt hat. Sollte dieses wirklich geschehen, so dürften die Actien leicht wieder auf 200 Pf. Sterl. steigen, und die Interessenten würden einen großen Vortheil davon haben; allein, vor dem Ablauf der gegenwärtigen Octroy dürfte an die Ausführung dieses Projects wol nicht zu denken seyn.

Nächst den Affairen der Ostindischen Compagnie beschäfftiget sich das Parlement mit dem Project, die Ausländer aufzumuntern, den Eigenthümern der Ländereyen auf den Englischen Inseln in Westindien Geld vorzuschießen. Diese Sache scheinet vielen Beyfall zu finden, und man glaubt, darüber nächstens eine Acte zu erlangen. Die Verminderung des Preises der Lebensmittel, deren Theurung in England und Schottland so viele Unruhen verursachet, beschäfftiget die Aufmerksamkeit des Parlements vorzüglich. Hier in London werden besonders die Seidenwebergesellen mit ihren Familien dadurch gedrückt. Diese gehen jetzt herum, und sammeln Allmosen in allen Häusern, weil sie ohne Arbeit sind, und also nichts verdienen können. Auf allen Caffeehäusern und unter dem Adel werden Collecten für sie gemacht, wozu die Prinzeßinn Amalia 500 Pf. Sterl. gegeben. Die nunmehr verstattete zollfreye Einfuhr des Korns und anderer Lebensmittel hat noch nicht die geringste Wirkung gehabt, die Lebensmittel wohlfeiler zu machen; und man glaubt, daß es nöthig seyn werde, die Abgaben zu vermindern, wenn dieser Zweck soll erreichet werden. Es sind dem Ministerio hierüber schon verschiedene Aufsätze überreichet worden. In einem derselben hat man beweisen wollen, daß ein Particulier, der jährlich 20 Pf. Sterl. verzehret, 13 Pfund davon für Abgaben und Imposten bezahlet. In andern wird vorgeschlagen, eine allgemeine Freyheit für das Einbringen aller Arten von Lebensmitteln aus allen Theilen der Welt zu gestatten, ja, auf das Einbringen von lebendigem Vieh aus den Niederlanden und andern Gegenden, wo man keinen Mangel daran hat, eine Prämie zu setzen, wodurch der Preis desselben nothwendig verringert werden müßte — Das Project, die Königl. Revenüen zu vermehren, wird nicht aus der Acht gelassen werden, und die Oppositionsparthey wird nicht unterlassen, auf die Verkürzung der Dauer des Parlements wiederum anzutragen. (Die Fortsetzung folgt.)

Paris, den 22 Januar.

Ein gewisser Boulnois, der zwey Weiber zugleich gehabt hat, zufolge eines Arrets des Parlements, den 14ten dieses am Pranger gestanden. Auf jeder Seite hatte er einen Spinnrocken, und vorne und hinten einen Zettel mit dem Namen seines Verbrechens. Nachher wurde er auf 5 Jahr aus dem Lande verwiesen. Vor ein paar hundert Jahren würde er schwerlich mit dem Leben davon gekommen seyn.

Das Gerücht, als wenn hier eine Gesellschaft ein ausschließendes Privilegium zum Sclavenhandel an der Africanischen Küste erhalten, ist ungegründet.

Zu Bourdeaux sind im vorigen Jahre 2904 Kinder gebohren, und 3454 Personen gestorben.

Stockholm, den 19 Januar.

Vorgestern Abend kehrte des Herzogs Friedrich Adolph von Ostgothland Königl. Hoheit von Ekolsund zurück.

Mit des Königs allergnädigsten Erlaubniß, und in Sr. Majestät, wie auch des ganzen Königl. Hauses Gegenwart, wurde gestern Abend auf dem hiesigen Ballhause eine neue Schwedische Opera: Thetis und Pelée, aufgeführet. Die Poesie war von dem Häradshauptmann Wellander verfertiget, und die Musik von dem Königl. Kapellmeister Uttini componiret worden.

Als am 13ten dieses der Subscriptions-Ausschuß der Gesellschaft pro Patria gewöhnlicher Weise beysammen war, wurde demselben ein Brief zugestellet, mit einem eingeschlossenen Banco-Transportzettel auf 6000 Thaler Kupfermünze, und den Worten: Von einem wohlmeynenden Geber. Noch ein Brief mit 2000 Kupferthaler; imgleichen ein mit der Post von Orebro an den Herrn Reichsrath, Grafen Carl Friedrich Scheffer, eingesandtes Schreiben, mit beygefügtem Transportzettel zu 1500 Kupferthaler, und den Worten: An die Nothleidenden in dem Mahlungschen Kirchspiele. Ferner ein Schreiben an gedachten Herrn Reichsrath mit 300 Kupferthaler, und der Anweisung: Zur Unterstützung der Armen. Weiter eine Summe von 240 Kupferthaler, die ein junger Edelmann von 10 Jahren an Se. Excellenz überschickt hatte, vermittelst eines merkwürdigen Briefes. In diesem wird unter andern geäußert, wie dieser junge Edelmann mit zärtlichster Unruhe und Gemüthsbewegung die Noth vernommen hätte, die jetzo Dalekarlien drückte; wogegen derselbe so glücklich wäre, in dem Hause seiner lieben Eltern alles dessen, was ihm nöthig wäre, zu genießen, ꝛc. Weswegen er auch von seinem Vater die Erlaubniß gesuchet, und erhalten hätte, zum Dienste vorbemeldeter elenden Leute, an Se. Excellenz das kleine Capital zu übersenden, das er von seinen zarten Jahren an gesammelt hätte, von dem, was ihm zu Weihnachts- Neujahrs- und andern Gaben zur eigenen Disposition verehrt worden, ꝛc. Und endlich hat der Subscriptions-Ausschuß noch eine Summe von 2000 Kupferthaler von Upsal durch den Kammerherrn, Grafen Carl Gyllenburg, empfangen, um solche zu vorbenanntem Endzwecke anzuwenden.

Morgen Abend um 7 Uhr wird bey der verwittweten Königinn Majestät Cour und offene Tafel, imgleichen eine halbe Stunde zuvor bey der Prinzeßinn Königl. Hoheit Cour seyn, womit man künftig des Mittewochens fortfahren wird.

Nachdem Se. Königl. Majestät auf der von den Reichs-Ständen gegebenen unterthänigen Anleitung geruhet haben, zu einem Lustschlosse für des Herzogs Friedrich Adolph von Ostgothland Königl. Hoheit das Gut Tullgarn, mit allem Zubehör auszuwechseln, und einzulösen; so hat ein Königl. und Reichs-Kammer-Collegium auf erhaltenen gnädigsten Befehl bekannt machen lassen, wie es der Ritterschaft und dem Adel frey stünde, statt dieses dem Stande entgangenen Eigenthums ein gewisses Gut der Krone von gleichem Werthe wieder an sich zu lösen.

Der König hat den Reichsrath, Baron Kalling, in den Grafenstand zu erheben geruhet, und ihm das Patent darüber unterm 15ten October 1772 ausfertigen lassen; auch haben Se. Majestät den durch verschiedene Schriften bekannten Herrn von Heß zum Regierungsrath in Pommern ernannt, und das Patent dazu bereits unterzeichnet.

Von der Weichsel, vom 22 Januar.

Dem Vernehmen nach, ist der Preußische geheime Finanzrath Richard von Danzig nach Berlin zurückgereiset, ohne mit dem Magistrat etwas zur Richtigkeit gebracht zu haben. Man erwartet indessen an dem ersten Orte die Herren von Stutterheim und Domhardt, mit Depeschen von ihrem Hofe, zur Schließung eines Vertrages wegen des Havens; der aber für die Stadt von keinem großen Belang seyn würde, wenn nicht die Freyheit des ganzen Weichselstromes darunter begriffen wäre.

Zu den fliegenden Gerüchten gehöret auch die Nachricht, daß ein Corps Preußischer Truppen in Curland eingerückt wäre.

Man siehet hier folgenden Brief, den Se. Preußische Majestät an die Woywoden von Großpohlen geschrieben:

Meine Herren Senatoren der Woywodschaften von Posen, Kalisch und Gnesen!

Ich erkenne es mit Ihnen, zufolge Ihres Schreibens vom 12ten dieses, daß es billig sey, Ihren Provinzen, die so viel von den Conföderirten gelitten, in Absicht der verlangten Lieferungen alle mögliche Erleichterung zu verschaffen. Ich bin auch sehr geneigt dazu; doch die Umstände leiden es nicht, Sie von diesen Contributionen gänzlich zu entschlagen, und eben deshalb schmeichele ich mir, daß Sie, in Betracht der Nothwendigkeit, die sie unvermeidlich machen, sich nicht weigern werden, wenigstens einen Theil von den gemachten Forderungen zu erfüllen. Der General-Major Lossow ist bevollmächtiget, mit Ihnen über diese Sache zu tractiren, und er wird sie ohne Zweifel mit Ihnen auf eine so billige Art zu Stande bringen, daß Sie damit zufrieden seyn werden. Ich bitte Gott, daß er Sie, meine Herren Senatoren der Woywodschaften von Posen, Kalisch und Gnesen, in seinen heiligen Schutz nehme. Potsdam, den 21sten December, 1772.

Friedrich.

Pohlnische Grenze, vom 22 Januar.

Lublin und Crakau sind noch von den Russen besetzt; allein, vermuthlich werden beyde Oerter bald von ihnen verlassen werden. Die Zeit muß es lehren, ob die Oesterreicher nachher von diesen Städten Besitz nehmen.

Aus Buchareſt hat man keine zuverläßige Nachrichten, wie weit das Friedenswerk schon gefördert sey; indessen hält man den Frieden für nahe.

Einigen Nachrichten zufolge, sind die Effecten der Conföderirten zu Eperies confisciret worden.

Wien, den 20 Januar.

Der Kayserl. Königl. Gesandte am Preußischen Hofe, Herr Baron von Swieten, ist dieser Tagen wieder nach Berlin zu seinem Gesandtschafts-Posten abgereiset.

Der Courier, welcher vor einigen Monaten von Genua mit einem Plan zur Beylegung der Streitigkeiten wegen St. Remo hier angekommen, ist noch nicht zurückgegangen, da der Genuesische Minister noch keine Antwort auf das dieser Sache wegen eingereichte Memoire erhalten.

Von der Donau, vom 21 Januar.

Die Oesterreichischen Regimenter werden jedes mit 2 bis 300 Mann vermehret, so wie bey Kriegszeiten gewöhnlich ist; es werden aber sonst keine außerordentliche Zurüstungen gemacht, auch keine neue Regimenter geworben.

Man will hier wissen, daß zu Stettin große Magazine errichtet werden, und daß die Preußischen Truppen

Befehl erhalten, gegen den künftigen Monat marschfertig zu seyn.

Brüssel, den 19 Januar.

Die gelehrte Gesellschaft, welche im Jahr 1769 allhier mit Genehmigung der Kayserinn-Königinn errichtet wurde, ist von Ihro Majestät durch ein Patent, de Dato Wien, den 16ten December 1772. zu einer Kayserl. Königl. Akademie der Wissenschaften und schönen Künste erhoben worden.

Copenhagen, den 26 Januar.

In dieser Woche fallen 3 hohe Geburtstage ein, die bey Hofe in Galla celebriret werden. Am Donnerstage, als am Geburtstage Sr. Königl. Hoheit, des Kronprinzen, wird die neugebohrne Prinzeßinn von Hessen-Cassel getauft. Am Freytage, als an dem hohen Geburtstage unsers geliebtesten Monarchen, werden, wie man sagt, einige Personen mit Ordensbändern und Kammerherrn-Schlüsseln begnadiget werden.

Der Stifts-Amtmann und Landdrost, Herr von Scheel, ist in diesen Tagen von hier nach Pinneberg abgereiset.

Se. Königl. Majestät haben zur Untersuchung der Beschaffenheit des hiesigen Goldhauses und desselben Fabriken eine Commißion verordnet, welche aus dem Oberpräsidenten hiesiger Königl. Residenzstadt, Herrn Conferenzrath von Bräm, dem General-Kriegs-Commissair, Herrn von Wodroff, dem Obersten, Herrn Johannsen, und dem Herrn Justizrath Reiersen bestehet.

Man erwartet hier den geheimen Rath, Grafen von Moltke, so bald Sr. Excellenz Gemahlinn wieder genesen seyn wird; und will man, daß dieser Graf von Sr. Königl. Majestät in dem hohen Staatsrath wieder werde aufgenommen werden.

Se. Majestät, der König, haben den Kammerjunker, Herrn von Linstow, mit dem Kammerherrn-Schlüssel begnadiget, und wird derselbe seinem Herrn Vater, dem geheimen Conferenzrath von Linstow, als Hofmeister bey der Prinzeßinn Charlotta Amalia und Chef für Dero Hof-Etat succediren.

Das erste Schiff, welches von hier nach Drontheim segelt, soll den pardonnirten Lieutenant L. nach Munkholm überbringen, wo er täglich in seiner dortigen Gefangenschaft 6 Schill. Lüb. zu verzehren bekommt, die demselben auch bereits in seinem hiesigen Arrest gereicht werden.

Die Feuersbrunst, deren wir neulich gedachten, ist nicht in Helsingör, sondern in einem nicht weit davon gelegenen Dorfe gewesen.

Den 18ten dieses ist eine Staffette von Kiel hieher, und den 21sten eine Königl. Staffette von Hamburg, ebenfalls hieher gehend, Corsör paßiret.

Aus dem Brandenburgischen, vom 27 Januar.

Dem Vernehmen nach, haben Se. Majestät, der König, den Durchlauchtigsten Erbprinzen von Braunschweig zum General der Infanterie zu ernennen, und Ihm ein zu Halberstadt liegendes Infanterie-Regiment zu conferiren geruhet.

Hannover, den 27 Januar.

Die Erfindung des Herrn Harrisons in London ist bekannt, durch welche er den Uhren die Vollkommenheit gegeben, daß man dadurch die Meereslänge genauer, wie immer, finden kann. Wer das Wesentliche dieser Erfindung kennet, wird gestehen, daß die Anwendung derselben auf die Tisch- und Pendel-Uhren von recht großem Nutzen sey, und sie dadurch eine weit größere Vollkommenheit erhalten, als man durch schwere Pendels und die neulich angebrachten Regulators erhalten wird. Indessen ist solche, so viel man weiß, auf diese Art Uhren noch nicht benutzet. Der hiesige geschickte und einsichtsvolle Uhrmacher, Herr Pannyson, hat es jedoch unternommen, und nunmehro schon 2 Tisch-Uhren von dieser Art zu Stande gebracht.

Die erste, welche bereits im 90sten Stück des Hannöverschen Magazins von 1771 beschrieben, ist im verwichenen Sommer bey den Beobachtungen, die zu Findung der Länge und Breite dieses Orts angestellet worden, durch sehr viele Sonnenhöhen und Durchgänge der Sonne und Sterne genau untersucht, und ihr Gang sehr gleichförmig befunden.

Die zweyte hat noch mehrere Vollkommenheit erhalten, indem dabey ein Schlagwerk und der Datum-Zeiger befindlich, ohne daß alles dieses den gleichförmigen Gang der Uhr unterbricht. Außer diesem kann man die halben Secunden genau zählen, den Pendel auf halbe Secunden verlängern und verkürzen, ohne den Gang der Uhr zu unterbrechen, und das Aufziehen, so alle 8 Tage geschiehet, hebet den Gang der Uhr nicht auf.

Sie ist von so bequemer Größe, daß man sie mit auf Reisen nehmen, und ohne weitläuftige Verrichtung wieder in Gang bringen kann. Der Preis derselben ist sehr leidlich, indem eine Uhr ohne Schlagwerk für 150 Rthlr. eine mit dem Schlagwerk aber für 200 Rthlr. gegeben wird.

Allen denen, welchen es um eine Uhr zu thun, die im strengsten Verstande gleichförmig gehet, und bequem im Gebrauch ist, muß also diese Nachricht sehr angenehm seyn.

Altona, den 29 Januar.

Heute wurde in dem hiesigen Christianeo zur Feyer des 24sten Geburtsfestes Sr. Majestät, unsers allergnädigsten Königs, von dem Herrn Professor und Rector Ehlers eine öffentliche Rede in dem großen Hörsaal gehalten, zu deren Anhörung der Redner vorher alle Patrioten eingeladen hatte.

Von gelehrten Sachen.

Halle. Von den Betrachtungen über die Werke Gottes im Reiche der Natur und der Vorsehung, auf alle Tage des Jahrs, ist nun bey Hemmerde der zweyte Band, welcher die 6 letztern Monate enthält, vollständig zu haben. Dieser zweyte Band giebt dem ersten an Güte nichts nach. Der Verfasser sorget für den Unterricht derjenigen Leser, für die er, wie er gleich Anfangs gemeldet, vorzüglich geschrieben, aufs beste. Die Wahl seiner Materien, wozu ihm die Jahrszeit mehrentheils eine gute Gelegenheit gegeben, und der gute und deutliche Vortrag derselben müssen diese Betrachtungen allen denen schätzbar machen, welche die Größe Gottes und seine unendliche Güte aus den Werken desselben im Reiche der Natur und der Vorsehung wollen kennen lernen, um sich dadurch zur Anbetung dieses großen Herrn der Welt und zur dankbaren und freudigen Ausübung aller ihm schuldigen Pflichten zu ermuntern. An Büchern, welche hiezu auf eine, auch einem ungelehrten Leser faßliche Art, Anleitung geben, haben wir eben keinen Ueberfluß; und es wäre zu wünschen, daß Schriften dieser Art die vielen schalen Romane verdrängen möchten, die weder den Verstand heller machen, noch das Herz bessern. — Wir haben schon gesagt, daß die Jahrszeiten dem Verfasser oft Gelegenheit zur Wahl seiner Materie geben. So hen-

delt er z. E. im December von dem Nutzen des Holzes, von dem Ursprunge des Schnees und seiner verschiedenen Gestalten, von den Wintergewächsen, von der Kleidung der Thiere, von der Sorgfalt derselben für ihren Winterunterhalt, von den Wohlthaten des Winters, von dem rauhen Winter-Regen, von der Wirkung der innern eingeschlossenen Luft, 2c. Bey den übrigen Monaten kommen eben solche lehrreiche und nützliche Betrachtungen vor, und die Mannichfaltigkeit derselben schützet vor Ueberdruß, und unterhält den Leser in seiner Aufmerksamkeit.

(Die sämmtlichen 12 Monate sind allhier bey H. C. Grund am Fischmarkt, jeder Monat für 10 ßl. noch complet zu haben.)

Nachricht.

Heute wird bey Letztgedachtem, wie auch bey Vieweg und Matzdorf in Berlin, das 41ste Stück der Wochenschrift: De Plattdütsche, ausgegeben. Kostet 1 ßl.

Da am 8ten Februar dieses Jahrs in dieser Stadt Wald-Dorfe zu Hanstorp, auf dem sogenannten Widdelenkampe allda, eine Quantität in Faden gesetztes frisches Wicken-Brennholz an die Meistbietenden im Cavelings öffentlich verkauft werden soll: Als hat man solches den Liebhabern hiemit bekannt machen wollen. Hamburg, den 29sten Januar, 1773.

Von Gottes Gnaden Wir Paul, Kayserl. Kronprinz, Thronfolger und Großfürst aller Reußen, 2c. Erbe zu Norwegen, Herzog zu Schleswig, Holstein, Stormarn und der Dithmarschen, Graf zu Oldenburg und Delmenhorst, 2c. 2c.

Fügen hiemit zu wissen, wasmaßen bey Uns die verwittwete Frau geheime Räthinn, Elisabeth Henriette von Pechlin, gebohrne von Friccius-Schilden, cum Curatore, dem Königl. Dännemärkischen Kammerjunker, Hans Heinrich von Friccius-Schilden, auf Haseldorf und Haselau, sowol für sich, qua Creditricinn ihres verstorbenen Ehegatten, als auch in mütterlicher Allerhöchst confirmirter Tutel ihrer Kinder; sodann Unser Rittmeister, Peter August, imgleichen der Herzogl. Glücksburgische Kammerjunker, Johann Friderich, beyde Barons von Pechlin, und endlich Unser geheime Legationsrath, Henning Friderich von Seelhorst, als allerhöchst bestellter Vormund der nachgebliebenen annoch minderjährigen Kinder erster Ehe des vorerwähnten Defuncti, Unsers weyl. wirklichen geheimen Raths und Conseil-Ministers, Herrn Detlev Philipp, Freyherrn von Pechlin, des St. Annen-Ordens Rittern, allerdemüthigst und allerunterthänigst angezeiget, wie sie zur Berichtigung obbemeldten ihres verstorbenen resp. Ehemannes, Vaters und Pupillen-Vaters Verlassenschaft, welche sie nicht anders, als cum beneficio legis & inventarii anzutreten gesonnen, eines öffentlichen Proclamatis, in Hinsicht aller derjenigen, welche einige Ansprüche daran zu haben vermeynen möchten, benöthiget, mit Bitte, Wir ihnen solches zu ertheilen geruhen wollen.

Wann Wir nun dem Gesuche Statt gegeben, und das gebetene Proclama nachstehendermaßen zu Recht erkannt: Als mandiren und befehlen Wir hiemit aus hoher Landesfürstl. Obrigkeitlicher Macht und Gewalt, auch von Gerichts- und Rechtswegen, allen und jeden, welche an des obbemeldeten Unsers weyl. geheimen Raths und Conseil-Ministers, Herrn Detlev Philipp, Freyherrn von Pechlin, Rittern, Verlassenschaft irgend einige Ansprüche, sie rühren her ex quocunque capite vel causa sie immer wollen, zu haben vermeynen, daß dieselben, und zwar die Einheimischen innerhalb sechs, die Auswärtigen aber binnen zwölf Wochen a dato publicationis hujus Proclamatis sich damit, & quidem sub poena praeclusi & perpetui silentii, bey Unserm Kanzeley-Rath und Kanzeley-Secretario Thomsen hieselbst angeben, die etwa in Händen habende Documenta, womit sie ihre Praetensiones zu bestärken gedenken, originaliter bey demselben produciren, und davon beglaubte Abschriften ad Protocollum zurücklassen, die Auswärtigen auch zugleich einen Procuratorem ad Acta bestellen sollen, mit der ausdrücklichen Commination und Verwarnung, daß der- oder diejenigen, welche in der präfigirten Frist ihre etwa habende Ansprüche und Forderungen nicht angeben, damit weiter nicht gehöret, sondern gänzlich präcludiret, und ihnen itzt als dann, und dann als itzt, ein ewiges Stillschweigen auferleget seyn solle. Wornach ein jeder, dem daran gelegen, sich zu achten, und für Schaden zu hüten hat. Urkundlich unter Unserm vorgedruckten Kanzeley-Insiegel. Gegeben in Unserer Stadt Kiel, den 23sten December, 1772.

M. F. von Holmer. J. G. von Pfenningen.
(L. S.) E. H. Thomsen.

Bey der 32sten Ziehung der Königl. Dänischen privilegirten Zahlen-Lotterie zu Altona sind aus dem Glücksrade gehoben worden: Nr. 60. 52. 21. 62. 59.

bey der 134sten Mannheimer: 32. 88. 33. 9. 44.

Alle hiedurch in meinem General-Lotterie-Comtoir gefallene zum Theil sehr ansehnliche Gewinne werden sofort prompt und ohne den mindesten Abzug ausbezahlet.

Heute wird die 8te Darmstädter, 38ste Stralsunder und 52ste Gothaer geschlossen.

Sowol zu diesen, als allen andern hier gangbaren reellen Lottis kann ein jeder bis zur spätesten Schlußzeit mit selbstbeliebigen Billets in meinem General-Comtoir versehen werden, und sich der aufrichtigsten Bedienung versichert halten.

Da die dritte Ausgabe des Vade Mecums nunmehro aus der Presse gekommen ist, so sind hievon Exemplare das Stück ungebunden für 1 Mkl. in meinem General-Comtoir zu haben. Hamburg, den 30sten Januar, 1773. F. Karstens, an der Börse.

In dem allgemeinen General-Comtoir auf Kaysers-Hof in Hamburg werden folgende Lotterien geschlossen:

Sonnabends, den 30sten Januar, die 52ste Strelitzer, 52ste Gothaer und 38ste Stralsunder;

und künftige Woche:

Mittewochs, die 135ste Mannheimer;

Freytags, die 28ste Eutiner;

Sonnabends, die 8te Altenburger, und eine Menge anderer Lotterien.

Auch wird für das allgemeine General-Comtoir auf Kaysers-Hof nächstens erscheinen, und in demselben zu haben seyn: Taschen-Buch für die gangbaren Zahlen-Lotterien, worinnen sich vorzüglich compendiös für die Herren Liebhaber der Lotterien befinden: die Altonaer, Copenhagener, Berliner, Hamburger, Mannheimer, Eutiner, Braunschweiger, 2c. Da der Preis geringe seyn wird, so darf sich dieses bequeme Hand-Buch für Zahlen-Lotterien die beste Aufnahme versprechen. Mannes, auf Kaysers-Hof.

Mit allergnädigster Kayserlichen Freyheit.

Staats- und Gelehrte

Zei- tung

Des Hamburgischen unpartheyischen

CORRESPONDENTEN.

Anno 1773. (Am Dienstage, den 9 März.) Num. 39.

Rom, den 15 Februar.

Da Ihro Königl. Hoheit, die Erzherzoginn von Oesterreich, Christina, Herzoginn von Sachsen-Teschen, unter andern erhabenen Eigenschaften, sich vorzüglich in der Mahlerey hervorgethan haben, so ist neulich von der hiesigen Akademie von St. Luca beschlossen worden, sich bey dieser Prinzeßinn die Gnade auszubitten, Sie zur Zierde dieser Akademie, als ein Ehren-Mitglied aufnehmen zu dürfen. Ihro Königl. Hoheit haben solches nicht nur gnädig aufgenommen, sondern auch dem hiesigen berühmten Professor der Mahlerey, Herrn Marron, ein mit eigenen Händen verfertigtes Gemählde, welches eine Aussicht in das Feld vorstellet, überschickt, um solches der Akademie zu überreichen.

Man suchet jetzt, auf Veranstaltung des Hauses Rezzonico, in der Peterskirche einen Platz zu dem kostbaren Grabmaal aus, wohin die Asche des verstorbenen Pabstes Clemens XIII. soll gebracht werden.

Se. Heiligkeit haben befohlen, daß dem Erzbischof von Bologna ein Breve überschickt werde, in welchem ihm, wie man sagt, Vollmacht gegeben wird, die Häuser und Collegien der Jesuiten, welche unter seiner Gerichtsbarkeit sind, zu untersuchen, und darüber zu verordnen, was seine Klugheit für gut befinden würde, auch diejenigen von diesem Orden zu secularisiren, die solches verlangen möchten.

Seit einigen Tagen ist es hier außerordentlich kalt gewesen, weil vieler Schnee gefallen, der aber nun bey erfolgter gelinderer Witterung geschmolzen ist, und die Tiber so angeschwellet hat, daß sie an verschiedenen Orten aus ihrem Ufer getreten.

Ferrara, den 18 Februar.

Zu Anfange dieses Monats wüthete in einigen Gegenden des Päbstl. Gebiets ein Sturm, der viele traurige Wirkungen hinterlassen. An den Ufern von Sinigaglia hat man Segel, Taue, Masten, rc. von verschiedenen Englischen und Holländischen Schiffen gefunden, und in dem bekannten Fichtenwalde bey Ravenna sind mehr als 300 Bäume ausgerissen worden. Es ist auch vieles Vieh umgekommen.

Genua, den 18 Februar.

Von Madrid wird gemeldet, daß der Englische Gesandte mit dem Spanischen Ministerio öftere Conferenzen hält. Es gehen auch verschiedene Couriers von da nach London und Paris ab. —

Livorno, den 19 Februar.

Am Montage segelte das Rußische Kriegesschiff Europa, von hier nach dem Archipelago ab. Der Admiral Spiritow, welcher sich einige Monat in unserer Stadt aufgehalten, ist auf selbigem nach Paros zurückgegangen, um wieder das Commando über die Rußische Flotte zu übernehmen.

Mit einem in 10 Tagen von Maltha hier angekommenen Schiffe ist die Nachricht bestätiget worden, daß der Großmeister, D. Emanuel Pinto de Fonseca, ein Portugiese, daselbst am 25sten des vergangenen Monats gestorben sey. Er war den 16ten May 1681 gebohren, und den 18ten Januar 1741 zum Großmeister erwählet worden. Sein Nachfolger ist der Baili Ximenes, ein Spanier, der den 28sten des gedachten Monats zum Großmeister erkohren wurde.

Venedig, den 20 Februar.

Die freye Einfuhr des Waizens in die Häven unsers Staats ist von der Regierung bis auf den 11ten Junii dieses Jahrs verlängert worden.

Florenz, den 20 Februar.

Der Großherzog hat den Herrn Jacob Nerli zum Kammerherrn ernannt.

Der Graf von Wildseck, welcher von Neapolis hier zurückgekommen, um wieder nach Wien zu gehen, ist von Sr. Königl. Hoheit mit Dero reich mit Brillanten besetzten Portrait beschenket worden.

Beschluß der Nachrichten aus London, vom 26 Februar.

Am 23sten waren die Proprietoren der Ostindischen

Compagnie wiederum versammelt, und es wurde mit 405 gegen 199 Stimmen der Vorschlag, von der Regierung anderthalb Millionen Pf. Sterl. aufzunehmen, genehmiget.

Die Insel St. Vincent und der Feldzug dahin haben in England viel Aufsehen gemacht. Es wird unsern Lesern nicht unangenehm seyn, etwas mehr von der Sache zu wissen. Folgendes ist eine wahre Beschreibung davon: "Die Insel St. Vincent wurde am Ende des letzten Krieges von Frankreich an England abgetreten. Die Anzahl der Indianer auf dieser Insel, Männer, Weiber und Kinder zusammengerechnet, ist ungefähr 2000. Einige unter ihnen sind gelbe Mohren, und das sind die eigentlichen und alten Caribäer; die übrigen sind schwarz. Vor 100 Jahren kamen sie auf einem Englischen Schiff, als Africanische Sclaven, und waren nach Barbados bestimmet. Das Schiff wurde an die Insel St. Vincent verschlagen; daselbst setzten sich diese Mohren. Die gelben Einwohner sind freundlich und furchtsam; die schwarzen aber grausam, unwissend, gehen nackend, und leben ohne Gesetze in Faulheit und Müßiggang. Die Franzosen sandten eine Colonie von Martinique dahin, deren ungefähr 4000 seyn mochten. Weil die abgetretenen Inseln als Kron-Land angesehen werden, so kam der Befehl, die Ländereyen zu verkaufen, welches nicht geschehen konnte, ohne das Land abzumessen. Diesem widersetzten sich die Indianer, und sie wollen bis diese Stunde von keinem Vergleich hören."

Ueber die Americanischen Angelegenheiten sind 3 Raths-Versammlungen gehalten, in welchen aber noch nichts Bestimmtes beschlossen worden. Die meisten Räthe bezeigen einen Widerwillen gegen das Verfahren wider die Indianer in St. Vincent. Die Umstände der Colonien auf dem vesten Lande in America sind auch von solcher Beschaffenheit, daß eine Mäßigung zwischen Gelindigkeit und Schärfe erfordert wird. Die 3 Regimenter, so nun auf dem Marsch nach Portsmouth sind, und dazu die gehörigen Transportschiffe angeschaffet worden, sollen nur nach America gehen, 3 andere abzulösen. Indessen ist ein Expresser an den General Gage abgefertiget worden, welcher im Begriff war, America zu verlassen, und nach England zu kommen. Er erhält hiedurch Ordre, bis auf fernern Befehl bey der Armee zu bleiben.

Die Königl. Gesellschaft der Wissenschaften hält es für gut, neue Entdeckungen um den Nord-Pol zu machen. Diese Gesellschaft hat sich bey der Admiralität gemeldet, und gebeten, daß ein Schiff möchte ausgerüstet werden, um einige gelehrte Leute auf diese Reise auszusenden, welches bewilliget worden ist.

Paris, den 1 März.

Mit einem am 20sten des vorigen Monats von Turin abgefertigten außerordentlichen Courier ist die Nachricht eingegangen, daß der König von Sardinien daselbst in der Nacht vom 19ten auf den 20sten Februar, nach einer langwierigen Krankheit, gestorben sey. Carl Emanuel III. König von Sardinien, war den 27sten April 1701 gebohren. Durch den Tod seines ältesten Bruders, des Prinzen von Piemont, ward er den 23sten März 1715 nächster Kronerbe, und durch die Abdankung seines Vaters, Victor Amadeus, den 3ten September 1730 König. Er hatte sich dreymal verheirathet; 1722 mit der Prinzeßinn Anna Christina Louise von Sulzbach; 1724 mit der Prinzeßinn Polyxene von Hessen-Rheinfels, und 1737 mit der Prinzeßinn Elisabeth Theresia von Lothringen.

Stockholm, den 27 Februar.

Aus Upsal ist die Nachricht eingegangen, daß der Upländische Landshauptmann und Ritter vom Nordstern-Orden, Freyherr Johann Funk, im 70sten Jahre seines Alters an einem Schlagflusse gestorben sey.

Seit einigen Tagen ist die Fahrt über das Aland Haw bey eingefallener gelinden Witterung wieder hergestellet.

Wien, den 27 Februar.

Der General-Feldmarschall-Lieutenant, Fürst Poniatowsky, ist von Linz in einer Sänfte hieher gebracht worden, und ist noch sehr krank.

Zu Laubach, in Crain, sind den 13ten und 14ten dieses einige starke Erderschütterungen verspüret worden.

Den 21sten ist der jüngste Prinz des Fürsten Johann Carl von Lichtenstein im 3ten Jahre seines Alters an den Blattern gestorben.

Lüttich, den 1 März.

Unser Fürst Bischof wollte neulich ein Mönchs-Kloster secularisiren, und fand von Seiten der Mönche Widerspruch. Er wandte sich hierauf zur Vermeidung aller Weitläuftigkeiten an den Kayser, und nun haben 2 Chur-Maynzische Räthe den Auftrag erhalten, die Sache zu untersuchen. Vermuthlich werden die Mönche verlieren. Ueberhaupt dürften die Mönchs- und Nonnen-Klöster noch vor Ausgang dieses Jahrhunderts in Deutschland sehr dünne, oder wohl gar aufgehoben werden.

Frankfurt, den 2 März.

Den 23sten vorigen Monats ist die verwittwete Gräfinn zu Salm-Reifferscheid-Dyk, Sabina Maria Josepha, gebohrne Fürstinn von Rubempre, im 59sten Jahre Ihres Alters zu Dyk verstorben.

Gotha, den 2 März.

Der Herzog hat zum Vortheil des Publicums in unserer Stadt eine öffentliche Anatomie anlegen lassen, und dem Rath und Leib-Medico, D. Grimm, die Aufsicht über dieselbe ertheilet. Es sind dabey solche Anstalten vorgekehrt worden, daß es nicht an Leichen fehlen wird. Die Demonstrationen selbst haben bereits seit einiger Zeit ihren Anfang genommen.

Berlin, den 5 März.

Der Erbprinz von Braunschweig ist vor einigen Tagen von Potsdam über Magdeburg nach Halberstadt gereiset.

Der bisher bey der Magdeburgischen Kammer gestandene Kriegs- und Domainenrath Beyer ist von dem Könige zum geheimen Kriegsrath in Seinem Cabinet ernannt worden.

Am verwichenen Bußtage verrichtete der Prediger Oelrich in der Dorotheenstädtischen Kirche allhier die Taufhandlung eines von ihm in der christlichen Religion unterrichteten bisherigen Jüdischen Lehrers, Levin Joseph genannt. Er ist eines Mährischen Rabinen Sohn, 33 Jahr alt, und erhielt die Namen Christian Heinrich Ferdinand Friedrich Neustadt. Die Königinn und die Königl. Prinzeßinnen haben die Taufzeugen-Stellen dabey vertreten lassen.

In unsern Buchladen wird itzt verkauft: Lettre historique et politique d'un Gentilhomme Polonois addressée à son ami à l'occasion des observations qui ont paru au mois de Janvier sur les declarations des Cours de Vienne, Petersbourg et Berlin, au sujet du demembrement de la Pol gne.

Niederelbe, vom 8 März.

Die letzten Briefe von Copenhagen haben noch die Nachricht mitgebracht, daß Se. Majestät den Legations-Rath Sturz zum Regierungsrath bey der Oldenburgi-

schen Regierung cum voto und einem ansehnlichen Gehalt ernannt haben.

Zu Paris hat jemand angekündiget, er hätte einen Affen mitgebracht, der allerhand schöne Menuetten auf einem Instrument spielen könnte. Das haben die Leute geglaubt; man ist gekommen, und jedermann hat die Geschicklichkeit des Affen bewundert, der mit aller Artigkeit eines Virtuosen das Instrument gespielet. In allen Gesellschaften ist von dem geschickten Affen geredet worden; endlich ist ein Musicus hingegangen, dem die Sache verdächtig vorgekommen; er hat einige Nüsse mitgenommen, und dem Affen eine davon hingeworfen, der gleich darnach gelaufen, und siehe da! das Instrument hat von selbst fortgespielt, ohne daß der Affe wäre dabey geblieben: wodurch denn der Betrug entdeckt worden, daß es ein mechanisches Instrument gewesen, das von sich selbst gewisse Arien fortgespielet, wenn es einen Druck zum Anfang erhalten hatte.

Hamburg, den 8 März.

Folgender Aufsatz, welchen wir der Gütigkeit unsers berühmten Herrn Doctor und ersten Stadt-Physici Bolten zu danken haben, wird über die in unserm vorigen Blatte gemeldete Nachricht von der Krankheit eines hiesigen Comtoir-Bedienten mehr Licht verbreiten:

"Den 6ten Februar dieses Jahres ist J. C. A. M. ein sonst gesunder und vollblütiger Mensch von 20 Jahren, des Abends etwas unlustig geworden, nachdem er den Mittag mit Mehlklösen sich recht gut gesättiget hatte. An dem folgenden Morgen aber fand man ihn in seinem Bette sinnlos, steif und erstarret, und in diesen Umständen hat man ihn aus dem Hause seines Brodtherrns zu seinen hier wohnenden Anverwandten gebracht, bey denen er auch noch ist, und mit aller möglichen Pflege und Aufsicht bedienet wird. Herr Färber, ein zu ihm geforderter geschickter Wundarzt, hat ihm sofort die Ader am Arme geöffnet, und diese Oeffnung nach zween Tagen wiederholet: allein, obgleich das Blut sehr dick gewesen, sonst aber gut zu seyn geschienen, so ist doch nicht die geringste Veränderung nach der Aderlässe erfolget; daher der Kranke am fünften Tage seiner Krankheit meiner Vorsorge anvertrauet worden ist, und ich traf ihn in folgenden Umständen an: Er lag mit geschlossenen Augen und etwas geöffnetem Munde auf dem Rücken, er holete frey Athem, er hatte eine beynahe natürliche rothe Farbe im Gesichte, und dennoch hatte dieses ein finsteres und äußerst betäubtes oder verstandloses Ansehen; sein Puls war langsam, und ein wenig hart oder voll; die Wärme des Körpers war wie die eines gesunden Menschen; seine Gliedmaßen waren zwar nicht mehr ganz unbeweglich, jedoch mehr steif, als biegsam; seinen Mund konnte man weder schließen, noch öffnen, sondern dieses letzte mußte durch die Hülfe eines Spatels geschehen, und die geschlossenen Augenlieder konnte man zwar von einander bringen, alsdenn aber drehete sich der Augapfel so sehr in die Höhe, daß man den Augenstern nicht sehen konnte. Die Aderlässe noch einmal zu wiederholen, hielte ich nicht rathsam zu seyn, weil ihm in denen beyden vorgenommenen wenigstens 2 Pfund Blut wären abgezapfet worden; ich verordnete ihm daher nur eine Mixtur, 2 Spanische Fliegenpflaster an die Waden zu legen, und ein scharfes Klistier. Die erstere konnte nur mühsam gebraucht werden; die letzteren Verordnungen aber thaten ihre gehörigen Wirkungen, das Klistier jedoch ein wenig langsam. Dem ungeachtet, und obgleich die Spanischen Fliegenpflaster stets erneuert, und die Klistiere um den dritten oder vierten Tag gesetzet wurden, blieb der Kranke in der Betäubung, schwitzete abwechselnd ungemein stark, gab keine Zeichen des Bewußtseyns von sich, auch nicht einmal bey der durch die Klistiere erzwungenen Oeffnung des Leibes, oder wenn man ihm etwas in den Mund goß, welches fast allezeit langsam niedergeschlucket wurde, und sein Zustand hat mit dem eines schlafenden Menschen ungemein viele Aehnlichkeit, welcher überaus selten durch einige Unruhe, oder geäußerte Spuren der Empfindlichkeit unterbrochen wird. Beynahe gänzlich unverändert ist derselbe auch bis den 21sten Tag geblieben, da sein Gesicht heiterer ward, und seine Zunge anfieng, sich von einer dicken schwarzen Rinde zu reinigen; dahero ich ihm ein Paar neue Spanische Fliegenpflaster hinter die Ohren legen ließ, ungeachtet die alten noch stark eiterten. Auch diese hatten große Blasen gezogen, und wurden dem Kranken so empfindlich, daß die Berührung der von der Oberhaut entblößeten Stellen mit dem Finger ihm die Thränen aus den Augen gepresset hat. Seit dieser Zeit scheint die Empfindlichkeit sich in der That gemehret zu haben: denn er verzucket das Gesicht, wenn er mit kaltem Wasser besprützet wird; er hat verschiedenemal genieset, nachdem ich ihm ein wenig Schnupftoback vor die Nase gestreuet; eine ihm eingegebene Abführung hat zweymal gewirket, und es läßt sogar, er merke, oder höre es, wenn man ihm Arzeneyen reichen will, und dennoch ist er gegen alles Zureden taub; sein in die Höhe gerichteter Arm bleibet unbeweglich stehen, bis man ihn endlich anstößet, und alsdenn fällt er wie ein lebloser Körper nieder; er spricht kein Wort, nur ein einzigesmal hat man geglaubt, er wolle Nein antworten, und einmal hat man auch wahrgenommen, daß er gelächelt hat; sonst beobachtet man noch, daß er bisweilen mit einigem Geräusche Athem holet, als wenn er schnarchte, und alle Nahrung, die er genießet, bestehet in ein wenig Brühe, welche ihm eingeflößet wird. Heute, da ich dieses schreibe, ist der 30ste Tag der Krankheit dieses angeblichen Schläfers, deren völliges Ende ich erwarten wollte, ehe ich von derselben einen Bericht bekannt zu machen gedachte. Allein, da sie, gegen meinen Wunsch und Willen, die Geschichte der ganzen Stadt geworden ist, welche man täglich mit falschen Zusätzen vermehret, und ihre Beurtheilung, wo nicht gar ungereimt und lieblos, doch insgemein sehr schaal ausfällt, so habe ich mich entschließen müssen, die allgemeine Neugierde mit einer unvollständigen Nachricht vorläufig zu befriedigen. Bey dieser führe ich zugleich an, daß der Mutterbruder dieses jungen wohlgesitteten Menschen ehedem einen fast ähnlichen Zufall gehabt hat; daß er selbst in dem vorigen Jahr vor der Mitte des Julii-Monats steif, sprach- und dem Anscheine nach sinnlos gewesen ist, welcher Zustand damals nur 3 Tage gedauert, aber eine Blödsinnigkeit nachgelassen hat, von welcher er erst auf dem Lande, nach einem zufälligen Erbrechen, und einem tiefen Schlafe von 5 Tagen, in dem Anfange des Septembermonates sich plötzlich wieder erholet, und gänzlich hergestellet worden ist; daß er sich alles, was man, um ihn aufzuwecken, damals mit ihm in den 3 ersten Tagen vorgenommen, deutlich erinnert, und bezeuget habe, die Klistire wären ihm insonderheit so empfindlich gewesen, als wenn ihm ein brennendes Feuer wäre in die Gedärme gebracht worden, wobey er sein Unvermögen, auch nur das geringste Zeichen seines Schmerzens von sich zu geben, sehr gefühlet hätte; und endlich, daß er bey einer Handlung ist, welche Apothekerwaaren führet,

daß er große Lust zum Lesen, und solche mit seinen Geschäfften in einiger Verbindung seyende Bücher gerne gelesen hat, welche vieles Nachdenken erfordern, und die Einbildungskraft sehr beschäfftigen.

Den Namen dieser Krankheit kann ich nicht nennen, weil sie eigentlich zu reden ihrer Seltenheit wegen noch keinen hat. Zu der Classe der Schlafsucht scheint sie zwar zu gehören, von der wirklichen Schlafsucht und ihren bekannten Arten aber doch verschieden zu seyn. Eine wahre Starrsucht ist sie auch nicht: denn die Dauer der Anfälle derselben ist kürzer, und man erwecket die Starrsüchtigen noch so ziemlich leicht, wenn sie anfangen, empfindlich zu werden; dahingegen in diesem Vorfalle die Reizbarkeit, die Empfindlichkeit, und vermuthlich das Bewußtseyn auch, nicht fehlen. Verwandt sind sie jedoch alle 3 mit einander, und sie haben ohne Zweifel insgesammt einen unnatürlichen Zustand des Gehirns zum Grunde, der gewisse Nerven an dem Orte ihres Ursprunges drücket, wodurch dergleichen wunderbare uns unbegreifliche und unerklärliche Erscheinungen in dem lebenden Menschen hervorgebracht werden.

Wie das Ende dieser Betäubung und der beynahe allgemeinen Lähmung der Muskeln, welche mit ihr vergesellschaftet ist, seyn, und wann es erfolgen werde, weiß ich nicht: denn man hat Exempel, daß dergleichen Kranke über 3 Monate in einem und eben demselben Zustande geblieben, und dem ungeachtet wieder genesen sind, es sey denn, daß eine harte, unverständige oder gar zu geschäfftige Behandlung derselben den noch übrigen Rest ihres Lebens verschleudert hätte; es endige sich solche aber, wie sie wolle, so werde ich davon die öffentliche Anzeige zu thun nicht ermangeln." Hamburg, den 8ten März, 1773.

J. F. Bolten,
M. D. und Stadtphysicus.

Von gelehrten Sachen.

Der März. Eine Ode.

Komm, holder Lenz, die wartende Natur
Mit geistgem Hauch belebend zu erquicken.
Soll ew'ger Schnee, Gebürge, Wald und Flur,
Der mildern Luft stets widerstehend, drücken?

Der Winter herrscht noch im beeisten Thal,
Und schüttelt oft sein brausendes Gefieder,
Verscheucht den West, und Phöbus milder Strahl
Fällt kraftlos auf erstorbne Auen nieder.

Erschrocken hüpft ein leicht gefiedert Heer
Von Fremdlingen in den entlaubten Hecken;
Noch findet es den Hayn von Schatten leer,
Und sucht umsonst sich schüchtern zu verstecken.

Doch die, die nur den lauen Nächten singt,
Schweigt lauschend, und erwartet beßre Tage;
Sie spart, bis ihr der May die Schatten bringt
Zu künft'ger Lust, die nächtlich süße Klage.

So schweigt und horcht ein ächter Musensohn,
Er tändelt nicht zu früh auf schwachen Saiten:
Dann schallt sein Spiel, wann schon den Meisterton
Natur und Kunst zu sicherm Ruhm begleiten.

Bey H. C. Grund am Fischmarkt sind zu haben: 1) Nutzbares, galantes und curieuses Frauenzimmer-Lexicon, worinn alles, was ein Frauenzimmer in der Hauswirthschaft, Kochkunst, Zuckerbeckerey, Kellerey, in andern weiblichen Arbeiten, ingleichen zur Erleichterung ihrer Lectüre zu wissen nöthig hat, erkläret wird; nebst einem Anhange von Küchenzetteln und Rissen zu Tafel-Aufsätzen. Dritte Auflage. 15 Mk. 2) Die Königl. Preußische Staatsschrift: Beweise und Vertheidigung der Rechte des Königs auf den Haven und Zoll der Weichsel. 12 ßl. 3) Lettre historique et politique d'un Gentilhomme Polonois addressée à son Ami à l'Occasion des Observations qui ont paru au Mois de Janvier sur les Declarations des Cours de Vienne, Petersbourg et Berlin au Sujet du Demembrement de la Pologne. 8 ßl. 4) Schreiben eines Freundes in Berlin an seinen Freund im Haag. 4 ßl. 5) Garsaults Unterricht für Liebhaber der Pferde und Reuter. Mit 7 Kupfertafeln. 1 Mk. 6) Regeln für unerfahrne Reuter. 4 ßl.

Die General-Einnahme der Zahlen-Lotterien auf Kayser-Hof in Hamburg, welche, wie gewöhnlich, Vormittags von 8 bis 2 Uhr, und Nachmittags von 3 bis 9 Uhr offen ist, wird die Listen einiger Zahlen-Lotterien folgendergestalt schließen und abschicken:

Heute, den 9ten März, der 28sten Braunschweiger;
Mittewochs, den 10ten dieses, der 53sten Anspacher, 20sten Casseler und 101sten Würzburger;
Donnerstags, den 11ten dieses, der 34sten Altonaer, (am Ziehungstage)
Freytags, den 12ten dieses, der 60sten Coblenzer und 67sten Maynzer;
Sonnabends, den 13ten dieses, der 54sten Gothaer, 40sten Stralsunder und 55sten Strelitzer.

Auch wird in dem General-Comtoir die Lotto-Controlle aller in Hamburg gangbaren Zahlen-Lotterien, nebst einer General-Tabelle, wie oft jede Zahl in allen diesen Lotterien aus dem Glücksrade gezogen worden, beyde zu 10 ßl. verkauft. Heuser.

Nachdem die 20ste Ziehung der Hochfürstl. Hessen-Casselischen gnädigst garantirten Zahlen-Lotterie auf den 17ten März vor sich gehen wird, so belieben die Herren Collecteurs ihre Schlußlisten auf Original-Billets den 10ten März zu verabsenden. Sichere Personen, so von dieser soliden Lotterie annoch Collecturen übernehmen wollen, gelieben sich directe nach Cassel, oder bey mir allhier zu melden, da ich sie denn auch mit allen dazu nöthigen Lotto-Litteralien versehen kann. Hamburg, den 8ten März, 1773.

W. B. Holländer,
Hochfürstl. Hessen-Casselischer Hof-Factor und General-Receveur des dasigen Lotto.

Da der Jude M. S. Oppenheimer in dem 37sten Stück des Wandsbecker-Bothen ein Avertissement einrücken lassen, wodurch sich gleichwol niemand, der ihn kennet, wird irre machen lassen; so zeigt man gegenseitig an, daß dieser Jude bereits bey Ihro Wohlweisheiten, Herrn Luis, zur Auslieferung seiner Vollmacht eingeklaget, und warnet das Publicum, fernerhin keine Einsätze bey ihm zu machen, indem seine Billette als betrügerische anzusehen, und die General-Direction auf keine Weise dafür einstehet. Gleichfalls wird man einem jeden angesetzten Ober-Collecteur, der von obbenanntem Juden, als Unter-Einnehmer, Listen annimmt, worauf man, so viel möglich, Acht haben wird, die Vollmacht abfordern, und daß es geschehen, in den Zeitungen bekannt machen lassen.

General-Direction der Königl. Schwedischen privilegirten Zahlen-Lotterie.

Mit allergnädigster Kayserlichen Freyheit.

Staats- und Gelehrte Zeitung Des Hamburgischen unpartheyischen CORRESPONDENTEN.

Anno 1773. (Am Mittewochen, den 10 März.) Num. 40.

London, den 2 März.

In den beyden Parlementshäusern ist nichts von einiger Wichtigkeit untersuchet worden; nur hat das Unterhaus beschlossen, die Miliz zu kleiden, und der Königinn eine Glückwünschungs-Addresse zu überreichen.

Nach vielen [illegible] der Ostindischen Compagnie, und nach vielem Disputiren unter denselben, ist endlich die Sache den 25sten Februar zu folgendem Entschluß gekommen: 1) Daß das Parlement um ein Darlehn von 1500000 Pf. Sterl. aus der Schatzkammer, und 2) um die zollfreye Ausfuhr des Thees nach America, und nach andern Europäischen Ländern überhaupt ersuchet werde, mit dem Versprechen, so viel Thee in England zu behalten, als der Nation auf 18 Monat nöthig wäre; auch daß man 3) verspräche, keinen grössern Dividenten zu machen, als 6 pr. Ct. so lange, bis die anderthalb Millionen wieder zurückbezahlet wären, auch nach solcher Zeit den Dividenten 8 pr. Ct. nicht übersteigen zu lassen, und was übrig bliebe an Geld, dahin anzuwenden, die Obligationsschulden bis auf 1 Million abzubezahlen; 4) dem Parlement alle Jahre die Rechnungen der Compagnie vorzulegen, sowol von ihren Einnahmen, als Ausgaben, und ihren Verkauf-Rechnungen; 5) [illegible] in folgenden Zeiten mit der Schatzkammer (d. i. mit dem Publico) zu theilen. Der morgende Tag ist angesetzet, diese Dinge dem Unterhause vorzulegen. Ueber die 3 letzten Punkte ist sehr disputiret worden. Der Herzog von Richmond, welcher ein Glied dieser Compagnie ist, sprach sehr viel dagegen, und sagte, daß man inskünftige keine Directoren mehr haben würde, sondern das Parlement würde alles dirigiren. Im Votiren aber, welches hier allezeit durch Balottiren geschiehet, (d. i. durch schwarze und weisse kleine Kugeln) kamen die meisten Stimmen für den gemeldeten Entschluß.

Gestern, den 1sten März, war St. Davids-Tag, welcher bey Hofe und unter den Landeskindern von Wallis feyerlich begangen wird. An diesem Tage haben die Einwohner von Wallis in alten Zeiten einen grossen Sieg wider die Römer erfochten. Es stritten in solcher Schlacht Männer und Weiber; weil sie aber kein Feldzeichen hatten, und ein grosses Feld mit Lauch vor sich sahen, bedienten sie sich des Lauchs anstatt eines Feldzeichens. Die Männer steckten einen Lauch auf den Hut, und die Weiber an die Brust, welches sie noch bis auf diese Stunde an dem St. Davids Tage thun. Der König, die Königinn, der Prinz von Wallis, und alle Edelleute dieses Fürstenthums, thun eben dieses zu Ehren des Tages. Es war eine grosse Aufwartung bey Hofe, und die Ritter der verschiedenen Orden erschienen in ihrem Ordenshabit. Es ist gewöhnlich, daß die hiesigen Einwohner, die aus Wallis gebürtig sind, an diesem Tage dem Prinzen von Wallis ihre Aufwartung machen, und er giebt ihnen allezeit 100 Pf. Sterl. zur Unterhaltung ihrer Schulen. Nachher gehen sie in Procession nach der Kirche, und hören eine Predigt in ihrer Sprache. Diese ist gestern von dem Bischof von Chester gehalten worden. Alsdenn theilen sie sich in 2 Theile. Die von Nord-Wallis gehen zusammen, und halten eine Gasterey, und die von Süd-Wallis auch. Dabey machen sie eine Collecte für ihre Armen. Gestern haben sie 500 Pf. Sterl. unter sich gesammelt. Da sie diesesmal nach St. James kamen, dem Prinzen von Wallis ihre Aufwartung zu machen, wurde ihnen angedeutet, daß sie den Prinzen nicht sprechen könnten; es wurden ihnen aber die 100 Pf. Sterl. gereichet. Der Prinz ist wohl auf, und machte gestern eine Promenade zu Pferde.

Man vernimmt von Boston, der Hauptstadt in Neu-England, daß sich alle Einwohner daselbst bewaffnet haben. Sie geben vor, daß die Soldaten alle Grenzen gegen die Einwohner überschreiten, und es nöthig machen, sich gegen sie zu bewaffnen, um auf den nöthigen Fall sich selbst vertheidigen zu können. Es ist hier kein Geheimniß, daß etliche Regimenter nach America beordert sind, und sie führen viele Ammunition mit sich. Auch ist eine Artillerie-Compagnie von Wolwich dahin bestimmt.

In Jamaica ist ein starkes Erdbeben gewesen, doch

wird nichts von einigem Schaden, so dadurch verursachet worden, gemeldet. An die Stelle des verstorbenen Gouverneurs Trelawney in Jamaica, ist Herr Montague, Gouverneur von Süd-Carolina, gekommen; diesem folgt Lord Campbell, und diesem Herr Legge in dem Gouvernement von Halifax.

Eine von unsern Abend-Zeitungen saget, daß in der Insel St. Vincent ein Treffen vorgefallen sey, zwischen den Englischen Truppen und den Carribbischen Indianern, in welchem die Engländer den Kürzern gezogen, und auf 100 Mann verlohren haben; desgleichen, daß ungefähr 6 bis 700 Mann der Englischen Soldaten gefährlich krank lägen, so daß an ihrem Aufkommen gezweifelt würde. — Man weiß aber, daß bey gegenwärtiger Zeit alle solche Nachrichten verdächtig sind, und eben sowol erdichtet, als wahr seyn können.

Die Händel in Pohlen beschäfftigen das Englische Ministerium nicht weiter, als soferne sie die Freyheit der Handlung betreffen. Der Preußische Minister, Graf Malzahn, erhält viele Couriers von seinem Hofe, und ist öfters in Unterredung mit dem Staats-Secretaire, Grafen von Rochford. Man will Nachricht haben, daß 7 Schiffe von der Linie zu Barcellona bereit liegen, als eine Observations-Flotte nach der Levante zu segeln.

Der Name des jungen Prinzen ist August Friedrich, und die Taufzeugen waren der Herzog von Sachsen-Gotha, der Prinz Georg von Mecklenburg, und die Prinzeßinn Elisabeth von Hessen-Cassel.

Paris, den 2 März.

Von Toulon wird gemeldet, daß daselbst 8 Kriegsschiffe und einige Fregatten ausgerüstet werden, die, dem Vernehmen nach, zur Uebung der Seeleute bestimmt sind.

Die General-Pächter brauchen nun die genauen Erläuterungen nicht zu geben, welche der General-Controlleur von ihnen verlangt hatte.

Herr Rippert von Monclar, General-Procureur des Parlements von Aix, ein sehr gelehrter und beredter Mann, ist in seinem Exilio gestorben.

In Briefen von Neapolis wird die Aufhebung des Jesuiter-Ordens als eine gewisse Sache gemeldet.

Man sagt, daß die Regimenter von la Mark und von Royal Baviere Befehl erhalten haben, nach Dünkirchen zu marschiren.

Warschau, den 27 Februar.

Von dem Fortgange der Unterhandlungen auf dem Friedenscongreß zu Buchareſt wird verschieden gesprochen. Die meisten glauben, der Waffenstillstand werde noch verlängert werden.

Aus Crakau wird gemeldet, daß die Gemahlinn des in Kayserl. Königl. Diensten stehenden Generals, Fürsten Poniatowsky, daselbst angekommen, und ihre Reise in aller Geschwindigkeit weiter fortsetzen wollen.

Von den Oesterreichern werden jetzt keine Pferde, ohne starken Zoll, aus dem Lande gelassen.

Dieser Tagen sind hier die Gemahlinn des Rußischen Gesandten, ingleichen der Hofschatzmeister von Litthauen, von Tyssenhausen, und der Oesterreichische General von Richecourt angekommen; dagegen sind der Bischof von Cujavien, Ostorowsky, der Castellan von Polock, Brzostowsky, der Castellan von Bieck, Kruszewsky, der Castellan von Przemieck, Gurawsky, und der Litthauische Großfeld-Notarius Plater, nach genommenen Urlaub von dem Könige, von hier abgereiset.

Copenhagen, den 6 März.

Am Dienstage speiseten die Königl. Herrschaften des Mittags auf dem Schlosse Friedrichsberg, und besuchten des Abends die Französische Comödie. Am Mittewochen hielten Ihro Königl. Hoheit, die Prinzeßinn Charlotta Amalia, Ihre Communion-Andacht in Dero Cabinet, wobey der erste Dänische Hofprediger, Herr Quist, das Sacrament administrirte.

Vorgestern wurde das höchste Gericht zum erstenmal für dieses Jahr geöffnet. Se. Majestät präsidirten in demselben in höchster Person. Die Assessores waren folgende:

Zur rechten Seite des Throns saßen:

Der Staatsminister, Graf von Thott; der geheime Conferenzrath, Graf von Knuth; der geheime Rath, Baron Juel Wind; der Conferenzrath Braem; der Conferenzrath Luxdorff; der Staatsrath Suhm; der Staatsrath Hoppe; der Staatsrath Reiche; der Staats-Rath Sevel; der Staatsrath Anchersen; der Assessor Trescow; der General-Auditeur Bornemann; der Assessor Colbiörnsen.

Zur linken Seite des Throns saßen:

Der geheime Conferenzrath Reventlow; der Staats-Minister, Schack-Rathlow; der Kammerherr, Baron Knuth; der Conferenzrath Stampe; der Conferenzrath Hielmstierne; der Staatsrath, Kofoed Ancher; der Staatsrath, Brink Seidelin; der Staatsrath Cordtsen; der Staatsrath Koren; der Justizrath Borch; der Assessor Debes; der Kammerjunker Juel.

Die Secretairs waren: Der Secretair Könnemann; der Assessor Hottermann, und der Secretair Feddersen.

Die Advocaten: Der Procurator Uldahl, als Citans, und der Kammer-Advocat Bang, als Citatus.

Se. Königl. Hoheit, der Kronprinz, befanden sich in dem nächsten Gemache, und sahen durch die Fenster in demselben der Eröffnung des höchsten Gerichts zu.

Gestern Nachmittag war Cour bey Hofe, und des Abends wohnten Se. Majestät, der König, in Begleitung des Erbprinzen Friedrichs, der Dänischen Comödie bey.

Die Kriegsschiffe, Neptunus und Island, haben vorgestern, der Nordische Löwe gestern, und der Kronprinz heute auf die Rheede ausgeleget; ingleichen die Bombardier-Galliote, der Mannhafte, welche als Wachtschiff auf der hiesigen Rheede liegen bleibt. Heute ist eine neue Fregatte vom Stapel gelaufen.

Se. Excellenz, der geheime Rath, Graf von Moltke, sind am Dienstage Abend von Dero Grafschaft Bregentved hier angekommen, und desselben Sohn, der General, Graf Caspar Moltke, nebst seiner Schwester, der Frau Gräfinn von Wedel, von Bregentved nach Fühnen abgereiset.

Der berühmte Dänische Schauspieler Londemann ist am Mittewochen im 56sten Jahre seines Alters gestorben. So leicht dürfte die Dänische Bühne seines gleichen nicht wieder bekommen, und ist daher sein Tod desto unangenehmer für die Freunde des Theaters.

Nunmehro ist die neue Einrichtung der Dänischen Kanzeley von Sr. Majestät approbiret, und werden nun an die neuen Bedienten derselben die Bestallungs-Ordres ausgefertiget. Wir haben zwar noch nicht den Einrichtungs-Plan gesehen; wir können aber davon so viel Zuverläßiges sagen, daß 1) Se. Excellenz, der Staatsrath, Graf von Thott, Referendeur bey Sr. Königl. Majestät, für die Dänische Kanzeley bleibe; 2) daß der Conferenzrath Stampe Ober-Procureur; der Conferenzrath

Lürdorf, der Conferenzrath Graah, und der Staatsrath Nagaard Deputirte; der erste bey den Justiz- und der letzte bey den Gratial-Sachen; der Justiz-Assessor im höchsten Gericht, Borch, und der Assessor im Hof- und Stadt-Gericht, Sklow, Expeditions-Secretairs; der Kanzeleyrath Stampe aber Caßirer bey der Sportel-Casse geworden; und daß ferner künftighin in einem jeden Comtoir nur ein Kanzellist seyn, die übrigen aber Copisten genannt werden sollen. Das Kanzeley-Archiv bleibet ohne Veränderung wie zeithero stehen.

Eine Schwedische Stafette ist von Hamburg nach Stockholm, und eine andere von Altona hieher, Corsör paßiret. Sonst spricht man von einem Courier, welcher aus Petersburg hier angekommen seyn, und wichtige Depeschen mitgebracht haben soll.

Vorgestern ist der, der Stadt Corsör zugehörige Grönlandsfahrer, von Corsör auf den Wallfischfang abgesegelt.

Haag, den 6 März.

Die Generalstaaten haben den 3ten dieses von Ihrem Consul aus Marocco die sichere Nachricht erhalten, daß der Friede mit dem Kayser von Marocco auf den Fuß des alten Tractats wieder hergestellet sey.

Utrecht, den 6 März.

Der Prinz von Hessen-Cassel, Holländischer General-Major von der Cavallerie, und der Prinz von Nassau-Weilburg, Holländischer General von der Infanterie, sind durch diese Stadt nach dem Haag gereiset.

Der berühmte Herr Banks, welcher mit dem Herrn Solander die Reise um die Welt gemacht hat, ist von London hier angekommen.

Niederelbe, den 9 März.

Folgender Bericht von Jaffa verdient noch gelesen zu werden, obgleich dieser Ort, wie bereits gemeldet worden, sich endlich an Aly Bey und Cheik Daher ergeben müssen.

Jaffa, den 24sten October.

"Die Belagerung dieser Stadt würde eben so viel Aufsehens machen, als die Belagerung von Ptolomais (St. Jean d'Acre) unter dem Sultan Saladin, wenn die Belagerer und Belagerten solche ansehnliche Personen wären, als diejenigen, welche sich damals aus allen Theilen von Europa bey dieser letztgedachten Stadt versammelt fanden. Jaffa, ein schlecht bevestigter und wenig volkreicher Ort, hält seit langer Zeit die vereinigte Macht des alten großen morgenländischen Kriegers, Cheik Daher und des berühmten Aly Bey zurück. Der Bruder des Pacha von Naplouse hat daselbst das Commando. Die Einwohner, welche von dem Cadhi regieret werden, dem es bekannt ist, daß er durch die Uebergabe der Stadt seinen Kopf verlieret, fahren fort, sich mit einer Hartnäckigkeit zu vertheidigen, die fast ohne Beyspiel ist. Die Verzweifelung macht ihren Muth größer, und die Feinde werden sie nur bloß durch den Hunger zur Uebergabe zwingen können. Diese braven Leute sind dieser Noth nahe, und schon seit einiger Zeit haben sie Mangel an Lebensmitteln gehabt. Der Gersten ist völlig aufgezehret, und man muß den Pferden jetzt das Korn geben, womit sonst die Kameele gefüttert werden. Und auch hievon ist nur noch auf 3 Tage Vorrath. Die Griechen, Armenier und Römisch-Katholischen haben sich genöthiget gesehen, den Belagerten mit Geld zu Hülfe zu kommen. Ihre Kirchen sind abgebrochen, und die Leichensteine von ihren Gräbern weggenommen worden, um die Oeffnungen in den Mauern wieder auszubessern, und in dem Inneren der Stadt Bevestigungen zu machen. Selbst die Gräber der Muselmänner haben zu diesem Gebrauch dienen müssen. Eine Fregatte, man weiß aber nicht von welcher Nation, hat die Stadt seit verschiedenen Tagen heftig beschossen, und von einer Batterie, die in dem Garten der Griechen errichtet war, wurde Bresche geschossen. Ein großer Theil der Häuser ist von den Bomben zerschmettert worden. Jaffa ist nur noch ein Haufen von Ruinen, in welchen sich die Einwohner eher zu vergraben, als sich zu ergeben, verschworen haben. Gestern thaten sie einen hitzigen Ausfall, jagten die Truppen des Daher bis zu ihren Retranschements zurück, und eroberten eine Kanone und viele Bagage. Der Mollah von Jerusalem (ein Türkischer Priester, der die öffentlichen Gebete anordnet,) war im Anfange der Belagerung zu Jaffa angelanget, ohne zu wissen, daß der Ort mit Feinden umgeben war. Die Einwohner wollten ihm, seiner Bitten ungeachtet, nicht erlauben, seine Reise weiter fortzusetzen, sondern befahlen ihm, für sie zu beten, während daß sie fechten würden. Der Iman ist aus Kummer, daß er sich nicht nach dem Ort seiner Bestimmung begeben können, gestorben.

Hamburg, den 9 März.

Die Nachricht, welche aus Nr. 20. der Rotterdammer Courant von diesem Jahr in verschiedene andere Zeitungen geflossen, als wenn Se. Excellenz, der Herr Generallieutenant von Tauenzien, Ihre Erlassung erhalten hätten, ist, wie wir zuverläßig wissen, völlig ungegründet.

Von gelehrten Sachen.

Oeuvres du Comte *Algarotti*, avec les Memoires de sa vie, traduits de l'Italien. 8 Vol. in 8. à Berlin, chez G. J. Decker. Wir können von den verschiedenen Werken, die in dieser schätzbaren Sammlung der Schriften des Grafen Algarotti anzutreffen, deren Uebersetzung man so lange gewünscht hat, unsern Lesern nur eine kurze Anzeige geben, wenn wir nicht zu weitläuftig werden wollen. Es ist fast keine Wissenschaft, keine Kunst, keine Art von nützlicher und angenehmer Kenntnisse, wovon man hier nicht richtige Begriffe einsammlen könnte. Diese Werke enthalten zu gleicher Zeit eine Art von Encyclopedie für diejenigen, die eben keine Gelehrte von Profeßion sind, und die gesunde Philosophie, die Mannichfaltigkeit der mit so vieler Deutlichkeit abgehandelten Materien, der schöne Ausdruck, und überhaupt die angenehme Schreibart, die durchgehends herrscht, muß sie ungemein empfehlen. Zuerst also:

Memoires concernant la vie et les ecrits du Comte *François Algarotti*, Chevalier de l'Ordre du Merite, et Chambellan du Roi de Prusse, par Mr. l'Abbé *Michelesi*.

Der Graf erscheint hier als Philosoph, Litterator, Dichter, Künstler, Reisender, Hof- und Weltmann, in einer liebenswürdigen Gestalt. Er ward zu Venedig den 11ten December 1712 gebohren, studirte zuerst im Nazarenischen Collegio zu Rom, und nachher zu Bologna und Florenz, gieng sodann auf Reisen, und wurde an verschiedenen Höfen, besonders aber von dem Preußischen Monarchen, vorzüglich geschätzet. Er starb den 3ten May 1764 zu Pisa im 52sten Jahre seines Alters. —

Nun folgen die Werke des Grafen selbst. Der erste Band enthält Dialogues sur l'Optique de *Newton*. Dieses schon längst bekannte Werk erscheint hier sehr verbessert, und ist fast gänzlich umgeschmolzen, so daß die Uebersetzung des Herrn von Perron de Castera davon nunmehr unbrauchbar ist, wenn sie auch nicht so fehlerhaft wäre, als sie ist.

Der zweyte Band enthält: Essais sur les beaux arts, und zwar: 1) L'academie de France etablie à Rome,

wo der Nutzen dieses von Ludewig XIV. errichteten Etablissements, und die Vortheile, welche die Franzosen davon ziehen, gezeigt wird. 2) L'architecture; hier findet man wirklich die Philosophie der Baukunst. 3) La peinture. Nichts, was einen vortrefflichen Mahler bilden kann, ist vergessen, und diese Abhandlung enthält das Beste, was wir in dieser Art haben. 4) L'opera.

Der dritte Band enthält: Essais sur divers Sujets. 1) Sur la necessité d'ecrire dans sa propre langue. 2) Sur la langue françoise, wo eine schöne Parallel zwischen der Französischen Akademie und der Akademie de la Crusca vorkömmt. 3) Sur la rime. Man weiß, daß der Verfasser kein Freund des Reims gewesen, und hier findet man die Gründe davon. 4) De la durée des regnes des Rois de Rome. 5) Sur la bataille de Zama. 6) Sur l'empire des Incas. 7) Sur la question, pourquoi les grands genies paroissent ensemble, et fleurissent dans un même tems. Er sagt, in den Gegenden, wo die Kunst und Wissenschaften zuerst entstanden, hätten die größten Genies nach und nach erscheinen müssen; zu gleicher Zeit aber in den Ländern, nach welchen Künste und Wissenschaften von einem andern Clima hingebracht worden; und dieses beweiset er aus der Natur und der Geschichte. 8) Sur la question, si les differentes qualités des peuples viennent de l'influence du Climat ou de la legislation. Er erklärt sie für beydes, doch mehr für den Einfluß der moralischen, als physischen Ursachen. 9) Sur le paganisme. Die Nothwendigkeit der Religion zur Regierung der Völker und zum Wohl der Staaten wird hier vestgesetzt. 10) Sur *Descartes*, dessen Verdienste um die Philosophie, Physik und Mathematik gezeiget werden. 11) Sur le Commerce, und 12) sur *Horace*. (Der Beschluß folgt.)

In der Johann Andreä Endterischen Handlung von Nürnberg wird in bevorstehenden Frankfurter und Leipziger Ostermessen Joachims von Sandrart deutschen Akademie der Bau- Bildhauer- und Mahler-Kunst, sechster Band, mit vielen Kupfern, in groß Folio, an die Herren Pränumeranten, gegen abermaligen Vorschuß von 6 Rthlr. auf den folgenden Band, ausgeliefert.

Demnach bey hiesigem Kloster zu St. Marien Magdalenen eine Schwester-Stelle erlediget, und solche am Dienstage, als den 30sten März a. c. verkauft werden soll; so wird sich ein jeder, so dazu Belieben tragen möchte, bey dem Præside der Herren Ober-Alten, und am selbigen Tage auf St. Marien Magdalenen Kloster, Morgens um 10 Uhr, einzufinden haben.

In meinem General-Comtoir werden diese Woche folgende Lotterien geschlossen, als:

Heute die 53ste Anspacher, 20ste Casseler; Freytag Morgen die 67ste Maynzer, und Abends die 60ste Coblenzer; Sonnabend die 10te Darmstädter, 54ste Gothaer und 40ste Stralsunder.

Zur 24sten Altonaer Ziehung kann ein jeder bis zur spätesten Schlußzeit mit selbstgefälligen Billets in meinem General-Comtoir versehen werden, und sich der aufrichtigsten Begegnung versichert halten.

Von dem Vade Mecum, oder Taschenbuch für die Liebhaber der Zahlen-Lotterien pro 1773. welches wegen der guten Einrichtung sehr bequem ist, weil mit einem Blick darinn zu ersehen, welche Lotterien jeden Tag der Woche geschlossen, und Nummern ankommen, sind noch Exemplare, nebst den Ziehungstagen von den hauptsächlichsten Lotterien, und den in diesem Jahre bereits gezogenen Nummern, à 1 Mk. bey mir zu haben, so wie letzteres den Armen zum Besten allein für 1 ß. abzufordern ist. Hamburg, den 10ten März, 1773. J. Kartstens, an der Börse.

Vermöge der eingegangenen höchsten Verfügung soll das in der hiesigen Schloßstraße belegene Herrschaftliche Haus, vormals Grafen-Hof genannt, mit dem dazu gehörigen großen Garten, Vorder- und Seitenplatz, imgleichen dem bisher von der Wittwe Otten bewohnten kleinen Hause, am 14ten des instehenden April-Monats hieselbst in dem Großfürstl. Kammer-Collegio in öffentlicher Licitation an den Meistbietenden verkaufet werden. Der Riß von diesem Gebäude und dem dazu gehörigen Platz und Garten ist allhier bey dem Land-Baumeister Richter und dem Rentschreiber Kasser zu inspiciren; auch sind daselbst die gedruckten Verkaufs-Conditionen unentgeldlich zu bekommen.

Alle etwanige Liebhaber können sich also am vorbemeldten 14ten April, Vormittags um 10 Uhr, auf dem hiesigen Großfürstl. Schlosse in dem Kammer-Collegio einfinden, Both und Gegenboth thun, und gewärtigen, daß dem Meistbietenden bis auf höchste Genehmigung der Zuschlag geschehen werde.

An eben dem Tage, und zwar gleich nach vollbrachtem Verkauf des großen Hauses, soll der zwischen demselben und dem neuen akademischen Gebäude befindliche Pferdestall und Wagen-Remise, imgleichen das kleine Herrschaftliche Haus, welches bisher von der verwittweten Kammer-Assessorinn Rieben bewohnet worden, ebenfalls an den Meistbietenden, jedoch nur als Materialien und in der Absicht käuflich überlassen werden, um sothane Gebäude wegzubrechen, und den Platz, der zur Vergrößerung der Straße angewendet werden soll, zu reinigen, als wovon gleichergestalt die gedruckten Conditionen an vorangeführten beyden Orten gratis zu erhalten sind. Wie es denn übrigens einem jedem Liebhaber frey stehet, diese sämmtliche Gebäude 8 Tage vor der Licitation in Augenschein zu nehmen. Kiel, den 3ten März, 1773.

Der Hochfürstl. Braunschweigische privilegirte Hof-Lackirer, Georg Siegmund Hohwasser, hat bey Herrn Doullier, wohnhaft hinter den Bleichen,

Feine Caffee-Tische, Caffee Bretter, Präsentir-Teller, Thee-Schatollen, Trisett-Kästchen, Pfeifen-Köpfe,

alles von Papier maché, und mit dem Englischen Feuer lackirt, wo derselbige gleich die Probe macht im hellen Feuer und kochend Wasser. Was nicht vorräthig ist, kann bey dem Herrn Doullier bestellt werden.

Es wird hiermit kund gemacht, daß auf der Herrlichkeit, unter dem vergoldten Stern, bey dem Steinhauer Reinken, gutes Englisches Pflaster in Commißion zu verkaufen, wovon das Loth 4 ßl. kostet. Es heilet alle faule Schäden, wenn sie auch 12 bis 16 Jahre offen gewesen sind, wie auch Brand und Frost, welchen es herauszieht, wenn er gleich nicht aufgebrochen ist. Es dienet ferner für Flüsse im Kopf, wenn es zwischen die Schultern gelegt wird, so wie in Rückenschmerzen über das Kreuz. Frische Wunden, welche vom Hauen oder Schneiden herrühren, heilet es in etlichen Tagen. Es ist auch gut für den Fieck an Fingern; wenn es darauf kommt, ehe er erst 4 Tage darinn gewesen ist, so stirbt er, und kommt nicht durch. Auswärtige werden ersucht, die Briefe franco zu machen, und etwas mehr einzulegen.

Mit allergnädigster Kayserlichen Freyheit.

Staats- und Gelehrte Zeitung Des Hamburgischen unpartheyischen CORRESPONDENTEN.

Anno 1773. (Am Freytage, den 8 Januar.) Num. 5.

London, vom 25 und 29 December.

In dem nunmehro verflossenen Jahre sind in dieser Stadt 9172 Knaben und 8744 Mädchen, zusammen 17916 Kinder getauft. Gestorben sind 13855 Mannspersonen und 12868 Weibspersonen, zusammen 26723. Es sind also in diesem Jahre 4273 mehr gestorben, als im Jahre [illegible].

Den 23sten dieses wurden die Advocaten, welche zum Besten der Sachen der Ostindischen Compagnie im Unterhause gesprochen hatten, vor das Oberhaus gefordert. Sie wandten auch hier für selbige alle Beredtsamkeit an, und sprachen noch stärker, als zuvor, über die Unbilligkeit eines Gesetzes post facto. Nachher wurden die Zeugen abgehört, und einige Directoren vor das Haus gerufen. An den Herrn Holt, Ober-Buchhalter der Compagnie, wurden von dem Herzog von Richmond und den Lords Rochford und Gower verschiedene Fragen gethan, die er zur größten Zufriedenheit des Hauses beantwortete. Er sagte unter andern: "daß die Abgaben, welche die Compagnie jährlich bezahlt, und die sich auf 1 Mill. Pf. Sterl. belaufen; die Schadloshaltung wegen des Thees, und die 400000 Pf. Sterl. welche die Regierung von selbiger erhielte, jährlich beynahe 2 Millionen Pf. St. ausmachten — daß die Compagnie während des Anfanges der Schadloshaltung auf den Thee wenigstens eine Million verlohren, wovon die Regierung 700000 Pf. St. und die Käufer 300000 Pf. Sterl. gezogen — daß der Verkauf von 31 Millionen Pfund Thee in den letzten 5 Jahren 100000 Pf. Sterl. weniger ausgebracht hätte, als der Verkauf von 21 Millionen Pfund Thee in den vorhergehenden 5 Jahren, wodurch die Compagnie 100000 Pf. Sterl. und 10 Millionen Pfund Thee verlohren — daß die Regierung in den vergangenen 5 Jahren von der Compagnie einen Vortheil von 3 Millionen und 345000 Pf. Sterl. gezogen, rc." Hierauf mußten sich die Advocaten und Directoren wegbegeben, und nachdem verschiedene Pairs für und wider die Bill gesprochen, ward sie endlich mit 26 Stimmen gegen 6 gut geheissen. Herr Dempster that im Unterhause den Vorschlag, daß die Nachricht des geheimen Ausschusses sollte gedruckt werden; allein, er wurde verworfen. Indessen soll dieser Ausschuß seine Untersuchung auch während der Adjournirung des Parlements fortsetzen. Ein Punkt in dieser Untersuchung erreget das Erstaunen aller derer, die es hören, und dieser ist, daß seit einer Zeit von 6 Jahren die Bedienten der Compagnie in Indien nicht weniger als 3 Millionen und 200000 Pf. Sterl. in ihre eigene Tasche gesteckt haben. Den Directoren ist nicht wohl zu Muthe. Sie sehen, daß ihnen die Territorial-Macht und Einkünfte werden genommen werden. Sie haben deshalb eine Versammlung der Glieder auf den 29sten angesetzt, und ihre Absicht ist, den Eignern 3 pro Cent halbjährliches Interesse anzubieten, anstatt 6¼ pro Cent, welches zu dieser Zeit bezahlt werden mußte. Der Preis der Actien dieser Compagnie ist nicht vest. Vor einigen Tagen war er 168. Nach einer Liste hat die Compagnie in Indien 9800 Europäer und 54000 Cipais in Sold, welche solche große Summen kosten, daß man eine Verminderung zu machen gedenket, wodurch 500000 Pf. Sterl. jährlich sollen gesparet werden.

Den 24sten gab der König durch Commißion seinen Assent zur Bill der Ostindischen Compagnie, und noch zu einigen andern Bills, worauf beyde Häuser bis nach Neujahr adjournirten.

Den 23sten langte ein Courier aus Copenhagen hier an, und am 27sten wurde, ungeachtet es Sonntag war, in dem Pallast der Königinn ein Cabinetsrath gehalten, bey welchem die vornehmsten Staatsminister gegenwärtig waren. Er soll die aus Copenhagen gekommenen Depeschen betroffen haben. Vor einiger Zeit sagte man, der Herzog von Grafton würde an den Dänischen Hof abgesandt werden; jetzt meynt man, der Graf Townshend, ehemaliger Vicekönig von Irland, werde diese Ambassade übernehmen.

Aus Italien, vom 23 December.

Die Divisionen der Rußischen Flotte, welche, nach den neuesten Berichten aus Livorno, noch immer längs an den Küsten von Morea und im Archipelago kreuzen, haben die übrigen Schiffe der auf der Höhe von Patrasso

größtentheils ruinirten Türkischen Flotille nicht mehr einholen können. Man glaubt daher nach den letzten Briefen, die der Rußisch-Kayserlichen Agent aus Paros erhalten, daß sie entweder nach Durazzo zurückgeeilet, oder in einen Haven von Candia eingelaufen seyn müssen. Sonst ist in den dortigen Gewässern alles ruhig; an Lebensmitteln äußert sich nicht der geringste Mangel, und die Anzahl der Truppen ist durch die Griechen, welche sich theils aus Morea, theils aus den übrigen Inseln eingefunden, beträchtlich verstärket worden.

Paris, den 29 December.

Man hatte geglaubt, daß die übrigen Prinzen vom Geblüte dem Beyspiel des Prinzen von Condé in Absicht seiner Aussöhnung mit dem Hofe folgen würden; bis jetzt aber ist es noch nicht geschehen.

Aus Toulouse wird gemeldet, daß zwischen den Söhnen zweyer reichen Kaufleute dieser Stadt eine Streitigkeit entstanden, bey welcher der eine den anderen herausgefordert; da aber der Herausgeforderte die Parthey nicht annehmen wollen, so habe der andere ihm den Degen durch den Leib gestoßen, worauf er sogleich todt auf die Erde gefallen. Der Thäter sey hierauf ergriffen, in 24 Stunden verurtheilt, und lebendig gerädert worden.

Stockholm, den 29 December.

Am 26sten dieses kamen Se. Königl Hoheit, der Herzog von Ostgothland, allhier an. Gestern ließ der Tripolitanische Abgesandte bey dem Reichsrath und Kanzeley-Präsidenten, Grafen Ulrich Scheffer, seine Ankunft kund machen.

Dem Vernehmen nach, sind bey Sr. Königl. Majestät auf Dero Reise von Landleuten erhebliche Klagen angebracht worden, die, in Ansehung verschiedener hohen Beamten, Folgen haben möchten.

Man schmeichelt sich allhier mit der angenehmsten Hoffnung, in einigen Tagen den König in dieser Stadt wieder zu sehen.

Von Gothenburg wird mit den jüngsten Briefen berichtet, daß allda am 22sten der Königl. Expeditions-Secretair bey dem Kriegs-Departement, und Ritter vom Königl. Nordstern-Orden, L. Holmcreutz, der sich unter der Reise-Suite Sr. Königl. Majestät befunden, an der rothen Ruhr gestorben.

Die Gesellschaft pro Patria sammelt noch beständig, unter Aufsicht des Herzogs von Südermannland, mit dem besten Erfolg, Gelder zur Unterstützung der Armuth. Man hat daher die gegründete Hoffnung, daß wenigstens die Noth in Dalekarlien erträglich werden wird.

Sonst ist jetzo, da sich nicht allein der größte Theil des Königl. Hofes, sondern auch viele andere Herrschaften, zu Eckholmsund befinden, nichts Merkwürdiges von hier zu berichten.

Warschau, den 30 December.

Das neugierige Publicum wird anjetzo hier mit verschiedenen kleinen politischen Schriften unterhalten, welche zum Theil von merkwürdigem Inhalt sind. Es sollen noch einige im Werke seyn, welche in kurzem an das Tagelicht kommen werden. Man glaubt, daß diese Schriften bloß in der Absicht ausgebreitet werden, damit sie Aufmerksamkeit erwecken, um sich ihrer bey dem bevorstehenden Senatus Consilio bedienen zu können.

Der Kronjägermeister, Graf Branicky, soll doch wirklich nach Paris gereiset seyn, und man vermuthet, er habe Geschäffte vom Könige daselbst auszurichten.

Der Kron-Großschatzmeister, Graf Wessel, ist nunmehro angekommen, und hat sein Quartier in dem Riaucourschen Hause genommen. Er lebt in der Hoffnung, daß, so bald der Rußische Minister einen Courier von Petersburg erhält, die Sequestration seiner Güter werde aufgeschoben werden.

Man sagt, der Fürst Adam Czartorisky, welcher auf Reisen ist, werde nicht erst hieher zurück kommen, sondern gerade nach Petersburg gehen, um daselbst die Huldigung wegen der Güter, die er in den occupirten Provinzen hat, abzulegen.

Die Russen sollen in der Moldau 200 Kanonen haben gießen lassen, welche sie auf den Schiffen gebrauchen werden, mit welchen sie auf dem schwarzen Meere Handlung treiben wollen, die ihnen, vermöge des mit den Tartaren geschlossenen Tractats, zugestanden worden. Man soll anjetzo verschiedene Dörfer in der Moldau antreffen, welche von Pohlnischen Bauern bewohnet werden, und dieses soll daher kommen: Die Russen haben an 1000 Fuhren aus allen Gegenden von Pohlen genommen, welche ihnen Proviant haben nachführen müssen. Vielen Transport-Bauern ist der Rückweg aus der Moldau nach ihrer Heimath zu weit gewesen; sie haben sich also entschlossen, sich auf der Stelle, wo sie gewesen, niederzulassen.

Die Oesterreicher haben die Huldigung in ihren Pohlnischen Provinzen auf den 1sten May festgesetzt. Ihre neuen Einrichtungen sollen sie mit gehörigem Nachdruck durchsetzen. Diejenigen, die ihre Inventaria nicht richtig angeben, und etwas zu verschweigen suchen, laufen Gefahr, daß ihre Güter confisciret werden. Die Oekonomie Sambor wollen sie für 100000 Ducaten verpachten. Man sagt, der Graf Potocky soll Lust dazu haben.

Den letztlich gemeldetermaßen in Lemberg entsetzten Starosten Kicky haben Se. Königl. Majestät, unser allergnädigster Herr, mit folgendem Schreiben beehret:

Copey eines Schreibens Sr. Majestät, des Königs von Pohlen, an den Herrn Kicky, Starosten von Lemberg.

Ich habe unmöglich ohne Wehmuth Ihren Brief vom 21sten November zu Ende lesen können, in welchem Sie mir zu wissen thun, daß Ihnen eine fremde Regierung anbefohlen hat, ihr den Eid der Treue zu schwören; wie Sie sich dessen geweigert haben, und dem zufolge Ihres gerichtlichen Amtes, als Staroste von Lemberg, entsetzt, auch Ihnen die Einkünfte von dieser Starostey abgenommen worden sind.

Mein Herz empfindet den innigsten Schmerz über die Grausamkeit unseres Schicksals, welches zuläßt, daß ein Pohle, der ein ansehnliches Ehrenamt bekleidet, dessen durch eine fremde Macht um deswillen entsetzt wird, daß er den dem Könige und dem Vaterlande, unter Anrufung des göttlichen Namens, geleisteten Eid der Treue beobachten will.

Bey diesem Schmerz empfinde ich dennoch dadurch ein Vergnügen, daß eben Sie, dem ich von langer Zeit her besonders gewogen bin, ein so lobenswürdiges Beyspiel einer standhaften Tugend, die den Eigennutz überwunden hat, gegeben haben, so daß auch die jetztlebenden Pohlen und ihre Nachkommen ein solches Beyspiel zur Richtschnur ihrer Handlungen nehmen können, ohne daß sie Ursache hätten, ein Muster für sich in den Geschichten der uralten und jetzt nicht mehr vorhandenen Republiken hervorzusuchen.

Die Aufführung, welche Sie bezeugt haben, ist mir um desto schätzbarer, da sie von keinem Befehle herrührt, sondern einzig und allein die Wirkung Ihrer eigenen Einsicht und Ihres eigenen Gewissens ist.

Der Ruhm, den Sie sich hiedurch erworben haben, mag vorjetzt die erste Belohnung seyn, die Sie verdienen; die zweyte ist diejenige, die Ihnen meine Erkenntlichkeit und meine schuldige Achtung zubereiten. Gegeben den 26sten November, 1772.

Stanislaus August, König.

(Nachrichten aus Lemberg folgen morgen.)

Wien, den 30 December.

Wegen der vielen geringhaltigen nachgeschlagenen Holländischen Ducaten vom Jahre 1766 und folgenden Jahren, die man sehr schwer von den ächten unterscheiden kan, sind durch eine Kayserl. Königl. Verordnung (wir liefern sie morgen völlig nach ihrem ganzen Inhalt) die sämmtlichen Holländischen Ducaten in den Erbkönigreichen und Landen Ihro Kayserl. Königl. Majestät vom 1sten März 1773 gänzlich außer Cours gesetzt, und zwar so lange, bis die vorige Sicherheit der Holländischen Ducaten wieder hergestellet seyn wird.

Amsterdam, den 2 Januar.

Die Anzahl der Verstorbenen in dem vorigen Jahr ist hier gewesen 10609; folglich 2626 mehr, als im Jahr 1771. Proclamirt sind 976 Paar, und auf dem Rathhause getrauet 617 Paar. In den Reformirten Kirchen der Stadt sind proclamirt und getrauet 1420 Paar. Bey der Lutherischen Gemeine sind 277 Paar getrauet. Getauft sind in den Reformirten und Lutherischen Kirchen 2376 Knaben und 2231 Mädchen, zusammen 4607 Kinder.

In den Texel sind im abgewichenen Jahr 1794 Schiffe eingelaufen, darunter 9 wegen widrigen Windes, oder beschädiget aus der See.

Berlin, den 5 Januar.

Der König hat den General-Lieutenants, Herrn von Gablenz und Herrn von Bülow, den großen schwarzen Adler-Orden ertheilet, und den Domherrn zu Halberstadt, Herrn Ludewig Friedrich Wilhelm von Schlabrendorf, in den Grafenstand erhoben. Am Neujahrstage beschenkte der König den regierenden Landgrafen von Hessen-Cassel mit einem kostbaren, in der hiesigen Porcellain-Fabrik verfertigten Kronleuchter von Porcellain.

Se. Majestät haben den hiesigen Predigern eine beträchtliche Summe an baarem Gelde, zur Vertheilung unter die in dieser Stadt befindlichen Armen, auszahlen lassen.

Am Sonntage speisete der König, das Königl. Haus, der Landgraf von Hessen-Cassel, der Bischof von Ermeland, Fürst Krasinsky, und viele vornehme Standes-Personen, bey Ihrer Majestät, der Königinn.

Den 2ten dieses starb hier Ihro Excellenz, die Frau geheime Staatsministerinn, Baronesse von der Schulenburg, gebohrne von Klitzing, im 20sten Jahre ihres Alters.

Am Sonntage sind aus London 2 Couriers hier durch nach Petersburg und Dresden gegangen.

Niederelbe, vom 7 Januar.

Wann in der Gazette de France Nr. 103. die Entscheidung des Processes derjenigen gemeldet wird, die falsche Banco-Aßignationen verfertigt hatten: so kann man Folgendes, laut sichern Nachrichten aus Petersburg, zur Berichtigung dieses Artikels melden. "Nicht der Chef, sondern der Vicepräsident des Commerz-Collegiums in Moscau, Namens Sukin, ist als ein Mitbewußter dieses groben Verbrechens seiner Aemter und Chargen entsetzt, und Zeitlebens nach seinen Gütern verbannt worden. Den beyden Puschkins ist öffentlich in Petersburg der Degen über den Kopf zerbrochen, und sie also infam erklärt worden. Der eine Bruder ist nach Siberien verschickt, um dorten eingesperrt in einer Vestung den Rest seiner Tage zuzubringen; der andere aber nach Orenburg relegirt, wo er in der Entfernung und Stille sein unglückliches Leben beschließen soll. Dem Fremden, der kein Italiener, sondern ein Franzose, und aus einem Kloster entwichen gewesen seyn soll, ist weiter kein Leid zugefügt, als daß er auf immer aus dem Rußischen Reiche verbannt worden.

Von gelehrten Sachen.

"Blicke in die Ewigkeit, zur Erweckung heiliger "Sorgfalt, einer seligen Verewigung stets fähig und "gewiß zu seyn, nach Veranlassung der gewöhnlichen "Sonn- und Festtags-Evangelien, gelenket von D. Johann Dieterich Winklern, Past. zu St. Nicolai und "Scholarchen in Hamburg. Hamburg, gedruckt und zu "bekommen bey Johann Philipp Christian Reuß, 1772." Der Hochwürdige Herr Verfasser erzählet in der Vorrede die Veranlaßung zu der Wahl der Materie von der Ewigkeit, und die Ausführung derselben ist so gerathen, wie man es von den bekannten Talenten unsers Herrn Doctors erwarten kann. Der Mensch ist zur Ewigkeit erschaffen; in diesem Leben soll er sich auf selbige vorbereiten, und sein künftiges ewiges Wohl hängt von der Sorgfalt ab, der ersten stets fähig und gewiß zu seyn. Diese Sorgfalt lehrt der Herr Verfasser mit der ihm eigenen Gründlichkeit in gegenwärtiger Schrift, die wir allen um ihre künftige Glückseligkeit Bekümmerten nicht genug zur aufmerksamen Durchlesung empfehlen können.

Wien. Herr Meroni, ein sich allhier aufhaltender Gelehrter, hat von seinem Freunde aus Constantinopel Nachricht erhalten, daß in dem von den Griechischen Kaysern allda vorhandenen Bücher-Vorrathe eine vollständige Handschrift vom Livius entdeckt worden wäre. Dieser Umstand ist für die Litteratur sehr interessant. Man weiß, daß Ludwig der Vierzehnte ehemals 100000 Thlr. anbot, wenn man dem Französischen Abgesandten, Herrn von Feriol, erlaubte, wegen des Livius in der Bibliothek des Serails nachsuchen zu dürfen.

Nachricht.

Heute wird das zweyte Stück der Wochenschrift: Angenehmer und lehrreicher Zeitvertreib, rc. bey H. C. Grund am Fischmarkt und an den sonst gewöhnlichen Orten für 2 ßl. ausgegeben. Auswärtige Liebhaber können sich bey den resp. Postämtern ihres Orts melden, wo sie diese Schrift auch erhalten können.

Die 133ste Ziehung der, mittelst gnädigstem Patent vom 25sten August 1764 errichteten Churfürstl. Pfälzischen Lotterie, ist heute in dem grossen Saale des Rathhauses hiesiger Residenzstadt mit gewöhnlichen Formalitäten vollzogen, und nachstehende Nummern aus dem Glücksrade gehoben worden, als:

Nr. 60. 75. 42. 63. 34.

Die 134ste Ziehung geschiehet den 21sten Januar 1773.

* * *

Ziehungen der Churfürstl. Pfälzischen Lotterie
Anno 1773.

135. Donnerst. d. 11. Febr.	143. Donnerst. d. 22 Julii.
136. Donnerst. d. 4. März.	144. Donnerst. d. 12. Aug.
137. Mittew. d. 24. März.	145. Donnerst. d. 2. Sept.
138. Donnerst. d. 15. April.	146. Donnerst. d. 23. Sept.
139. Donnerst. d. 6. May.	147. Donnerst. d. 14 Oct.
140. Donnerst. d. 27. May.	148. Mittew. d. 3. Nov.
141. Mont. d. 14. Junii.	149. Donnerst. d. 25. Nov.
142. Donnerst. d. 1. Julii.	150. Donnerst. d. 16. Dec.

Mannheim, den 31sten December, 1772.

Bey der am 4ten dieses zu Berlin vollzogenen 152sten Ziehung der Königl. Preußischen Zahlen-Lotterie kamen zum Vorschein:

Nr. 77. 10. 86. 40. 17.

Die 153ste Ziehung geschiehet den 25sten Januar, und die folgenden von 3 zu 3 Wochen. Hamburg, den 8ten Januar, 1773.

L. P. & G. Schott,
General-Collecteurs der Königl. Preußischen Zahlen-Lotterie.

Bey der 50sten Ziehung der Herzogl. Mecklenburg-Strelitzischen Hof-Zahlen-Lotterie kamen folgende Nummern zum Vorschein:

59. 37. 73. 90. 23.

Die 51ste Ziehung geschiehet den 19ten Januar, und die folgenden von 14 zu 14 Tagen. Sichere Personen, welche von dieser Lotterie eine Collecte übernehmen wollen, können sich deshalb bey uns melden. Hamburg, den 8ten Januar, 1773.

L. P. & G. Schott,
General-Collecteurs der Herzogl. Mecklenburgischen Hof-Zahlen-Lotterie.

Morgen Abend um 6 Uhr wird die Einnahme zur 37sten Ziehung der Königl. Schwedischen Zahlen-Lotterie hieselbst geschlossen. Bis dahin sind sowol in unserm General-Comtoir, als auch bey allen authorisirten Herren Collecteurs, beliebige Einsätze zu machen. Die Herren Einnehmer werden ersucht, gegen bemeldete Zeit ihre Listen in triplo im General-Comtoir einzuliefern. Hamburg, den 8ten Januar, 1773.

L. P. & G. Schott,
General-Collecteurs der Königl. Schwedischen Zahlen-Lotterie.

Bey der 31sten Ziehung der Königl. Dänischen privilegirten Zahlen-Lotterie zu Altona sind aus dem Glücksrade gehoben worden: Nr. 75. 80. 31. 32. 8.
bey der 133sten Mannheimer: 60. 75. 42. 63. 34.
bey der 42sten Dillinger: 87. 77. 58. 79. 63.
Alle hiedurch in meinem General-Lotterie-Comtoir gefallene, zum Theil sehr ansehnliche Gewinne werden sogleich prompt und ohne den mindesten Abzug ausbezahlet.

Am Sonnabend wird die 7te Darmstädter, 51ste Gothaer und 37ste Stralsunder geschlossen.

Sowol zu diesen, als allen andern hier gangbaren reellen Lottis kann ein jeder bis zur spätesten Schluß-Zeit mit selbstbeliebigen Billets in meinem General-Comtoir versehen werden, und sich der aufrichtigsten Begegnung versichert halten. Hamburg, den 8ten Jan. 1773. F. Karstens, an der Börse.

Bey der 152sten Ziehung des Berliner Lotto kamen folgende Nummern zum Vorschein:

77. 10. 86. 40. 17.

Alle in meinem General-Comtoir gefallene Gewinne werden sogleich prompt ausbezahlet. Die 153ste Ziehung geschiehet den 25sten Januar, wozu die resp. Liebhaber bis den 22sten ejusd. beliebige Einsätze in meinem General-Comtoir machen, und sich der reellsten Begegnung versichert halten können. Hamburg, den 8ten Januar, 1773.

M. Gottschau,
General-Collecteur der Königl. Preußischen Zahlen-Lotterie, wohnhaft an der Ecke vom Packhuben.

Da die 7te Ziehung der von Sr. Hochfürstl. Durchl. zu Hessen in der Residenzstadt Darmstadt gnädigst privilegirten Zahlen-Lotterie auf den 8ten Januar vestgesetzet; so werden die Herren Collecteurs ersucht, ihre Einsatzlisten am Sonnabend bey uns in duplo einzuliefern. Sichere Personen, welche für diese solide Zahlen-Lotterie eine Collecte übernehmen wollen, werden gebeten, sich dieserhalb gefälligst bey uns zu melden, und versichert zu seyn, daß ihnen mit allem dazu Erforderlichen gedienet werde. Hamburg, den 7ten Januar, 1773.

General-Directions-Comtoir bey F. Karstens.

Den 31sten December geschahe zu Dillingen die 42ste Ziehung der Hochfürstl. Augspurgischen höchst garantirten Zahlen-Lotterie, wobey die Nummern:

87. 77. 58. 79. 63.

aus dem Glücksrade gehoben wurden. Alle hieher gefallene Gewinne werden gewöhnlichermaßen sogleich ohne allen Abzug, wo die Einlage geschehen, gegen Einlieferung der Gewinnst-Billets, ausbezahlet. Die 43ste Ziehung geschiehet den 18ten dieses, und die folgenden von 3 zu 3 Wochen. Hamburg, den 8ten Januar, 1773.

Fischer,
Chur-Trierischer Agent und Commissaire.

Ohne die behörig ausgestellten Proclamata wird noch hiemit zur Nachricht deren, so daran gelegen, der Todes-Fall des weyl. Königl. Dänischen Kunstkammer-Verwalters, sel. Herrn Gerhard Henrich Matthias Morell, und dessen hinterlassenen Frau Wittwe, Maria Elisabeth Morell, gebohrne Lundern, kund und zu wissen gemacht, damit alle und jede, welche an dem Nachlasse dieser beyden Verstorbenen etwa einige Forderung zu haben vermeynen, sich binnen gehöriger Zeit bey der Theilungs-Commißion des Königl. Hof- und Stadtgerichts allhier zu Copenhagen deswegen anmelden, da nach Verfließung derselben keine Forderungen weiter angenommen werden. Copenhagen, den 29sten December, 1772.

Mit allergnädigster Kayserlichen Freyheit.

Staats- und Gelehrte Zei-tung

Des Hamburgischen unpartheyischen CORRESPONDENTEN

Anno 1773. (Am Sonnabend, den 9 Januar.) Num. 6.

Aus der Wallachey, vom 27 November.

Als etwas Besonderes kann man von hier noch melden, daß Osman Effendi, erster Ambassadeur der Pforte, nach Zerreißung des Friedens-Congresses, ein Certificat von den Rußischen Bevollmächtigten verlanget, um ihm ein gutes Zeugniß seines Betragens zu geben, damit er nicht über den schlechten Ausgang der Negociationen seinen Kopf verlieren möchte. Die Rußischen Minister aber haben es ihm aus Bescheidenheit abgeschlagen, und es stehet dahin, ob er dem Schicksal, das bey der Pforte so vielen zu wiederfahren pfleget, entgehen werde. Der Großvezier hat ihn nicht zum besten bey seiner Rückkunft empfangen, und bloß aus Achtung gegen diesen ersten Minister hat ihn der Sultan aus dem Exilio zurückkommen lassen.

Aus Minorca, vom 1 December.

Die Compagnien der Regimenter in dieser Insel sind alle complet, und es wird stark an der Verbesserung der Vestung St. Philipp gearbeitet; auch werden einige neue Schanzen angeleget. Dieses geschiehet auf Befehl des Kriegsamts in England. Wir finden die Spanier in Majorca sehr geschäftig. Sie haben 2000 Soldaten auf der Insel, und viele Leute zum Schiffbau. Die Baumaterialien werden von Corsica dahin gebracht. Man glaubt, dieses sey die Ursache, daß der Hof so wachsam ist, und die gehörigen Mittel vorkehret, Minorca in einen wehrhaften Stand zu setzen. Die Societät der Gewerbe und Künste in London hat den Vorschlag einer anzulegenden Seidenmanufactur in dieser Insel in Ueberlegung genommen, und ihn gebilliget. Sie ist bereit, demselben allen Vorschub zu thun. In dieser Insel sind schöne Salzgruben; die aber bisher fast gänzlich vernachläßiget worden. Es könnte damit ein großer Gewinn gemacht werden, und es kömmt nur darauf an, daß das Werk von England aus unterstützt werde. Es ist schon eine Beschreibung und Plan davon an die vorgemeldete Societät nach London abgeschickt worden.

Auszug eines Briefes von Gibraltar, vom 1 December.

Eine Schwedische Fregatte, von 36 Kanonen, ist von Tanger hier angelanget. Diese Fregatte führte einen neuen Schwedischen Consul dahin, der den Frieden mit dem Kayser von Marocco erneuern sollen. Dieser Consul hatte große Geschenke an Gold, Juwelen, 6 metallene Mörser, 2000 Bomben, eine Anzahl Kanonen, Kugeln, und andere Kriegs-Nothwendigkeiten bey sich. Der Werth derselben beläuft sich auf $\frac{1}{2}$ Million harter Spanischer Thaler. Der Capitain der Fregatte blieb zu Tanger, um das Geschenk in Begleitung des Consuls dem Kayser von Marocco zu überbringen. Wir hören auch, daß ein Portugiesischer Gesandte in einer Fregatte von Lisabon nach Mogador mit reichen Geschenken abgesegelt sey, um einen Frieden mit dem Kayser von Marocco zu schließen.

Verfolg der Nachrichten aus London, vom 25 und 29 December.

(Die Briefe vom 1sten Januar fehlen.)

Man will zuverläßig wissen, daß der Herzog von Gloucester mit seiner Gemahlinn eine Reise nach Frankreich, und der Herzog von Cumberland eine Tour nach Irland machen werde.

Der Graf von Chatham ist noch nicht im Parlement gewesen, dürfte auch wol nicht in selbigem erscheinen, wenn nicht Nationalsachen von der äußersten Wichtigkeit vorfallen sollten. Der Herzog von Richmond hat declariret, er wolle den 25sten Januar 1773. wegen der Heyraths-Acte, in Absicht der Königl. Familie, im Oberhause eine Motion machen, auf welchen Tag das ganze Haus berufen worden.

Aus Italien sind von unserm Gesandten, dem Herrn Hamilton, der nach Neapolis bestimmt ist, und von dem Englischen Consul Dick in Livorno, Couriers angekommen, worauf 4 Kriegs-Schaluppen beordert worden, von Portsmouth nach dem Mittelländischen Meere abzugehen. Aus Gibraltar ist berichtet worden, daß von

Tunis eine Flotte von 9 Schiffen von 50 bis 20 Kanonen, und 11 Schiffe unter 20 Kanonen, die Truppen an Bord haben, nach der Levante gegangen. Die Russen werden sie schon zu empfangen suchen; und sollten sie Seeräuberey treiben wollen, so bringen die gedachten 4 Schaluppen die nöthigen Verhaltungs-Befehle an den Admiral, Peter Dennis.

Am ersten Weihnachtstage ließen Ihre Majestäten 3000 Pf. Sterl. unter die Armen dieser Stadt austheilen. An eben dem Tage wurden von dem Lord Mayor und den Sheriffs der Stadt London 50 Pf. Sterl. auf den Caffeehäusern und der Börse für die Schuldenhalber in Verhaft sitzenden Personen gesammelt, und viel Rind- und Hammelfleisch unter sie vertheilet. Am zweyten Weihnachtstage schenkte die Prinzeßinn Amalia 200 Guineen zum Einkauf von Fleisch und Kohlen für die Armen in der Nachbarschaft von Gunnerbury. Die Herzöge von Richmond, Portland und Northumberland haben jeder 150 Pf. Sterl. an die in der Nachbarschaft ihrer Güter wohnenden Armen geschenkt, und der Herzog von Marlborough hat 3 Ochsen und 20 Hammel schlachten, und das Fleisch unter sie vertheilen lassen. Die Gräfinn von Hintingdon hat über 40 Cavaliers und Damen zu einer Subscription von 5000 Pf. Sterl. bewogen, wofür Getraide eingekauft, für ihre Kosten nach verschiedenen Orten transportiret, und daselbst für den wohlfeilsten Preis an die Armen verkauft werden soll.

Im Oberhause haben 6 Pairs gegen die Bill, der Ostindischen Compagnie nicht zu erlauben, Oberaufseher nach Indien zu schicken, protestiret. Man hat noch nicht erfahren, was gedachte Compagnie wegen Austheilung des Dividends am 29sten beschlossen; es heißt aber, daß selbige am 7ten Januar eine General-Versammlung halten wird, in welcher über besondere Sachen Berathschlagungen angestellet werden sollen. Ob der Vorschlag, daß die jährlichen Revenüen von 800000 Pf. Sterl. zur Unterhaltung des Königl. Hauses mit 200000 Pf. St. möchten vermehret werden, wirklich im Parlement, wie man sagt, von dem Ministerio werde gethan werden, muß die Zeit lehren.

Paris, den 1 Januar.

Der Herr le Beau hat wegen seines hohen Alters die Stelle eines Secretairs von der Akademie der Inschriften und schönen Wissenschaften niedergeleget. Herr Dupuis hat seinen Platz erhalten.

Der König von Preußen hat dem Herrn von Voltaire ein Geschenk mit einem Porcellain-Service aus der Berliner Fabrik gemacht.

Es gehet hier das Gerücht, als wenn der Herr Ricci, General des Jesuiter-Ordens, nach Aufhebung desselben, zum Cardinal sollte erhoben werden.

Den 25sten dieses ist hier ein außerordentlicher Courier von Rom angekommen, der, wie man sagt, die Bulle von der Aufhebung des Jesuiter-Ordens mitgebracht hat.

Lemberg, den 14 December.

Von dem Statthalter, Herrn Grafen von Pergen, ist wieder ein Universal wegen der Haltung der Schloß- und Landgerichte unterm 1sten dieses herausgegeben worden. Die erstern sollen morgen ihren Anfang nehmen. Die Starosten müssen ihre Eides-Formel mit ihrer Unterschrift übersenden, und ein jeder soll in seiner Starostey gegenwärtig seyn. Die Gerichte sollen alle Processe auf das geschwindeste richten, rc.

Die Eides-Formel der neuen Unterthanen in den occupirten Rußischen Provinzen ist ganz simpel, und lautet folgendermaßen:

"Ich Endes-Unterschriebener schwöre zu Gott dem "Allmächtigen auf das heilige Evangelium, und gelobe "hiemit, daß ich meiner Allerdurchlauchtigsten Monar-"chinn und Allergnädigsten Frau, Ihrer Majestät, der "Kayserinn Catharina Alexiejowna, Selbstbeherrsche-"rinn aller Reußen, und zugleich auch dem hochgeliebten Sohn Ihro Kayserl. Majestät, dem Großfürsten "Paul Petrowicz, Erb-Thronfolger aller Reußen, treu "und ohne falsch dienen, und in allem gehorsam seyn "will, dergestalt, daß ich mein Leben und meinen letzten "Blutstropfen Ihnen aufzuopfern nicht schonen werde. "So wahr mir Gott helfe an meinem Leibe und Seele. "Auf diesen meinen Schwur küsse ich das heilige Evan-"gelium und das Kreuz meines Erlösers. Amen."

Verfolg von Wien, vom 30 December.

Hier ist die Kayserl. Königl. Verordnung wegen der Holländischen Ducaten.

Wir Maria Theresia, rc. rc.

Entbieten allen und jeden Einwohnern und Unterthanen, wes Würden, Standes, Amtes und Wesens, die in unsern gesammten Erbkönigreichen und Landen sind, Unsere Kayserl. Königl. und Erzherzogliche Gnade, und geben euch gnädigst zu vernehmen: wasmaßen auf eine uns gemachte allerunterthänigste Anzeige, daß vermöge einer Bekanntmachung der Generalstaaten der vereinigten Niederlanden die Holländischen Ducaten auswärts nach dem Holländischen und Uetrechtschen Münzschlag vom Jahre 1766 und folgenden Jahren auf eine sehr künstliche Weise nachgemacht worden, welche aber sowol im Schrot, als Korn, von den ächten Holl. Ducaten sehr unterschieden sind, Wir zwar in Unsern gesammten Erbkönigreichen und Landen durch die betreffenden Länderstellen das Publicum vor der Annahme dergleichen nachgemachten ringhältigen Holl. Ducaten, und Bemerkung der von den gedachten Generalstaaten selbst bekannt gemachten diesfälligen Unterscheidungszeichen allergnädigst warnen lassen.

Nachdem Uns aber des weitern allerunterthänigst vorgetragen worden, daß in den mit unsern Staaten benachbarten Reichs- und andern Landen dergleichen ringhaltige Holländische Ducaten in ziemlicher Menge zum Vorschein kommen, solche auch bey der in Unsern Münz-Aemtern damit veranlaßten Valvation wirklich über 6 pro Cento gegen den ächten dergleichen Goldmünzen schlechter, in der äußerlichen Gestalt und Gepräge hingegen also befunden worden, daß solche der dem Publicum bekannt gemachten Unterscheidungszeichen ungeachtet, doch nur bey einer sehr genauen und mühsamen Untersuchung einzelner Stücken erkannt, in Schuß- und Postenzahlungen hingegen so, wie von dem gemeinen Mann gar nicht unterschieden, folglich für gute Holl. Ducaten jederzeit angenommen werden können; dahero haben Wir, um dem Unsern Unterthanen hieraus entstehen mögenden bey so bewandten Umständen fast unvermeidlichen Schaden und Nachtheil noch in Zeiten wirksam vorzukommen, Uns gnädigst entschlossen, und befehlen hiemit erstlich, daß in so lange, als die vorige Sicherheit der Holländischen Ducaten nicht wiederum hergestellet seyn wird, und Wir folglich nicht ein Anderes allergnädigst verordnen werden, die sämmtlichen Holländischen Ducaten ohne Unterschied in allen Unsern Erbkönigreichen und Landen von dem 1sten März des nächstkünftigen 1773sten Jahres anfangend außer Cours gesetzt, so hiemit von diesem Tage an unter Confiscationsstrafe weder bey Cassen, noch Privatzahlungen, zur Einnahme oder Ausgabe gebrauchet, noch auch unter

nämlicher Strafe in Unsere Erblande eingeführet werden sollen.

Damit jedoch diejenigen Casser, oder Privatpersonen, welche dergleichen außer Cours gesetzte Ducaten noch in Händen behalten sollten, sich derselben ohne empfindlichen Schaden entledigen können: so gestatten Wir gnädigst, daß solche von jedermann bis den letzten März des obgedachten 1773sten Jahres entweder unter der gewöhnlichen Obsignation außer Land verschicket, oder aber Unsern Münzämtern und Landprobierern gegen zu erhalten habende Vergütung des innerlichen Werthes, und zwar in dem höchsten Goldzahlungspreis, die feine Mark zu 346 Flor. ohne mindesten anderweitigen Abzug, oder Gebührsentrichtung eingeliefert werden können. Wohingegen nach erloschenen diesen Termin, und zwar namentlich von dem 1sten März des nächstkünftigen 1773sten Jahres anfangend, die in Unsern Erbkönigreichen und Landen in Cours noch betretende Holländische Ducaten unnachsichtlich confisciret werden sollen.

Gleichwie Wir aber bey dieser Unserer allerhöchsten Anordnung lediglich die Sicherheit Unserer eigenen Aerarial-Cassen und Unterthanen zum Gegenstande haben: so wollen Wir hingegen diesen oft besagten Holl. Ducaten den fernern freyen Transito durch Unsere gesammte Erbkönigreiche und Landen gegen dem jedoch allergnädigst gestattet haben, daß solche bey der Einbruchs-Maut, oder Dreyßigst-Amts-Station, gehörig angesagt, sofort obsigniret, mit einer ordentlichen Transito-Paßirpolleten versehen, und unter dieser Vorsicht sicher wiederum außer Land geführet werden sollen.

Wornach also jedermänniglich sich gehorsamst zu achten, und vor Schaden zu hüten wissen wird; denn hieran geschiehet unser ernstlicher, auch gnädigster Wille und Meynung. Gegeben in Unserer Haupt- und Residenzstadt Wien, den 12ten Monatstag December, nach Christi unsers Herrn und Seligmachers gnadenreichen Geburt im Siebenzehn hundert zwey und siebenzigsten, Unsererer Reiche im drey und dreyßigsten Jahre.

Harlem, den 2 Januar.

Im verwichenen Jahre sind hier 779 Kinder gebohren, und 1005 Personen gestorben.

Rotterdam, den 5 Januar.

Im abgewichenen Jahr sind in dieser Stadt 2443 Personen gestorben, und 525 Paar getraut.

Copenhagen, den 3 Januar.

Die Königl. Dänische Kanzeley hat unterm 24sten December v. J. bekannt gemacht, daß Se. Königl. Majestät die in Dannemark und Norwegen verfügte Quarantaine-Anstalten aufzuheben, anbefohlen haben, nachdem Höchstdieselben erfahren, daß in Rußland, Pohlen und in den daran grenzenden Ländern die Pest gänzlich aufgehöret; doch sollen, so lange der Krieg in der Türkey dauert, von den Schiffern Gesundheitspässe mitgebracht werden. In Hinsicht der aus der Barbarey, dem Archipelago, der Levante und Türkey directe kommenden Schiffen aber soll es bey den gemachten Anordnungen sein Verbleiben haben.

Den 29sten December ist ein Französischer Courier von Paris, und eine Schwedische Stafette von Hamburg, beyde nach Stockholm gehend, Corsör paßiret.

Der Justizrath und General-Postdirecteur, Herr Pauli, ist in diesen Tagen aus Hamburg zurückgekommen.

In der Stadt Helsingör sind im vorigen Jahre copuliret 27 Paar; gebohren 119, gestorben 199; folglich 80 mehr gestorben, als gebohren.

Hannover, den 5 Januar.

Den 1sten dieses ist der Prinz Carl von Mecklenburg-Strelitz mit seiner Gemahlinn von Strelitz hier zurückgekommen.

Von gelehrten Sachen.

In Hoffnung, etwas dem Publico Angenehmes, und nicht ganz Unnützliches zu unternehmen, habe ich mich entschlossen, mit Beyhülfe einiger Gelehrten, ein neues Journal unter dem Namen des Deutschen Merkurs herauszugeben. Diese Benennung, zu welcher man sich bloß aus Mangel einer schicklichern bequemen mußte, verspricht eine dem Mercure de France ähnliche Gestalt und Einrichtung, und (die Räthsel und Logogryphen ausgenommen) wird man wirklich den Plan dieses beliebten Französischen Journals bey dem Deutschen Merkur zum Grunde legen. Die hauptsächlichsten Artikel werden seyn: 1) Poetische und prosaische Original-Stücke, Erzählungen, Lieder, Briefe, Sinngedichte, und überhaupt alle die Arten, die man in der Poesie unter dem Namen flüchtiger Stücke begreift; Dialogen, kleine Abhandlungen über historische, philosophische, oder litterarische Gegenstände, und andere unterhaltende Aufsätze. 2) Uebersetzungen auserlesener Stücke dieser Art, die entweder noch gar nicht, oder doch nicht gut übersetzt worden, aus alten und neuern, seltenen und wenig gelesenen Schriftstellern. 3) Kurze Anzeige der merkwürdigsten neuen Bücher, welche ganz neuerlich in allen Theilen von Europa, besonders in Deutschland herausgekommen. 4) Umständliche Beurtheilungen neuer Bücher, und 5) Revision partheyischer, unbilliger und schiefer Urtheile, welche über merkwürdige Bücher öffentlich gefällt worden. Man wird sich bey diesen beyden Artikeln: a) Hauptsächlich auf Deutsche Bücher; b) bloß auf solche, welche in Rücksicht auf die Aufklärung oder Verfinsterung, Verbesserung oder Verschlimmerung der Denkart, des Geschmacks und der Sitten der Nation interessant sind, einschränken, und c) in den Beurtheilungen sowol, als in der Revision fremder Urtheile, sich überhaupt die Beobachtung der Regeln einer ächten Critik, besonderer Unpartheylichkeit, Bescheidenheit und Glimpf zum unverletzlichen Gesetze machen. 6) Eine zusammenhängende Erzählung der wichtigsten neuesten Begebenheiten in der politischen Welt, welche jedem Bande von drey Monaten beygefügt werden soll. 7) Theatralische Merkwürdigkeiten, wobey man Sorge tragen wird, das Publicum mit unzuverläßigen oder nichtsbedeutenden Nachrichten, besonders die Schauspieler selbst betreffend, zu verschonen. 8) Erzählungen einzelner schöner Handlungen, interessanter Anecdoten, seltener Gebräuche, Institute, Gesetze und dergleichen. 9) Anzeige nützlicher neuer Erfindungen. 10) Nachrichten an das Publicum, und andere litterarische Merkwürdigkeiten.

Da bey einem Vorhaben dieser Art alles auf die Güte der Ausführung ankommt, von welcher das Werk selbst reden muß; so ist alles, was ich davon voraussagen kann, daß ich selbst, und die Gehülfen, welche sich dazu mit mir vereiniget haben, nichts ermangeln lassen werden, dieses Journal so interessant und so vollkommen in seiner Art zu machen, als es uns nur immer möglich seyn wird. Der Deutsche Merkur wird mit dem bevorstehenden Jahr 1773. seinen Anfang nehmen, und es sollen davon alle Vierteljahr drey Stücke, oder ein Bändchen von 18 Bogen in 8. mithin jährlich vier solcher Theile, welche zusammen drey Alphabet betragen sollen, ausgegeben

werden. Man hat sowol für das Publicum, als die Unternehmer, das Schicklichste zu seyn geglaubt, bey diesem Deutschen Merkur, nach dem Beyspiele des Französischen, den Weg des Abonnements vorzuschlagen. Diejenigen, welche denselben einschlagen wollen, bezahlen an die nachbenannten Herren Collecteurs oder andere bekannte Freunde, welche sich dieser Bemühung zu unterziehen belieben wollen, jedesmal nach Empfang des ersten Bandes für den ganzen Jahrgang 2 Rthlr. 12 Gr. Leipziger Cours, oder einen halben Louis d'or in Gold, und erhalten dafür alle drey Monate einen Theil des Deutschen Merkurs brochirt und franco. Man kann sich in nachbemeldten Orten bey den folgenden besonders dazu erbetenen Freunden, oder denjenigen, welche sie hierzu substituiren werden, abonniren: Aachen, Herr Hasselbach, bey der verw. Frau von Clermont; Altona, Frau D. Unzerinn; Amsterdam, Herr Peter Münch; Augsburg, Herr J. Hillebrands Erben. Basel, Herr Christian von Mechel; Berlin, Herr von Compagne. Carlsruhe, Herr Hofr. Ring; Coblenz, Herr Schwarz, bey Hn. geh. R. von la Roche. Darmstadt, Herr CR. Merck; Düsseldorf, Herr HCR. Jacobi. Erfurt, Hr. Hofrath Meusel; Erlangen, Herr Professor Breyer. Frankfurt am Mayn, Herr J. C. Bölling. Gotha, Herr Gotter. Halberstadt, Herr Canon. Gleim; Hamburg, Herr Bode; Hannover, Herr Andrea; Helmstädt, Herr Prof. Kappel. Inspruc, Herr Archivarius Richmann. Königsberg, Herr Prof. Kant. Leipzig, Weidmannische Buchhandlung. Mannheim, Herr Hauptmann Dobel; Maynz, Herr Daniel Dümont; Memmingen, Herr Rector Köberle; Magdeburg, Herr Hofrath Köpke. Prag, Herr Prof. Seibt. Stuttgard, Herr D. Storr. Ulm, Herr Rector Miller. Wien, Herr RR. von Sonnenfels. Zelle, Herr Advocat Jacobi; Zürich, Orell-Geßner- und Füeßlische Buchhandlung. Alle diejenigen, welche sich zu abonniren gedächten, die vorbenannten Orte aber hierzu nicht bequem finden sollten, werden ersucht, sich deshalb entweder an die Weidmannische Buchhandlung in Leipzig, oder an mich selbst, zu wenden. Es steht einem jeden frey, sich zu allen Zeiten zu abonniren, und mit jedem Jahrgang wieder aufzuhören. Diejenigen, welchen der Weg des Abonnement nicht gefällig seyn sollte, werden in der Weidmannischen Buchhandlung zu Leipzig, und durch selbige in allen Buchhandlungen Deutschlandes sich mit Exemplarien versehen können. Diesen aber wird das Stück nicht anders, als für 6 Ggr. oder der Jahrgang für 3 Rthlr. Leipziger Courant überlassen werden. Ich ersuche alle meine Freunde, und die Liebhaber unserer Litteratur überhaupt, sich die Beförderung dieses Vorhabens (wenn sie es anders für gemeinnütziglich halten) geneigtest angelegen seyn zu lassen; die erbetenen Herren Collecteurs aber sowol, als diejenigen, welche sich etwa von freyen Stücken dieser Bemühung zu unterziehen belieben wollen, so geneigt zu seyn, und die Anzahl derjenigen, welche sich bey ihnen abonniren werden, einstweilen bis Ausgang des nächstkommenden Hornungs entweder an mich selbst, oder an die mehrgedachte Weidmannische Handlung in Leipzig, einzusenden. Weimar, den 12ten December, 1772.

Wieland.

Nachricht.

Heute wird allhier bey H. C. Grund am Fischmarkt, wie auch bey Vieweg und Matzdorf in Berlin, das 38ste Stück der Wochenschrift: De Plattdütsche, ausgegeben. Kostet 1 ßl.

NOTIFICATION.

Da am 15ten Januar a. c. das an der Alster belegene Mühlenschreiber-Haus, imgleichen am 18ten Januar ein auf der großen Veddel belegenes Gebäude, nebst dabey auszuweisenden Hof- oder Gartenplatz, nicht weniger zwey daselbst belegene unbebauete Plätze, auf dem großen Rathhause an den Meistbietenden auf immerwährende Grundhauer, unter denen an das Rathhaus und der Börse affigirten Conditionen, öffentlich verkauft werden sollen: Als wird solches hiemit bekannt gemacht.

Unter der Gräfl. von Nealeschen Verlassenschaft zu Berlin befindet sich eine beträchtliche Sammlung von vortrefflichen und auserlesenen Kupferstichen, welche, so viel die biblische Geschichte betrifft, in einem verkauft werden sollen. Der Catalogus davon kann in unserm Zeitungs-Comtoir eingesehen, die Kupferstiche selbst aber bey denen Gräfl. von Nealeschen Curatoribus zu Berlin in Augenschein genommen werden, wozu der Commissarius Rehefeldt daselbst weitere Anweisung geben wird.

Von dem Königl. Preußischen Hofgericht zu Züllichau, wird der an die 12 Jahre abwesende Christian Seyffert, oder dessen rechtmäßige Erben, zu Erhebung des älterlichen Vermögens in Termino den 12ten Februar 1773. zu erscheinen peremtorie vorgeladen, oder haben zu gewärtigen, daß er und sie per Sententiam pro mortuis declariret, und das Vermögen der nähesten Erbinn ab intestato werde zuerkannt und verabfolget werden.

Demnach der vormals allhier wohnende, nachher aber als Medailleur sich nach Dedtmold begebende weyl. Johann Tobias Braband, daselbst fünf Kinder gezeuget, wovon drey frühzeitig verstorben, die beyden Söhne

Friderich August und
Johann Siegmund

aber sich zur See begeben, und man von deren Aufenthalt und Leben keine Nachricht erlangen können, und denn diese Gebrüdere allhier ein Capital unter Administration der Wittwe Braband von 1000 Rthlr. stehen gehabt, wovon gedachte Wittwe zum Ankauf weyl. der Wittwe Müllern auf dem heil. Kreuz belegenen Hauses 900 Rthlr. in Solutum angegeben; indessen die Müllerschen Erben wider den Anspruch gedachter Gebrüdere Braband, da es mit der Wittwe Braband zum Concurs gekommen, gesichert seyn wollen, mithin gebeten, sie dieserhalben edictaliter vorladen zu lassen, solchem Gesuch auch Statt gethan worden; so werden obgedachte Gebrüdere

Friderich August und
Johann Siegmund Braband

hiemit auf den 17ten März 1773. vermittelst dieser Edictalium vorgeladen, daß sie am bestimmten Tage, Morgens um 10 Uhr, allhier in Curia erscheinen, und ihren Anspruch an diesem Capital rechtlicher Art nach ausführen, oder zu gewärtigen, daß sie damit präcludiret werden sollen. Gegeben Celle, in Senatu, den 14ten December, 1772.

Bürgermeister und Rath der Stadt Celle.

Von dieser Staats- und gelehrten Zeitung werden wöchentlich 4 Stück bey sel. G. C. Grunds Erben am Fischmarkt ausgegeben.

1772 Proiekt.

Iednomyślnością, powszechnie umysły Nasze łącząca w iedno ogniwo spoieni, Senator, Dignitarze, Urzędnicy, Obywatele Ziemi Wieluńskiey y Powiatu Ostrzeszowskiego, Zapobiegaiąc wszelkiemu Maiątkow Naszych uszkodzeniu, y zaradzaiąc publicznemu Ziemi y Powiatu dobru, takowe iako nayuroczystsiey czyniemy oswiadczenie.

Przestrzegać całości Oyczyzny, Swobod, y Praw tey Zawiasowych, z Obywatelstwa winnismy, Krew, Maiątki, y Życie, ku ratunkowi; iednostaynie na miłą poswięcaiąc ofiarę. Niepodległośc od tey przyrzeczone, Ofiary w nayuporneyszym przeciwności losie okazywać; niebojętnie Zaręczamy. lecz czego, publicznego Ziemi y Powiatu dobra, wyciąga po Nas czułość, to teraz uswoić; iednomyslnie pragniemy.

Przywłaszczoną sobie Regimentarstwa Ziemi Naszey, a nie z mocy wybiernistwa od Nas wzorem innych Woiewodztw nabytą, przez Ur. Imć Pana Maxymiliana Wielewieyskiego Podwoiewodzego Rangę, ponurochętnym iej wśrod ustawnego burzy gwałtowney zgiełku, przyimowaliśmy umysłem. Użycie tey Jego osobliwie w początkach Władzy, z uciskiem nad Prawo, Zwyczay, y powinności, dla Nas. Targnienie się przez Tegoż, na Osoby niektorych Obywatelow, przy wolności Zaradzenia Ziemiańskiey, y rowności Podatkowania obstawaiących. Surowości w Ekzekucyach wykonywać swoie absolutne nakazy, Nas przymuszaiąca. Wypłacaniu Monetą sfałszowaną lemingow, a ztąd (: gdy my dobrą wydawaliśmy:) Zarażenie Ziemi; Nauczyły Nas smutnym siebie doswiadczeniem lepszey ostrożności, piętnuiąc w sercach obowiązek czuley-starowniejszego nadal, o dobro Ziemi y

y Powiatu zabiegu. Skoro zatym Wymł. P. Wielewieyski Podwoiewodzy, po ustałym w tych osobliwie Woiewodztwach, broni Narodowey szczęku, dotąd Nam Wypraw Naszych, przykładem w Sąsiedzkich Woiewództwach praktykowanym nieodsyła, aż o powrocenie Wypraw, z wybranym anticipative Podatkiem, był od Nas wielu żądany. Przeto zapobiegając wszelkiemu Maiątkow Naszych uszczerbkowi. Uroczysty z powodu wymurtonych przyczyn czyniąc naprzeciw pomienionemu Wymu Pu Maxymilianowi Wielowieyskiemu Podwoiewodzemu Manifest. Oswiadczamy się: Iż rzeczoną Regimentarstwa Ziemi Naszey y Powiatu Rangę, quovis titulo sobie od Wymł. Pa Wielewieyskiego dotąd przywłaszczoną, rownie iako y inne wszystkie Officerskie Milicyi Ziemi Naszey Rangi, zupełnie znosiemy, niszczemy, y za niepotrzebne podtenczas Ziemi y Powiatowi, deklaruiemy. A po takowym Naszym Milicyi Ziemiańskiey skassowaniu, żadney płacy, na tęż Milicyą, ani na Pensye tak JW. Jmu Panu Antoniemu Mortkowskiemu Marszałkowi (ktoremu za podięte dotąd dla Ziemi y Powiatu Czerskiego fatygi, niesiemy z Osob naszych podziękowanie) iako też Wymć Panom Officerom, y Innym, od Nas wyznaczoney, nie wydawać, odtąd przyrzekamy, oraz daną dawniey moc wybierania od Nas Podatkow, tudzież Pensye powyznaczane, uchyliwszy, y umorzywszy, że takowych pretendować tak JW. Jmł. P. Marszałek, iako y WW. Officerowie y Inni od Ziemi y Powiatu pod żadnym pretextem iuż odtąd nie mogą, uroczyscie sobie ostrzegamy. Rachunki z Summ, przez Wymć Pana Wielewieyskiego y innych Ichmosciow, w Ziemi y Powiecie musem przez Ziemianow wybranych, że dotąd ~~od wyznaczonych ostatnią Uchwałą Jasnie Wielmożnych Jmć Panow Kommissarzow~~, wysluchanemi nie są; Przeto tych wysluchanie w czasie sposobnym

Za poprzedzonym od Jo. Jmć Pana Ziemi Naszey Kasztelana uwiadomieniem waruiemy, y Każdemu Obywatelowi w szczegulnosci uczynioną Krzywdę zaskarżyć, y o nie przyzwoitym sposobem dopomnieć się zostawuiemy. A lubo szczegulnieyszym dzieła teraźnieyszego iest celem, Zniesienie Milicyi, iako podtenczas Nam niepotrzebney, Ziemiańskiey, aby iednak rowno z Obywatelstwem w Nas wlanego ratować Oyczyznę obowiązku, unikać niezdaliśmy się. Przeto: że w czasie nagle wyciągaiącey potrzeby, ~~na własnym przez Nas inną Milicyą, z wybraniem od Nas do niey y wyznaczeniem Szefów, własne maiątki trawiąc będziemy~~ statecznie przyrzekamy niniejszym Manifestem, Który Rękami własnemi podpisawszy, do Grodów Wieluńskiego y Ostrzeszowskiego, podanym mieć chcemy.

[Margin note: [illegible] z [illegible] przy [illegible] y [illegible] Maiątków, ratować Oyczyznę [illegible]]

A y do niego przystąpienia wszystkich [illegible] Rodowitych y Obywatelów podtenczas nieprzytomnych wzywamy y zapraszamy. Działo się w [illegible] Dnia dziewiątego Miesiąca Lipca Roku [illegible] 1772go.

1mo
w
2d
3ro
4to
5to
6to
7mo
8vo
13
14
16
17
19
20
21

III

Ponieważ Rząd teraźnieyszy Polski własnemu krajowi wiele szkody przyniosł, Monarchom swym powagi umnieyszał, w Innych Państwach zamieszanie czynił, więc tego odmiana ma nastąpić w następujących Punktach.

1mo Senat skassowany zostanie a Kommissye jedna Wielka w ktorey Krol Głową, druga ktorey Prymas Prezydować będzie

2do Marszałkowie z Assessorami mieysce Trybunałow zastąpią, przenosząc się w puł roku z Piotrkowa do Grodna y z Grodna do Piotrkowa.

3tio Ministrowie Status Ci sami zostaną y Officyalistowie nie ktorzy koronni

4to Kancellarye Grodzkie trzech Regentow przysięgłych mieć będą, cum libera Appellatione do Marszałkow, a ci powinni będą graniczne sporki ubatuiać.

5to Patronowie do Spraw z każdey Kondycyi prawo juramento et servato jure być maią.

6to Sprawy Mixti Fori in Foro Seculari sądzie się będą dłuższego Assessorowie Duchowni zasiadać nie powinni Duchowne zaś in Curyi Archiepiscopali et Nuntiali

7mo Starostwa y krolewszczyzny w Dobra Krolewskie obrocą się

8vo Po Miastach Grodzkich Stołecznych Zamki reparowane będą a in defectu nowe

stawiane a w tych Alta będą złożone y Garnizony przydane

9no Dobra Duchowne Swieckie y Klasztorne sekularyzowane będą a Pensye Duchowieństwa naznaczone, za co Onerilus Fundatorum zadosyć uczynić powinni będą.

10mo Parafie wszystkie ~~równe~~ równe uczynią, które y zakonnicy cum cura animarum trzymać będą.

11mo Jura Parochialia od Chrztow Pogrzebow do trzymaiącey curam animarum należeć będą lecz podług Taxy od Biskupow naznaczoney.

12mo Exercitium Religionis wolne Zostanie procz przenoszenia się do innych.

13tio Zydow sposobnieyszym handlu pozwolą innych z Kraju oddalą

14to Rzemieslnikom y Mieszczanom Gruntta odbiorą, aby do Rzemiosła onych y do handlu sposobili się.

15to Magazyny Krolewskie w pierwszych Miastach zał[...] żone będą oraz na wszelkie Trunki Zagraniczne likwory

16to Miody wisniaki piwa y gorzałki w niektórych mieysc[...] scach tylko będą pozwolone

17mo Szlachta w Woiewodztwach pod pewną liczbą zo

stan

stang ale bez nie pozwalam.

18vo Poddaństwo niewolnicze zniesione będzie.

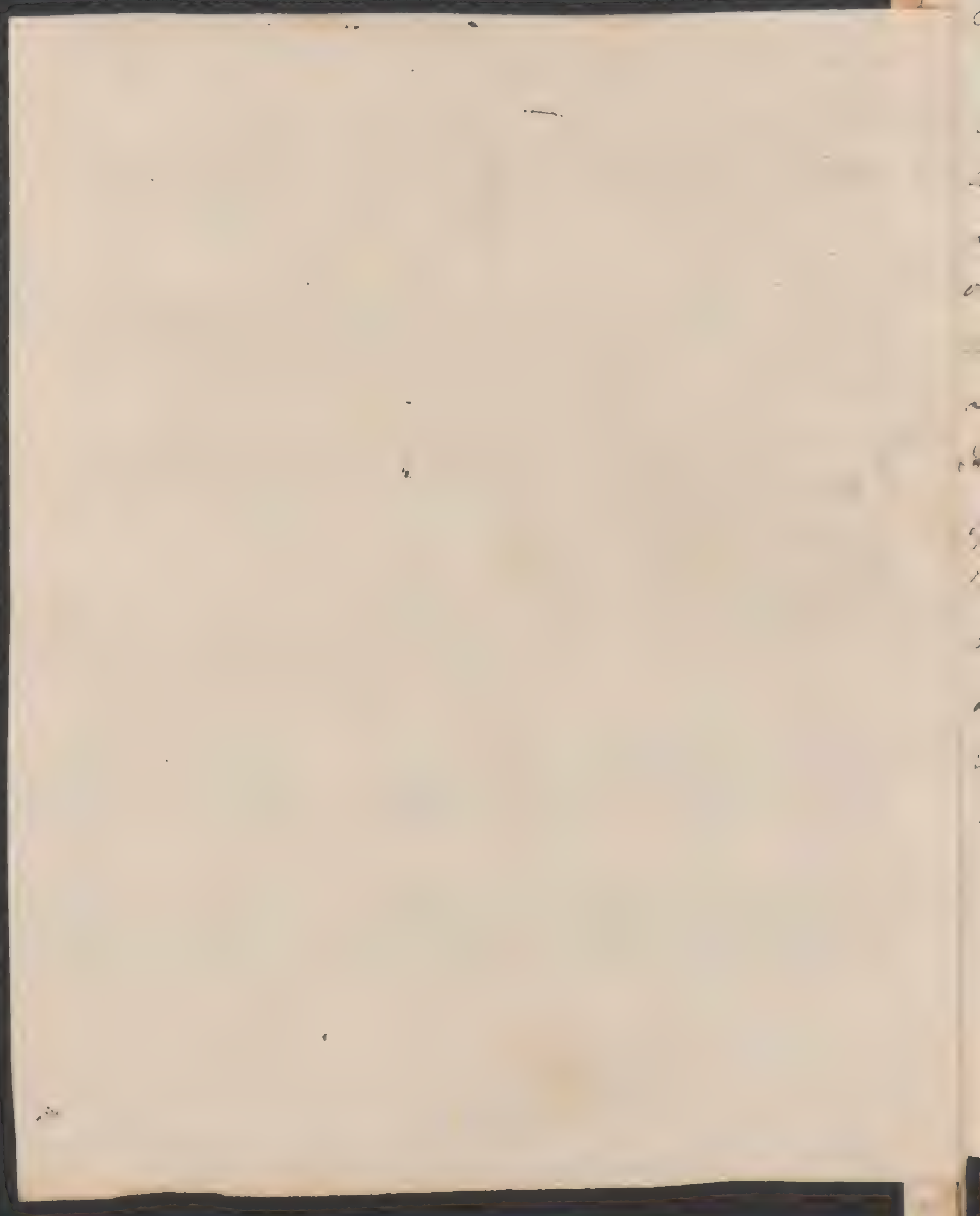
19no Rozmiar Gruntów Ziemskich przez Geometrów nastąpi na 500. Stop długo y szeroko na Łan rachuiąc.

20mo Woyska Pancerne y Husarskie skassuią a Infanteryi Kawaleryi y lekkich Ludzi 80000. Postanowią dla tych Król ammunicyą y Obywatele Żołd dadzą.

21mo Dla Woysk 15000. z tych Dożenczy, obywatele lokacye dadzą bez żołdu.

22do Każdy Szlachcic będzie winien przystawić Królowi niedmuistelnego Żołnierza

23tio Wszystko w Stroiach w każdey Kondycyi Ludzi oddalony będzie a według stanu każdego postanowiony.

różne zamięszania w Polszcze zachodzące; gdyż przy:
czyny, do oddzielenia się wielu obywatelów, od
członków Konfederacyi, ściągnęły przez się [illegible]
dokładnego ułożenia z Potencyami temi które chciały
nawzajem do tego dzieła; oddalili ich przeto
od powszechnego Zaspokojenia, które wymaga [illegible]
wszystkich osób w Rady narodowe wchodzących. –
Zatym niżey podpisany Minister Dworu Jey Imp. całey
Rossyi; uwiadamia przez niniejszą, iż zamiar
sprzeciwienia się do powrotu Magnatów y Dignita:
rzów; którzy złożywszy wielkie urzędy y osobistą nienawiść, znaczną
na dobro Oyczyzny swey miłość położyli, y prawdziwy
Duch Patryotyzmu przynieść, owszem chętnie Im.
wyznawać gdzie wolne [illegible] [illegible] tylko według [illegible]
w tey mierze ostatku swych przeszłych błędów wyrze:
kli się, y okazali przez [illegible] [illegible] [illegible]
chęć, do [illegible] tych [illegible] które dolegały
Rzeczy Polski. [illegible] 7/18 Nov. w Warszawie

Baron de Stakelberg

Punkta.

Z Strony Cesarza JmCi podane na przyszłą Wielką Radę czyli Seym Rzpltey Polskiey Roku 1773

1mo. Krol Polski Absolutny z Całą Familią swoią

2do. Ad casum ustania Familij krolewskiey do Cesarza JmCi będzie należało naznaczyc Krola Polszcze

3tio Niepozwala się więcey iak 30000 Woyska.

4to Dobra Jezuickie na dwie Części maią bydz podzielone to iest na Krola y Akademią Rycerską

5to Seymy y Seymiki wszelkie takze y Sądy będą zniesione

6to Krol y Rzplita ma dependować od Cesarza.

7mo W Kraju od Cesarza zabranym Szlachcy złożą wszystkie Tytuły.

8vo Dobra Zakonnikow zmnieyszą się y ustanowi się dla nich Pensya to iest dla Biskupow po 60000 dla Pralatow 15000. dla Kanonikow 5000. dla Plebanow 1000. dla Zakonnikow 500. Złt. Polskie

9no Biskup Każdy 6. Szlachty a Prałat 5. a Prałat 5. Edukować powinni

10mo Mniszki powinne przyimować Panny bez Posagu iedne tylko tychże Szlachty w Mieście a inne maią się obrocić na Edukacyą Ubogich Panien w każdym w Wojewodztwie

11mo Biskupi maią dependować od Prymasa y on ma bydź użycie po Nominacyi Krolewskiey

12mo Płaca nie ma iść do Rzymu za Sakry, Dyspensy etc tylko Prymasowi aby Pieniądze za Granice nie wychodziły ~.

13tio Krol wyszle Posłow do Papieża iż odtąd obieranie Biskupow będzie należało do Krolow Katolickich

14to W Polszcze Cesarskiey Szlacy będą chodzić po Niemiecku y stosowac się do ich Obyczajow iako wspoł Obywatelow.

15to Bez pozwolenia Krola żaden Zakonnik przyięty bydz nie ma ile nie maiący Lat 26.

16to Szlachta z Dobr Dziedzicznych Kwartę płacić maią do Skarbu Krolewskiego.

17mo Zrzeczenie dadzą na siebie wszystkich zabranych Krajow.

18vo Poczta ma bydz płacena w Polszcze Cesarskiey iak za Granicą.

19no Cesarz obmyśli Żonę dla Krola JmCi Polskiego z Familij swoiey.

20mo Polska nie ma wypowiadać Woyny ani zawierać Traktatow bez Cesarza

21mo Kommunikacya z Rzymem dla Duchownych y świeckich zostanie przerwana ~.

22do Liberum Exercitium wszelakie dla Dyssydentow y do wszystkich [illegible] dow w Senacie y Izbie Rycerskiey maią bydź Capaces

23tio W każdym mieście ma bydź Sala Osobna dla Szlachty osobna dla Mieszczan także dla Chłopow po Wsiach.

24to [illegible] maią się poddać Krolowi swojemu iako Absolutnemu a Elekcya ma bydź zniesiona iako nieużyteczna y swawolna.

25to Chłopi maią mieć Wolność

26to Cesarz w potrzebie obowiązuie się dać Wojska 30000 Polszcze

27mo Sol Krolowi gratis będzie dawaną inni zaś Polacy podług Taxy płacić maią

28vo Dobra Puław[skiego] maią bydź konfiskowane iako Autora konspiracyi na Krola y za złapaniem ma gardło dać

29no Konfederaci także się maią na Senatus Consilium pod konfiskacyą [illegible] Dziedzicznych.

30mo o Dwa promienia maią bydź obrocone na Krola salvis [illegible] Possessoribus

31mo Poczta Polskie Cesarskie na Skarb jego zabrane bydź maią y te tylko Familiey Krolewskiey oddawane bydź maią.

32do Kordon Cesarski na granicy Polskiey zawsze stać będzie nie puszczaiąc żadnego bez Paszportu

33tio Konfederacii na Seymie Krola przeproszą, że się ważyli wydać [uniwersały] bez Krola y popełnili Crimen Laesae Majestatis

34to Sądy w Polszcze będą, iak w Absolutnym Państwie Appellacya od tych do nayprzednieyszego Ministra w Polszcze

35to Nuncyatura ustanie ale na to mieysce Sądy Prymasowskie y Konsystorskie ustanowione bydź maią.

36to Rezydent lub Poseł Cesarski zawsze przy Krolu będzie, dla ktorego [d...] z Skarbu Rzeptey Polskiey ma bydź wyznaczony.

37mo Urzędy Duchowne y Świeckie sam Krol rozdawać będzie Plebani zaś Biskupow dependować będą.

38vo Towarzystwo Polskie Chorągwie Husarskie y Pancerne zniesione

39no Drukowanie wolne wszystkich Xiąg y wszystkim Osobom bez Aprobacyi y Cenzury

40mo Cesarz obowiązuie się dla Edukacyi Polaków 2ch Młodzieńcy trzymać od lat 15 aż do 23 w Collegium Teresianum w Wiedniu

Punkta Moskiewskie.

1mo Krol Absolutny z Całą Familią swoią
2do Pieszą 30000. Woyska mieć ma.
3tio Szlachcie Moskiewskiey wolne Dobr kupienie y starania się o Urzędy w Polszcze
4to Wszystkie Dyssunickiey Liber. Exercitia iak w swoim Państwie Pozwolone być ma w Polszcze
5to W Kraju zabranym przez Moskwę zakonnikow ad Certum Numerum rezydować pozwala się
6to Szlachta w zabranym Kraju y tey wszystkie Tytuły y Urzędy będzie pendować y sądzić się u Gubernatorow swoich powinna
7mo Rezydent lub Poseł Moskiewski zawsze w Warszawie rezydować będzie powinien
8vo Krolestwu Polskiemu Imp Rossy Protekcyą dawać zawsze ofiaruie y Posiłki woienne ieżeliby Woyna nastąpiła słuszna.
9no Konfederackie Dobra w Polszcze przez Moskwę zabrane na Skarb Imperatorowey JEJMci przydą
10mo O Stracenie Pułaskiego ktory popełnił Crimen Laese Maiestatis Imp solennie domaga się y o odebranie Mu Sła oraz konfiskowanie Dobr Dziedzicznych.
11mo Polacy dadzą zrzeczenie zabranych Krajow.
12mo O odebranie więzniow konfederackich Senatorow domaga się Imp
13tio Poseł lub Rezydent Polski w Petersburgu zawsze mieszkać będzie y Rapportować Interessa Polskie
14to Żaden Praw Polskich bez Wiedzy Imp stanowić nie ma ani też Woyny wypowiadać ani Traktatow stanowić.
15to Moneta Moskiewska w Polszcze równy walor mieć będzie iako w samey Moskwie
16to Od Turka dawniey zabrane Kraje w Polszcze Imp przywrocić deklaruie się y te po skonczeniu Armistitium na Skarb Krolewski obrocić.
17mo Kupcom Moskiewskim wolne przedawanie y kupczenie Towarow wszelkich pozwolone będzie
18vo Od konfederatow żadnego Imp Jey przeproszenia nie chce iako od tych ktorych na Początku samym uznała za Rebelizantow

Buntowników y Rabusiów

19no Cerkwie ab antiquo Greckom pozabierane wszystkie powrocone by maią.

20mo Za szkody poczynione podczas Woyny konfederackiey Imp Cá mym tylko zabranym Krajem kontentowac się przyrzeka.

21mo Na Instancyą Krolewską Imc Imp Ordery Polakom nadawac obiecuie

22do Na Ministerium Imp Osoby krolowi zalecac obiecuie będzie

23tio c Stwa w Kraju zabranym na Weysla Ross: obrocone będą.

24to Niektore Stwa wydzielone będą dla Posłow y Rezydent Polsk. w Moskw

25to Arcybis Kupr Połockiemu pensya wyznaczona będzie 10000... Dobra zas Jego na Skarb Imp zabrane będą.

26to Pensya Plebanom wyznaczona będzie 1000 zł Zakonnikom 500 zł. Dobra zas na Skarb Imp.

27mo W Kraju zabranym Szlachtom za granice wyiezdzac nie w no będzie bez pozwolenia Gubernatora swego.

28vo Stosowac się Polacy maią Moskiewsey do Obyczaiow, Praw Przywileiow Mnieysza Panstwa Moskiewskiego. Obywatelow

Manifest Jmci Pana Krajewskiego Instygatora Koronnego w Metryce Mnieyszey Koronney zeznany 1773 Roku Dnia [illegible] Marca

Przed Aktami Mnieyszey Kancellaryi Mnieyszey Koronney Stanąwszy
Urodzony Stanisław Kostka Krajewski Instygator Koronny
dopełniaiąc tomu iest zlecono per Resultatum Rady Senatu,
w Miesiącu Swiezo zeszłym Lutym odprawioney, względem Za-
skarzenia niezgodnego z Boskiemi y Ludzkiemi Prawami tych-
wszystkich Obywatelow Rzplitey Krolow, ktory w Konieczny
Sub 28 Augusti Anno Dni 1770 uformowali pod Imieniem
Actus Interregni bezbozny y zuchwały Laudum, a potym po nie
ktorych Grodach ad Acta groźliwie przyimować wskazali -
wykonywa powinnosci; Manifestuie się zatym y Protestuie
przeciwko tym wszystkim ktorzy na Zmiankowane Bez
krolewie pisali się, albo sprzysięgali, od niego iednak za
niedbywaiąc pokazaney Sobie przez Dobroc Krolewską
in Circularibus od Senatu Rady drogi do wyiscia, z tey
niesprawiedliwey roboty, od tąd nieodstąpili y przez Recess
sa do Kancellaryi respective Narodowych oddane nie
zrzekli się, lub przed Seymem następuiącym niezmieszkaną
Deklaracię się doprasza u Stanow Rzpltey na przyszły
Seym zgromadzonych sprawiedliwey w miarę występkow
Kary, na trwaiących w tey zaciętosci, iako tez o Eliminacyą
z Ksiąg y palenie takowego Aktu Bezkrolewia, wszyst
kich innych pism do niego sciągaiących się, ponowienie
zas niniejszego zaskarzenia, gdy tego potrzeba wyciągać
będzie Sobie zachowuie.

Stanisław Kostka Krajewski
Instygator Koronny mp

Conclusum

Rady Senatu d. 15. Febr. 1773. zaszłey.

Doświadczanie coraz większey nieszczęśliwości Całey Polski y W. X. Litt. z okazyi Dworow Wiedenskiego, Petersburgskiego, y Berlinskiego ktore Dwory te powiększaią w ostatnich swoich jednostaynych Deklaracyach de d. 2. Cur. Februarij odbieranych grożą się, jeżeli predko pomiarkowanie z Niemi przez Seym nie nastąpi względem Pretensyi namienionych tylko w Deklaracyach tudzież iednostaynych przez Dwory Petersburgskie y Berlinski sub d. 18. a przez Wiedenski sub d. 26. 7bris w Roku przeszłym ale poprzedzaiącym odebraniem w possessyą swoią Państw Rzpltey, y coraz głębiey w Polskę wprowadzeniem Woysk swoich naywiększy powszechności Wielk. Wspartych, nie zaniedbanie oraz Srzodkow które tylko mogły bydź przydatne do odwrocenia na zgubę Krolestwa Polskiego Zamachow, nigdzie zaś nawet nadziei predkiego Ratunku nie znalezienie determinuią J. K. Mci P. N. Mitty nie tylko do zgromadzenia wszystkich Stanow Rzpltey na Seym, ale też żeby tenże Seym na Dzien w Deklaracyach de d. 2. Cur. wytknięty, to iest na Dzien 19. Kwietnia blisko następuiącego naznaczył, dla czego na tym predkie przyśpieszenie Expedycyi Przedseymowey, wygotowanie Oneyże y do Podpisu sobie podanie Wielmożnym Kanclerzom Obrada Narodowa zaleca, żeby zaś tey niedobrowolney, ale za nieodbitą potrzebą uznaney Determinacyi Cudzoziemskie a naywięcey te Potencye, które gwarrantowały Traktaty

wiadomy

Oliwski y Wejawski pospiechem do własney zgub
być nierozumiały. Kancellarye Koronne niebaw
Listy do tychże Potencyi z doniesieniem wszystkich
budek do przeszłego złożenia Seymu y z Prozbą aby
per Bona Officii Całości Naszey ratować chciały, w
gotować maią.

Niezgadza się z prawdzić z wielkością Umysłu
ości y Chrzescianskich Sentymentow JKMci
wniesienie przez Wierną Radę potrzeby Sprawie
dliwości na Kryminał Królobóystwa na Osobie
Królewskiey tentowany y na tych którzy w niego
wpływali; lecz że y to prawda, iż Król nie sobie
ale Ludowi Swoiemu żyć powinien, a tak na życie
Jego zasadzka jest zuchwałą na publiczne Zdrow
Odwagą, do tego Opisom Prawa przeciwic się nie
może, przeto zna się obligowanym przychylić się
i Swoią do tego, żeby Urzędni Instygatorowie
ga Środow względem dochodzenia rzeczonego Krym
natu powinności swoią za zniesieniem się z Laską
Kor. preparatorie do Seymowy y przyszłego Seymu pełni
y na to, jako też odtąd na utrzymywanie in detentio
Kryminalistow potrzebnego kosztu Wykład Kommissi
Skarbu Kor. za Rekwizycyą Ministrow Wszystkich y Rzpl.
de quanto y komu solvendo nakazuie. Względem za
publikacyi Bezkrolewia w Piśmie de d. 9. Aug
sti 1771mi do niektorych Środow Podanym na Urz
dzonych Instygatorow teraz wkłada powinność aby
zanieśli ad Acta publica Manifest przeciwko tym
wszystkim ktorzy się na to Bezkrolewie pisali
y przysięgli, dotąd iednak popełnionego Bezprawia

Krzywd

krzywo przyięta ta przez Becessia do Kancellaryi re=
spective Narodowych oddane nie zrzekli lub przed tym
mem nie zrzekną, ato nakoniec ten, żeby kogo Rzplta w Trzech
Stanach Zgromadzona zapozwać każe, y w ten czas gdy drzy
żeniać się będzie był zapozwany.

„Gdy, Bogu Dzięki interessowanie J. K. Mci do Dworu
„Petersburgskiego wielokrotnie czynione od wzięcia w A=
„reszt nayprzod Urodzonego Czackiego Podczaszego
„Kor. potym Trzech Senatorow y Posła za Granice
„Królestwa wyprowadzonych, na reszcie za wszystkie=
„mi Innemi w Areszta, w Niewolę pobranemi tey
„Oyczyzny Synami gdziekolwiek dotąd trzymanemi
„Skutek pomyślny wzięto, nayprzod na Wielebnym
„Biskupie Krakowskim a potym na Osobach Prze=
„wielebnego Krakowskiego, y Wielebnego Kijowskie=
„go Biskupow, tudzież Wielmożnego Rzewuskiego Hetma=
„na Polnego Koronnego y Urodzonego
„Rzewuskiego Syna Jego już uwolnionych, więc
„zęby też samo uwolnienie nastąpić niebawnie mo=
„gło na Urodzonym Czackim Podczaszym Koronnym
„w Dobrach Swoich dotąd trzymanym y na wszy=
„stkich innych za Granicą y gdziekolwiek in de=
„tentione Woyska Rossyiskiego dotąd będących, Jego
Królewska Mość zleca podać Notę Ministeryal=
ną Ministrowi tu przytomnemu Nayiaśnie=
yszey Imperatorowey Jeymci Rossyiskiey z podzię=
kowaniem za uwolnionych, a z Prozbą za=
pragnącemi uwolnienia.

Poniewasz Deklaracya ostatnia do Rzpltey

już

już wyżey dwukrotnie wspomniona potrzebuie
powiedzi Ministrom tu przytomnym Trzech
Dworow Sąsiedzkich, te donoszące o Termi
nie zaięcia Seymu na Dzień przepisany
w Deklaracyach, a wraz dopraszaiące się zeby
gdy się zadosyć stanie woli Dworow tych
nie tylko trwaiące doswiadczenia pogrozek
w twardych postępkach Woyska obcych w
Państwach Rzeczypospolitey ustały, ale
też te Woyska z Granic Jey na odprawie
nie Seymu y Seymików nie pod obroną
y w zupełney Wolności prawnie potrzebnę
wyprowadzone były, Wielmożnym Kancle
rzom Oboyga Narodow ułożyć, wygotować, y
podać też Odpowiedzi Jego Krolewska Mość
rozkazuie Resultato praesenti Senatus Consilii
ad Commissa mediante.

Stanisław August Krol.

KOMMISSYA RZECZYPOSPOLITEY WOYSKA KORONNEGO

Tak dla przezacnych Obywatelow Prześwietnych Woiewodztw, Ziem y Powiatow (na ktorych Płaca Woyſku Koronnemu ieſt Prawem wyznaczona) nieſzczęśliwościami Kraiowmi wycieńczonych zawſze, ile bydź może względna, iako też o całość Woyſka przez Swy Rzeczypoſpolitey Kommendzie ſwoiey powierzonego powinnie troſkliwa, Uniwerſalnym Obwieſzczeniem ſwoim pod Datą 20. Czerwca w Roku 1772. wyſzłym, y po Grodach rozeſſanym *Publicum* wiadomiła y każdego w ſzczegulności oſtrzegła, aby żadnemu Exaktorowi Regimentu, bądź Deputatowi Chorągwi, Woyſka Koronnego Płaca *reſpectivè* należąca nie była oddawana, ktoryby wyraźnego na to od Kommiſſyi Woyſkowey Koronney nie miał Ordynanſu; *In Conſequenti* wydała ſwoie do Woyska Kommendzie ſwey podległego Ordynanſe, aby dla folgi zniſzczonym Obywatelom Windykacyą etentow do ſpoſobnieyſzych czaſow zawieſiwſzy, ſzczegulnie Ratę 7brową *Anni* 1772. wybierało tym ſamym względności torem y w czaſie teraźnieyſzym bliſko nadchodzącey Raty Marcowey poſtępuc, Wſzech w obec y każdego z oſobna, mianowicie J. OO. J. WW. WW. Jchmciow Panow Dor Ziemſkich Dziedzicow, Duchownych y Krolewſkich Poſſeſſorow, lub też iakimkolwiek Prawem Dzierżcychननieyſzym Uniwerſałem po Grodach rozeſſać mianym uwiadomia, y oſtrzega: iż w nieodbitey konieczności iakiegożkolwiek potrzebom Woyſka zaradzenia, wydane będą Ordynanſe Woyſku Koronnemu do władzy Kommiſſyi Naſzey należącemu na wybieranie Dwoch Rat, iedney Marcowey *Anni Currentis*, drugiey zaległey od oſtatniego Kwitu przypadaiącey, takowych iednak Dwoch Rat uſpokoienie Przezacni Obywatele nie inaczey uſkutecznić raczą, aż za okazanym wprzod przez każdego Exaktora lub Deputata na ten koniec wydanym ſobie od Kommiſſyi Naſzey Ordynanſem. Działo ſię w Warſzawie na Kommiſſyi Rzeczypoſpolitey Woyſka Koronnego Dnia 3. Mieſiąca Lutego 1773. Roku.

JOZEF ANTONI PODOSKI Woiewoda Płocki Prezyduiący.
JOZEF STEMPKOWSKI Kaſztelan Kiionſki, z Senatu Kommiſſarz.
FRANCISZEK PODOSKI Kaſztelan Ciechanowſki, z Senatu Kommiſſarz.
HIERONYM WIELOPOLSKI Koniuſzy Wielki Koronny, z Stanu Rycerſkiego Kommiſſarz.
WINCENTY MODLINSKI Pokomorzy Brzeſki Kuiawſki, z Stanu Rycerſkiego Kommiſſarz.
ANTONI CZAPSKI Podkomorzy Chełminſki, z Stanu Rycerſkiego Kommiſſarz.
KAROL MALCZEWSKI Generał Major Woyſk Koronnych, z Stanu Rycerſk. Kommiſſarz.
KAZIMIERZ RADONSKI Generał Major Woyſk Koronnych, z Stanu Rycerſk. Kommiſſarz.

1830.

L[illegible] [illegible] Województwa Sieradzkiego 24[illegible]

My Rady, [illegible] Rycerstwo Województwa Sieradzkiego [illegible] szukając niedalekiego onych ratunku, [illegible] uniwersału [illegible] Stanisława Augusta Króla y Pana Naszego [illegible] z dnia [illegible] miesiąca a tego Roku [illegible] w Warszawie [illegible] in Ordyne [illegible] Wojewódzkiego wydanego w Grodzie [illegible] y Piotrkowskim obłatowanego dzień 22 marca Roku [illegible] obradom Przedsejmowym Województwom determinującego, Zad[illegible] Sejmowi Walnemu Extraordynaryjnemu w Warszawie dnia dziew[illegible] [illegible] do Szadku na sesyę [illegible] tym ze Obradom determinowani zjechawszy się [illegible] Kasztelana Sieradzkiego [illegible] Województwa Naszego [illegible] zdrowiu [illegible] zażaleniem onego y fortuny z miłości [illegible] y Dobra powszechnego doświadczonych gorliwości [illegible] nayprzód życzeniem [illegible] naszym prawa [illegible] zagajeniu [illegible] Obraliśmy za Marszałka y Dyrektora Koła naszego [illegible] Radoszewskiego, Starostę Szadkowskiego [illegible] Województwie Usługami [illegible] dystyngwowanego, [illegible] Pana Macieja [illegible] Krobanowskiego [illegible] Powiatu Sieradzkiego [illegible] z Powiatu Szadkowskiego [illegible] Wojskiego [illegible] Pana Macieja [illegible] Czesni[illegible] [illegible] obrad Naszych [illegible] Posła delegowanego, który oświadczywszy [illegible] do wypełnienia podane, przystąpiliśmy [illegible]

[illegible]

Za ogłoszeniem od Laski Kandydatow do obrania Posłow przez obrady Konnych y Swobod Narodowych wiadomych, Zacnością Talentow y Cnotą nieposzlakowaney Woiewodztwa Naszego Ustudze dobrze Znanych y wiadomych, lubo umnieyszeniem Krajowem y Krzyżycznych Czasow teraźnieyszych przyczyną wymawiaiącemi się, Za Ustną się Woiewodztwa Naszego obligacyą Uprosiliśmy z Powiatu Sieradzkiego Wielmożnego Pana Józefa na Rzeczonych Załomskiego [illegible] Generała Marszałka Woysk Koronnych Starostę Sobotnickiego z Powiatu Szadkowskiego Wielmożnego Pana Michała Radoszewskiego Starostę Szadkowskiego Koła Naszego Marszałka z Powiatu Piotrkowskiego Wielmożnego Pana Ignacego z Sucheckiey Sucheckiego Stolnika Sieradzkiego z Powiatu Radomskiego Wielmożnego Pana Jana z Tymowy Tymowskiego Stolnika Piotrkowskiego Podstarostę y Sędziego Grodzkiego Piotrkowskiego [illegible] Koła Naszego Zezwoleniem obraliśmy, ktorym [illegible] publicznie obliguiąc aby Całości Kraju Naszego iuż w ostatniey toni upadku Zostaiącego w Obrębach Granic, podług Praw Kardynalnych Traktatow Solenych z Dworami Sąsiedzkiemi y innemi Potencyami Też Traktatu Gwarantuiącemi utrzymywali Zaleceniami. Ponieważ Dekreta Kommissyi Skarbowy Rzetelne przez Konfederacyą wydane uciśnionych rożnemi wydatkow gatunkami Obywatelow powtorney Solucyi z Akcentowaniem Kwitow Milicyi Ziemskiey per rationem novae emergentiae na Seym pro resolutione odesłała a Kommissya Woyskowa niezaleznie Seymowey resolucyi Uniwersałem Oberszterom y Regimentom w tym Woiewodztwie Repartycyą maiącym Pierwszą ratę przez z Kwitkowa Milicyą uiścić [illegible] terminu execution: [illegible] danym odbierać dyspenowała się Subsidium uiszcza Ostatniemu Pospolstwa Upadkowi, z ktorego [illegible] obywatele [illegible] instalu iuż niesiestesmy, ile Kondonem Woysk Zagranicznych do Liwerunku nieznośnych Furażow Pieniężney Kontrybucyi, Stanowiskami Trzymanymi tychże Woysk [illegible] szczeni, Zgota przez Otwarte wszystkich nieszczęśliwości drogi ostatnią nam teraz Zgubę głodem wszystkiemu Obywatelstwu grożące, Przeto też Pogłowne Hyberne, Kwarty Czopowe Szelężne [illegible] Podatki z Dobr Ziemskich Krolewskich y Duchownych, tabże Pogłowne Zydowskie od Czasu pomnażaiącey się

iedney

z iedney od drugiey nieszczęśliwości in Iuramen Obywatelstwa ... ... dając Kommissarzom Furażowym w Woiewództwie postanowionym, obwieszczenia o tym wszystkich w szczególności ... aby się żaden z Obywatelów tym że Chorążym y Regimentem nieważył uydawać, sub poena dupli per Contraveniontem się uchwale exolvenda, ... zaś nieszczęśliwości od Woiewództwa Naszego, ... tymże postanowieniem od Was Koszta w Zmagaiąc się ... punkcie przepisu dany im od Was Osobney dessidenim Woiewództwa Instrukcyi, przychylą Starania Swego do Zupełnienia przyprowadzić ... Reliqua activitati et dexte ... ... Zacnemi Woiewództwa Naszego mołenia ubespieczenia Praw ... Całości Granic ... Jurów Kosztów poświęcamy. Jntensyo Obrad ... Woiewództwa Naszego do przyszłych czynników Sposobnieyszego Czasu Spokoynieyszego odkładamy. Które to ... Jaśnie Wielmożnemu Kasztelanowi Sieradzkiemu Obrady niniejsze ... zaiącemu, exire, ułożoney na Marszałka koło Naszego Funkcyi Konfederacyi ... y tenże Marszałkowi z ... ... do Podpisu oddajemy. Działo się w Szadku Dnia ... miesiąca Marca Roku 177?

4

17

~~Odpowiedzi~~

Odpowiedz na Notę podaną od Jchci P. Gołębowskiego Posła Ziemi Wieluńskiey y Ostrzeszowskiego.

1mo Niedałem porwolęstwa Ziemi Wieluńskiey y Powiatowi Ostrzeszowskiemu z teytam strony Warty leżącą Częsć pociągnąć do Magazynu y w tey rzeczy do Jchci P. Majora Liweruntkowego, y odesłałem ich, który podług moiey Instrukcyi ~~moiey~~ sprawować się będzie, y Im nic niesprawiedliwego proponować nie będzie.

2do Względem Liweruntku P. Hirszke y reonu nieplaciot y Kwity od Kassira poodbierał. napise do Jego Jchci P. Ministra Hoima y przyłączę prozbę moię dla dopomozenia temże Distriktom.

3tio Że Liwerunek P. Hirsza podług Kontraktu potrawiony niebędzie y iak nayprędszey przez excepty byde ma.

4to Lepieyby prawda było rzow Liwerunek pie,, niądzmi być zaspokoiony. ~~że~~ ~~y predłem~~ po,, niewaz przedtym przez Antepteneroow niechcieli przyimować moneta tylko Złotem, więc teraz ~~tak nie~~ tak ostro uważać nie będą ale y przyimować będą. Z Rawi,, Srybną monetę czia 6 Marta 1779

Lossow.

Pewne zam się naypierwsze y Obrażonych na Dostojeństwach
Ziemi przez to pomimo nie [illegible] Obywatelstwo Zdeswiad
czenia Przezacni Obywatele Ziemi Wieluńskiey y Powiatu Ostrzes
kowskiego Stany sciskiem nie szczęśliwosci obarczone wymawiać
przychodzi to ze wypatrzonych dla Dobra Publicznego sposo:
bach w tym dla uszczęśliwienia własnego nie będąc wsparci
starań naszych wykonaniem wiele przez nie komportowanie
Oryginalnych kwitow tak Furażowych iako y [illegible]kowych
sobie tych straciliśmy. Pamiętam iuz zaspokoionego [illegible]
magazynowych trudnosc ktora nam bez Kaszki kwitow Orygnal
nych ledwie ustąpiła a tylko co iest szczegulnego przekładam że
mocą kontraktu zawartego maiąc moc do słuchania kwituia
cych JW. Im P[an]a Maiora y z niey wnosząc sobie ze nie pretendowano
furaż na Listopad y Grudzień nie mało się skrocić miało gdy
[illegible] pozwaną Tabellę Porcyi y Racyi poznawać przyszło ktorą na
stronę naszą z Regestrow pozwanych dosc [illegible] [illegible]
atoli nie dostatek kwitow Oryginalnych gdy na Regestra nie
[illegible] nie chciano, o milczenie a [illegible] nie mało iwoty
[illegible] przyprawić nas y Mocnieysi poznawszy nie dostatek [illegible]
nową sobie bez [illegible] [illegible] się formowawszy Tabellę
do kilkunastu tysięcy Recentow zadawać y dlatego nie trzymana
[illegible] do Oświadczenia [illegible] kwitow Oryginalnych po
dana Tabella utrzymana była ten ieden nie dostatek kwitow
Oryginalnych o większą przyprawiłby nas był stratę. [illegible]
[illegible] założonych [illegible] na [illegible] Szwadronow [illegible]
[illegible] [illegible] tak z Ziemi [illegible] y z Powiatu [illegible]
razem na dwa Miesiące [illegible] y Decembra [illegible] na [illegible] y Ra
cye ugodziliśmy [illegible] na Porcyą [illegible] na iednego
[illegible] każdy [illegible] 3. [illegible] Tabela Front 8 [illegible] tylko

y Dwa Garcy Owsa na Racyą na Pro Forszałkę y miągo do Porcyi po
rcyą Ręki 10. na dzień co Wynosi z Regestantą na miesiący Dwadzieścia
Jedna y trudnia Żyta Wierd 1304. Owsa 4130. Siana Fura
~~[illegible]~~ 25704. Ofiatomy tylez Pieniądzy na Porcye z Rejestrów f 409.
przystawienie Furażu tego ad 2 Stam [illegible] a Terminy Wypłace
nia Porcyi pierwszy pro 25 [illegible] drugi 15 Dniem tak Ziemi
[illegible] jako y Powiatom [illegible] Wyznaczone Wiec aby o każdym
zostało wiadomości przez Wyszłemi Paletami do gotowości czynie
niy Obowiązkowanie Aże tak Uniwersały Nasze jako y Palety [illegible]
[illegible] nieodbitego y nieodstępnego [illegible] żadnego nie maią po
czątku Więc Ostrzegamy że gdy Powiat [illegible] do terminu 30 tego
Miesiąca nie Wyjiwernie musi do Byczyny lub Borlina do 15 Xbra
3d [illegible] a to pod Obowiązkami w Paletach [illegible] Do
stawiony zaś już [illegible] lub [illegible] tak się [illegible]
iż gdy kto z Powiatu [illegible] [illegible] o [illegible] [illegible]
na dzień 14. tego Miesiąca Listopada w Magazynie [illegible]
nie Okaże do powtórnego Wydawania będzie przymuszony Wsie
zaś lub Miasta które z Powiatu [illegible] powożą [illegible]
się na ten dzień to iest 14. 16. 17 18 tak daley aż do 30 [illegible]
[illegible] dni znać tu co Wyznioww 3 Stawi swoie na pierwszy
Termin a drugie już [illegible] przytomności do odbierania [illegible]
[illegible] y [illegible] Zadowolowania Nieustanne Prace Nasze o [illegible]
[illegible] Królestwa [illegible] Nam [illegible] Wszystkich
[illegible] [illegible] a [illegible] przyspieszenie [illegible] Naszych
[illegible] Psarski [illegible] [illegible] Kollegi swego mienie

/

67

Kopia Uniwersału WJmć P. Łątkowskiego Kommissarza

Poniewaz w wydaniu Kwitow y w Repartycyi czterech mieśię-
cznego Furażu, niedogodziło się istotnemu wymiarowi sprawiedliwości
że iedne dobra mniey, drugie więcey zostały Kwitowane, oświadczam tedy
niniejszym obwieszczeniem, że w trzeciey Racie podług Taryffy Łanowey
z Grodu autentycznie wyiętey zupełne w tey mierze uczynię rozporządzenie,
aby każdemu zupełna była wymierzona sprawiedliwość, a że pod Datą
24. bieżącego Februarii przez WJmć Pana Majora de Szulemburg zlecona
mi iest nowa Repartycya nowo nałożonego Furażu ad ultimam Junii
lecz dla Ziemi y Powiatu [illegible], w tym do WJmć Pana Generała
de Lossau, iest wysłany Delegowany, za którego rezolucyą cały Repar-
timent zaniesiony zostanie. Wsie zaś in Ante do Szwadronow w Błaszkach
y w Wieluniu Stoiących dyspartymentowane Furaże resztuiący Kwa-
następuiącemi ratami do Działoszyna odwozić będą. Co aby każdego prę-
dzey doszło wiadomości, obwieszczenie niniejsze od Wsi do Wsi via Curso-
ria odczytać zlecam y podpisem Ręki moiey stwierdzam. Dat w Wali-
chnowach d. 27 Februarii 1773. Ao.

L.S. Hilary z Kaszczkowic Łątkowski
S.J.K.Mci P. y Kommissarz P.O. mp.

Imo. Pięć Szwadronow z Zytecz w Powiecie Sieradzkim

Zyta W. 1207 Owsa 6025 Siana pądow 44078 Słomy Zytecz kaszy W. 181 Grochu zytecz na mięso Pieniędzy Złł—
— 14600

Kopia Responsu Xcia Prymasa Korony Polley WX Litt. do Krola Jmci Poll z Gdańska 29. Januarii 1773 pisanego.

223

Z powinnym uszanowaniem Majestatu mam honor odpisać na odebrany list Krolny WKMci P. M. Mił. wzywaiący mię na Wielką Radę naznaczoną w Warszawie na Dzień 8. Lutego.

Ta wielka Rada rozumiem y spodziewam się, że to bedzie tylko zwyczayne Senatus Consilium w większey liczbie zgromadzonego Senatu, każda bowiem inna byłaby przeciwna nie tylko przeciwna Prawu, ale też y nie bespieczna dla Interessow Rzpltey w teraznieyszych okolicznościach. Usilnych starannośći WKMści około uszczęśliwienia Oyczyzny ten chyba nie widzi y nie poznaie, kto nie wie, że szczęśliwość Krolow iest nie rozdzielna od szczęśliwości Krajow panowaniu Ich od Boga powierzonych. Ja o czynnościach WKMci zbawiennych dla Rzpltey nie wątpię, nad tym tylko ubolewam, żem dotąd nie umiał zasłużyć na tyle poufałości WKMci aby się nic nie było działo, podług przepisu Prawa po mimo wiadomość Xcia Prymasa.

Dziękuię WKMci za zaniesiony prowizyonalnie Manifest, na ktory spodziewam się, że cały Senat nie wzdrygnie się pisać przy Całości Oyczyzny za chwalebnym przykładem WKMci. Uważam iednak, że na odpowiedzi WKMci iako naydotkliwszym Żalem przeięty z Serca ubolewam, że nie tylko ta garść niecnotliwych Zaboyców śmiała podnieść świętokradzką rękę na Pomazańca Bożego na ukoronowaną Głowę y na Krola swego, ale też owszem, że wkrocząc potrafiła, przez ten szkaradny y całemu światu całemu obrzydliwy wystepek, pozorną potwarz plamiącą Narod, od wieków osobliwszą wiernością ku Panom swoim wsławiony, y o podobny wystepek nigdy od iak naydawnieyszych Dziejopisow nie obwiniony.

Wołłasz

Wołasz nas Nayjaśn: Panie do Boku swego y obiecuiesz nam wszelkie bespieczeństwo na mieyscu, w którym Bóg Ciebie samego osobliwszym prawie Cudem ledwo wyrwał z iako nay większego niebespieczeństwa.

Dowiaduię się z Doniesienia Listu Okólnego W. K. Mći, żeś musiał zbliżyć termin Rady Senatu, przeniosłszy go z pierwszego Marca na Dzień 8 Lutego, a iakże się może który Senator spodziewać zupełney wolności mówienia y radzenia tam, gdzie sam W. K. Mość nie mogłeś mieć wolności determinowania czasu pewnego Radzie Senatu.

Z tych y wielu innych przyczyn raczysz W. K. Mość dobrotliwie przyiąć moią Exkuzę, że się do Warszawy stawić nie będę mógł na Dzień 8 Lutego tym więcey że z moiey tam bytności nie widzę żadnego pożytku, ani dla Usług W. K. Mći ani dla Dobra y uszczęśliwienia Oyczyzny moiey.

Y z tąd iednak ile moia słabość rzeczy poiąć y o nich sądzić potrafi, maiąc przed oczyma obowiązki Przysięgi y Urzędu mego, życzę y radzę W. K. Mći abyś raczył rezyduiącemu w Petersburgu Zalecić Ministrowi Swoiemu dopomnienie się iako nayusilnieysze u Nay. Imperatorowey Jmci, aby ta Monarchini wspaniałością Tronu, równie iako y wielkością Duszy zaszczycona, w tey niebespieczney Rzpltey Sytuacyi raczyła ziścić Deklaracye swoie wielokrotnie powtórzone utrzymania y obrony Granic y Possessyi naszych.

Powtórnie życzę y radzę W. K. Mći z tey nadchodzącey Rady Posłow rozesłać do wszystkich Europeyskich Potencyi w Traktat podziału nie wchodzących, reklamuiąc ich interpozycyi, Assystencyi y pomocy, a naostatek y Protekcyi. Znaduiącym się zaś przy niektórych Dworach Ministrom Polskim raczysz W. K. Mći zalecić podobne reklamowanie.

Seymu

Seymu prędkiego nie radzę, owszem dopiero z odebranych odpo-
wiedzi wezwanych na ratunek Oyczyzny Potencyi pomiarku-
iesz WKMość czyli y iakiemi sposobami będzie można uniknąć
tey ostatniey nieszczęśliwości

Też moie zdania, które składam pod Maiestatem WKMci,
uznam się być szczęśliwym, ieżeli zyskaią approbacyą Pańską.
Doskonalsze daleko oświecenie WKMci przyda się w to, czego mnie
iuż nie dostaie do iak nayprędszego y nayskuteczniejszych
sposobów wydźwignienia Oyczyzny z tey Toni.

Nie zostaie mi nic więcey nadto, abym iako naypokorniey
supplikował WKMci aby WKMość wierzyć raczył, żem wszystko co
wiek tu wyrazić, wyraziłem z tą otwartością y wylaniem serca,
które Charakteryzuie moy sposób myślenia. Mam honor być
z nayglębszym Respektem.

WKMci Mego Miłł. Pana.

Wierna Rada y Nayniższy sługa.

[illegible]

Mowa

J. W. Jmć Pana Sosnowskiego Woiewody Smolinskiego z 10 Fe-
bruarÿ 1773. do J. K. M. miana

585

Raczyłes Dobrocżynnie N. K. P. N. M. Osadzic mnie w Rzędzie
Senatu Rady, y chciał tego po mnie azebym miał przymioty y
własnosci Rządzącemu przyzwoite.
Jakoz doswiadczenie uczy ze radzic przedsie biorącey umysł ludzki
ma byc zupełnie wolnym swobodnym od wszelkiey passyi, czyto nie
nawiscia, czyli miłoscia, smutkiem lub boiaznia umysł kazący
dalekim ktorakolwiek z tych iednak niech tylko w muszą się zaraz
tam umysł martwieie Rada niszczyie. nie chlubię się przeciw tym
heroizmem azebym smiał y o sobie mowic ze mnie zadna z i-
tych nie obeymuie przywara y owszem w otwartey prostocie mojey
przyznac się muszę ze Aktualnego na Oyczyzne moie wtłoczo
nego nieszczęscia y Ewentualnego nad terazniejszy gorszego skut
ku trwoga y boiaznia iestem wskros przeniknionym az do bole
snego uczucia wszystkie zmysły we mnie wzruszaiącego ale nie prze
to y nie w tey mysli to mowie azebym w tym twardym okropnym
razie od wierny Panu y Oyczyznie przysięga przy poruczoney
uchylac się miał rady, owna gdy zaraz za Rozkazem W. K. Msci stawiłem się iednie
przysłuchałem się pilnie pismom y podpisowi przez dwadzie przy tronie
W. K. Msci Czytanym z tych ostatnia Deklaracya od trzech Monarchow na
Podział Kraju naszego sprzymierzonych przez ministrow swoich tu
przytomnych Dworowi naszemu podana wszystkich pierwszych
treści y istotę zawieraiąca iakoby Dekalog Prawa nieprzestę-
pnym byc ~~[illegible]~~ maiącego do zrozumienia nam podaie wyraźnie
tam co mamy czynic na Kazanie czego się ważyc niemamy zaka-
zuie a o Bezpieczenstwie Ktorego kolwiek z nich Artykułu, niewbyłe
zniszczenie do szczętu odrolinom naszym od Podziału pozostałym
zapowiada, więcey ieszcze taż Deklaracya przyswiadcza kiedy prze-
szły immediate Rady Resultatum iakoby ante factum ex fundu
stria comparatum nam wymawia refutuie omylną Kabałę,

oraz ina

---

nazywa y z indygnacyą że przyimuie iako nieodchlebne Sobie, ktore
gdybym niemiał honoru zasiadać na ostatniey Skalu
Radzie przeswiadczonym ztyż Deklaracyą zostałbym, że
przechodziły przez zmysły iwowczas zakładaiących y utkwiety
w nas te uwagi, ktore teraz na myśl nieżyiący przychodzą, ktore ro
zum y gorliwości doradzały, że wsprawie ktorey Sędziemy być niemo
żemy, że Pośrzednikow do rozeznania y rozsądzenia Pretensyi ziceney
Strony, a z drugiey Praw legalności tylą Traktatami umowionych
przez Dwory Francuski Angielski Szwedzki gwarantowaney, we
zwać godzi się y należy, że wczasie życia Dawcy z ktorych drugi w
Bogiem w niewalnym Pełnie się znaydować odważamy się wziąść ich
podług zmyślnego a całe życzemy? spodziewaliśmy się. Ale kiedy te
wszystkie nadzieie godziny, wygasły, nadzieie nasze kiedy żaden
z Gwarantow przyiąć Pośrzednictwa nie podeymuie się, Coż przy
nas pozostaie? Zawieszam odpowiedź na to pytanie Sam Sobie
Pytam sam sobie odpowiadam przypominam iesze Sobie wpalcze
wpierwszych Deklaracyach o złożenie co rychleysze Seymu nalegali
Ministrowie Dworow Swoich tu przytomni w tak ważney ma
teryi niedzyw pretendowany ale na tych miast wielka Rada
deklarowana została na ktorey dzisiay zasiadamy y tey poznie
pey czas uyznaczyć in martio raczyłeś W. K. Mość, ale za mowien
szym tychże Ministrow naleganiem podużożyłeś Datę upozy
pisie okolnych Listow rozkazałeś nie chiałbym mowić iak
się dzieie:/ przymuszonym w został.
Jakiż promyk powinnieyszy przyświecać nam może nadzieie
nieprzeglądam, y owiey u siebie wtym nieszczęśliwym razie
nieznayduię, rady na tę ktorą rozlicznemi przypadkami uczeni
czeni doświadczeniem nauczeni Ludzie w Pismach Swoich nam
podaią Przestrogę, A Potentioribus licet invalidum defensio
nis suntum sed prudens Effugium est, velle quae nobis et
quod saepius ille non suadet ratio eundem aliquando dira ne
cessitas iubet. Zgadzam się na złożenie Seymu
Swiętokradzka zbrodnia na poswięconey osobie W. K. Mci dawniey
uskarżana, iest wtedyliwy Rady teraźnieyszey materya, nie z prze
myślu ale z wyraźnego Prawa. Radzie Senatu porzucona
Aby mandatow wydanie na Seym było zlecone JW. Panu
Instygatorowi Kor. wpalcie mimo Propozycye w Kancella
ryi wydane na przeszłey Senatu Radzie dopyslansie

upraszać y teraz urodney Gorliwości dopraszać się iako
w sprawie wszystek naród Królestwa Polskiego Interessuiącey
gdybyśmy to ~~omieszk~~ uczynić omieszkali słusznieby na-
stępna po nas potomność osądzić by mogła że z toczyniy
grzeszyli Commissione mali, tylebyśmy grzeszyli Omissione
boni.

Mowa Jmci Pana Sosnowskiego
Wdy Smolinskiego
1773.

